

การศึกษาต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบัน
อาชีวศึกษาเอกชน

โดย

สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

เสนอต่อ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

มีนาคม 2549

คณะผู้วิจัย

1. ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล
อธิการบดีกิตติมคุณ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ที่ปรึกษา
2. นายบัญชา เกิดมณี
นายกสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษา
3. อุปนายกสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยทุกภาค
ที่ปรึกษา
4. ดร.เขवालักษณ์ ราชแพทยาคม
อาจารย์และนักวิจัยอาวุโส
สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
หัวหน้าโครงการ
5. ร.อ. นพ.ศรัณย์ อินทกุล
เลขาธิการสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
หัวหน้าโครงการร่วม
6. นางศลิษา วงศ์วิริยะ
ผู้อำนวยการกองโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
ผู้ร่วมวิจัย
7. นางสาวนันทวัน งามเดชะ
สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ผู้ร่วมวิจัย
8. อาจารย์สำเนียง ปลอดสันเทียะ
คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ร่วมวิจัย
9. อาจารย์วีรพา ฐานะปรัชญ์
ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ผู้ร่วมวิจัย
10. อาจารย์กมลทิพย์ มณีประ
ศูนย์วิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ผู้ร่วมวิจัย
11. นางสาวนิตยา สุภาภรณ์
สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
ผู้ช่วยวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยต้นทุนผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีอยู่น้อยมากและเท่าที่มีมักอยู่ในวงแคบ จำเป็นต้องมีการศึกษาวิจัยครอบคลุมให้กว้างขวางทุกภาคและกระจายในหลายจังหวัด มีการเก็บข้อมูลจากการสอบถามผู้บริหารสถาบัน นักบัญชีและเจ้าหน้าที่ทะเบียนทั้งจากการสอบถามสัมภาษณ์ การจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) และมีการวิเคราะห์แบบบูรณาการเพื่อประโยชน์ในการนำไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายการปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา และการให้เงินกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต หรือ กรอ. รวมทั้งเป็นรูปแบบการคิดต้นทุนผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนด้วย

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 50 แห่ง แต่ข้อมูลที่มีคุณภาพ 49 แห่ง ใน 26 จังหวัด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาด้านต้นทุนผลิตต่อหน่วยของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ค่าเฉลี่ยไม่คำนวณเป็นรายสถาบันการศึกษาแต่เป็นค่าเฉลี่ยของกลุ่มสถาบัน และแยกต้นทุนเป็นรายกลุ่มสาขาวิชาที่สอน คือ กลุ่มพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ กลุ่มช่างอุตสาหกรรม และศิลปกรรม รวมทั้งแยกกระตบการศึกษาด้วย ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกันระหว่างต้นทุนผลิตของสถาบันแต่ละกลุ่ม แต่ละสาขาวิชาและสถานที่ตั้งสถาบัน โดยความแตกต่างสะท้อนให้เห็นระดับคุณภาพการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

การศึกษาวิจัยนี้ ได้รับการส่งเสริมและให้กำลังใจอย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบคุณในความกรุณาอย่างสูง การวางแผนเก็บข้อมูลที่ค่อนข้างซับซ้อน การให้คำปรึกษา การร่วมจัดทำกลุ่มสนทนา การสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ การแนะนำและติดตามผลดำเนินการอย่างใกล้ชิดของศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล อธิการบดีกิตติคุณของมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ในฐานะที่ปรึกษาโครงการเป็นสิ่งที่มิประโยชน์ยิ่งและมีคุณค่าหาที่เปรียบไม่ได้ ทำให้คณะผู้วิจัยได้เรียนรู้กลยุทธ์หลายด้านของการคิดต้นทุน และซาบซึ้งในความกรุณา ซึ่งขอขอบพระคุณอย่างสูง การประสานงานด้วยดีและการร่วมในการจัดทำสนทนากลุ่มทุกภาคอย่างใกล้ชิดของ นายบัญชา เกิดมณี นายกสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในฐานะที่ปรึกษาอีกท่านหนึ่ง เป็นที่ชื่นชมของคณะผู้วิจัยและขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ โดยหวังว่าคณะผู้วิจัยคงจะได้มีโอกาสร่วมงานกับทางสมาคมฯ อีก ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือของอุปนายกสมาคมฯ ระดับภาคทุกภาคซึ่งเป็นที่ปรึกษา ร่วม ที่ให้ความร่วมมือในการจัดทำสนทนากลุ่มและติดตามข้อมูล รวมทั้งขอขอบคุณสำหรับความร่วมมือด้วยดีทั้งด้านข้อมูลและการประสานงานของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

การศึกษาวิจัย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา คณะผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งที่เล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากศึกษาวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ดร. สุทศศรี วงษ์สมาน ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ในคำแนะนำที่มีประโยชน์ คุณชาญ ดันติธรรมถาวร เป็นผู้ประสานงานและติดตามผลการวิจัยที่ดียิ่ง มีความเข้าใจในความยากลำบากของการรวบรวมข้อมูลด้านการเงินที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ชัดเจน ตลอดจนการให้คำแนะนำหลายด้านในการดำเนินงาน เพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพสูง คณะผู้วิจัยขอขอบคุณอย่างมาก

ความร่วมมือด้วยดีจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างทุกแห่งที่ให้ข้อมูล ซึ่งแม้ว่าจะเป็นข้อมูลที่ไม่เคยให้มาก่อนต้องรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติมให้ ความไว้วางใจในการให้ข้อมูล การร่วมสนทนากลุ่มและให้สัมภาษณ์เชิงลึก รวมทั้งการต้อนรับที่อบอุ่น เป็นสิ่งที่คณะผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณอย่างสูง โดยหวังว่าคงได้รับความร่วมมือดังกล่าวอีกในอนาคต ท้ายสุดนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ที่ให้การสนับสนุนด้านวิชาการด้วยดีตลอดมา ขอขอบคุณอาจารย์โรงเรียนเทคโนโลยีชนะพลจันทร์ จังหวัดนครราชสีมา อาจารย์และนักวิจัยรวมทั้งเจ้าหน้าที่ของสถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ในความร่วมมือและให้กำลังใจในการศึกษาวิจัยจนแล้วเสร็จด้วยดี

บทสรุปผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาต้นทุนผลิตต่อหน่วยในการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ต้นทุนในที่นี้คือค่าเฉลี่ยในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน / นักศึกษา 1 คน ที่เรียนเต็มเวลา ค่าเฉลี่ยจะไม่คำนวณเป็นรายสถาบันการศึกษาแต่จะคำนวณค่าเฉลี่ยของกลุ่มสถาบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก การวิจัยจะแยกต้นทุนเป็นรายกลุ่มระดับการศึกษา และสาขาวิชาด้วย

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดสอนทั้งระดับปวช. และปวส. 50 แห่ง ถูกเลือกเป็นตัวอย่างใช้วิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากสถาบันทั้งหมด 401 แห่งในปีการศึกษา 2547 หรือประมาณร้อยละ 12.47 ของสถาบันทั้งหมดครอบคลุม 26 จังหวัดในภาคต่างๆ แบบสอบถามที่มีคุณภาพได้รับคืนจำนวน 49 แห่ง หรือร้อยละ 98 ของแบบสอบถามที่ส่งตัวอย่าง สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ มีนักเรียน / นักศึกษา 2,000 คนขึ้นไป ขนาดกลางมี 1,000 – 2,000 คน และขนาดเล็กมีต่ำกว่า 1,000 คน โดยกระจายในแต่ละภูมิภาคๆ ละ 10 แห่ง แยกขนาดคือ ขนาดใหญ่และขนาดกลาง ขนาดละ 15 แห่ง ขนาดเล็ก 20 แห่ง (แต่ได้รับคืน 19 แห่ง) การสำรวจและการดำเนินงานโดยแบบสอบถาม สัมภาษณ์เพิ่มเติม การจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) และสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้บริหารสถาบันและเจ้าหน้าที่ทางการเงินแห่งละ 2 คน และอาจารย์รวมเจ้าหน้าที่ทะเบียนด้วย

วิธีการดำเนินงานวิจัยคือ การส่งแบบสอบถาม การจัดทำสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์และชี้แจงแบบสอบถามเพิ่มเติม การสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มอีก 10 สถาบัน ใน 7 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล นนทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครราชสีมา สระบุรี และนครสวรรค์ เป็นการสัมภาษณ์ละเอียดโดยตรง รวมทั้งการติดตามแบบสอบถาม โดยสัมภาษณ์เพิ่มเติมสถาบันที่มีปัญหาในการให้ข้อมูล คณะผู้วิจัยเดินทางไปชี้แจงเพื่อให้ได้ข้อมูลมีคุณภาพแต่มีข้อจำกัดและปัญหาหลายด้านในการรวบรวมข้อมูลรายได้ รายจ่าย และการแยกประเภทค่าใช้จ่ายเพราะข้อมูลด้านการเงินเป็นข้อมูลที่ละเอียดอ่อนค่อนข้างซับซ้อน หลายสถาบันไม่ได้ทำบัญชีไว้ชัดเจน สถาบันขนาดเล็กหลายแห่งไม่เคยทำบัญชีแยกหมวดย่อยรายรับรายจ่ายได้เลย การวิเคราะห์เพื่อแยกค่าใช้จ่ายของระดับการศึกษาและสาขาวิชามีข้อจำกัดในการแยกค่าใช้จ่ายอุปกรณ์การเรียนการสอน ครู / อาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา ข้อมูลที่ได้รับคณะผู้วิจัยใช้ความพยายามในการติดตามและรวบรวมหลังการประมวลและวิเคราะห์ พบว่าเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างมีเหตุผลแต่เป็นข้อมูลเพียงปีการศึกษาเดียว บางสถาบันซึ่งเป็นส่วนน้อยไม่สามารถ

ตอบครบถ้วนคือ ค่าเสื่อมราคาเพราะไม่เคยคำนวณไว้ก่อน ค่าเสื่อมราคา que แสดงในต้นทุนผลิตอาจมีน้อยกว่าความเป็นจริง

อาชีวศึกษาเอกชนเคยมีบทบาทสำคัญยิ่งในการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชาติ ตามระบุไว้ในแผนพัฒนาประเทศและแผนการศึกษาของชาติ แต่ในระยะหลังบทบาทดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่งต้องปิดกิจการเพราะไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้เนื่องจากผู้เรียนลดน้อยลงมาก แต่ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมีแต่ขาดทุน สัดส่วนของผู้เรียนลดน้อยลงเมื่อเทียบกับการอาชีวศึกษาของรัฐซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สัดส่วนผู้เรียนของรัฐกับเอกชนแสดงชัดเจนว่าแนวโน้มผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชนลดลง สัดส่วนของรัฐ : เอกชน คือ 47 : 53 ในปีการศึกษา 2536 แต่ปีการศึกษา 2547 มีนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ 617,818 คน ของเอกชน 380,767 คน สัดส่วนกลับเป็น 57 : 43 ในภาพรวมผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั้งระดับปวช. และปวส. สาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกับสาขาศิลปกรรม แต่ช่างอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย สัดส่วนของอาชีวศึกษาเอกชนอาจลดลงกว่านี้อีกหากรัฐไม่เร่งดำเนินการส่งเสริมและกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เพราะ อาชีวศึกษาเอกชนนับเป็นพันธมิตรที่จะช่วยลดภาระของรัฐในกิจการอาชีวศึกษาของชาติได้ ดังนั้นจึงมิใช่เพียงการกำหนดนโยบายดีเลิศแต่แปลงสู่การปฏิบัติไม่ได้

สถาบันกลุ่มตัวอย่าง 26 แห่งจาก 49 แห่ง เปิดดำเนินการมาแล้วมากกว่า 20 ปี มีเพียง 4 สถาบันที่ดำเนินการมาน้อยกว่า 5 ปี กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสถาบันเปิดดำเนินการมากกว่า 20 ปี ถึงร้อยละ 80 ภาคเหนือ ภาคใต้ ไม่มีสถาบันที่อายุน้อยกว่า 5 ปี สถาบันที่มีอายุมากที่สุดที่เปิดดำเนินการ คือ 36 ปี และน้อยที่สุด คือ 3 ปี จากข้อมูลสถานการณ์ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า สถาบันกลุ่มตัวอย่าง 49 แห่ง มีนักเรียน / นักศึกษาทั้งระดับปวช. และปวส. จำนวน 77,730 คน สถาบันที่มีผู้เรียนสูงสุด คือ 7,041 คน สถาบันที่มีผู้เรียนน้อยที่สุด คือ 251 คน อัตราครู / อาจารย์ ต่อนักเรียนเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 1 : 24 คน มีความแตกต่างด้านจำนวนผู้เรียนตามภาคต่างๆ ที่สถาบันตั้งอยู่ ร้อยละ 61 ของผู้เรียนระดับปวช. และปวส. กำลังเรียนสาขาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ ผู้เรียนช่างอุตสาหกรรมมีน้อยกว่าพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ 1 เท่าตัว สาขาศิลปกรรม ผู้เรียนซึ่งมีน้อย (กลุ่มตัวอย่าง 1,400 คนโดยทั้งประเทศมี 2,721 คน) มีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน แม้จะมีการแข่งขันสูงแต่สถาบันต่างๆ ยังมีความหวังว่าจะมีผู้เรียนเพิ่มขึ้นหากมีนโยบายของรัฐด้านการรับผู้เรียนที่ชัดเจน บางสถาบันไม่แน่ใจคิดว่านโยบายของรัฐคงไม่ชัดเจนเช่นเดิมและผู้เรียนอาจลดลง ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งคาดว่าจะมีผู้เรียนคงที่

เกือบครึ่งหนึ่งของสถาบันกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินกิจการ เจ้าของสถาบันต้องกู้เงินมาลงทุน ตามมาด้วยการลงทุนเพิ่มประจำปีของเจ้าของโดยเฉพาะกลุ่มระหว่าง 10 - 20 ปี ภายใต้ภาวะการแข่งขันสูง 18 สถาบันจาก 49 สถาบัน ระบุว่าต้องแข่งขันกันด้วยคุณภาพ คือ พัฒนาสถาบันทุกด้าน เพื่อแข่งขัน ร้อยละ 27 ระบุว่าต้องรณรงค์ประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งอาจทำให้ต้นทุนผลิตลดลง สถาบันขนาดใหญ่และขนาดเล็กระบุปัญหาสำคัญของการดำเนินงาน คือ ผู้เรียนยากจนทุนกู้ยืมไม่เพียงพอ แต่สถาบันขนาดกลางกลับให้ความสำคัญด้านผู้เรียนลดลงเพราะมีคู่แข่งมาก ประเด็นการลดค่าเล่าเรียน **เพิ่มตามรายจ่ายไม่ได้ นับว่าเป็นปัญหาสำคัญ** โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง และภาคเหนือ ระบุความยากจนของผู้เรียนและทุนกู้ยืมไม่เพียงพอเป็นปัญหาสำคัญ สถาบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือระบุว่ากรณีที่รัฐส่งเสริมสถาบันเอกชนไม่เพียงพอเป็นปัญหาสำคัญที่สุด สำหรับภาคใต้ให้ความสำคัญในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นในสัดส่วนใกล้เคียงกัน

มีความแตกต่างระหว่าง **ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน** ตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา รวมทั้งตามขนาดสถาบันและที่ตั้งของสถาบันตามภาคต่างๆ ส่วนหนึ่งของความแตกต่างคือ เงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรตามสาขาวิชาอยู่ในระดับไม่เท่ากัน อีกประการหนึ่งขึ้นกับต้นทุนการเรียนการสอน อุปกรณ์ที่ไม่เหมือนกันรวมทั้งค่าธรรมเนียมที่แต่ละสถาบันเก็บจากผู้เรียนไม่เท่ากันหรือบางสถาบันไม่กล้าเรียกเก็บเลย การศึกษานี้ได้แสดงข้อมูลค่าเล่าเรียนโดยคิดค่าเฉลี่ย มัธยฐาน และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก ซึ่งมีความแตกต่างอย่างชัดเจน **ค่าเล่าเรียนระดับปวส. สูงกว่าระดับปวช.ทุกสาขาวิชา** สำหรับปวช. มี ค่าเล่าเรียนสูงสุด 26,420 บาท และต่ำสุด 8,640 บาท เฉลี่ย 15,836 บาท แต่ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักคือ 16,419 บาท หลายสถาบันการศึกษาโดยเฉพาะสถาบันขนาดเล็กและอยู่ในภูมิภาคไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่รัฐอนุญาตให้เก็บได้ ผู้เรียนจะไม่สามารถรับภาระได้ และไม่เข้าเรียน แต่เจ้าของสถาบันต้องต่อสู้โดยการกู้เงินเพื่อลงทุนเพิ่ม ค่าเล่าเรียนภาคปกติและภาคพิเศษอยู่ในอัตราใกล้เคียงกัน สำหรับระดับปวส.มีค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 18,508 บาท ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 18,980 บาท ค่าเล่าเรียนสูงสุด คือ 25,420 บาท และต่ำสุด คือ 11,000 บาท เมื่อพิจารณา ค่าเล่าเรียนตามสาขาวิชาพบว่า สาขาช่างอุตสาหกรรมผู้เรียนจ่ายค่าเล่าเรียนสูงกว่าสาขาอื่นๆ ทั้งระดับปวช.และปวส. ตามมาด้วยสาขาศิลปกรรม (สถาบันสอนศิลปกรรมมีน้อยแห่ง ดังนั้นค่าเล่าเรียนของศิลปกรรมอาจไม่ค่อยชัดเจนนัก) ค่าเล่าเรียนสถาบันขนาดใหญ่และขนาดกลางทั้งระดับปวช. และปวส. อยู่ในลักษณะใกล้เคียงกัน แต่สถาบันขนาดเล็กภาคปกติเก็บค่าเล่าเรียนจากผู้เรียนถูกกว่าขนาดใหญ่และขนาดกลาง คือ ค่าเล่าเรียนระดับปวช. เรียกเก็บ 14,840 บาท เมื่อเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักเพิ่มเป็น

15,126 บาท สำหรับระดับปวส. ค่าเฉลี่ย 17,235 บาท ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก คือ 18,131 บาท กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีค่าเล่าเรียนสูงกว่าภาคอื่นๆ ทั้งจากการคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก คือ 18,926 บาท กับ 19,501 บาท สำหรับปวช. และ 20,974 บาท กับ 21,221 บาท สำหรับปวส. ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะสถาบันมีอุปกรณ์การเรียนพร้อมและจำนวนเพียงพอกับผู้เรียน พร้อมทั้งเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ประกอบกับในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีค่าครองชีพสูงกว่าภาคอื่นๆ ด้วย

การชำระค่าเล่าเรียน มีหลายรูปแบบทั้งการชำระงวดเดียวโดยจ่ายทั้งหมด (แต่มิใช่น้อยราย) การชำระแบบระบบผ่อนโดยผ่อน 2 งวดใน 1 เทอม ก่อนสอบกลางภาคและปลายภาคหรือผ่อนรายเดือน มากกว่า 3 ใน 4 ของสถาบันกลุ่มตัวอย่างจ่ายค่าเล่าเรียนแบบผ่อนชำระ สถาบันหลายแห่งอาจเรียกเก็บค่าเล่าเรียนได้ไม่ครบเพราะความยากจนของผู้เรียน โดยเฉพาะสถาบันขนาดเล็กและอาจต้องพบกับปัญหาหนี้สูญ ที่ผู้เรียนออกกลางคันเป็นผลกระทบกับรายได้ที่สถาบันคาดว่าจะได้รับและเป็นผลโยงสู่การดำเนินการอื่นๆ ด้วย

รายได้ จากค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.ของสถาบันขนาดใหญ่ในปีการศึกษา 2547 มีรายได้เฉลี่ยแห่งละ 22.99 ล้านบาท ขนาดกลาง 11.48 ล้านบาท และขนาดเล็ก 5.46 ล้านบาท โดยมีรายได้เฉลี่ยรวมทุกขนาดสถาบันเท่ากับ 12.67 ล้านบาท สำหรับระดับปวส. ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีผู้เรียนน้อยกว่าปวช. เก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าระดับปวช. มีรายได้เฉลี่ย คือ ขนาดใหญ่เท่ากับ 18.46 ล้านบาท ขนาดกลาง 8.84 ล้านบาท และขนาดเล็ก 2.96 ล้านบาท ค่าบำรุงการศึกษาของผู้เรียนปวส. ร้อยละ 42.64 ของสถาบันขนาดใหญ่ ร้อยละ 37.76 ของสถาบันขนาดกลาง และร้อยละ 52.89 ของสถาบันขนาดเล็กเป็นเงินที่ผู้เรียนกู้ยืมจากกองทุนกยศ. เมื่อรวมรายได้เกี่ยวกับการศึกษาระดับปวส. ทั้งสถาบันขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก จะมีรายได้เฉลี่ยลดหลั่นกัน คือ 53.28 ล้านบาท 22.93 ล้านบาท และ 9.17 ล้านบาท ตามลำดับ ภาคกลางและภาคเหนือมีรายได้เฉลี่ยรวมต่อสถาบันใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ 32 ล้านบาทต่อแห่งและสูงกว่าภาคอื่นๆ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อสถาบันต่ำสุด คือ 20 ล้านบาท ในขณะที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีรายได้เฉลี่ยต่อสถาบันเท่ากับ 29.74 ล้านบาท และภาคใต้เท่ากับ 25.85 ล้านบาท

หลายสถาบันระบุว่า **ค่าใช้จ่าย** ของสถาบันสูงกว่ารายได้ บางแห่งระบุจำนวนเท่ากัน มีน้อยรายระบุว่ารายจ่ายต่ำกว่ารายรับ สถาบันขนาดใหญ่มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าสถาบันขนาดอื่นๆ **ค่าใช้จ่ายดำเนินการ** ซึ่งรวมหนี้สูญและค่าเสื่อมราคาไว้ด้วย เฉลี่ยประมาณแห่งละ 49 ล้านบาท ในขณะที่

สถาบันขนาดกลางมีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าขนาดใหญ่ 1.5 เท่าตัว และขนาดเล็กน้อยกว่าขนาดใหญ่ 4.7 เท่าตัว ดังนั้นเมื่อรวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง สถาบันขนาดใหญ่จะมีรายจ่าย 53.89 ล้านบาท ขนาดกลาง เท่ากับ 22.55 ล้านบาท และขนาดเล็กเท่ากับ 9.49 ล้านบาท พบว่าสถาบันขนาดเล็กมีรายจ่ายเกินรายรับบ้างเล็กน้อยนั่นก็คือขาดทุน

รายจ่าย ของสถาบันทุกขนาดรวมค่าเสื่อมราคาด้วยส่วนใหญ่อยู่ในหมวดเงินเดือนและค่าตอบแทนมีถึงร้อยละ 42.26 ของรายจ่ายเฉลี่ยทั้งหมด หากไม่รวมค่าเสื่อมราคาจะเป็นร้อยละ 49.86 สำหรับสถาบันขนาดใหญ่และขนาดเล็ก มีรายจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนประมาณ ร้อยละ 43.76 และ 42.93 ตามลำดับ แต่ขนาดกลางมีเพียงร้อยละ 38.22 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีรายจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนในสัดส่วนสูงกว่าภาคอื่นๆ คือ ร้อยละ 46.05 ในขณะที่ภาคกลางมีรายจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนประมาณ ร้อยละ 42.34 ของรายจ่ายทั้งหมด ซึ่งใกล้เคียงภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือจ่ายในสัดส่วนลดหลั่นลงมา คือ ร้อยละ 42.13 ร้อยละ 41 และร้อยละ 38 ตามลำดับ เงินเดือนและค่าตอบแทนบุคลากรมีความแตกต่างกันตามระดับความรู้ ประสบการณ์ มากน้อยเพียงไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับผู้บริหารซึ่งมีเงินเดือนและค่าตอบแทนสูงแต่เป็นผู้มีความสามารถบริหารงานสู่ความสำเร็จด้วยดีและความรับผิดชอบสูง

รายจ่ายที่สถาบันต่างๆ หลีกเลี่ยงไม่ได้และทำให้กำไรลดลง คือ ค่าเสื่อมราคา ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากค่าเสื่อมราคาแตกต่างกันระหว่างสถาบันต่างๆ สถาบันขนาดใหญ่มีรายจ่ายค่าเสื่อมราคาสูง คือ 8.64 ล้านบาท ขณะที่ขนาดกลางและขนาดเล็กเท่ากับ 2.97 ล้านบาท และ 2.12 ล้านบาท ตามลำดับ ภาคกลางมีรายจ่ายค่าเสื่อมราคาสูงกว่าภาคอื่นๆ คือ 6.52 ล้านบาท หรือร้อยละ 20 ของรายจ่ายทั้งหมด ในภาคนั้น ค่าเสื่อมราคาหากมีจำนวนสูงอาจเป็นผลทำให้กำไรลดน้อย หรือขาดทุน และกระทบต่อต้นทุนการผลิตด้วย รายจ่ายค่าเสื่อมราคาของการศึกษานี้อาจสูงกว่าที่แสดงไว้ หากบางสถาบันมีความรู้และความเข้าใจสามารถแยกข้อมูลค่าเสื่อมราคาออกจากรายจ่ายได้ชัดเจน ดังนั้นควรมีการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในการเก็บข้อมูลและแยกบัญชีแต่ละหมวดไว้อย่างชัดเจนกว่านี้เพื่อประโยชน์ในการคิดค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิต อาจจัดในรูปแบบการฝึกอบรมจะดีมาก

ข้อคิดเห็นผู้บริหารด้านการจัดการและประสานงานแยกประเด็นหลากหลาย ทั้งด้านการบริหารจัดการและประสานงาน บทบาทของรัฐในการสนับสนุนการอาชีวศึกษาเอกชน ทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาคุณภาพ งบประมาณการเงิน การรวมการอาชีวศึกษาเอกชน และรัฐเป็นส่วนเดียวกัน การหาแหล่งเงินทุน การพัฒนาบุคลากรและสื่อการ

สอน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การพัฒนาวิชาการควรเป็นสิ่งที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนร่วมมือกันพัฒนา ร้อยละ 42 ของสถาบันตัวอย่างเห็นว่าสข. และจังหวัดให้การสนับสนุนสถาบันต่างๆ ในระดับดี ในภาวะแข่งขันสูงควรมีการพัฒนาคุณภาพสถาบันทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีความเข้าใจดีเกี่ยวกับโครงการกองทุนกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) มีบ้างยังไม่เข้าใจรายละเอียดและยังติดกับความเข้าใจกองทุนกยศ. บทบาทของรัฐในการสนับสนุน ขยายขอบเขตการกู้ยืมกรอ. ให้ผู้เรียนปวช. ให้การกู้ยืมมีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้เรียนของรัฐและเอกชน จัดสรรทุนให้เปล่าสำหรับผู้เรียนยากจน การพัฒนาบุคลากรในรูปแบบการฝึกอบรมสัมมนาให้มากขึ้น ทุนการศึกษาสำหรับบุคลากรอาชีวศึกษาเอกชน กำหนดสัดส่วนการรับนักศึกษาของเอกชนและรัฐให้ชัดเจนและเป็นธรรม เป็นต้น

การคำนวณต้นทุนการผลิต ของสถาบันกลุ่มตัวอย่าง ปีการศึกษา 2547 พบว่า **กำไรจากการดำเนินงาน (Gross Operating Profit : GOP)** มีความหลากหลายตามขนาดของสถาบัน คือ ขนาดใหญ่มีกำไรทุกสถาบัน แต่กำไรที่ได้จากการดำเนินงานโดยไม่รวมค่าเสื่อมราคามีจำนวนลดหลั่นกัน จากมากปานกลาง และน้อยมาก ขนาดกลางและขนาดเล็กมีกำไรร้อยละ 80 และ 84 ของสถาบันกลุ่มดังกล่าวตามลำดับ มีความแตกต่างของกำไรที่ได้รับ แสดงให้เห็นว่าสถานะทางการเงินอาจพอไปได้ แม้หลายแห่งมีกำไรน้อยมากก็ตาม แต่เมื่อพิจารณารายภาคพบว่า ภาคเหนือในภาพรวมมีกำไรดำเนินงานสูงสุด คือ 68,837,631 บาท เฉลี่ยสถาบันละ 7,648,626 บาท ในขณะที่ภาคใต้มีกำไรดำเนินงานในภาพรวมต่ำสุดเฉลี่ยสถาบันละ 3,768,030 บาท หากพิจารณาในภาพรวม สถาบันที่มีกำไรจากการดำเนินงานสูงสุด 27,485,000 บาท ต่ำสุด 35,022 บาท มีสถาบันที่ได้กำไรจากการดำเนินงานร้อยละ 88 ของสถาบันทั้งหมด กำไรการดำเนินงานเฉลี่ย 5,071,127 บาท และสถาบันที่ขาดทุนจากการดำเนินงานมากที่สุดคือขาดทุน 4,980,958 บาท

เมื่อพิจารณากำไรทางบัญชีหรือกำไรสุทธิ พบว่า สถาบันขนาดใหญ่ร้อยละ 73.33 ได้กำไรมากกว่าขนาดกลาง ซึ่งร้อยละ 60 มีกำไร และขนาดเล็กร้อยละ 57.89 ของสถาบันแต่ละกลุ่มสำหรับสถาบันขนาดเล็กแม้ครึ่งหนึ่งพอมีกำไรแต่ในภาพรวมกลับขาดทุน 3,231,290 บาท ภาคเหนือมีกิจการค่อนข้างดีโดยมีกำไรทางบัญชีในภาพรวม 19,942,068 บาท เฉลี่ยสถาบันละ 2,215,785 บาท โดยสถาบันขนาดกลางมีรายจ่ายค่าเสื่อมราคาสูงมากจึงมีกำไรต่ำสุดคือ 320,238 บาท เฉลี่ยสถาบันละ 32,024 บาท จากการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตของอาชีวศึกษาเอกชนในภาวะที่มีการแข่งขันสูง นโยบายของรัฐยังไม่ชัดเจนด้านการรับผู้เรียนของภาครัฐ การส่งเสริมและอุดหนุนที่ยังไม่เพียงพอจะเห็นได้ว่าการดำเนินกิจการให้มีคุณภาพมากเป็นเรื่องยาก นอกจากเจ้าของสถาบันมีใจรักในการดำเนินงานหรือ

ผูกพันที่จะดำเนินงานต่อไป เนื่องจากเป็นกิจการสืบทอดของบรรพบุรุษจึงพยายามคืนรนดำเนินการต่อไปแม้จะต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ มากมาย

ค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอนต่อหัวของผู้เรียนทั้งระดับปวช. และปวส.ในภาพรวมเท่ากับ 17,071 บาทและมีรายรับ 17,669 บาท มากกว่ารายจ่าย 598 บาท มีความแตกต่างระหว่างรายรับต่อหัวของสถาบันขนาดต่างๆ สถาบันขนาดใหญ่มีรายรับต่อหัวเท่ากับ 18,193 บาท แต่มีรายจ่ายรวมค่าเสื่อมราคาแล้ว 17,598 บาทพอมีกำไรสุทธิ 527 ต่อหัว ในขณะที่ขนาดเล็กมีรายรับ 15,447 บาท แต่มีค่าใช้จ่าย 15,728 บาท เท่ากับขาดทุน 281 บาทต่อหัว กรุงเทพฯและปริมณฑลมีรายรับและรายจ่ายสูงกว่าภาคอื่นๆ โดยมีกำไรสุทธิ 210 บาทต่อหัว แต่ภาคกลางมีกำไรสุทธิเพียง 17 บาทต่อหัวสำหรับภาคอื่นๆ มีกำไรสุทธิระหว่าง 480 – 1,280 บาท อาจเป็นเพราะหลายสถาบันไม่ได้คิดค่าเสื่อมราคาไว้ในรายจ่าย หากคิดรวมไว้ด้วยจะทำให้กำไรสุทธิในภาคเหล่านั้นลดลงกว่าที่แสดงไว้

สำหรับต้นทุนผลิตการเรียนการสอนแยกตามระดับการศึกษาและสาขาวิชานั้น การศึกษาวิจัยนี้ต้องใช้ข้อมูลโดยละเอียดทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ แยกสาขาและวิชาที่สอน ชั่วโมงการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้แต่ละสาขา ข้อมูลระบบบัญชีที่มีอยู่ เป็นต้น จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสถาบัน 10 แห่งใน 7 จังหวัด โดยนำข้อมูลมาคำนวณและวิเคราะห์ พบว่า สถานภาพของการบริหาร และข้อมูลที่ได้รับมีความหลากหลายและมีความผันแปรสูงระหว่างแห่งต่อแห่ง จึงพยายามสร้างแบบจำลองในการวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลทางการเงินของสถาบันบางแห่งที่สัมภาษณ์ และเป็นข้อมูลค่อนข้างครบถ้วน โดยได้รับอนุญาตให้ใช้ข้อมูลได้เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ผลการคำนวณต้นทุนผลิตโดยเฉลี่ยภาคปวช.รวมค่าเสื่อมราคาของสถาบันในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า สาขาพาณิชยกรรมระดับปวช. ต้นทุนผลิตประมาณ 19,005 บาท บริหารธุรกิจ ระดับปวส. ประมาณ 21,778 บาท สำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรมข้อมูลที่ครบถ้วนคือส่วนภูมิภาค ต้นทุนระดับปวช. ประมาณ 13,914 บาท ระดับ ปวส. ประมาณ 22,337 บาท เนื่องจากข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์เป็นข้อมูลเฉพาะแห่งจึงเป็นการยากที่จะหาค่าเฉลี่ยที่เป็นมาตรฐานของประเทศ นอกจากนี้ต้นทุนของแต่ละแห่งจะผันแปรในแต่ละปีขึ้นกับจำนวนนักเรียน / นักศึกษาที่รับเข้าไปในปีนั้นๆ อย่างไรก็ตามการศึกษานี้ได้เสนอผลการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน เพื่อประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย ค่าเล่าเรียน อุดหนุนผู้ประกอบการและผู้เรียนกลุ่มนี้ และยังสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่ายและต้นทุนผลิตแก่สถาบันกลุ่มตัวอย่าง หากมีการฝึกอบรมเพิ่มเติมจะเป็นประโยชน์มากเพื่อนำไปปรับปรุงการเก็บข้อมูลการลงทุนและคิดต้นทุนการผลิตต่อไป การพัฒนาข้อมูลอาชีวศึกษาเอกชนเป็นสิ่งจำเป็นยิ่งที่รัฐควรให้ความสำคัญ โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการ

ส่งเสริมการศึกษาเอกชนและสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ควรร่วมมือ
ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงอย่างจริงจัง การศึกษาวิจัยนี้พบว่าการวิเคราะห์ต้นทุนมาตรฐานเป็นเรื่อง
ที่ควรสนับสนุนให้มีการทำศึกษาวิจัยต่อไป รวมทั้งการศึกษาต้นทุนผลิตแต่ละสาขาวิชา การศึกษา
ต้นทุนผลิตต่อเนื่องเพื่อเข้าใจสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่หลากหลายอันเป็นที่มาแห่งความแตกต่างของ
ต้นทุนผลิตการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาเอกชนจะเป็นประโยชน์ยิ่ง

สารบัญ

	หน้า	
กิตติกรรมประกาศ	i	
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	iii	
สารบัญ	xi	
สารบัญตาราง	xiv	
สารบัญภาพ	xvi	
บทที่ 1	บทนำ	1
	1.1 หลักการ เหตุผลและภูมิหลัง	1
	1.2 วัตถุประสงค์	3
	1.3 ขอบข่ายการวิจัยและระเบียบวิธีการวิจัย	4
	1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	6
	1.5 แหล่งข้อมูล	6
	1.6 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2	วิธีดำเนินงานวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
	2.1 วิธีดำเนินงานวิจัย	11
	2.2 ข้อจำกัดและปัญหาการวิจัย	13
	2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3	สถานการณ์ และแนวโน้มอาชีวศึกษาเอกชน	24
	3.1 สถานการณ์ และแนวโน้มอาชีวศึกษาเอกชน	24
	3.2 ภาพรวมสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2547	25
	3.3 สถานการณ์ทั่วไปของสถาบันการศึกษากลุ่มตัวอย่าง	34
	◆ จำนวนนักเรียน / นักศึกษา และครู / อาจารย์	34
	◆ สาขาวิชาที่นักเรียน / นักศึกษาเลือกเรียน	36
	◆ สถานภาพ และวุฒิการศึกษาคู / อาจารย์	40
	◆ จำนวนผู้เรียนระยะ 3 ปีที่ผ่านมา และอนาคต 3 ปีข้างหน้า	42

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	ผลการวิจัยทั่วไป	45
	4.1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน	45
	◆ ระยะเวลาดำเนินการของสถาบันการศึกษา	45
	◆ ระยะเวลาการดำเนินงาน และแหล่งทุน	45
	◆ การดำเนินกิจการของสถาบันภายใต้การแข่งขันสูง	49
	◆ การดำเนินกิจการของสถาบันกับปัญหาที่ซับซ้อนและแตกต่าง	51
	◆ ค่าเล่าเรียนที่แตกต่างกันตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา	53
	◆ รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษา	68
	◆ รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษา	71
	◆ เงินเดือนและค่าตอบแทน	72
	◆ ค่าเสื่อมราคารายจ่ายที่ทำให้กำไรลด	77
	4.2 ข้อคิดเห็นผู้บริหารสถาบันการศึกษา	78
	◆ การบริหารจัดการ และการประสานงาน	78
	◆ บทบาทของรัฐในการสนับสนุนการอาชีวศึกษาเอกชน	80
บทที่ 5	ผลการวิจัยต้นทุนการผลิตอาชีวศึกษาเอกชน	82
	5.1 ต้นทุนผลิตอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2547	83
	5.2 ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษา	91
บทที่ 6	สรุปผล อภิปราย และเสนอแนะ	97
	ธุรกิจสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน	97
	6.1 ผลประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่สำรวจ	98
	◆ ความเห็นของผู้ประกอบการ	100
	◆ การคุ้มครองการลงทุนของธุรกิจอาชีวศึกษา	103
	◆ บทบาทที่อาชีวศึกษาเอกชนมีต่อรัฐ	105
	6.2 ค่าเล่าเรียน : แหล่งรายได้ของสถาบัน	106
	6.3 ประเด็นการพิจารณาปรับเพดานค่าเล่าเรียน	108
	6.4 ผลกระทบจากเงินกู้ กรอ. : เพดานเงินกู้	111
	◆ การพัฒนาอาชีวศึกษาเอกชน	112

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.5 ต้นทุนการผลิตต่อหัว	115
◆ ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อต้นทุน	116
6.6 การวิเคราะห์เพื่อจำแนกต้นทุนผลิตเป็นรายระดับและรายสาขาวิชา	118
◆ วิธีการวิเคราะห์ในสถาบันแห่งที่หนึ่ง	119
◆ วิธีการวิเคราะห์ในสถาบันแห่งที่สอง	122
บรรณานุกรม	129
ภาคผนวก	
- สรุปผลการสัมมนาเสนอผลการศึกษาวิจัย	ผ - 1
- สถาบันศึกษาตัวอย่าง	
◆ โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า	ผ - 8
◆ โรงเรียนปัญญาภิววัฒน์เทคโนโลยี	ผ - 12
- ตารางประกอบการวิเคราะห์	
◆ สารบัญตารางภาคผนวก	ผ - 17
◆ ตารางข้อมูล	ผ - 21
- ข้อคิดเห็นและแนวคิดของผู้บริหารสถาบัน	ผ - 95
- คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม และแบบสอบถาม	ผ - 109

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	จังหวัดที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน	5
ตารางที่ 2	สถาบันตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	12
ตารางที่ 3	ค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนระดับ ปวช. ปีการศึกษา 2539 - 2541	18
ตารางที่ 4	ค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อหัว จำแนกตามสาขาวิชา และขนาด	20
ตารางที่ 5	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยต่อหัว จำแนกตามประเภทวิชา และค่าใช้จ่าย	21
ตารางที่ 6	ค่าใช้จ่ายรายหัว จำแนกรายภาค	22
ตารางที่ 7	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาภาครัฐ และเอกชน อัตราการเพิ่ม จำแนกระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2536 - 2547	26
ตารางที่ 8	สัดส่วนนักเรียน / นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐกับเอกชน จำแนกระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2536 - 2547	28
ตารางที่ 9	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2540 - 2547	29
ตารางที่ 10	จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนระดับปวช. และปวส. จำแนกรายภาค และขนาดสถาบันการศึกษา ปีการศึกษา 2547	33
ตารางที่ 11	ร้อยละของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนระดับปวช. และปวส. จำแนกรายภาค และขนาดสถาบันการศึกษา ปีการศึกษา 2547	33
ตารางที่ 12	จำนวนครู และนักเรียน จำแนกตามภาค และขนาด ปีการศึกษา 2547	35
ตารางที่ 13	สัดส่วนนักเรียน / นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกระดับการศึกษา สาขาวิชา ขนาดสถาบันการศึกษา และภาค ปีการศึกษา 2547	37
ตารางที่ 14	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในกลุ่ม ตัวอย่างการศึกษาวิจัย จำแนกระดับการศึกษา สาขาวิชา ขนาดสถาบัน และภาค ปีการศึกษา 2547	38
ตารางที่ 15	จำนวนครู / อาจารย์ที่สอนของสถาบันในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดสถาบัน และประเภทของอาจารย์ ปีการศึกษา 2547	41
ตารางที่ 16	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาของสถาบันใน 3 ปีที่ผ่านมา และระยะ 3 ปีข้างหน้า จำแนกขนาด และภาค	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 17	ระยะเวลาดำเนินการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามขนาด และภาค	46
ตารางที่ 18	ร้อยละของแหล่งเงินทุน จำแนกตามระยะเวลาดำเนินการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน	47
ตารางที่ 19	การดำเนินกิจการของสถาบันภายใต้การแข่งขันสูง จำแนกตามขนาด และภาค	50
ตารางที่ 20	ปัญหาในการดำเนินการของสถาบัน จำแนกตามขนาด และภาค	52
ตารางที่ 21	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547	54
ตารางที่ 22	ค่าเล่าเรียนเฉลี่ยต่อปีต่อคน จำแนกตามระดับการศึกษา สาขาวิชา และภาค ปีการศึกษา 2547	55
ตารางที่ 23	วิธีการเก็บค่าเล่าเรียนของสถาบันการศึกษา จำแนกตามขนาด ปีการศึกษา 2547	63
ตารางที่ 24	รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามขนาด	69
ตารางที่ 25	รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามภาค	70
ตารางที่ 26	รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามขนาด	74
ตารางที่ 27	รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามภาค	75
ตารางที่ 28	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอน จำแนกตามขนาด และภูมิภาค	85
ตารางที่ 29	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอน	86
ตารางที่ 30	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษา จำแนกตามสถาบัน และภาค ปีการศึกษา 2547	94
ตารางที่ 31	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาของทุกภาค ปีการศึกษา 2547	95

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน ปีการศึกษา 2536 – 2547	27
ภาพที่ 2	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ระดับการศึกษา ปวช. ปีการศึกษา 2540 – 2547	30
ภาพที่ 3	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ระดับการศึกษา ปวส. ปีการศึกษา 2540 – 2547	31
ภาพที่ 4	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ระดับการศึกษารวม ปวช. และปวส. ปีการศึกษา 2540 – 2547	32
ภาพที่ 5	ค่าเล่าเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด และระดับการศึกษา	58
ภาพที่ 6	ค่าเล่าเรียน (เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและค่าเฉลี่ย) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2547	59
ภาพที่ 7	ค่าเล่าเรียน (เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและค่าเฉลี่ย) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2547	60
ภาพที่ 8	ค่าเล่าเรียน (เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและค่าเฉลี่ย) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ และรวมทุกภาค จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2547	61
ภาพที่ 9	รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด	76
ภาพที่ 10	รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาค	76
ภาพที่ 11	กำไรจากการดำเนินงาน (G.O.P.) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด	88
ภาพที่ 12	กำไรจากการดำเนินงาน (G.O.P.) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาค	88
ภาพที่ 13	วงจรการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาเอกชน	110

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการ เหตุผล และภูมิหลัง

หลักการและเหตุผล

นโยบายการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและทุกพื้นที่ที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคนไทย มีส่วนทำให้จำนวนปีการศึกษาของคนไทยกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นจาก 7.6 ปี ในพ.ศ. 2545 เป็น 8.1 ปีในพ.ศ. 2547 การขยายตัวทางการศึกษามีแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังคงเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน และสร้างคนให้คิดเป็นทำเป็น พร้อมเข้าสู่เศรษฐกิจฐานความรู้ เพราะการผลิตกำลังคนระดับกลาง และระดับสูงยังมีปัญหาการผลิตให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานได้จริง โดยเฉพาะระดับอาชีวศึกษาเพื่อให้ตรงกับความต้องการของภาคการผลิต และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การอาชีวศึกษาของประเทศซึ่งรวมทั้งอาชีวศึกษาเอกชน และอาชีวศึกษาของรัฐได้รับการพัฒนามาตลอดเพราะเป็นที่ต้องการของภาคการผลิตแต่การอาชีวศึกษาเอกชนระยะหลังเริ่มมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้เพราะนโยบายของรัฐด้านการรับนักเรียนและนักศึกษาไม่ชัดเจน รวมทั้งค่านิยมของสังคมไทยยังมีทัศนคติในเชิงลบต่อการเรียนระดับอาชีวศึกษา และมุ่งสู่การเรียนระดับอุดมศึกษามากขึ้น ทั้งนี้ที่ภาคการผลิตยังมีความต้องการกำลังคนระดับอาชีวศึกษาอีกมาก

รัฐบาลมีนโยบายปฏิรูปการเงินอุดมศึกษา ซึ่งในการปฏิรูปการเงินนี้มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่สอนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือปวส. รวมอยู่ในขอบข่ายการปฏิรูปด้วย การปฏิรูปการเงินอุดมศึกษามีเป้าหมายที่จะให้การอุดหนุนด้านการเงินในระดับอุดมศึกษามีความเป็นธรรมแก่ผู้เรียน ลดความเหลื่อมล้ำไม่ว่าเรียนในสถาบันการศึกษาของรัฐหรือเอกชน รวมทั้งให้บรรยากาศการแข่งขันระหว่างสถาบันของรัฐและเอกชนมีความเป็นธรรมด้วย ตลอดจนใช้มาตรการทางการเงินส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนในกิจการอุดมศึกษาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลที่จะให้ผู้ประกอบการเอกชนแบ่งเบาภาระของรัฐตามที่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาประเทศ และแผนการศึกษาของชาติ

โดยนัยนี้การปฏิรูปการเงินอุดมศึกษามีผลทำให้ผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีสิทธิได้รับการอุดหนุนค่าเล่าเรียนแบบให้เปล่าเป็นเงินจำนวนหนึ่ง และยังมีสิทธิกู้จากกองทุนกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคตหรือกรอ. อีกจำนวนหนึ่งเพื่อจ่ายเป็นค่าเล่าเรียน การกู้ยืมแบบกรอ. เพื่อการศึกษามีโครงการนำมาใช้ในปีการศึกษา 2549 แทนการกู้ยืมเพื่อการศึกษาจากกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาหรือ กยศ. ที่ใช้มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2539

ภูมิหลัง

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมและแบ่งเบาภาระในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง ระยะ 10 ปีที่ผ่านมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 มีนักเรียน / นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปวช. และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือปวส. ในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 324,347 คน เพิ่มขึ้นเป็น 466,455 คนในปีการศึกษา 2540 และค่อยๆ ลดลงเหลือ 343,526 คนในปีการศึกษา 2546 โดยปีการศึกษา 2547 เพิ่มบ้างเล็กน้อยเป็น 380,767 คน คือปวช. เพิ่มขึ้น แต่ปวส. ลดลง ในช่วง 4 ปีดังกล่าว ข้างต้นนักเรียน / นักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐมีจำนวน เท่ากับ 289,727 คน 529,476 คน และ 570,303 คน และ 617,818 คน ตามลำดับ สัดส่วนระหว่างนักเรียน / นักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกับอาชีวศึกษาของรัฐ ในปีการศึกษา 2536 2540 2546 และ 2547 เท่ากับ 52.80 : 47.20, 46.80 : 53.20, 37.60 : 62.40 และ 38.10 : 61.90 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าบทบาทของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีแนวโน้มที่จะลดลง และอาจลดลงมากยิ่งขึ้น หากรัฐบาลไม่ส่งเสริมจริงจังหรือ กำหนดนโยบายให้ผู้เรียนหันมาเรียนอาชีวศึกษากันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีบทบาท และได้รับการสนับสนุนมากขึ้นอย่างเป็นธรรมชาติ มิฉะนั้นผู้เรียนจะมุ่งทิศทางสู่มหาวิทยาลัยตามค่านิยมที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ แม้จะไม่แน่ใจว่าจะมีงานทำเมื่อจบการศึกษาแล้วหรือไม่ ในขณะที่ประเทศมีความต้องการผู้จบระดับอาชีวศึกษาให้ทำงานมากขึ้น และอาจขาดแคลนในอนาคต เมื่อมีโครงการการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐ (Mega — Project) ต่างๆ ก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อให้มีมาตรฐานที่ดีระดับเดียวกับสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐหรืออาจดีกว่าทางด้านด้วย เพื่อให้ผู้เรียนหันมาเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมากขึ้น และก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพ

การศึกษาของ ศรีณย์ อินทกุล (2546) ได้พยายามศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวในการจัดการการเรียนการสอนระดับประกาศนียบัตรของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่เป็นสมาชิกของสมาคม โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน 287 แห่ง โดยศึกษาจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา 37 ฉบับ พบว่าค่าใช้จ่าย

เฉลี่ยต่อปีต่อนักศึกษาหนึ่งคนเท่ากับ 17,228 บาท ค่าเฉลี่ยเป็นการเฉลี่ยสำหรับนักศึกษาทั้งหมดในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยมีได้จำแนกว่าเป็นค่าใช้จ่ายของระดับปวช. และปวส. ต่างกันเป็นสัดส่วนเท่าไร ข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าวใกล้เคียงกับผลการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติหรือสทศ. ในปี 2544 ซึ่งพบว่า ในระดับปวช. ค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 15,627 บาท และอาจจะสอดคล้องกับค่าเล่าเรียนที่เก็บในสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งปีการศึกษา 2546 เก็บในอัตราปีละ 15,000 - 20,000 บาท

งานศึกษาวิจัยค่าใช้จ่ายต่อหัวและต้นทุนผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนยังมีน้อยมาก และมักจะอยู่ในวงแคบ ข้อมูลค่าใช้จ่ายจริงมักจะคลาดเคลื่อนมากจากความเป็นจริง อาจเป็นเพราะได้ข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ให้ข้อมูล จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลเชิงลึก (Indepth Interview) การจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนกับผู้ให้ข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูล ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในการจัดทำข้อมูล รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก รายละเอียดต่างๆ ตลอดจนการวิเคราะห์แบบบูรณาการด้วยเพื่อประโยชน์ในการนำไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบาย แผนงาน และการปฏิบัติงาน รวมทั้งเป็นรูปแบบการคิดต้นทุนการผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักดังนี้ เพื่อศึกษาด้านต้นทุนผลิตต่อหน่วยในการศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน “ต้นทุนผลิต” ในที่นี้คือค่าเฉลี่ยในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียน / นักศึกษาหนึ่งคนที่เรียนเต็มเวลา ค่าเฉลี่ยไม่คำนวณเป็นรายสถาบันการศึกษา แต่คำนวณเป็นค่าเฉลี่ยของกลุ่มสถาบัน ซึ่งอาจจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่ที่มีนักศึกษา 2,000 คน ขึ้นไปที่มีหลักฐานมั่นคงแล้ว และอาจเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราสูง กลุ่มขนาดกลางมีนักศึกษา 1,000 – 2,000 คน และกลุ่มที่ยังขนาดเล็กมีนักศึกษาต่ำกว่า 1,000 คน นอกจากนี้การวิจัยแยกต้นทุนเป็นรายกลุ่มสาขาวิชาที่สอน 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ กลุ่มช่างอุตสาหกรรม และศิลปกรรม รวมทั้งแยกระดับการศึกษาด้วย

1.3 ขอบข่ายการวิจัย และระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบข่ายการวิจัย

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในปีการศึกษา 2547 มี 401 แห่งกระจายอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล รวมทั้งเขตภูมิภาค และในจำนวนดังกล่าวมีทั้งที่เป็นสมาชิก และไม่ใช่มชิกของสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยอยู่ในขอบข่ายของการวิจัยครั้งนี้ โดยการสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถาบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปวช. และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือปวส. ต้นทุนผลิตคิดแยกการเรียนการสอนในระดับปวส. และปวช. (โดยแยกสาขาวิชาหลักๆ 3 สาขา) เพื่อประโยชน์ในการนำไปพิจารณาใช้เพื่อการอุดหนุนการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานสายอาชีพ และการให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รวมทั้งการกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคตหรือกรอ.

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบข่ายการวิจัยครอบคลุมสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งมี 401 แห่ง ทั้งในเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และเขตภูมิภาค

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเหล่านี้แบ่งออกเป็นประเภทสถาบันขนาดใหญ่ที่มีนักศึกษามากกว่า 2,000 คน ขนาดกลางมี 1,000 – 2,000 คน และขนาดเล็กมีน้อยกว่า 1,000 คน นอกจากนี้แบ่งกระจายไปตามภูมิภาคต่างๆ คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ โดยครอบคลุม 26 จังหวัดคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 4 จังหวัด ภาคกลาง จำนวน 6 จังหวัด ภาคเหนือ จำนวน 5 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 จังหวัด และภาคใต้ จำนวน 5 จังหวัด (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 จังหวัดที่อยู่ในขอบเขตการวิจัยสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
1. กรุงเทพมหานคร 2. ปทุมธานี 3. สมุทรปราการ 4. นครปฐม	1. พระนครศรีอยุธยา 2. ชลบุรี 3. สระแก้ว 4. สระบุรี 5. ฉะเชิงเทรา 6. ปราจีนบุรี	1. เชียงใหม่ 2. พิชณุโลก 3. ลำพูน 4. ลำปาง 5. นครสวรรค์	1. นครราชสีมา 2. ขอนแก่น 3. ศรีสะเกษ 4. อุบลราชธานี 5. อำนาจเจริญ 6. สกลนคร	1. สุราษฎร์ธานี 2. สงขลา 3. ตรัง 4. ภูเก็ต 5. ชุมพร

ขนาดตัวอย่างกำหนด 50 แห่ง (แต่ข้อมูลมีคุณภาพ ได้รับคืน 49 แห่งหรือร้อยละ 98 ของขนาดตัวอย่าง) ครอบคลุมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กับภูมิภาค โดยพิจารณาให้เป็นสถานบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนทั้งระดับปวช. และปวส. รวมอยู่ด้วยกัน กระจายในแต่ละภูมิภาคๆ ละ 10 แห่ง และแยกตามขนาดดังนี้

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่	15	แห่ง	ข้อมูลที่ได้ครบถ้วน 15 แห่ง
สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดกลาง	15	แห่ง	ข้อมูลที่ได้ครบถ้วน 15 แห่ง
สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก	20	แห่ง	ข้อมูลที่ได้ครบถ้วน 19 แห่ง

สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก พิจารณาเลือกสถานบันการศึกษาที่มีเฉพาะการเรียนการสอนระดับปวช. และเฉพาะระดับปวส. โดยพิจารณาเลือกทั้ง 3 สาขาวิชาคือ พาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ ช่างอุตสาหกรรม และศิลปกรรม รวมทั้งสถานบันการศึกษาที่มีการเรียนการสอนทั้ง 2 ระดับ รวม 10 แห่ง ซึ่งกระจายอยู่ใน 7 จังหวัดคือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครราชสีมา สระบุรี และนครสวรรค์

ดังนั้นในแต่ละภูมิภาคมีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีการสอนทั้งระดับปวช.และระดับปวส. ขนาดใหญ่ 3 แห่ง ขนาดกลาง 3 แห่ง และขนาดเล็ก 4 แห่ง ในการสุ่มตัวอย่างพยายามให้ได้ตัวอย่างของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดต่างๆ กระจายไปแต่ละภูมิภาคให้มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนตัวแทนขนาดต่างๆ กันในสัดส่วนที่เหมาะสม วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงที่ผู้ตอบให้ความร่วมมือในการ

ตอบแบบสอบถาม และมีการจัดทำสนทนากลุ่มระดับภาค 5 ภาค ร่วมกับสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ชี้แจง ได้ข้อมูลเพิ่มเติม และทำความเข้าใจแบบสอบถามให้ชัดเจนขึ้น การวิเคราะห์จัดทำในภาพรวม

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบต้นทุนผลิตของการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน (อัตราค่าเล่าเรียนที่เก็บ แยกสาขาวิชา วิธีการเก็บค่าเล่าเรียน ฯลฯ) ซึ่งจะนำไปกำหนดนโยบายอุดหนุนผู้เรียนในกลุ่มนี้
2. การประมาณการทางการเงินที่รัฐจะต้องใช้ไปในการอุดหนุนผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน
3. การสำรวจทำให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน รวมทั้งอัตราค่าเล่าเรียนเฉลี่ย การจัดการด้านการเงิน งบประมาณ และการใช้ทรัพยากร แหล่งที่ไปของรายจ่ายและแหล่งที่มาของรายรับ ตลอดจนวิธีการระดมทุนในภาคเอกชนเพื่อการอาชีวศึกษา ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย และวิธีการอุดหนุนสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน
4. สร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดเก็บข้อมูลค่าใช้จ่าย และต้นทุนผลิตแก่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเพื่อนำไปใช้ปรับปรุงการเก็บข้อมูลการลงทุน และคิดต้นทุนการผลิตของสถาบันต่อไป

1.5 แหล่งข้อมูล

การวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลทั้งทุติยภูมิ และปฐมภูมิ คือ

ข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ ได้แก่ สถิติเกี่ยวกับสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งรวบรวมจากเอกสารต่างๆ ทั้งจากสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สถิติอาชีวศึกษาเอกชน ทะเบียนสมาชิกสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนจากสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

ข้อมูลปฐมภูมิ รวบรวมโดยตรงจากตัวอย่างสถาบันการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน 50 แห่ง กระจายในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับภูมิภาค โดยการคัดเลือกสถาบันที่มีการเรียนการสอน ระดับปวช. และปวส. แบบเจาะจงภาคละ 4 – 6 จังหวัด วิธีการสำรวจโดยสอบถามตามด้วยการ สัมภาษณ์เพิ่มเติม การจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) และสัมภาษณ์แบบเชิงลึกผู้บริหารสถาบัน และเจ้าหน้าที่ทางการเงิน แห่งละ 2 คน และเจ้าหน้าที่ทะเบียนด้วย การรวบรวมข้อมูลนำมา ประมวลในภาพรวม สำหรับการจัดประชุมแบบสนทนากลุ่มหรือ Focus Group จัดกับสถาบันอาชีว ศึกษาเอกชนต่างๆ ในกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กับเขตภูมิภาคเพื่อสร้าง ความเข้าใจ ระดมความคิด และนำข้อมูลที่ได้รับด้านอื่นๆ ประกอบการวิเคราะห์ด้วย

ข้อมูลที่รวบรวมมีประวัติการจัดตั้งสถาบัน การลงทุน และระดมทุนของผู้ประกอบการ จำนวน อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาในสาขาหลักสูตรต่างๆ อัตราค่าเล่าเรียน วิธีการเก็บค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงการศึกษา และค่าธรรมเนียมต่างๆ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล (หากมี) รายรับ รายจ่ายของสถาบัน สัดส่วนผู้เรียนที่ใช้บริการกยศ. เป็นต้น

เนื่องจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่สอนในระดับปวช. และปวส. โดยใช้อาจารย์และ สถานศึกษาร่วมกัน การศึกษาจำเป็นต้องวิเคราะห์โดยหลักบัญชีเพื่อแยกต้นทุนผลิตในระดับปวช. และ ระดับปวส. ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อมูลภาระการสอนของครู / อาจารย์ ชั่วโมงการเรียน / การสอน การฝึกงาน ค่าใช้จ่าย วัสดุครุภัณฑ์ ซึ่งมีความแตกต่างกันใน แต่ละสาขาวิชา และสาขาวิชาย่อย โดยกำหนดสัมภาษณ์เชิงลึกสถาบันการศึกษาที่สอนเฉพาะระดับ ปวช. และเฉพาะระดับปวส. ทั้งที่สอน 2 ระดับแยกสาขาวิชา รวมทั้งความพร้อมของสถาบันการ ศึกษาในการพัฒนาหลักสูตร และคุณภาพผู้เรียน โดยการศึกษาเชิงลึกกำหนดสัมภาษณ์สถาบันการ ศึกษาเพิ่มอีก 10 สถาบัน

1.6 นิยามศัพท์

การศึกษานี้ได้กำหนดนิยามศัพท์ที่ใช้บางคำ ดังนี้

โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในประเภทอาชีวศึกษา โดย เปิดสอนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาที่โรงเรียน / สถาบันการศึกษาเปิดสอนในภาคปกติหรือภาคพิเศษ โดยรวมถึงประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือ ปวช. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือ ปวส. การศึกษาได้รวมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิคหรือ ปวท. ซึ่งในปัจจุบันมีจำนวนน้อยทั้งในภาครัฐและเอกชนไว้กับระดับอนุปริญญาตรีซึ่งเทียบเท่าปวส.

รายได้ หมายถึง เงินรายได้ที่ได้รับจากการจัดเก็บรายได้ของโรงเรียน / สถาบันการศึกษาหรือรายได้อื่นๆ ซึ่งได้รับจากองค์กร มูลนิธิ การบริจาค สมาคมศิษย์เก่า รวมถึงเงินบำรุงการศึกษา ค่าใช้จ่ายของนักเรียน / นักศึกษา เป็นต้น

รายจ่าย หมายถึง ค่าใช้จ่ายจริงที่โรงเรียน / สถาบันการศึกษา ได้ใช้จ่ายในการดำเนินการจัดการศึกษา รวมถึงค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาบุคลากรด้วย

เงินอุดหนุนรายหัว หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนระดับ ปวช. (จัดไว้ในระดับขั้นพื้นฐาน) ได้รับจัดสรรจากรัฐตามจำนวนนักเรียนเพื่อเป็นค่าเล่าเรียนส่วนหนึ่ง โดยจัดสรรแยกตามสาขาวิชา จำนวนการอุดหนุนจะไม่เท่ากันในแต่ละสาขาวิชา

ค่าเล่าเรียน หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการศึกษาเล่าเรียนที่ผู้เรียนจ่ายให้โรงเรียน / สถาบันการศึกษา สำหรับการศึกษอาชีวศึกษาเอกชน แยกได้เป็น 2 ระดับ

- **ระดับ ปวช.** ค่าเล่าเรียนต่อหัวนักเรียนคือ เงินอุดหนุนที่ทางรัฐจัดสรรให้กับโรงเรียนเป็นค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักเรียนขั้นพื้นฐานตามจำนวนนักเรียนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอน ซึ่งมีความแตกต่างกันตามสาขาวิชา **รวมกับ** ค่าธรรมเนียมที่เป็นส่วนที่โรงเรียนให้บริการ นักศึกษามากกว่ามาตรฐานทั่วไป เช่น ค่าห้องปรับอากาศ ค่าบำรุงคอมพิวเตอร์ ค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ต (internet) ค่าวัสดุฝึกงาน ค่าเรียนภาษาอังกฤษ ค่าเครื่องแบบนักเรียน ค่าพาหนะรับส่งนักเรียน เป็นต้น

- **ระดับ ปวส.** ค่าเล่าเรียนต่อหัวนักเรียนคือ เงินที่นักศึกษาจ่ายให้กับสถาบันการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนอาจมีความแตกต่างกันตามสาขาวิชาที่เรียน **รวมกับ** ค่าธรรมเนียมที่เป็นส่วนที่โรงเรียนให้บริการ นักศึกษามากกว่ามาตรฐานทั่วไป เช่น ค่าห้องปรับอากาศ ค่าบำรุงคอมพิวเตอร์ ค่าใช้จ่ายอินเทอร์เน็ต (internet) ค่าวัสดุฝึกงาน ค่าเรียนภาษาอังกฤษ ห้องสมุด ค่าเครื่องแบบนักศึกษา ค่าพาหนะรับส่งนักศึกษา เป็นต้น สถาบันการศึกษบางแห่งอาจไม่เก็บค่าธรรมเนียมเลยก็มี

ค่าใช้จ่ายดำเนินการ หมายถึง

- **ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร** ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายพัฒนาบุคลากร สวัสดิการ เป็นต้น
- **ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับบุคลากร** ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายวัสดุอุปกรณ์การศึกษา ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค ค่าซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคาร ยานพาหนะ ประชาสัมพันธ์ ค่าเสื่อมราคา ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ภาษีโรงเรือน ค่าภาษีบำรุงท้องที่ ค่าตรวจสอบบัญชี

ค่าใช้จ่ายลงทุน หมายถึง ค่าใช้จ่ายครุภัณฑ์การเรียนการสอน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับครุภัณฑ์สำนักงาน (ไม่รวมค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง)

ค่าเสื่อมราคา หมายถึง การแบ่งต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายอันเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่มีตัวตนออกเป็นส่วนๆ เพื่อจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายประจำงวดตามส่วนที่ได้รับประโยชน์จากการใช้สินทรัพย์นั้น **หรือ** หมายถึงมูลค่าของสินทรัพย์ที่มีการเสื่อมสลาย ส่วนที่ตัดเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตลอดอายุการใช้งานที่ประมาณไว้ สินทรัพย์ที่ต้องมีการคิดค่าเสื่อมราคา ได้แก่ อาคาร เครื่องจักร เครื่องตกแต่งติดตั้ง อุปกรณ์สำนักงาน และยานพาหนะ เป็นต้น ที่ดินไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาเพราะมีอายุใช้งานไม่จำกัด

G.O.P. (Gross Operating Profit) หมายถึง กำไรที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้รับจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

กำไร หมายถึง กำไรสุทธิที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนได้รับในการดำเนินงาน

ต้นทุนการผลิต คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับสถาบันการศึกษา และเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเรียนการสอน เป็นหมวดต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการ รวมเงินเดือน ค่าตอบแทนครู/อาจารย์ สวัสดิการ วัสดุอุปกรณ์การสอน เป็นต้น โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนนั้น รวมค่าเสื่อมราคาด้วย และหมวดค่าใช้จ่ายเพื่อการพัฒนา เช่น แผนงานวิชาการ แผนงานการจัดการศึกษา งานปรับปรุงคุณภาพการศึกษา งานพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

ขนาดสถาบันการศึกษา คือ สถาบันการศึกษาที่มีนักเรียน / นักศึกษาระดับ ปวช. และปวส. รวมกัน ดังนี้

- **ขนาดใหญ่** หมายถึง สถาบันการศึกษาที่มีนักเรียน / นักศึกษามากกว่า 2,000 คน
- **ขนาดกลาง** หมายถึง สถาบันการศึกษาที่มีนักเรียน / นักศึกษาระหว่าง 1,000 คน ถึง 2,000 คน
- **ขนาดเล็ก** หมายถึง สถาบันการศึกษาที่มีนักเรียน / นักศึกษาน้อยกว่า 1,000 คน

บทที่ 2

วิธีดำเนินงานวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัยเรื่อง ต้นทุนผลิตรถจักรยานยนต์อาชีวศึกษาเอกชนจำเป็นต้องได้รับข้อมูลที่ละเอียดและซับซ้อนประกอบการวิเคราะห์ ข้อมูลดังกล่าวค่อนข้างละเอียดและเป็นข้อมูลที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนทั้งขนาดใหญ่ กลาง และเล็กในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับภูมิภาคต่างๆ ส่วนหนึ่งอาจมีระบบบัญชีจัดเตรียมอยู่แล้ว ส่วนหนึ่งอาจมีการจัดทำบัญชีเบื้องต้นแยกประเภทค่าใช้จ่ายไว้เพียงบางหมวด แยกรายละเอียดรายรับรายจ่ายบางหมวด และส่วนหนึ่งอาจทำบัญชีรายรับรายจ่ายแยกหมวดใหญ่ๆ เท่านั้น ดังนั้นความพยายามที่จะได้ข้อมูลที่มีคุณภาพ และค่อนข้างครบถ้วนจึงจำเป็นต้องดำเนินงานหลายขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารเกี่ยวข้องค่าใช้จ่ายต่อหัวทั้งของอาชีวศึกษาเอกชน และของรัฐทั้งระยะที่ผ่านมา และเร็วๆ นี้ การศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อทราบแนวคิด การศึกษาจากแนวนโยบายด้านค่าใช้จ่าย การอุดหนุนจากรัฐ และการสนับสนุนให้เรียนโดยกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และที่จะเริ่มในปีการศึกษา 2549 โดยกองทุนกู้ยืมที่ผูกไว้กับรายได้ในอนาคต (กรอ.)

2. ประสานงานกับสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย และกองการอาชีวศึกษาเอกชน สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จาก 26 จังหวัด การส่งแบบสอบถาม การจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) การติดต่อประสานงานกับสถาบันในกลุ่มตัวอย่าง การสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและครบถ้วน

3. การส่งแบบสอบถามสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 50 แห่ง (ได้ข้อมูล 49 แห่ง) มีการติดต่อให้ข้อมูลเพิ่มเติม พร้อมประสานงานเพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการสนทนากลุ่ม โดยมีสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยประสานงานด้านสถานที่ จัดเวลาให้สนทนากลุ่ม ร่วมสนทนากลุ่มด้วยเป็นอย่างดี และการเข้าร่วมประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อหารือเพิ่มเติมกับผู้บริหารสถาบันกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. การจัดทำสนทนากลุ่มหรือ Focus Group มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ ด้านประโยชน์การวิจัย การคำนวณต้นทุนการผลิต รายได้ รายจ่าย สร้างองค์ความรู้ต้นทุนผลิต และคณะผู้วิจัยชี้แจงข้อสงสัยหลายประเด็น เช่น ค่าเสื่อมราคา รายละเอียดของคำถาม หลังจากการสนทนากลุ่ม

คณะผู้วิจัยติดตามสัมภาษณ์ และชี้แจงเพิ่มเติมอย่างใกล้ชิด โดยเดินทางไปชี้แจงกับสถาบันที่มีข้อมูลมีปัญหามาก

5. จากการร่วมมือด้วยดีของสถาบันต่างๆ และสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย รวมทั้งความสนใจประกอบกับการเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะได้รับ สถาบันต่างๆ ตอบแบบสอบถาม และส่งคืนให้ จำนวน 49 สถาบัน จาก 50 สถาบันหรือร้อยละ 98 ของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 2) การปฏิบัติงานภาคสนาม การส่งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เพิ่มเติม การจัดประชุม สันทนาการกลุ่ม และติดตามข้อมูลจัดทำระหว่างเดือนกันยายน – พฤศจิกายน พ.ศ. 2548

ตารางที่ 2 สถาบันตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

ภาค	ขนาด			
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	3	3	4	10
เหนือ	3	3	3	9
ตะวันออกเฉียงเหนือ	3	3	4	10
กลาง	3	3	4	10
ใต้	3	3	4	10
รวม	15	15	19	49

หมายเหตุ : จำนวนตัวอย่างทั้งหมดที่กำหนดไว้จำนวน 50 สถาบันการศึกษา กำหนดไว้ภาคละ 10 แห่ง ในแต่ละภาคแยกขนาดใหญ่อันจำนวน 3 แห่ง ขนาดกลางจำนวน 3 แห่ง และขนาดเล็กจำนวน 4 แห่ง แบบสอบถามที่ติดตามโดยให้ข้อมูล และอธิบายอย่างใกล้ชิดมีจำนวน 49 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 98 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, 2548.

6. เนื่องจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่สอนทั้งระดับปวช. และปวส. ใช้อาจารย์ และสถานศึกษาร่วมกัน การวิจัยต้องวิเคราะห์โดยบัญชีเพื่อแยกต้นทุนผลิตในระดับปวช. และปวส. จึงต้องสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อได้ข้อมูลภาระการสอนของครู / อาจารย์ ค่าใช้จ่าย ชั่วโมงการสอน ซึ่งมีความแตกต่างกัน จำเป็นต้องสัมภาษณ์เพิ่ม 10 สถาบันทั้งที่มีการเรียนการสอนเฉพาะระดับปวช. เฉพาะระดับ ปวส. และรวมทั้งปวช. กับปวส. ใน 7 จังหวัดคือ กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครราชสีมา สระบุรี และนครสวรรค์ เพื่อนำข้อมูลมาคำนวณประกอบการวิเคราะห์ การสัมภาษณ์เชิงลึก (ดำเนินการในเดือนมกราคม พ.ศ. 2549)

7. การบันทึก และการประมวลข้อมูลเพื่อนำมาคำนวณและวิเคราะห์ เมื่อพบความผิดพลาด คณะผู้วิจัยได้ติดต่อโดยตรงไปที่สถาบันการศึกษา อธิบายทำความเข้าใจ และสัมภาษณ์เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงข้อมูล

8. การคำนวณต้นทุนผลิตรายการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนโดยใช้หลักบัญชีในการคิดต้นทุน และแยกต้นทุนระดับปวช. และปวส.

9. การวิเคราะห์ข้อมูลการดำเนินงานบริหารจัดการ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถาบันเพื่อเสนอภาพเบื้องต้น และให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตระดับปวช. ปวส. และสาขาวิชา พร้อมทั้งเสนอแนะแนวคิดเพื่อประกอบการพิจารณาการปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษา และการให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับรายได้ในอนาคต

10. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอผลการศึกษาวิจัย และจัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน และนำผลการระดมความคิดเห็นจากการสัมมนาปรับปรุงเอกสารการวิจัย และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เสนอสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาต่อไป

2.2 ข้อจำกัด และปัญหาการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีข้อจำกัดและปัญหาหลักๆ 7 ประเด็น ดังนี้

1. การส่งแบบสอบถามล่วงหน้า หลายสถาบันติดต่อกลับมายังคณะผู้วิจัยเพราะไม่เข้าใจแบบสอบถามหลายประเด็น เช่น ค่าเสื่อมราคา หนี้สูญ การรวมผู้บริหารของสถาบันไว้ในบุคลากร ครู / อาจารย์ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้อธิบายแต่ก็ยังไม่ค่อยเป็นที่เข้าใจ จึงเก็บประเด็น ข้อสงสัยไว้ในการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

2. เมื่อมีการจัดประชุมสนทนากลุ่มหรือ Focus Group ได้มีการระดมความคิดเห็น และทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั้งจำนวนนักเรียน / นักศึกษา มีข้อถกเถียงว่าจำนวนนักเรียน / นักศึกษาควรใช้เริ่มต้นปีการศึกษาหรือสิ้นเทอมแรก ได้ข้อสรุปว่าควรเป็นสิ้นเทอมแรก ข้อมูลที่เสนอในงานวิจัยเป็นข้อมูลจริงที่ได้รับจากสถาบันต่างๆ สำหรับด้านรายได้รายจ่าย ซึ่งมีรายละเอียดเพื่อนำมาคิดต้นทุนการผลิตหลายสถาบันระบุว่าละเอียดเกินไป หลายสถาบันมีความเข้าใจ และมีการจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายตามที่ระบุไว้ในคำถามอยู่แล้ว แต่บางสถาบันไม่เข้าใจเพราะไม่เคยทำบัญชีละเอียดแยกประเภท และแจ้งว่าซับซ้อนมาก บางสถาบันระบุโดยตรงว่าคำถามด้านอื่นๆ สามารถตอบได้แต่ด้านรายรับ รายจ่ายไม่สามารถให้ข้อมูลละเอียด ให้ได้แต่ยอดรวมรายรับรายจ่าย คณะผู้วิจัยและผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มด้วย

กันพยายามชี้แจง และแนะนำจนเป็นที่เข้าใจ จึงยินดีจัดทำข้อมูลให้โดยขอให้คณะผู้วิจัยร่วมเป็นที่เล็ง
ในการอธิบายความชัดเจนให้

3. ในการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม คณะผู้วิจัยพบว่าหลายสถาบันมีข้อมูล
รวมไว้ไม่ได้แยก เช่น ค่าใช้จ่ายวัสดุครุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์เพิ่มเติมทั้ง
ทางโทรศัพท์ และคณะผู้วิจัยเดินทางไปสัมภาษณ์ ชี้แจงที่สถาบันจึงได้ข้อมูลดังกล่าว หรือบางกรณี
สถาบันไม่ได้คิดรายจ่ายด้านการประชาสัมพันธ์ หรือการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน / นักศึกษา
ทำให้รายจ่ายที่ได้ไม่ครบถ้วนและขาดหายไปหลายรายการ หรือการไม่ได้คิดเงินเดือนและค่าตอบแทน
โดยรวมของผู้บริหารไว้ด้วย คณะผู้วิจัยได้ติดตาม และสัมภาษณ์เพิ่มเติมจนได้คำตอบที่ชัดเจน

4. เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์พบว่า ในการคิดต้นทุนการผลิต และการปันค่าใช้จ่ายระดับปวช.
ปวส. และสาขาวิชา จำเป็นต้องได้ข้อมูลละเอียดเพิ่มเติมหลายด้าน เช่น จำนวนนักเรียน / นักศึกษา
แยกชั้น และสาขาที่เรียน จำนวนชั่วโมงเรียน / สอน เงินเดือนและค่าตอบแทนของอาจารย์ที่สอนแยก
สาขาวิชา วัสดุครุภัณฑ์แยกประเภทที่ใช้แต่ละสาขาวิชา เป็นต้น จึงต้องมีการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth
Interview) เพิ่มอีก 10 สถาบันการศึกษากระจายใน 7 จังหวัดแม้จะมีเวลาจำกัดก็ตาม แต่ได้รับความ
ร่วมมือด้วยดี จึงได้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ และได้ภาพชัดเจนขึ้น

5. การศึกษาต้นทุนการผลิตจำเป็นต้องใช้ข้อมูล รายได้รายจ่ายของสถาบันซึ่งมีความละเอียด
อ่อนและซับซ้อนมากๆ ระยะเวลามีปัญหาด้านความร่วมมือให้ข้อมูล แต่ภายหลังมีความเข้าใจ และ
ไว้วางใจมากขึ้น จึงให้ความร่วมมือด้วยดีทำให้ได้ข้อมูลมาศึกษา คณะผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลใน
ภาพรวมตามขนาดและภูมิภาคที่สถาบันตั้งอยู่ โดยแยกสถาบัน 49 แห่งตามลำดับของแบบสอบถามที่
ส่งคืน และนำมาประมวลผล

6. การศึกษาวิจัยนี้ข้อมูลที่ได้รับค่อนข้างมีเหตุผลแต่เป็นข้อมูลเพียงปีการศึกษาเดียวค่าเสื่อม
ราคาที่แสดงให้เห็นในตารางต้นทุนผลิตอาจแสดงน้อยกว่าที่เป็นจริงเพราะบางสถาบันไม่สามารถตอบ
ให้ครบถ้วนได้เพราะไม่เคยคิดไว้ก่อน

7. เนื่องจากข้อมูลของสถาบันที่เปิดสอนสาขาศิลปกรรมจากกลุ่มตัวอย่างมี 3 แห่ง จาก 7
แห่งของทั้งประเทศ เพราะสาขาวิชานี้มีแนวโน้มลดลงมาตลอด การวิเคราะห์จึงอาจให้ภาพไม่ค่อย
ชัดเจนเพราะข้อมูลมีน้อย

8. ตามที่ได้กล่าวข้างต้น สถาบันที่สอนสาขาศิลปกรรมของอาชีวศึกษาเอกชนกระจายทั่วประเทศมีเพียง 7 แห่ง หลายแห่งปิดกิจการเพราะมีผู้สมัครเรียนน้อยหรือบางแห่งต้องเปลี่ยนเป็นสอนสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจแทน ในปีการศึกษา 2547 มีผู้เรียนสาขาศิลปกรรมทั้งหมดเพียง 2,721 คน สถาบันที่ตกอยู่ในกลุ่มตัวอย่าง 3 แห่ง มีผู้เรียน 1,901 คน หรือร้อยละ 70.00 ของผู้เรียนสาขาศิลปกรรมทั่วประเทศ การคำนวณต้นทุนผลิตสาขาศิลปกรรมจากข้อมูลที่ได้รับมีข้อจำกัดและไม่ชัดเจนหลายด้านทำให้ไม่สามารถนำผลคำนวณสาขานี้มาวิเคราะห์เพราะจะทำให้คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงมาก การศึกษานี้จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ในส่วนต้นทุนผลิตเฉพาะสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ และช่างอุตสาหกรรมเท่านั้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยค่าใช้จ่ายในสถาบันการศึกษา เป็นสิ่งที่ดำเนินการกันมานานแต่ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาในสถาบันการศึกษาภาครัฐ หรือเป็นการศึกษาเฉพาะในสถาบันแต่ละแห่งหรือศึกษาเป็นบางเรื่อง เช่น ค่าใช้จ่ายจากเงินงบประมาณที่ได้รับแต่ละปีการศึกษาหรือเป็นการศึกษาเฉพาะวิชาหนึ่งในสถาบันนั้นๆ ซึ่งอาจมีข้อจำกัดที่หลากหลายแตกต่างกัน หรือสอดคล้องกัน รุ่ง แก้วแดง (2513 อ้างใน นงราม เศรษฐพิณ และคณะ, 2532) ได้ศึกษาการลงทุนโดยใช้งบประมาณที่มหาวิทยาลัยของรัฐได้รับ และคิดเฉพาะแผนงานผลิตบัณฑิต (เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าจ้างประจำ ค่าใช้สอย และค่าวัสดุ) พบว่า ในปีการศึกษา 2509 2510 และ 2511 นักศึกษาแต่ละคนใช้งบดำเนินการโดยเฉลี่ยประมาณ 4,558 บาท 6,570 บาท และ 7,593 บาท ตามลำดับ

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ (2515) สรุปรายงานการประเมินผลการพัฒนาการศึกษา ปี 2510 - 2514 ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ 9 แห่ง โดยวิเคราะห์งบประมาณของแต่ละสถาบันเป็นงบดำเนินการและค่าใช้จ่ายการลงทุน พบว่า มีความแตกต่างกันในสาขาวิชาเดียวกันแต่ต่างสถาบันการศึกษา เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดำเนินการเฉลี่ยต่อคน เท่ากับ 6,000 บาท มหาวิทยาลัยขอนแก่น 7,400 บาท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 10,000 บาท จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4,500 บาท คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่ากับ 7,800 บาท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 10,300 บาท มหาวิทยาลัยมหิดล 5,800 บาท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 20,000 บาท คณะครุศาสตร์ / ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่ากับ 4,300 บาท มหาวิทยาลัยขอนแก่น 1,900 บาท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 3,300 บาท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ 6,500 บาท คณะแพทยศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เท่ากับ 31,700 บาท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 31,400 บาท มหาวิทยาลัยมหิดล (ศิริราช) 32,300 บาท การศึกษาวิจัยพบว่า สาขาแพทยศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่อคนสูงสุด ข้อสังเกตจากรายงานวิจัยคือ ส่วนใหญ่วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายเฉพาะส่วนที่มหาวิทยาลัยจ่ายจากเงินงบประมาณ

การศึกษาเรื่องการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาพาณิชยกรรม งามอชีวศึกษา (บุหงา ชนะวิวัฒน์, 2519 อ้างในสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา, 2545) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาพาณิชยกรรม และของส่วนตัวนักศึกษาต่อปี และเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายรายหัวของสถาบัน และค่าเฉลี่ยทุกสถาบันระดับปวช. และปวส. โดยรวบรวมข้อมูลของสถาบันจากแผนกการเงินของวิทยาลัยพาณิชยกรรมพระนคร รัตนบุรี เขตุน บางนา พระนครศรีอยุธยา และบพิตรพิมุข ในปีงบประมาณ 2515 ถึง 2518 และจากแบบสอบถามนักศึกษาในสถาบันดังกล่าว ผลการวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาพาณิชยกรรมเฉลี่ยต่อปี คือ $1,936 \pm 143$ บาท ค่าใช้จ่ายรายหัวของวิทยาลัยพาณิชยกรรมพระนครสูงกว่าวิทยาลัยพาณิชยกรรมรัตนบุรี วิทยาลัยบพิตรพิมุข สูงกว่าทุกวิทยาลัย ยกเว้น วิทยาลัยพาณิชยกรรมพระนคร ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาพาณิชยกรรมเฉลี่ยต่อปี $7,244 \pm 79$ บาท ถ้านักศึกษาต้องเสียค่าที่พัก หากไม่ต้องเสียค่าที่พัก มีค่าใช้จ่ายรายหัว $6,078 \pm 70$ บาท โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษปวส. เสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าปวช.

นงราม เศรษฐพินิช และคณะ (2532) ทำการศึกษาเรื่อง ต้นทุนและแหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อการอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือ วิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตบัณฑิตองค์ประกอบของต้นทุนสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐ จำแนกสาขาวิชา วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนในการลงทุนระดับอุดมศึกษา วิเคราะห์ต้นทุนในแง่รัฐให้ความช่วยเหลือ วิเคราะห์ต้นทุนและวิธีการหาแหล่งทุนกับประเทศอื่นๆ พิจารณาหาทางเลือกที่เป็นไปได้ และเสนอแนะแนวทางการตัดสินใจการลงทุนและแนวทางระดมเงินทุนด้านอุดมศึกษา ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ส่วนใหญ่ได้จากโครงการวิจัยที่ผ่านมา กลุ่มตัวอย่างของโครงการวิจัยจำกัดเฉพาะผู้ทำงานในตลาดแรงงานเป็นทางการส่วนใหญ่ มีข้อจำกัดหลายด้านมีส่วนทำให้การคิดคำนวณผลตอบแทนจากการลงทุนการศึกษาได้ค่าไม่สมบูรณ์ แต่ชี้ให้เห็นในภาพกว้างๆ

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทางตรงต่อนักศึกษาต่อปีระหว่างค่าใช้จ่ายทางสังคมและค่าใช้จ่ายส่วนตัวบุคคล โดยค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคม ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายดำเนินการและค่าใช้จ่ายทุนทรัพย์สินทั้งหมด ทั้งที่จ่ายจากเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณที่สถาบันต้องเสียไปเพื่อผลิตผู้สำเร็จระดับปริญญาตรี ส่วนค่าใช้จ่ายส่วนตัวบุคคลประกอบด้วย ค่าเล่าเรียนและอุปกรณ์การเรียน ที่พักนักศึกษา ต้องเสียไปในระหว่างการเรียน พบว่ามีความแตกต่างระหว่างสถาบัน

มหาวิทยาลัยจำกัดรับเสียค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคมสูงที่สุด โดยเสียค่าใช้จ่ายเป็น 6 เท่าของค่าใช้จ่ายของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายทางตรงส่วนบุคคลซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของผู้เรียนและผู้ปกครองปรากฏว่า นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐซึ่งใช้ค่าใช้จ่ายทางสังคมสูงที่สุด กลับเสียค่าใช้จ่ายส่วนตัวในรูปของค่าเล่าเรียนและอุปกรณ์การเรียนน้อยกว่านักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนคือ เสียเพียง 1 ใน 3 ของค่าใช้จ่ายนักศึกษาเอกชน ค่าใช้จ่ายทางตรงของสังคมมีค่าสูงที่สุดสำหรับสาขาแพทยศาสตร์ซึ่งมีการลงทุนสูงสุด ส่วนค่าใช้จ่ายทางสังคมต่ำสุดได้แก่สาขานิติศาสตร์ พาณิชยศาสตร์ (นงราม เศรษฐพนิช, 2532 : 127)

จรัส สุวรรณเวลา และคณะ (2541) ศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรัฐจำนวน 21 แห่ง โดยใช้วิธีศึกษาด้านทุนหรือค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนโดยวิธีการบัญชีต้นทุน (Cost Accounting) พบว่าค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัวของคณะ สาขาวิชา และสถาบันการศึกษาต่างๆ มีความแตกต่างกันค่อนข้างมากพอสมควร ปัจจัยที่น่าจะมีผลอย่างสำคัญต่อค่าใช้จ่ายรวมของการจัดการศึกษา คือ รายจ่ายในหมวดเงินเดือน และค่าจ้างประจำ สำหรับตัวแปรอื่นๆ นั้น แม้จะดูเหมือนว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายด้านการเรียนการสอนแต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่ปรากฏชัดเจนเมื่อมีการทดสอบทางสถิติ และเมื่อพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจมีผลต่อความแตกต่างในระดับค่าใช้จ่ายนักศึกษาไม่ปรากฏว่ามีตัวแปรใดๆ ที่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด ข้อสังเกตเกี่ยวกับอายุของสถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความแตกต่างในระดับค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา การศึกษาดังกล่าวจึงแบ่งมหาวิทยาลัยเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มมหาวิทยาลัยเก่า และกลุ่มมหาวิทยาลัยใหม่ ข้อมูลยืนยันข้อสังเกตเกี่ยวกับความแตกต่างว่ามหาวิทยาลัยเก่ามีแนวโน้มที่จะมีค่าใช้จ่ายประเภทเงินเดือน และค่าจ้างประจำสูงกว่ามหาวิทยาลัยใหม่จริง ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวจะนำมาถึงค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันอีกด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542) ได้ศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนระดับชั้นพื้นฐานระหว่างปีการศึกษา 2539 – 2541 โดยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 62 โรงเรียน เป็นโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา 46 โรงเรียน และประเภทอาชีวศึกษา 16 โรงเรียน โดยพิจารณาจากงบดำเนินการ คือ ค่าใช้จ่ายที่โรงเรียนจ่าย และงบลงทุน ผลการวิเคราะห์โดยนำค่าใช้จ่ายที่เป็นจริงมาหารด้วยจำนวนนักเรียนจะได้ค่าใช้จ่ายสำหรับอาชีวศึกษาเอกชนหลักสูตรปวช. ดังนี้

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนระดับปวช. ปีการศึกษา 2539 – 2541

อาชีพศึกษาเอกชน	งบดำเนินการ	งบลงทุน	รวม
รวม	13,086	2,215	15,302
พาณิชยกรรม	14,194	1,864	16,058
อุตสาหกรรม	12,735	2,179	14,914
ศิลปหัตถกรรม	10,813	3,424	14,237

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน “รายงานสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน, 2542”.

นอกจากนั้น ยังมีหลายหน่วยงานที่ศึกษาค่าใช้จ่ายงบดำเนินการ โดยรวมเงินเดือนบุคลากร ด้วย ค่าใช้จ่ายรายหัวแต่ละระดับการศึกษา โดยการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือปวช. มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 13,783 ถึง 15,302 บาทต่อคนต่อปี หากคำนวณค่าใช้จ่ายงบดำเนินการที่ไม่รวมเงินเดือนบุคลากร ค่าใช้จ่ายรายหัวจะอยู่ระหว่าง 3,040 ถึง 7,940 บาทต่อคนต่อปี

การศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหน่วย โดยสำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (2545) มีเป้าหมายในการจัดเก็บ และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อสะท้อนต้นทุนที่แตกต่างกันของมหาวิทยาลัยของรัฐ 24 แห่ง โดยใช้ตัวเลขงบดำเนินการในปีงบประมาณ 2542 ไม่รวมงบลงทุนและงบวิจัย เป็นข้อมูลแสดงการใช้จ่ายจริงที่ยึดถือค่าใช้จ่ายรวม (Total Cost) ประกอบด้วยงบประมาณจากภาครัฐ และเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยบนฐานจำนวนนักศึกษาเต็มเวลา (Full Time Equivalent Students : FTES) เพื่อสะท้อนภาระงานที่เกิดขึ้นจริง โดยภาพรวมพบว่าในกรณีมหาวิทยาลัยจำกัดรับมีการใช้งบประมาณแผ่นดินต่องบดำเนินการรวมในอัตราร้อยละ 57 ถึงร้อยละ 93 เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากรตั้งแต่ร้อยละ 36 ถึงร้อยละ 69 ของงบดำเนินการรวม ทั้งนี้เป็นค่าใช้จ่ายในงบดำเนินการทั้งหมด มหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับมีตัวเลขต่ำเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยจำกัดรับทั้ง 3 กรณี เมื่อพิจารณาภาพรวมของงบดำเนินการในปี 2542 พบว่า งบดำเนินการรวมมีความแตกต่างตั้งแต่ระดับต่ำสุดคือ 10,087,526 บาท จนถึงสูงสุดคือ 2,450,740,781 บาท เมื่อเฉลี่ยค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา FTES พบว่ามีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 21,435 บาทจนถึง 176,181 บาท สำหรับมหาวิทยาลัยจำกัดรับ

มีความแตกต่างของค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยต่างๆ ด้านสาขาวิชา มหาวิทยาลัยที่มีความเก่าแก่กว่ามีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา FTES สูงกว่ามหาวิทยาลัยใหม่กว่า มหาวิทยาลัยที่มีค่าใช้จ่ายต้นทุนทางตรงสูงสุด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนมหาวิทยาลัย

ที่มีต้นทุนต่ำสุด ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งสอนด้วยระบบการเรียนการสอนทางไกล จึงมีค่าใช้จ่ายทางตรงน้อยกว่ามหาวิทยาลัยจำกัดรับ

การศึกษาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2546) ได้รวมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ทั้งในโรงเรียนที่เปิดหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) อย่างเดียว หรือเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในโรงเรียนเดียวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวของโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการให้เงินอุดหนุนปีงบประมาณ 2547 แก่ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนเช่นเดียวกับโรงเรียนของรัฐ เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุนที่เหมาะสม ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลค่าใช้จ่ายปีการศึกษา 2544 (1 พฤษภาคม 2544 – 30 เมษายน 2545) กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยโรงเรียนประเภทสามัญศึกษา 194 แห่ง และโรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา 49 แห่ง

การคำนวณค่าใช้จ่ายรวมประเภทอาชีวศึกษาเอกชนของการศึกษาดังกล่าวได้จากการรวมค่าใช้จ่ายดำเนินการและค่าใช้จ่ายลงทุนเข้าด้วยกัน ค่าใช้จ่ายดำเนินการ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับบุคลากร ส่วนค่าใช้จ่ายลงทุน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับครุภัณฑ์ เพื่อการเรียนการสอน และครุภัณฑ์สำนักงาน (ไม่รวมค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง) สำหรับค่าใช้จ่ายรวมต่อหัว ค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัว และค่าใช้จ่ายลงทุนต่อหัว ได้จากการหาร ค่าใช้จ่ายดังกล่าวด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมดตามระดับการศึกษา / ประเภทวิชา และหมวดโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546 : 4) ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาระดับ ปวช. ประเภทวิชาศิลปกรรม (มีเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็ก) มีค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อหัวสูงสุด คือ 27,772 บาท ตามด้วยช่างอุตสาหกรรม 12,443 บาท และพาณิชยกรรม 11,178 บาท เมื่อพิจารณาตามขนาด (ตารางที่ 4) พบว่า ค่าใช้จ่ายทั้งด้านบุคลากรและไม่เกี่ยวกับบุคลากร โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าขนาดกลาง (ปวช. มีนักเรียน 271 – 540 ปวท. มี 161 – 320 ปวส. มี 121 – 240 คน) และขนาดใหญ่ (ปวช. มีนักเรียนมากกว่า 540 คน ปวท. มีมากกว่า 320 คน และ ปวส. มีมากกว่า 240 คน)

ตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อหัว จำแนกตามสาขาวิชา และขนาด

สาขาวิชา / ขนาด	ค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อหัว (บาท / ปี)				
	ด้านบุคลากร		ด้านที่ไม่เกี่ยวกับบุคลากร		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
พาณิชยกรรม	7,795	69.70	3,383	30.30	11,178
ขนาดเล็ก	14,341	70.20	6,086	29.800	20,427
ขนาดกลาง	6,476	64.80	3,516	35.20	9,992
ขนาดใหญ่	7,597	70.40	3,199	29.60	10,796
ช่างอุตสาหกรรม	8,406	67.60	4,037	32.40	12,443
ขนาดเล็ก	11,321	68.60	5,171	31.40	16,492
ขนาดกลาง	9,437	65.70	4,935	34.30	14,372
ขนาดใหญ่	7,973	67.80	3,780	32.20	11,753
ศิลปกรรม	20,051	72.20	7,721	27.80	27,772
ขนาดเล็ก	20,051	72.20	7,721	27.80	27,772
ขนาดกลาง	na		na		na
ขนาดใหญ่	na		na		na

หมายเหตุ : na หมายถึง ไม่มีโรงเรียนที่อยู่ในเกณฑ์นี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน การศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา

2544 (ตารางที่ 37 หน้า 96) ตุลาคม 2546.

เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา (รวมค่าดำเนินการประมาณร้อยละ 97 – 99 และการลงทุนร้อยละ 1 - 3) เฉลี่ยต่อหัวของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนระดับ ปวช. ในปีการศึกษา 2544 (ตารางที่ 5) พบว่า สาขาวิชาศิลปกรรมมีค่าใช้จ่ายสูงสุดคือ 28,044 บาทต่อคนต่อปี ตามด้วยช่างอุตสาหกรรม (12,799 บาท) และพาณิชยกรรม (11,554 บาท) และโรงเรียนที่เปิดสอนประเภทวิชาเดียวมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าโรงเรียนที่เปิดสอนหลายประเภทวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2546 : 140) หากพิจารณาเฉพาะค่าใช้จ่ายดำเนินการพบว่า สัดส่วนระหว่างค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรกับด้านที่ไม่เกี่ยวกับบุคลากรมีสัดส่วนประมาณ 70 : 30 ในทุกประเภทวิชา ข้อค้นพบจากการศึกษานี้เป็นผลจากการวิเคราะห์เฉพาะค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษาเท่านั้น ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับปัจจัยการผลิตในการจัดการศึกษาไม่ได้นำมาคำนวณด้วย

ตารางที่ 5 ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยต่อหัว จำแนกตามประเภทวิชาและค่าใช้จ่าย

ระดับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาเฉลี่ยต่อหัว (บาท / ปี)						
	ค่าใช้จ่ายดำเนินการ			ค่าใช้จ่ายลงทุน			รวม
	ด้าน บุคลากร	ด้านที่ไม่ เกี่ยวกับ บุคลากร	รวม	ครุภัณฑ์เพื่อ การเรียนรู้ การสอน	ครุภัณฑ์	รวม	
พาณิชยกรรม	7,795	3,383	11,178	163	133	376	11,554
ช่างอุตสาหกรรม	8,406	4,037	12,443	209	127	336	12,779
ศิลปกรรม	20,051	7,721	27,772	236	36	372	28,044

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การศึกษาค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา

2544 (ตารางที่ 61 หน้า 139) ตุลาคม 2546.

การศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวเพื่อการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2541 – 2545 โดยศรัณย์ อินทกุล, (2546) มุ่งสำรวจค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาโดยศึกษาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดจริงจากการรายงานงบการเงิน และเปรียบเทียบข้อมูลการสำรวจกับเงินที่ได้รับอุดหนุนการศึกษารายหัว โดยสร้างแบบสอบถามสำรวจงบการเงิน ประชุมเพื่อชี้แจงแบบสำรวจแต่ละภาคครบทุกภาค และให้โรงเรียนต่างๆ ส่งแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้วกลับเพื่อการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ตอบกลับ และสามารถนำมาประมวลได้สมบูรณ์ เนื่องจากแบบสอบถามด้านการเงินค่อนข้างซับซ้อนขาดข้อมูลสำคัญ จึงคิดมาจากโรงเรียน 37 แห่งหรือประมาณร้อยละ 12.90 ของโรงเรียนทั้งหมด ผลการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัว ซึ่งไม่สามารถแยกระดับปวช. และระดับปวส. ได้ เนื่องจากลักษณะการเรียนการสอน การใช้วัสดุอุปกรณ์ ค่าดำเนินงาน ค่าใช้จ่ายในการบริหาร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวมอยู่ในงบประมาณเดียวกัน ซึ่งในการคำนวณนี้กำหนดให้นักเรียนระดับปวช. มีค่าใช้จ่ายทั่วไปเท่ากับนักศึกษาระดับปวส. ดังนั้นสามารถนำจำนวนนักเรียน / นักศึกษาทั้งหมดมาเฉลี่ยค่าใช้จ่าย ซึ่งจะเป็นค่าใช้จ่ายรายหัวได้ เนื่องจากอัตราส่วนที่จะแยกค่าใช้จ่ายนักเรียน / นักศึกษาทั้งสองระดับที่อยู่ในสถานศึกษาเดียวกันยังไม่ได้มีการศึกษา และกำหนดโดยเฉพาะ

ผลการคำนวณค่าใช้จ่ายรายหัวระดับปวช. ต่อคนต่อปีของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่ามีค่าใช้จ่าย 17,228 บาท ในปีการศึกษา 2544 และลดลงเหลือ 16,361 บาท ในปีการศึกษา 2545 ซึ่งผล

การศึกษาใกล้เคียงกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในปีการศึกษา 2544 คือเท่ากับ 15,627 บาทต่อคนต่อปี ค่าคำนวณจาก 2 แหล่งระบุชัดเจนว่าเงินที่ได้รับการอุดหนุนรายหัวจากรัฐน้อยกว่าความเป็นจริงมาก ซึ่งในปีการศึกษา 2544 รัฐได้จัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวให้โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนเฉลี่ย 4,077 บาทต่อคนต่อภาคเรียนหรือ 8,154 บาทต่อปี เมื่อพิจารณาสาขาวิชาแยกเป็นสาขาช่างอุตสาหกรรมได้รับการจัดสรร 8,940 บาท สาขาพาณิชยกรรม 7,340 บาท สาขาศิลปกรรม 9,240 บาท สาขาเกษตรกรรม 8,440 บาท (ศรัณย์ อินทกุล, 2546 : 1) เมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปีระดับภาคพบว่า มีความแตกต่างกันระหว่างภูมิภาค ปีการศึกษา 2545 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนรายภาค ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยรายหัวลดลงจากปีการศึกษา 2544 ยกเว้นภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเพิ่มจาก 14,135 บาท เป็น 16,640 บาท ภาคที่มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยรายหัวลดลงมากที่สุดคือ ภาคใต้ จาก 19,656 บาท ในปีการศึกษา 2544 เป็น 14,801 บาทในปีการศึกษา 2545 (ตารางที่ 6) ผู้วิจัยเสนอแนะให้มีการพัฒนาระบบบัญชีของสถาบัน และการศึกษาต่อไปควรแยกประเภทสาขาวิชา เพราะค่าใช้จ่ายจะแตกต่างกันในแต่ละสาขาวิชา

ตารางที่ 6 ค่าใช้จ่ายรายหัว จำแนกรายภาค

ภาค	ค่าใช้จ่ายรายหัวต่อปี (บาท)	
	ปีการศึกษา 2544	ปีการศึกษา 2545
กรุงเทพมหานคร และภาคกลาง	15,137	14,181
เหนือ	19,983	19,823
ตะวันออกเฉียงเหนือ	14,135	16,640
ใต้	19,656	14,801
รวมทุกภาค	17,228	16,361

หมายเหตุ : รวมกรุงเทพมหานคร และภาคกลางไว้ด้วยกันเพราะข้อมูลที่ส่งกลับอยู่ในอัตราค่า

ที่มา : ศรัณย์ อินทกุล การศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวเพื่อการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

ปีการศึกษา 2544 และ 2545, สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2546. หน้า 7.

การศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหน่วยของการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ถือเป็นการศึกษาเฉพาะของรัฐ (หลักสูตรปกติ) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปวช.) ระดับอนุปริญญา (ปวส.) และระดับปริญญาตรี (ปทช.) เป็นการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายจริงโดยประมาณ พ.ศ. 2547 ทั้งจากเงินงบประมาณ และนอกงบประมาณ โดยศึกษาข้อมูลครอบคลุมโรงเรียน 353 แห่ง และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา 18 แห่ง (พิเชฐ คุรุกิจโรจน์ และคณะ, 2547) ผลการศึกษาพบว่า ระดับปวช. ประเภทวิชาเกษตรกรรมค่าใช้จ่าย

ต่อหน่วยสูงสุดคือ 47,957 บาทต่อคน ตามด้วยวิชาประเภทศิลปกรรม (22,805 บาทต่อคน) คหกรรม (18,059 บาทต่อคน) พาณิชยกรรมมีค่าใช้จ่ายต่ำสุด (11,178 บาทต่อคน) ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยระดับปวส. ต่ำกว่าปวช. ในทุกประเภทวิชา การศึกษายังพบว่า สถานศึกษาที่มีอายุระหว่าง 16 - 49 ปี มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วยสูงสุด โดยเฉลี่ยเท่ากับ 38,012 บาทต่อคน สถานศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 16 ปี มีค่าใช้จ่ายต่อหน่วยต่ำสุดเท่ากับ 13,490 บาทต่อคน โครงสร้างค่าใช้จ่ายต่อหน่วยทุกประเภทวิชามีโครงสร้างค่าใช้จ่ายต่อหน่วยคล้ายคลึงกันทั้งในระดับปวช. และปวส. พาณิชยกรรม และคหกรรม มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายบุคลากรสูงกว่าประเภทวิชาอื่นๆ คือ ประมาณร้อยละ 76 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน 18 แห่งพบว่า บางสถานศึกษาใช้เงินอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานจ่ายเป็นค่าจ้างครูมากถึงร้อยละ 70 ทำให้งบประมาณการจัดซื้อวัสดุฝึกลดลง สถานศึกษาประสบปัญหาไม่มีงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุฝึกลดลง ไม่เพียงพอต่อการเรียนการสอนต้องนำเงินนอกงบประมาณสมทบเป็นค่าวัสดุหรือให้นักเรียนจ่ายค่าวัสดุฝึกบางส่วน (พิเชฐ คุรุกิจโรจน์ และคณะ, 2547 : 52)

กล่าวได้ว่า การศึกษาค่าใช้จ่ายด้านต้นทุนการผลิตการศึกษาเอกชนมีน้อยมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอาชีวศึกษาเอกชนทำให้การสนับสนุนอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างมีคุณภาพ จึงนับว่าเป็นประโยชน์ยิ่งถ้ามีการศึกษาในเรื่องดังกล่าว เพื่อประกอบการวางแผนพัฒนา กำหนดนโยบายและหลักสูตรเหมาะสม อุดหนุนการศึกษาให้เท่าเทียมกับสถาบันการศึกษาภาครัฐ สนับสนุนการดำเนินกิจการ เพราะการอาชีวศึกษาเอกชนมีบทบาทสำคัญในการผลิตทรัพยากรมนุษย์เพื่อร่วมพัฒนาประเทศและแบ่งเบาภาระของรัฐด้วย

บทที่ 3

สถานการณ์ และแนวโน้มอาชีวศึกษาเอกชน

3.1 สถานการณ์และแนวโน้มอาชีวศึกษาเอกชน

อาชีวศึกษาเอกชนเคยมีบทบาทสำคัญยิ่งในการมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาของชาติ ตามที่ระบุไว้ในแผนพัฒนาประเทศและแผนการศึกษาแห่งชาติ แต่มากระยะหลังบทบาทดังกล่าวมี แนวโน้มลดลง ทั้งนี้เพราะมีการกำหนดนโยบายไม่ชัดเจนในการพัฒนาการอาชีวศึกษาเอกชน และมีข้อจำกัดหลายด้านทำให้การดำเนินงานมีปัญหาอุปสรรค สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่งต้องปิดกิจการทำให้ข้อมูลจำนวนนักเรียน / นักศึกษา มีสัดส่วนลดน้อยลงเมื่อเทียบกับการอาชีวศึกษาของรัฐ ปีการศึกษา 2536 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนมี 324,347 คน และเพิ่มขึ้นเรื่อยจนถึงปีการศึกษา 2540 เป็น 466,455 คน หลังจากนั้นลดลงเรื่อยๆ จนปีการศึกษา 2547 เหลือ 380,767 คน ในขณะที่สถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีจากปีการศึกษา 2536 ซึ่งมีจำนวน 289,727 คน เป็น 617,818 คนในปีการศึกษา 2547 (ตารางที่ 7 และภาพที่ 1)

ตารางที่ 8 แสดงสัดส่วนนักเรียน / นักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาภาครัฐกับเอกชนของประเทศไทย ปีการศึกษา 2536 – 2547 จำแนกระดับการศึกษา ซึ่งเห็นได้ชัดเจนมากกว่าในปีการศึกษา 2536 นักเรียน / นักศึกษาโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีอัตราส่วนสูงกว่าของรัฐทั้งระดับปวช. และปวส. เมื่อรวม 2 ระดับแล้วจะอยู่ในสัดส่วนรัฐ : เอกชน เป็น 47 : 53 หลังจากนั้นปีการศึกษา 2540 ระดับปวช. ของรัฐเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ระดับปวส. ยังคงอยู่ในสัดส่วนต่ำกว่าภาคเอกชน แต่ในภาพรวมแล้วภาครัฐสูงกว่าคือ อยู่ในสัดส่วนรัฐ : เอกชน เท่ากับ 53 : 47 นโยบายของรัฐในการสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาอาจเปลี่ยนแปลง หรือไม่ชัดเจนทำให้สัดส่วนผู้เรียนของรัฐสูงกว่า ปีการศึกษา 2547 การอาชีวศึกษาเอกชนตกต่ำลงมากสัดส่วนนักเรียนระดับปวช. ลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อเทียบกับภาครัฐเป็นสัดส่วนรัฐ : เอกชน เท่ากับ 65 : 35 และระดับปวส. ก็ลดลงเช่นเดียวกัน สัดส่วนในภาพรวมทั้ง 2 ระดับการศึกษา คือ 62 : 38 หากรัฐไม่เร่งดำเนินการส่งเสริม และสนับสนุนการอาชีวศึกษาเอกชนอย่างจริงจังตามที่ได้ระบุไว้ในแผนพัฒนาประเทศ และแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ สัดส่วนของเอกชนจะลดลงมากกว่านี้ และที่กล่าวไว้รัฐจะให้การส่งเสริมภาคเอกชนให้ร่วมรับภาระ และมีบทบาทด้านการศึกษามากขึ้นคงเป็นแค่ นโยบายไม่สามารถแปลงสู่การปฏิบัติได้

เมื่อพิจารณาจำนวนและสัดส่วนนักเรียน / นักศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาแยกสาขาวิชา จะเห็นว่านับแต่ปีการศึกษา 2540 ถึงปีการศึกษา 2547 ภาพรวมของทั้งระดับปวช. และปวส. สาขาวิชาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ มีแนวโน้มลดลง เช่นเดียวกับสาขาศิลปกรรม แต่ช่างอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 27.34 เป็นร้อยละ 33.06 สาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งมีวิชาที่ผู้เรียนสนใจ และมีแนวโน้มเพิ่มแม้จะไม่มากนักคือ เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หากพิจารณาแยกระดับการศึกษาระดับปวช. มีแนวโน้มใกล้เคียงกับภาพรวม แต่ระดับปวส. มีแนวโน้มของผู้เรียนบริหารธุรกิจลดลงจากปีการศึกษา 2540 คือจากร้อยละ 80.41 เหลือเพียงร้อยละ 65.69 ในปีการศึกษา 2547 แต่สาขาช่างอุตสาหกรรมกลับมีแนวโน้มเพิ่มจากร้อยละ 19.22 เป็นร้อยละ 32.92 ในปีการศึกษาดังกล่าว สำหรับสาขาอื่นๆ ระดับปวส. ข้อมูลเริ่มจากปีการศึกษา 2546 เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับระดับ ปวช. (ตารางที่ 9 และภาพที่ 2 - 4)

3.2 ภาพรวมของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2547

ปีการศึกษา 2547 มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในประเทศไทยจำนวน 401 แห่ง กระจายอยู่ตามภาคต่างๆ ของประเทศ ประมาณร้อยละ 30 ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามมาด้วยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนตั้งอยู่ประมาณ 1 ใน 4 ของสถาบันทั่วประเทศ (ตารางที่ 10 และ 11) ภาคใต้และภาคเหนือ มีสัดส่วนรองลงมาคือ ร้อยละ 14 และ 8.70 ตามลำดับ จากข้อมูลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2548 : 9) พบว่า มีหลายจังหวัดที่ไม่มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนตั้งอยู่ สถาบันการศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนต่ำกว่า 1,000 คน) มีถึงร้อยละ 67.10 และเพียงร้อยละ 13.70 เป็นสถาบันขนาดใหญ่ (นักเรียนมากกว่า 2,000 คน) สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 401 แห่ง มีผู้เรียนทั้งหมด 380,767 คน กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีนักเรียน / นักศึกษามากที่สุดคือ 129,522 คน หรือร้อยละ 34 ภาคใต้น้อยที่สุดคือ 47,760 คน หรือร้อยละ 12.50 อัตราครู 1 คนต่อนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนคือ 1 : 22 ภาคใต้และภาคเหนือมีอัตราใกล้เคียงกันคือประมาณ 1 : 17 ในขณะที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีอัตราสูงสุดคือ 1 : 24 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 7 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน อัตราการเพิ่ม จำแนกระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2536 - 2547

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาภาครัฐ						จำนวนนักเรียน / นักศึกษาเอกชน					
	ปวช.รัฐ	%เพิ่ม / ลด	ปวส.รัฐ	%เพิ่ม / ลด	รวม	%เพิ่ม / ลด	ปวช.เอกชน	%เพิ่ม / ลด	ปวส.เอกชน	%เพิ่ม / ลด	รวม	%เพิ่ม / ลด
2536	218,733	-	70,994	-	289,727	-	250,594	-	73,753	-	324,347	-
2537	249,914	14.26	82,014	15.52	331,928	14.57	270,437	7.92	93,362	26.59	363,799	12.16
2538	287,329	14.97	92,551	12.85	379,880	14.45	285,627	5.62	118,299	26.71	403,926	11.03
2539	327,417	13.95	106,306	14.86	433,723	14.17	297,533	4.17	144,824	22.42	442,357	9.51
2540	401,871	22.74	127,605	20.04	529,476	22.08	291,435	-2.05	175,020	20.85	466,455	5.45
2541	414,003	3.02	142,973	12.04	556,976	5.19	247,748	-14.99	191,675	9.52	439,423	-5.80
2542	420,223	1.50	163,773	14.55	583,996	4.85	219,171	-11.53	203,192	6.01	422,363	-3.88
2543	404,206	-3.81	188,605	15.16	592,811	1.51	181,328	-17.27	193,545	-4.75	374,873	-11.24
2544	395,199	-2.23	196,641	4.26	591,840	-0.16	171,149	-5.61	182,047	-5.94	353,196	-5.78
2545	406,067	2.75	189,097	-3.84	595,164	0.56	181,266	5.91	170,534	-6.32	351,800	-0.40
2546	392,246	-3.40	178,057	-5.84	570,303	-4.18	187,566	3.48	155,960	-8.55	343,526	-2.35
2547	425,631	8.51	192,187	7.94	617,818	8.33	232,938	24.19	147,829	-5.21	380,767	10.84

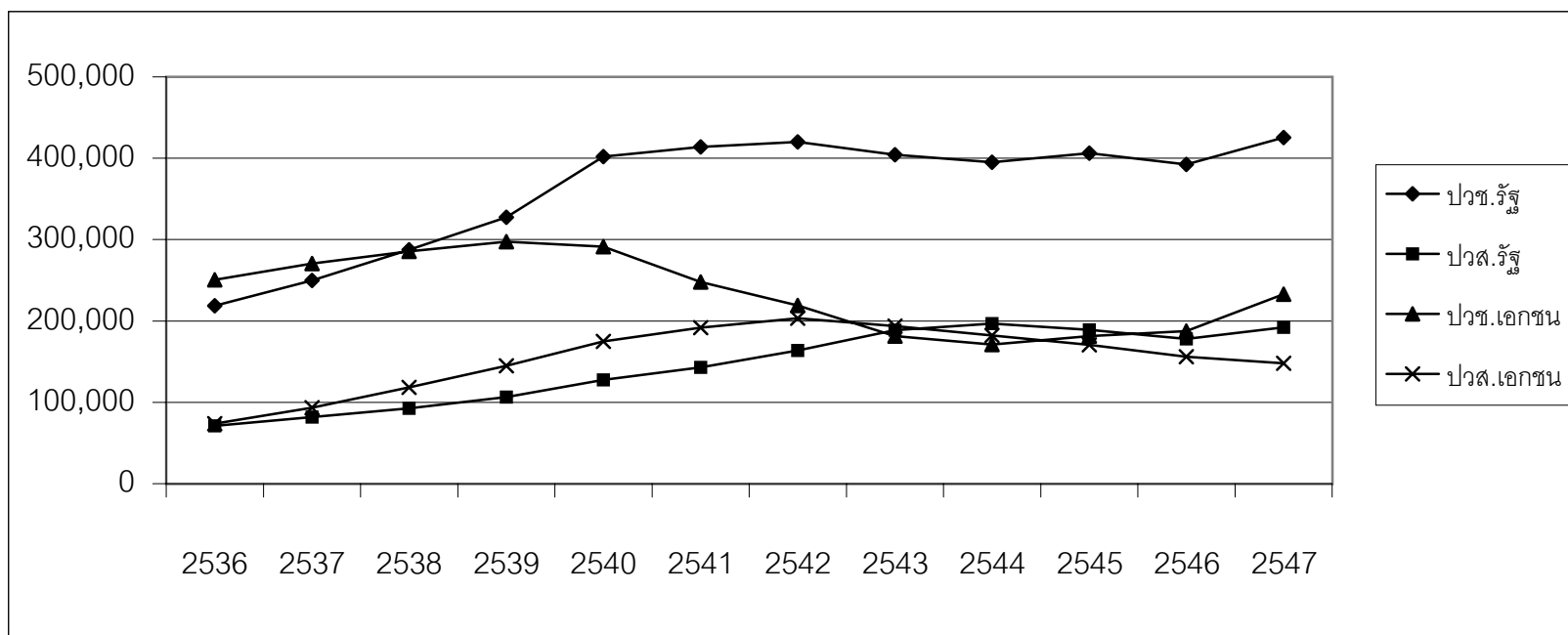
หมายเหตุ : ระดับปวส. รวม ปวท. ไว้ด้วยเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ที่มา : - สถิติการศึกษาฉบับย่อ ปีการศึกษา 2536 - 2547 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

- สถิติอาชีวศึกษาปีการศึกษา 2536 - 2546 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545 - 2547 กลุ่มพัฒนาสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาพที่ 1 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาภาครัฐและภาคเอกชน ปีการศึกษา 2536 - 2547

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา , มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ , 2548.

ตารางที่ 8 สัดส่วนนักเรียน / นักศึกษาสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐกับเอกชน จำแนกระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2536 - 2547

ปีการศึกษา	สัดส่วนรัฐ : เอกชน		
	ปวช.	ปวส.	รวม
2536	47 : 53	49 : 51	47 : 53
2540	58 : 42	42 : 58	53 : 47
2546	68 : 32	53 : 47	62 : 38
2547	65 : 35	57 : 43	62 : 38

ที่มา : สถิติการศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2536 - 2547, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

ตารางที่ 9 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกระดับการศึกษาและสาขาวิชา ปีการศึกษา 2540 - 2547

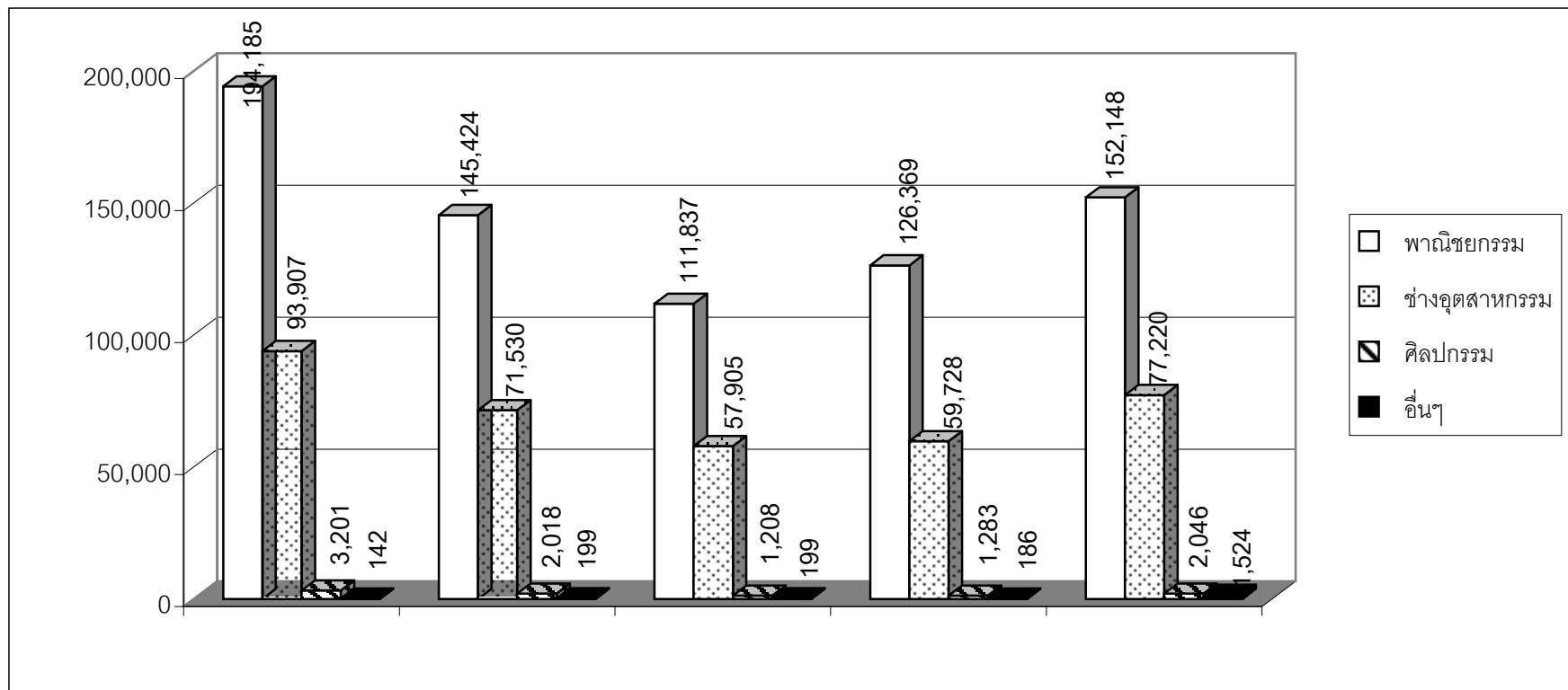
ระดับ / สาขาวิชา	2540		2542		2544		2546		2547	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปวช.	291,435	100.00	219,171	100.00	171,149	100.00	187,566	100.00	232,938	100.00
พาณิชยกรรม	194,185	66.63	145,424	66.35	111,837	65.34	126,369	67.37	152,148	65.32
ช่างอุตสาหกรรม	93,907	32.22	71,530	32.64	57,905	33.83	59,728	31.84	77,220	33.15
ศิลปกรรม	3,201	1.10	2018	0.92	1208	0.71	1283	0.68	2046	0.88
อื่นๆ	142	0.05	199	0.09	199	0.12	186	0.10	1524	0.65
ปวศ.	175,020	100.00	203,192	100.00	182,047	100.00	155,960	100.00	147,829	100.00
บริหารธุรกิจ	140,738	80.41	155,851	76.70	139,327	76.53	114,088	66.94	97,106	65.69
ช่างอุตสาหกรรม	33,634	19.22	46,373	22.82	42,123	23.14	41,030	24.08	48,660	32.92
ศิลปกรรม	648	0.37	968	0.48	597	0.33	669	0.39	675	0.46
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	173	0.10	1388	0.94
รวม	466,455	100	422,363	100	353,196	100	343,526	100	380,767	100
พาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ	334,923	71.80	301,275	71.33	251,164	71.11	240,457	67.17	249,254	65.46
ช่างอุตสาหกรรม	127,541	27.34	117,903	27.92	100,028	28.32	100,758	28.15	125,880	33.06
ศิลปกรรม	3,849	0.83	2,986	0.71	1,805	0.51	1,952	0.55	2,721	0.71
อื่นๆ	142	0.03	199	0.05	199	0.06	359	0.10	2,912	0.76

หมายเหตุ : สาขาวิชาอื่นๆ รวม เกษตรกรรม คหกรรม เวชกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 3 ประเภทหลัง เริ่มพัฒนาปีการศึกษา 2547

ที่มา : - สถิติการศึกษาลบข้อ ปีการศึกษา 2536 - 2547 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

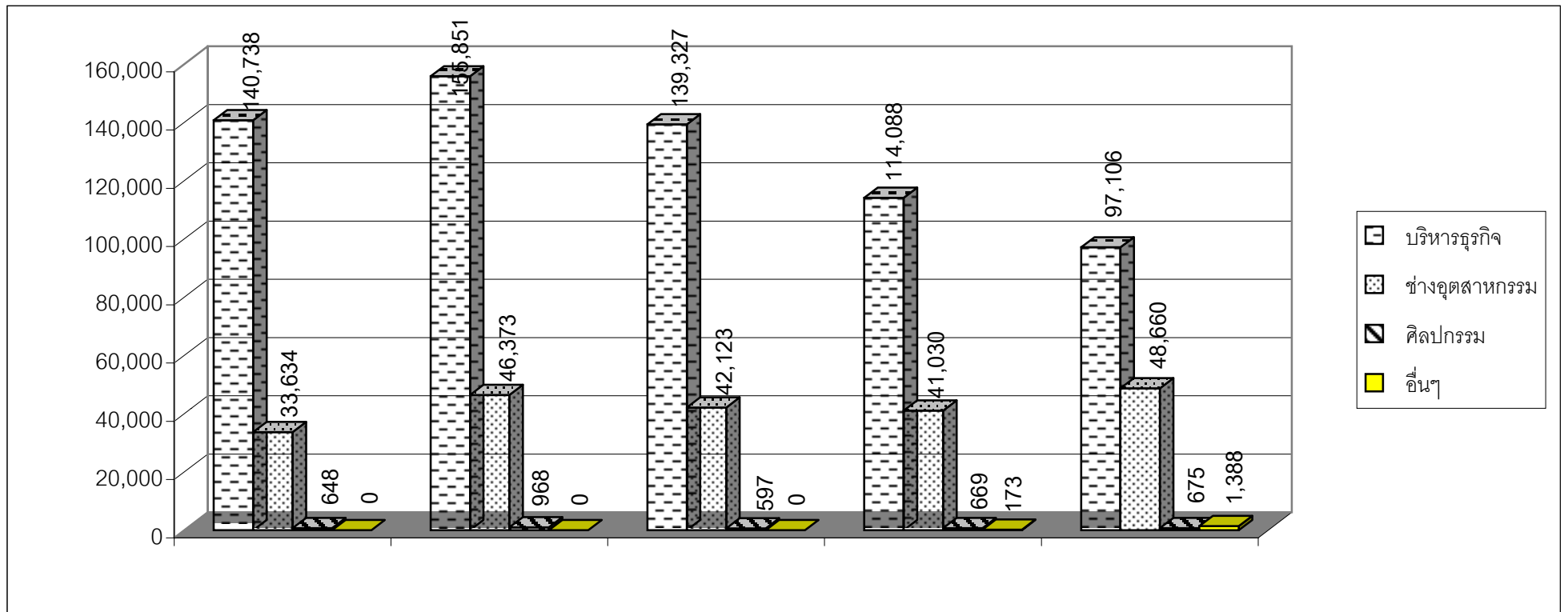
- สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545 - 2547 กลุ่มพัฒนาสารสนเทศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ.

ภาพที่ 2 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ระดับการศึกษา ปวช. ปีการศึกษา 2540 - 2547

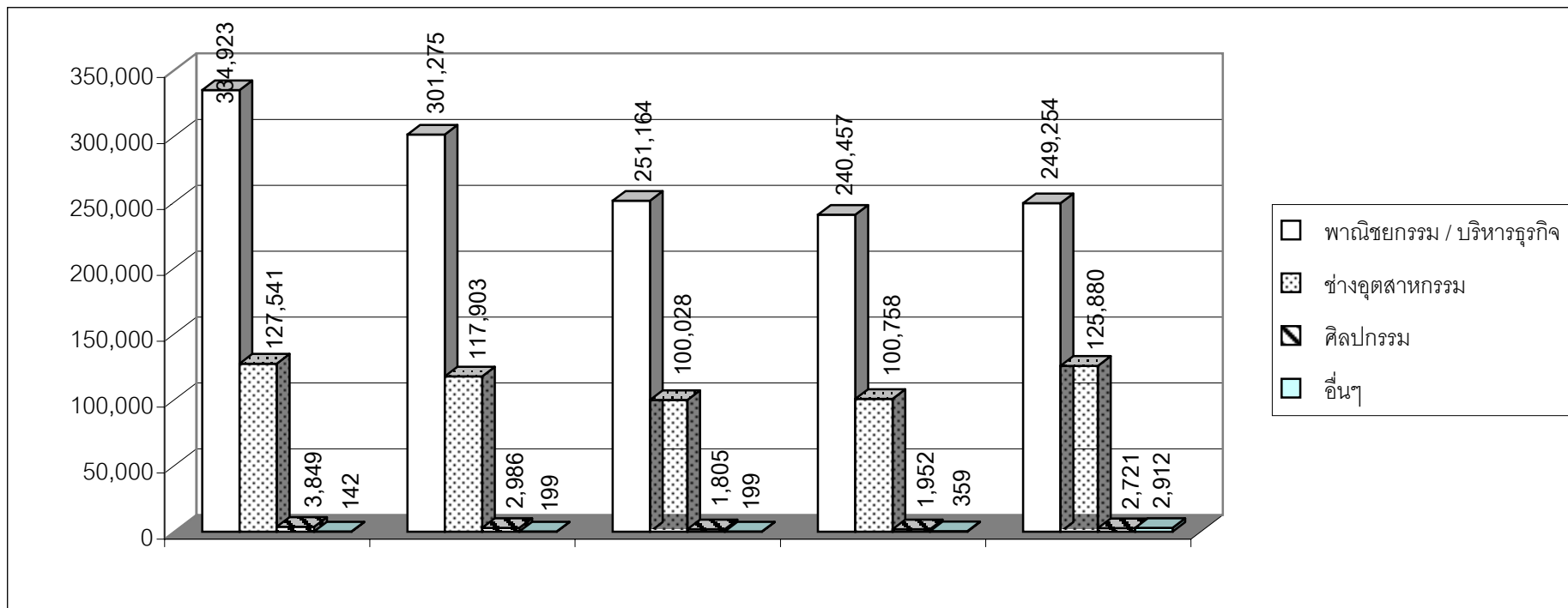
ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา , มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ , 2548.

ภาพที่ 3 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ระดับการศึกษา ปวส. ปีการศึกษา 2540 - 2547

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ภาพที่ 4 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ระดับการศึกษารวม ปวช.และปวส. ปีการศึกษา 2540 - 2547

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 10 จำนวนสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนระดับปวช. และปวส. จำแนกรายภาค
และขนาดสถานประกอบการศึกษา ปีการศึกษา 2547

ภาค	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	รวม
กรุงเทพมหานคร	48	25	21	94
ปริมณฑล	20	3	3	26
รวมกรุงเทพมหานครและปริมณฑล	68	28	24	120
เหนือ	29	10	7	46
กลาง	57	15	6	78
ตะวันออกเฉียงเหนือ	71	19	11	101
ใต้	44	5	7	56
รวมภูมิภาค	201	49	31	281
รวมทั้งหมด	269	77	55	401

หมายเหตุ : ขนาดเล็ก หมายถึง มีจำนวนนักเรียน / นักศึกษาต่ำกว่า 1,000 คน

ขนาดกลาง หมายถึง มีจำนวนนักเรียน / นักศึกษา 1,000 - 2,000 คน

ขนาดใหญ่ หมายถึง มีจำนวนนักเรียน / นักศึกษาตั้งแต่ 2,000 คน ขึ้นไป

ที่มา : ประมวลโดยโครงการวิจัยฯ จากข้อมูลกลุ่มพัฒนาสารสนเทศ กองทะเบียน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2548.

ตารางที่ 11 ร้อยละของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนระดับปวช. และปวส. จำแนกรายภาค
และขนาดสถานประกอบการศึกษา ปีการศึกษา 2547

ภาค	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	จำนวน
กรุงเทพมหานคร	51.10	28.60	22.30	94
ปริมณฑล	77.00	11.50	11.50	26
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	56.70	23.30	20.00	120
เหนือ	63.00	21.70	15.30	46
กลาง	73.10	19.20	7.70	78
ตะวันออกเฉียงเหนือ	70.30	18.80	10.90	101
ใต้	78.60	8.90	12.50	56
รวมภูมิภาค	71.50	17.40	11.10	281
รวมทั้งหมด	67.10	19.20	13.70	401

หมายเหตุ : ขนาดเล็ก หมายถึง มีจำนวนนักเรียน / นักศึกษาต่ำกว่า 1,000 คน

ขนาดกลาง หมายถึง มีจำนวนนักเรียน / นักศึกษา 1,000 - 2,000 คน

ขนาดใหญ่ หมายถึง มีจำนวนนักเรียน / นักศึกษาตั้งแต่ 2,000 คน ขึ้นไป

ที่มา : ประมวลโดยโครงการวิจัยฯ จากข้อมูลกลุ่มพัฒนาสารสนเทศ กองทะเบียน
สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2548.

3.3 สถานการณ์ทั่วไปของสถาบันการศึกษากลุ่มตัวอย่าง

การคิดต้นทุนผลิตการเรียนการสอนมีตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อต้นทุน เช่น จำนวนผู้เรียน แยกระดับการศึกษาและสาขาวิชา ครู / อาจารย์ ซึ่งเป็นผลต่อการคิดค่าตอบแทน รวมถึงคุณภาพ และ คุณวุฒิของผู้สอนด้วย การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของผู้เรียน ซึ่งเป็นผลโยงสู่รายได้ รายจ่ายของสถาบัน รวมทั้งแนวคิดการแก้ไข สถานการณ์ที่ต้องเผชิญเกี่ยวกับการลงทุน เป็นต้น ดังนั้นสถานการณ์ทั่วไป

ของสถาบันการศึกษาแยกขนาด ระดับการศึกษา ภูมิภาคที่ตั้ง จึงเป็นข้อมูลจำเป็นที่ใช้ประกอบการวิเคราะห์ด้วย

จำนวนนักเรียน / นักศึกษา และครู / อาจารย์

จากข้อมูลที่ได้มาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 49 แห่ง พบว่า มีนักเรียน / นักศึกษาในกลุ่มสถาบันตัวอย่าง 77,730 คน โดยมีสถาบันที่มีผู้เรียนสูงสุด 7,041 คน เป็นสถาบันขนาดใหญ่อยู่ในภาคกลาง และสถาบันที่มีผู้เรียนต่ำสุดคือ 251 คน เป็นสถาบันขนาดเล็กตั้งอยู่ในภาคกลางเช่นเดียวกัน จำนวนผู้เรียนในกลุ่มตัวอย่างคิดเป็นประมาณร้อยละ 20.4 ของผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั้งระดับปวช. และปวส. ของประเทศ ภาคกลางเป็นภาคที่มีผู้เรียนมากที่สุด ประมาณร้อยละ 24 ของผู้เรียนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง อาจเป็นเพราะมีผู้เรียนในสถาบันขนาดใหญ่ 3 แห่ง (ตามที่กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง) จำนวนมาก ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้เรียนน้อยที่สุดคือ 13,606 คนหรือประมาณร้อยละ 17.5 ของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนครู / อาจารย์ทั้งหมดมี 3,216 คน อัตราครู 1 คนต่อนักเรียนเฉลี่ยเป็น 1 : 24 คน สถาบันขนาดใหญ่มีอัตราครูต่อนักเรียนเท่ากับภาพรวมกลุ่มตัวอย่างคือ 1 : 24 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราครู 1 คนต่อนักเรียนสูงสุดคือ 1 : 28 ในขณะที่ภาคใต้กลับมีอัตราต่ำสุดคือ 1 : 20 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12

ตารางที่ 12 จำนวนครู และนักเรียน จำแนกตามภาค และขนาด ปีการศึกษา 2547

ภาค	ขนาด	จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด ⁽¹⁾	จำนวนครู					จำนวน โรงเรียน ทั้งหมด ⁽¹⁾	จำนวนนักเรียนภาคปกติ และพิเศษ					อัตราส่วน นักเรียน ต่อครู 1 คน
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	ใหญ่	3	275	116	60	92	99	3	7,422	2,873	2,204	2,474	2,345	27
	กลาง	3	162	63	43	54	56	3	4,627	1,998	1,225	1,542	1,404	29
	เล็ก	4	150	49	23	38	39	4	3,254	996	516	814	871	22
	เฉลี่ย	10	587	116	23	59	53	10	15,303	2,873	516	1,530	1,315	26
กลาง	ใหญ่	3	479	283	86	160	110	3	12,202	7,041	2,103	4,067	3,058	25
	กลาง	3	153	64	35	51	54	3	4,102	1,583	1,075	1,367	1,444	27
	เล็ก	4	97	41	12	24	22	4	2,248	998	251	562	500	23
	เฉลี่ย	10	729	283	12	73	48	10	18,552	7,041	251	1,855	1,260	25
เหนือ	ใหญ่	3	433	203	110	144	120	3	9,690	4,190	2,280	3,230	3,220	22
	กลาง	3	194	78	55	65	61	3	4,458	1,998	1,228	1,486	1,232	23
	เล็ก	3	72	29	18	24	25	3	1,458	635	398	486	425	20
	เฉลี่ย	9	699	203	18	78	61	9	15,606	4,190	398	1,734	1,232	22
ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใหญ่	3	310	156	76	103	78	3	8,104	3,456	2,228	2,701	2,420	26
	กลาง	3	94	37	24	31	33	3	3,383	1,329	1,003	1,128	1,051	36
	เล็ก	4	77	22	17	19	19	4	2,179	655	485	545	520	28
	เฉลี่ย	10	481	156	17	48	29	10	13,666	3,456	485	1,366	1,027	28
ใต้	ใหญ่	3	388	164	99	129	125	3	8,517	3,716	2,098	2,839	2,703	22
	กลาง	3	209	109	49	70	51	3	3,756	1,580	1,058	1,252	1,118	18
	เล็ก	4	123	69	15	31	20	4	2,330	913	279	583	569	19
	เฉลี่ย	10	720	164	15	72	60	10	14,603	3,716	279	1,460	1,088	20
รวมทั้ง ประเทศ	ใหญ่	15	1,885	283	60	126	110	15	45,935	7,041	2,098	3,062	2,703	24
	กลาง	15	812	109	24	54	54	15	20,326	1,998	1,003	1,355	1,232	25
	เล็ก	19	519	69	12	27	22	19	11,469	998	251	604	562	22
	เฉลี่ย	49	3,216	283	12	66	51	49	77,730	7,041	251	1,586	1,225	24

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง จำนวนโรงเรียนทั้งหมดคือ จำนวนรวม ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

สาขาวิชาที่นักเรียน / นักศึกษาเลือกเรียน

เมื่อพิจารณาสัดส่วนของผู้เรียนแยกตามสาขาวิชาและขนาดของสถาบันการศึกษา พบว่า ในภาพรวมปีการศึกษา 2547 ประมาณร้อยละ 61 ของผู้เรียนทั้งระดับปวช. และปวส. ในกลุ่มตัวอย่าง 77,730 คน กำลังเรียนในสาขาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจ ผู้เรียนสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมมีน้อยกว่าเกือบ 1 เท่าตัวในขณะที่เพียงร้อยละ 2.50 กำลังเรียนสาขาศิลปหัตถกรรมและศิลปกรรม ข้อมูลของสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนแสดงให้เห็นเช่นเดียวกันว่านักเรียน / นักศึกษาสาขาวิชานี้ลดลงกว่าแต่ก่อนมาก จำนวนนักเรียน / นักศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนของประเทศสาขาดังกล่าวมีเพียง 2,046 คน จากจำนวน 7 โรงเรียน (ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสาขาวิชาศิลปหัตถกรรม / ศิลปกรรม มีจำนวน 1,400 คน จาก 3 สถาบันการศึกษา) อาจเป็นเพราะมีจำนวนผู้เรียนน้อย ผู้ปกครองต้องจ่ายค่าอุปกรณ์การเรียนสูง จบการศึกษาแล้วบางภาควิชาอาจหางานยาก หรือประกอบอาชีพอิสระ จากการสัมภาษณ์ และจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) พบว่า สถาบันการศึกษาต้องเปลี่ยนหรือขยายรับสาขาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจรวมไว้ด้วย มีเพียงสถาบันที่มีความมุ่งมั่น

ในการผลิตผู้จบศิลปหัตถกรรมและศิลปกรรม แม้มีผู้เรียนน้อยแต่พยายามดำเนินการในลักษณะพออยู่รอดได้ สถาบันขนาดใหญ่มีส่วนผู้เรียนคล้ายกับภาพรวม แต่สาขาศิลปหัตถกรรม/ศิลปกรรมทั้งระดับปวช. และปวส. ไม่มีสถาบันขนาดใหญ่ดำเนินการ สถาบันขนาดกลางมีส่วนผู้เรียนระดับปวช. สาขาช่างอุตสาหกรรมใกล้เคียงกับพาณิชยกรรม ในขณะที่ระดับปวส. มีผู้เรียนช่างอุตสาหกรรมน้อยกว่าพาณิชยกรรมอย่างเห็นชัดเจน สถาบันขนาดเล็กมีผู้เรียนสาขาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจในส่วนสูงกว่าช่างอุตสาหกรรมทั้งในระดับปวช. และปวส.

ข้อมูลนักเรียน / นักศึกษา แยกสาขาวิชา และภาค (ตารางที่ 13 และ 14) กรุงเทพมหานคร และปริมณฑลเป็นภาคเดียวมีผู้เรียนสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจกับช่างอุตสาหกรรมในส่วนใกล้เคียงกัน แต่ช่างอุตสาหกรรมระดับปวช. มีผู้เรียนสูงกว่าพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ ขณะที่ภาคกลางมีผู้เรียนส่วนใกล้เคียงกันมากทั้งสองสาขาวิชา อาจเป็นเพราะมีนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดกับนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังเป็นตลาดรองรับช่างอุตสาหกรรมหลายด้าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้มีผู้เรียนพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจในส่วนสูงมากคือ ร้อยละ 75.70 และ 86.10 ตามลำดับ กล่าวได้ว่าสถาบันการศึกษาดำเนินการโดยให้ไปทำตามความต้องการของตลาด ในขณะที่เดียวกันผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนในสาขาที่จบแล้วมีงานทำเพราะมีแหล่งรองรับงานในการจ้างงาน

ตารางที่ 13

ตารางที่ 13 สัดส่วนนักเรียน / นักศึกษา สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกระดับการศึกษา สาขาวิชา ขนาดสถานประกอบการศึกษา และภาค ปีการศึกษา 2547

ขนาด / ภาค	ปวช.					ปวส.					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ขนาดสถาบัน															
ใหญ่	63.90	35.40	-	0.60	100.00 (26,689)	68.60	30.50	-	0.90	100.00 (19,246)	65.90	33.40	-	0.70	100.00 (45,935)
กลาง	47.10	46.30	6.60	-	100.00 (12,375)	57.30	39.60	3.10	-	100.00 (7,951)	51.10	43.70	5.20	-	100.00 (20,326)
เล็ก	54.00	38.40	7.60	-	100.00 (7,828)	59.10	33.90	7.00	-	100.00 (3,641)	55.60	37.00	7.40	-	100.00 (11,469)
รวม	57.80	38.80	3.00	0.40	100.00 (46,892)	64.60	33.30	1.60	0.50	100.00 (30,838)	60.50	36.60	2.50	0.40	100.00 (77,730)
ภาค															
กทม. ปริมณฑล	41.60	46.80	11.60	-	100.00 (10,148)	48.40	42.90	7.70	1.00	100.00 (5,155)	43.90	45.50	10.30	0.30	100.00 (15,303)
กลาง	49.90	50.10	-	-	100.00 (11,548)	50.60	49.40	-	-	100.00 (7,004)	50.20	49.80	-	-	100.00 (18,552)
เหนือ	45.30	48.90	2.50	1.30	100.00 (8,970)	58.90	38.30	1.60	1.20	100.00 (6,816)	51.80	44.80	2.10	1.30	100.00 (15,606)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	76.40	23.60	-	-	100.00 (8,280)	74.70	25.30	-	-	100.00 (5,386)	75.70	24.30	-	-	100.00 (13,666)
ใต้	82.90	16.40	-	0.70	100.00 (8,126)	90.00	9.50	-	0.50	100.00	86.10	13.30	-	0.60	100.00 (14,603)
รวม	57.80	38.80	3.00	0.40	100.00 (46,892)	64.60	33.30	1.60	0.50	100.00 (30,838)	60.50	36.60	2.50	0.40	100.00 (77,730)

หมายเหตุ : 1 หมายถึง พาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ

2 หมายถึง ช่างอุตสาหกรรม

3 หมายถึง ศิลปกรรม

4 หมายถึง อื่นๆ (ได้แก่ ท่องเที่ยว โรงแรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT))

5 หมายถึง รวมทุกสาขาวิชา

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน , สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 14 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่อยู่ในกลุ่มตัวอย่างการศึกษาวิจัย จำแนกระดับการศึกษา สาขาวิชา ขนาดสถาบัน และภาค
ปีการศึกษา 2547

ภาคและขนาด	ปวช.					ปวส.					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
กรุงเทพและปริมณฑล															
ขนาดใหญ่	2,005	2,745	-	-	4,750	1,210	1,412	-	50	2,672	3,215	4,157	-	50	7,422
ขนาดกลาง	1,313	1,038	808	-	3,159	875	348	245	-	1,468	2,188	1,386	1,053	-	4,627
ขนาดเล็ก	906	967	366	-	2,239	413	452	150	-	1,015	1,319	1,419	516	-	3,254
รวม	4,224	4,750	1,174	-	10,148	2,498	2,212	395	50	5,155	6,722	6,962	1,569	-	15,303
ภาคกลาง															
ขนาดใหญ่	3,966	3,326	-	-	7,292	2,844	2,066	-	-	4,910	6,810	5,392	-	-	12,202
ขนาดกลาง	542	1,983	-	-	2,525	295	1,282	-	-	1,577	837	3,265	-	-	4,102
ขนาดเล็ก	1,259	472	-	-	1,731	406	111	-	-	517	1,665	583	-	-	2,248
รวม	5,767	5,781	-	-	11,548	3,545	3,459	-	-	7,004	9,312	7,041	-	-	18,552
ภาคเหนือ															
ขนาดใหญ่	2,763	2,293	114	-	5,170	3,063	1,372	85	-	4,520	5,826	3,665	199	-	9,690
ขนาดกลาง	807	1,634	-	-	2,441	870	1,147	-	-	2,017	1,677	2,781	-	-	4,458
ขนาดเล็ก	496	457	226	-	1,179	85	88	106	-	279	581	545	332	-	1,458
รวม	4,066	4,384	226	114	8,970	4,018	2,607	106	85	6,816	8,084	6,991	332	199	15,606
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ															
ขนาดใหญ่	3,753	1,093	-	-	4,846	2,236	1,022	-	-	3,258	5,989	2,115	-	-	8,104
ขนาดกลาง	1,728	198	-	-	1,936	1,313	134	-	-	1,447	3,051	332	-	-	3,383
ขนาดเล็ก	839	659	-	-	1,498	473	208	-	-	681	1,312	867	-	-	2,179
รวม	6,330	1,950	-	-	8,280	4,022	1,364	-	-	5,386	10,352	3,314	-	-	13,666

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ภาคและขนาด	ปวช.					ปวส.					รวม				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ภาคใต้															
ขนาดใหญ่	4,578	-	-	53	4,631	3,856	-	-	30	3,886	8,434	-	-	83	8,517
ขนาดกลาง	1,433	881	-	-	2,314	1,205	237	-	-	1,442	2,638	1,118	-	-	3,756
ขนาดเล็ก	725	456	-	-	1,181	773	376	-	-	1,149	1,498	832	-	-	2,330
รวม	6,736	1,337	-	53	8,126	5,834	613	-	30	6,477	12,570	1,950	-	83	14,603
รวมทั้งหมด															
ขนาดใหญ่	17,065	9,457	-	167	26,689	13,209	5,872	-	165	19,246	30,274	15,329	-	332	45,935
ขนาดกลาง	5,833	5,734	808	-	12,375	4,558	3,148	245	-	7,951	10,391	8,882	1,053	-	20,326
ขนาดเล็ก	4,225	3,011	592	-	7,828	2,150	1,235	256	-	3,641	6,375	4,246	848	-	11,469
รวม	27,123	18,202	1,400	167	46,892	19,917	10,255	501	165	30,838	47,040	28,457	1,901	332	77,730

- หมายเหตุ :
- 1 หมายถึง พาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ
 - 2 หมายถึง ช่างอุตสาหกรรม
 - 3 หมายถึง ศิลปกรรม
 - 4 หมายถึง อื่นๆ (ได้แก่ ท่องเที่ยว โรงแรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT))
 - 5 หมายถึง รวมทุกสาขาวิชา

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

สถานภาพ และวุฒิการศึกษาครู / อาจารย์

เมื่อพิจารณาในภาพรวมจำนวนครู / อาจารย์ประจำ มี 3,216 คน รวมทั้งที่บรรจุ จำนวน 2,840 คนหรือร้อยละ 88 ที่เหลือ 376 คน เป็นผู้ที่ไม่ได้รับการบรรจุแต่ทำหน้าที่สอนประจำ สถาบันขนาดใหญ่ กลาง และเล็กมีครู / อาจารย์ที่สอนประจำทั้งบรรจุแล้ว และไม่บรรจุ จำนวน 1,885 คน 812 คน และ 519 คน ตามลำดับ มีการจ้างครู / อาจารย์พิเศษ ซึ่งทำงานตามหน่วยงาน ทั้งภาครัฐ เอกชนมาช่วยสอน จำนวน 190 คน หากรวมครู / อาจารย์พิเศษด้วยจะมีจำนวน 3,406 คน เมื่อพิจารณาวุฒิการศึกษาครู / อาจารย์ในภาพรวม ประมาณร้อยละ 0.60 ของครู / อาจารย์ประจำที่ได้รับการบรรจุมีวุฒิกศษาระดับปริญญาเอก ประมาณร้อยละ 10 จบการศึกษาระดับปริญญาโท ครู / อาจารย์จบระดับปริญญาตรีบรรจุเป็นครู / อาจารย์ประจำมีถึงร้อยละ 83 ที่เหลือจบระดับอนุปริญญา จากข้อมูลการศึกษาครู / อาจารย์ แยกตามขนาดสถานบันการศึกษาพบว่า สถาบันขนาดใหญ่มีครู / อาจารย์ที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีที่ได้รับการบรรจุ และเป็นอาจารย์ประจำมีร้อยละ 12.30 ตามด้วยร้อยละ 10.60 และ 10.40 ของสถาบันขนาดกลาง และเล็ก ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 จำนวนครู/อาจารย์ที่สอนของสถาบันในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวุฒิการศึกษา ขนาดสถาบัน และประเภทของอาจารย์ ปีการศึกษา 2547

วุฒิการศึกษา	จำนวนครู/อาจารย์															
	ขนาดใหญ่			ขนาดกลาง			ขนาดเล็ก			ทุกขนาด						
	ประจำ บรรจุ	พิเศษ ไม่บรรจุ	รวม	ประจำ บรรจุ	พิเศษ ไม่บรรจุ	รวม	ประจำ บรรจุ	พิเศษ ไม่บรรจุ	รวม	ประจำ บรรจุ	พิเศษ ไม่บรรจุ	รวม				
ปริญญาเอก	7	-	1	8	6	-	-	6	5	-	-	5	18	-	1	19
ปริญญาโท	188	7	84	279	68	16	3	87	32	3	7	42	288	26	94	408
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	15	-	-	15	1	-	-	1	7	-	1	8	23	-	1	24
ปริญญาตรี	1,414	131	42	1,587	588	80	29	697	349	76	20	445	2,351	287	91	2,729
อนุปริญญา	89	34	-	123	43	10	1	54	28	18	2	48	160	62	3	225
ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	1
รวมอาจารย์ทั้งหมด	1,713	172	127	2,012	706	106	33	845	421	98	30	549	2,840	376	190	3,406

หมายเหตุ : ไม่รวมครู/อาจารย์วุฒิการศึกษาอื่นๆ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

จำนวนผู้เรียนระยะ 3 ปีที่ผ่านมา และอนาคต 3 ปีข้างหน้า

จากประเด็นข้อคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้านจำนวนนักเรียน / นักศึกษาของสถาบันเมื่อ 3 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันกับที่คิดว่าในอนาคต 3 ปีจะเป็นอย่างไร พบว่า 20 สถาบันจาก 49 สถาบันหรือร้อยละ 41 ระบุว่าที่ผ่านมามีผู้เรียนเพิ่มขึ้น ในขณะที่ 9 สถาบันหรือร้อยละ 18 ระบุว่าเท่าเดิมคือไม่เพิ่มขึ้นและไม่ลด อีก 20 สถาบันหรือร้อยละ 41 ระบุว่าลดลง หากพิจารณาขนาดของสถาบันพบว่า สถาบันขนาดเล็กซึ่งมีนักเรียนน้อย มีสัดส่วนที่ตอบว่าผู้เรียนเพิ่มขึ้นสูงกว่าขนาดใหญ่ และขนาดกลาง ในขณะที่สถาบันที่ผู้เรียนลดมีสัดส่วนใกล้เคียงกับที่ตอบว่าเพิ่มขึ้น แม้จะมีการแข่งขันสูงแต่สถาบันต่างๆ ก็คาดหวังว่าหากมีการพัฒนาสถาบันให้มีคุณภาพ ประกอบกับหากมีนโยบายที่ชัดเจนขึ้นด้าน

การรับผู้เรียนของสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ อาชีวศึกษาเอกชนคงมีโอกาสได้รับผู้เรียนเพิ่มขึ้น สถาบันขนาดเล็กมีความคาดหวังสูงกว่าขนาดใหญ่และกลางว่าจะมีผู้เรียนเพิ่มขึ้นในอีก 3 ปีข้างหน้า และอีกส่วนหนึ่งคาดว่าจะคงที่ แต่ขนาดกลางร้อยละ 50 ไม่แน่ใจ และคิดว่านโยบายของรัฐอาจไม่ชัดเจน เช่นเดิม ดังนั้นผู้เรียนคงจะลดลง (ตารางที่ 16)

หากพิจารณาตามภูมิภาคที่สถาบันตั้งอยู่พบว่า กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับภาคกลาง มีผู้เรียนเพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกันคือ ร้อยละ 25 ช่วง 3 ปีที่ผ่านมาอาจเป็นเพราะหลังปีการศึกษา 2543 เป็นต้นมาภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพของอาชีวศึกษาเอกชนหลายด้านแม้จะมีการแข่งขันสูงแต่ส่วนหนึ่งของผู้เรียนยังคงหันมาเรียนในสถาบันเหล่านี้ ร้อยละ 30 ของสถาบันที่คาดว่าจะมีผู้เรียนเพิ่มขึ้นใน 3 ปีข้างหน้าเป็นสถาบันในภาคกลาง ตามด้วยกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคเหนือในสัดส่วนเดียวกันคือร้อยละ 20 ของสถาบันที่คาดว่าจะมีผู้เรียนเพิ่มขึ้น เพียงร้อยละ 15 ของสถาบันที่คาดว่าจะมีผู้เรียนเพิ่มขึ้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ 4 ใน 10 สถาบันของ กรุงเทพมหานครและปริมณฑลคาดว่าจะมีผู้เรียนเพิ่มขึ้น และเพียง 2 สถาบัน คิดว่าผู้เรียนจะลดลง ร้อยละ 31.25 ของสถาบันในกลุ่มตัวอย่าง ที่คิดว่าผู้เรียนต้องลดลงแน่นอนเป็นสถาบันในภาคใต้ ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้เรียนอาจเปลี่ยนจากเรียนอาชีวศึกษาไปเรียนอุดมศึกษามากกว่าเพื่อที่จะได้รับปริญญา ทั้งๆ ที่เรียนอาชีวศึกษาเอกชนก็สามารถต่อยอดสู่อุดมศึกษาได้เช่นกัน

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนต้องเผชิญกับปัญหาผู้เรียนลดน้อยลง แต่บางสถาบันอาจโชคดีที่มีจำนวนผู้เรียนคงที่ และอาจโชคดีกว่าที่มีผู้เรียนเพิ่มขึ้นเพราะมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ความต้องการผู้จบอาชีวศึกษาของประเทศยังมีมากแต่สถาบันการศึกษาไม่สามารถผลิตเพื่อป้อนให้กับสถานประกอบการได้เพียงพอ ผู้เรียนอาชีวศึกษาหากจบระดับปวช. แล้วมุ่งสู่การเรียนระดับอุดมศึกษาเพราะหวังที่จะได้รับปริญญา การชักจูงใจและให้ข้อมูลผู้เรียนหันกลับมาเรียนต่อระดับปวส. และสามารถต่อยอดถึงระดับปริญญาตรีได้เป็นสิ่งจำเป็น นอกจากนั้นสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจำเป็นต้องเร่งพัฒนาคุณภาพ ปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนของสถาบัน พัฒนาคณาจารย์อย่างต่อเนื่อง ขยายสาขาวิชาตามที่ตลาดต้องการ ซึ่งย่อมหมายถึงการลงทุนเพิ่ม รวมทั้งรณรงค์ส่งเสริมค่านิยมการเรียนระดับ

ตารางที่ 16

ตารางที่ 16 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาของสถาบันใน 3 ปีที่ผ่านมา และระยะอนาคต 3 ปีข้างหน้า จำแนกขนาด และภาค

ขนาด / ภูมิภาค	ระยะ 3 ปีที่ผ่านมา				ระยะอนาคต 3 ปีข้างหน้า			
	เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	คงที่ (ร้อยละ)	ลดลง (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	เพิ่มขึ้น (ร้อยละ)	คงที่ (ร้อยละ)	ลดลง (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
ขนาด								
- ขนาดใหญ่	35.00	33.33	25.00	30.61	30.00	38.46	25.00	30.61
- ขนาดกลาง	25.00	22.22	40.00	30.61	30.00	7.69	50.00	30.61
- ขนาดเล็ก	40.00	44.44	35.00	38.78	40.00	53.85	25.00	38.78
รวม	100.00 (20)	100.00 (9)	100.00 (20)	100.00 (49)	100.00 (20)	100.00 (13)	100.00 (16)	100.00 (49)
ภูมิภาค								
- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	25.00	11.11	20.00	20.41	20.00	30.77	12.50	20.41
- ภาคกลาง	25.00	33.33	10.00	20.41	30.00	15.38	12.50	20.41
- ภาคเหนือ	15.00	-	30.00	18.36	20.00	15.38	18.75	18.36
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	20.00	33.33	15.00	20.41	15.00	23.09	25.00	20.41
- ภาคใต้	15.00	22.22	25.00	20.41	15.00	15.38	31.25	20.41
รวม	100.00 (20)	100.00 (9)	100.00 (20)	100.00 (49)	100.00 (20)	100.00 (13)	100.00 (16)	100.00 (49)

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

อุดมศึกษา (ปวส.รวมอยู่ด้วย) ร่วมกับอาชีวศึกษาภาครัฐจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ยิ่ง ซึ่งสมควรที่รัฐจะให้การส่งเสริมสนับสนุนอาชีวศึกษาเอกชนอย่างจริงจัง

บทที่ 4

ผลการวิจัยทั่วไป

4.1 ข้อมูลทั่วไปของสถาบัน

ระยะเวลาดำเนินการของสถาบันการศึกษา

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง 49 สถาบันพบว่า สถาบัน 26 แห่ง หรือร้อยละ 53 ดำเนินการมาแล้วมากกว่า 20 ปี มี 4 สถาบันใหม่หรือร้อยละ 8 ดำเนินการมาน้อยกว่า 5 ปี โดยเป็นสถาบันขนาดกลาง 2 แห่ง ขนาดเล็ก 2 แห่ง สถาบันที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ภาคเหนือ และภาคใต้ ไม่มีสถาบันใดเลยที่ดำเนินกิจการมาน้อยกว่า 5 ปี สถาบันในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล 4 ใน 5 โรงเรียนเปิดดำเนินการแล้วมากกว่า 20 ปี เช่นเดียวกับภาคใต้ และในภาคใต้ไม่มีโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่อายุน้อยกว่า 10 ปีเลย มีเพียง 1 ใน 5 ของสถาบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเปิดดำเนินการมาแล้วมากกว่า 20 ปี จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างไม่มีโรงเรียนขนาดกลาง และเล็กเปิดดำเนินการมานานกว่า 20 ปีเลย ในภาพรวมจะเห็นว่า สถาบันขนาดใหญ่ดำเนินกิจการโดยใช้เวลาดั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่จะมีอายุมากกว่า 20 ปี ในขณะที่ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีส่วนน้อยที่เริ่มดำเนินกิจการในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา และมากกว่าร้อยละ 30 ของสถาบันขนาดเล็กเริ่มดำเนินกิจการมากกว่า 20 ปี ส่วนหนึ่งอาจจะดำเนินการในขนาดเล็กมาตลอด แต่ส่วนหนึ่งอาจเป็นสถาบันขนาดใหญ่หรือขนาดกลางมาก่อน และเกิดปัญหาวิกฤตในจำนวนนักเรียน / นักศึกษาคือ ลดลงมากทำให้ต้องเปลี่ยนสถานภาพเป็นขนาดเล็กภายหลัง สำหรับจำนวนปีที่ดำเนินกิจการในกลุ่มตัวอย่างพบว่า น้อยที่สุดคือ 3 ปี และมากที่สุดคือ 36 ปี (ตารางที่ 17)

ระยะเวลาการดำเนินงาน และแหล่งเงินทุน

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีการลงทุนทั้งโดยเจ้าของหรือผู้รับใบอนุญาตโดยตรงตั้งแต่เริ่มดำเนินกิจการจนถึงปัจจุบัน บางสถาบันอาจเป็นการสืบทอดกิจการจากบรรพบุรุษ บางสถาบันอาจเป็นการรวมทุนกันหรือเป็นการซื้อกิจการจากเจ้าของเดิมมาดำเนินกิจการเพื่อร่วมพัฒนาการศึกษาของประเทศ แม้อาจจะมีการกล่าวว่าการอาชีวศึกษาเอกชนคือการดำเนินธุรกิจประเภทหนึ่งแต่ไม่ใช่เป็นเรื่องง่ายในการดำเนินกิจการเพราะมีทั้งกำไร ขาดทุน การอยู่รอดอย่างยากลำบากอาจประกอบกับเหตุผลที่ว่า ผู้ดำเนินการมีใจรักที่ทำงานประเภทนี้ร่วมอยู่ด้วย การอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งเดิมมีผู้สนใจเรียนมากในอดีต แต่นับตั้งแต่ปีการศึกษา 2536 จนถึงปัจจุบันมีแนวโน้มลดลงอย่างมาก ในขณะที่การอาชีวศึกษาของรัฐมีแนวโน้มสูงขึ้น เมื่อมีจำนวนผู้เข้าเรียนน้อยจะส่งผลกระทบต่อรายได้ที่สถาบันได้

ตารางที่ 17 ระยะเวลาดำเนินการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำแนกตามขนาด และภาค

ภูมิภาค / ขนาด	จำนวนปี				รวม
	ต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ)	5 - 10 ปี (ร้อยละ)	10 - 20 ปี (ร้อยละ)	ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป (ร้อยละ)	
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล					
- ขนาดใหญ่	-	-	-	100.00	100.00 (3)
- ขนาดกลาง	-	-	33.33	66.67	100.00 (3)
- ขนาดเล็ก	-	25.00	-	75.00	100.00 (4)
รวม	-	10.00	10.00	80.00	100.00 (10)
ภาคกลาง					
- ขนาดใหญ่	-	33.33	-	66.67	100.00 (3)
- ขนาดกลาง	33.33	33.33	-	33.33	100.00 (3)
- ขนาดเล็ก	-	25.00	50.00	25.00	100.00 (4)
รวม	10.00	30.00	20.00	40.00	100.00 (10)
ภาคเหนือ					
- ขนาดใหญ่	-	-	33.33	66.67	100.00 (3)
- ขนาดกลาง	-	-	33.33	66.67	100.00 (3)
- ขนาดเล็ก	-	66.67	33.33	-	100.00 (3)
รวม	-	22.22	33.33	44.44	100.00 (9)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ					
- ขนาดใหญ่	-	-	33.33	66.67	100.00 (3)
- ขนาดกลาง	33.33	66.67	-	-	100.00 (3)
- ขนาดเล็ก	50.00	25.00	25.00	-	100.00 (4)
รวม	30.00	30.00	20.00	20.00	100.00 (10)
ภาคใต้					
- ขนาดใหญ่	-	-	-	100.00	100.00 (3)
- ขนาดกลาง	-	-	-	100.00	100.00 (3)
- ขนาดเล็ก	-	-	50.00	50.00	100.00 (4)
รวม	-	-	20.00	80.00	100.00 (10)
รวมทุกภาค					
- ขนาดใหญ่	-	6.67	13.33	80.00	100.00 (15)
- ขนาดกลาง	13.33	20.00	13.33	53.33	100.00 (15)
- ขนาดเล็ก	10.53	26.32	31.58	31.58	100.00 (19)
รวม	8.16	18.37	20.41	53.06	100.00 (49)

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 18 ร้อยละของแหล่งเงินทุน จำแนกตามระยะเวลาดำเนินการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

แหล่งเงินทุน	จำนวนปี				
	ต่ำกว่า 5 ปี (ร้อยละ)	5 - 10 ปี (ร้อยละ)	10 - 20 ปี (ร้อยละ)	ตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
เจ้าของกู้เงินลงทุน	50.00	44.45	50.00	42.31	44.90
การลงทุนเพิ่มประจำปีจากเจ้าของ	25.00	11.11	40.00	23.08	24.49
กำไรสะสม	25.00	33.33	10.00	23.08	22.45
ชุมชนบริจาค / สมาคมศิษย์เก่า / มูลนิธิ	-	-	-	7.69	4.08
อื่นๆ	-	11.11	-	3.84	4.08
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

หมายเหตุ : สถาบันสามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ และข้อมูลที่แสดงได้ถ่วงน้ำหนักกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

รับ ในขณะที่เดียวกันการที่ต้องพัฒนาคุณภาพเพราะมีภาวะการแข่งขันสูง เจ้าของหรือผู้รับใบอนุญาตหลายแห่งอาจต้องขาดทุน หรือหากต้องการพัฒนาคุณภาพสถาบันและบุคลากร แต่อาจมีข้อจำกัดคือไม่มีงบประมาณดำเนินงานดังกล่าวเพียงพอ หรือเงินอุดหนุนอาจมาช้าทำให้ต้องมีเงินสำรองจ่ายไปก่อนจึงต้องกู้เงินลงทุนเพิ่ม หรือนำกำไรสะสมมาใช้

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าในภาพรวมเกือบครึ่งของเจ้าของสถาบันคือ ร้อยละ 45 หรือ 22 แห่งจาก 49 แห่งใช้วิธีการกู้เงินมาลงทุน ร้อยละ 24.49 หรือ 12 แห่ง เป็นการนำเงินมาลงทุนเพิ่มโดยเจ้าของ ร้อยละ 22.45 หรือ 11 แห่ง ต้องใช้กำไรที่สะสมมาลงทุน มีบ้างในสัดส่วนน้อยที่มีแหล่งทุนจากมูลนิธิ ชุมชนบริจาคและสมาคมศิษย์เก่า (ตารางที่ 18)

หากพิจารณาจำนวนปีที่เปิดดำเนินการและแหล่งเงินทุน สถาบันที่ตั้งมานานน่าที่จะมีกำไรและไม่ต้องกู้เงินลงทุน แต่กลับพบว่าทั้งสถาบันที่มีอายุมากกว่า 20 ปีจนถึงสถาบันเปิดใหม่ที่มีอายุน้อยกว่า 5 ปีแหล่งเงินทุนมาจากการกู้ยืมของเจ้าของในสัดส่วนสูงเช่นเดียวกันคือ ระหว่างร้อยละ 40 ถึง 50 หากพิจารณาแหล่งเงินทุนตามขนาดของสถาบันและภูมิภาค จะเห็นว่าไม่แตกต่างจากภาพรวมมากนัก สถาบันที่ตั้งมานานอาจมีแหล่งเงินทุนจากสมาคมศิษย์เก่าและมูลนิธิบ้างแต่อยู่ในสัดส่วนต่ำ สถาบันที่ตั้งมานานกว่าอาจมีค่าใช้จ่ายสูงทั้งด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ พัฒนาคุณภาพบุคลากร อุปกรณ์การเรียนการสอนและพัฒนาด้านอื่นๆ ให้มีคุณภาพมากขึ้น หรือขยายขนาดสถาบันโดยสร้างตึกใหม่จึงต้องใช้งบประมาณสูงเจ้าของจำเป็นต้องกู้เงินลงทุน เป็นต้น

การดำเนินกิจการของสถาบันภายใต้การแข่งขันสูง

จากการศึกษาวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2547) และของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548) พบว่า คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปได้รับการศึกษาสูงกว่าเดิมจาก 7.60 ในปี 2545 เป็น 8.10 ในปี 2547 มีการพัฒนาการศึกษาทั้งขั้นพื้นฐานสายสามัญ อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา มีโรงเรียน และสถาบันศึกษาเปิดดำเนินการใหม่มากขึ้น หรือขยายจำนวนรับผู้เข้าเรียนสูงกว่าเดิมทำให้เกิดการแข่งขันสูงมากขึ้นทุกปี รวมทั้งการมีค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงของผู้เรียนโดยจะมุ่งเข้าสู่มหาวิทยาลัยมากขึ้น ภายใต้ภาวะการแข่งขันสูงเช่นนี้การดำเนินกิจการของสถาบันจะต้องมีการเปลี่ยนยุทธศาสตร์ หรือปรับปรุงหลายด้านเพื่อให้สามารถยืนหยัดอยู่ได้ ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนให้ข้อมูลหลากหลายกันดังนี้

ในภาพรวมระบุว่าต้องพัฒนาคุณภาพสถาบันทุกด้านทั้งการเรียนการสอนทันสมัย พัฒนาบุคลากร อุปกรณ์เทคโนโลยีทันสมัย เป็นต้น ในสัดส่วนสูงคือร้อยละ 37 หรือ 18 สถาบันจาก 49 สถาบัน รองลงมาคือ ร้อยละ 27 เห็นว่าควรรณรงค์ประหยัดค่าใช้จ่ายซึ่งอาจทำให้ต้นทุนผลิตลดลง ร้อยละ 10 เห็นว่าการเปิดหลักสูตรใหม่ตามความต้องการของตลาดเป็นสิ่งจำเป็นเพราะผู้เรียนจะได้มีงานทำหลังจบการศึกษา บางสถาบันเสนอว่าควรเพิ่มงบประมาณประชาสัมพันธ์เพื่อต่อสู้กับภาวะการแข่งขันหรือลดจำนวนบุคลากร มี 1 สถาบัน เห็นว่าถ้าแข่งขันไม่ได้จริงๆ ควรเลิกกิจการ ซึ่งความเป็นจริงแล้วคงไม่ต้องการทำเช่นนั้น แต่เมื่อต้องพบกับปัญหาขาดทุน และต้องกู้เงินมาทำกิจการอยู่ตลอด จึงเห็นว่าเป็นประการสุดท้ายที่ต้องทำ ความเห็นของสถาบันขนาดใหญ่ และขนาดกลางค่อนข้างสอดคล้องกับในภาพรวม แต่สำหรับสถาบันขนาดเล็กเห็นว่าสิ่งแรกที่ต้องทบทวนและดำเนินการทันทีคือ รณรงค์ประหยัดค่าใช้จ่าย ตามมาด้วยการพัฒนาคุณภาพทุกด้าน ความเห็นในการเปิดหลักสูตรใหม่ตามความต้องการของตลาดในกลุ่มสถาบันขนาดเล็กมีน้อยมาก เพียงร้อยละ 5.26 อาจเป็นเพราะมีปัญหาด้านงบประมาณ ในขณะที่สัดส่วนเดียวกันเห็นว่า ควรปิดบางหลักสูตรเพื่อให้ดำเนินการได้ต่อไป (ตารางที่ 19)

เมื่อพิจารณาข้อมูลสถาบันรายภูมิภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ ให้ความสำคัญลำดับแรกเรื่องการพัฒนาคุณภาพทุกด้าน แต่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับภาคเหนือ เห็นว่าการพัฒนาคุณภาพทุกด้านกับการรณรงค์ให้ประหยัดค่าใช้จ่ายควรมีความสำคัญลำดับแรกเท่ากัน ในขณะที่ภาคกลางซึ่งเป็นภาคที่มีนักเรียน / นักศึกษาจำนวนมากสูงกว่าภาคอื่นๆ ในกลุ่มตัวอย่างกลับ เห็นว่าลำดับแรกควรรณรงค์ให้ประหยัดค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 40) ตามมาด้วยการพัฒนาทุกด้าน จะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างด้านแนวคิด การดำเนินการในภาคต่างๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการแข่งขันในแต่ละภูมิภาค และมุมมองผู้บริหารของสถาบันไม่เหมือนกัน

ตารางที่ 19 การดำเนินกิจการของสถาบันภายใต้การแข่งขันสูง จำแนกตามขนาด และภาค

การดำเนินกิจการ	ขนาด				ภาค					
	ใหญ่ (ร้อยละ)	กลาง (ร้อยละ)	เล็ก (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (ร้อยละ)	กลาง (ร้อยละ)	เหนือ (ร้อยละ)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (ร้อยละ)	ใต้ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
ลดจำนวนบุคลากร	6.66	6.66	10.53	8.16	10.00	10.00	11.11	-	40.00	8.16
ปิดบางหลักสูตร	-	6.66	5.26	4.08	10.00	-	11.11	-	-	4.08
รณรงค์ให้ประหยัดค่าใช้จ่าย	20.00	20.00	36.84	26.53	30.00	40.00	22.22	10.00	30.00	26.53
เลิกกิจการ	6.66	-	-	2.06	-	-	-	10.00	-	2.06
ยุบรวมห้องให้มีขนาดใหญ่ขึ้น	6.66	6.66	-	4.08	-	-	11.11	10.00	-	4.08
เพิ่มงบประมาณในการประชาสัมพันธ์	6.66	6.66	10.53	8.16	10.00	10.00	11.11	10.00	-	8.16
เปิดบางหลักสูตรใหม่ตามความต้องการตลาด	13.33	13.33	5.26	10.20	10.00	10.00	11.11	10.00	10.00	10.20
พัฒนาคุณภาพทุกด้าน	40.03	40.03	31.58	36.73	30.00	30.00	22.22	50.00	50.00	36.73
รวม	100.00 (15)	100.00 (15)	100.00 (19)	100.00 (49)	100.00 (10)	100.00 (10)	100.00 (9)	100.00 (10)	100.00 (10)	100.00 (49)

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

การดำเนินงานกิจการของสถาบันกับปัญหาที่ซับซ้อนและแตกต่าง

การดำเนินงานกิจการอาชีวศึกษาเอกชน นอกจากมีปัญหาด้านการแข่งขันสูงแล้ว ยังมีปัญหาที่ซับซ้อนหลายรูปแบบที่เป็นข้อจำกัดในการบริหารกิจการ ในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง 49 สถาบัน ร้อยละ 25 หรือ 12 สถาบัน ระบุปัญหาสำคัญคือ ผู้เรียนยากจน ทุนกู๋ยืมไม่เพียงพอ ตามมาด้วยนักเรียนลดเพราะมีคู่แข่งมาก และรัฐส่งเสริมภาคเอกชนไม่เพียงพอ กับคิดค่าเรียนเพิ่มตามรายจ่ายไม่ได้ ปัญหา ด้านผู้เรียนมีคุณภาพต่ำ และการเรียนการสอน เนื่องจากขาดอุปกรณ์ทันสมัย อยู่ในสัดส่วนน้อยเท่ากันคือ ร้อยละ 4 (ตารางที่ 20)

หากพิจารณาปัญหาตามขนาดสถาบันพบว่า สถาบันขนาดใหญ่ และเล็กมีปัญหาสำคัญลำดับแรกคือ ผู้เรียนยากจน ทุนกู๋ยืมไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับภาพรวม แต่สถาบันขนาดกลางกลับระบุว่านักเรียนลดเพราะมีคู่แข่งมาก ตามด้วยคิดค่าเล่าเรียนเพิ่มตามรายจ่ายไม่ได้ ซึ่งเป็นปัญหาลำดับที่สองของสถาบันขนาดเล็กเช่นกัน แต่สถาบันขนาดใหญ่ไม่ระบุว่าเป็นปัญหา เพราะมีผู้เรียนจำนวนมากสามารถทะเลี้ยจำนวนได้ แต่ร้อยละ 20 ของสถาบันขนาดใหญ่ระบุว่ารายได้น้อยเป็นปัญหาที่สามของสถาบันขนาดใหญ่

สถาบันในภาคกลางและภาคเหนือระบุปัญหาผู้เรียนยากจน ทุนกู๋ยืมไม่เพียงพอเป็นปัญหาสำคัญที่สุด (ร้อยละ 30) ในขณะที่ปัญหารุนแรงของกรุงเทพมหานครและปริมณฑลคือ คิดค่าเล่าเรียนเพิ่มตามรายจ่ายไม่ได้ แต่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งในกลุ่มตัวอย่างมีผู้เรียนน้อยกว่าภาคอื่นๆ กลับเห็นว่าการที่รัฐส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชนไม่เพียงพอเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด สำหรับภาคใต้ซึ่งมีผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชนสัดส่วนน้อยสุดของประเทศให้ความสำคัญกับปัญหาต่างๆ ในสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 20) แต่เห็นว่าปัญหาผู้เรียนมีคุณภาพต่ำกับคิดค่าเล่าเรียนเพิ่มตามรายจ่ายไม่ได้เป็นปัญหารองลงมา

ตารางที่ 20 ปัญหาในการดำเนินการของสถาบัน จำแนกตามขนาด และภาค

ปัญหา	ขนาด				ภาค					
	ใหญ่ (ร้อยละ)	กลาง (ร้อยละ)	เล็ก (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (ร้อยละ)	กลาง (ร้อยละ)	เหนือ (ร้อยละ)	ตะวันออก เฉียงเหนือ (ร้อยละ)	ใต้ (ร้อยละ)	รวม (ร้อยละ)
นักเรียนลดลงเพราะมีคู่แข่งมาก	6.67	33.33	15.79	18.37	20.00	20.00	22.22	10.00	20.00	18.37
รายได้น้อย	20.00	13.33	10.53	14.29	10.00	10.00	22.22	10.00	20.00	14.29
คิดค่าเล่าเรียนเพิ่มตามรายจ่ายไม่ได้	-	26.67	21.05	16.33	30.00	20.00	11.11	10.00	10.00	16.33
ผู้เรียนมีคุณภาพต่ำ	-	6.67	5.26	4.08	10.00	-	-	-	10.00	4.08
ปัญหาการเรียนการสอน	13.33	-	-	4.08	-	-	-	20.00	-	4.08
ผู้เรียนขาดงาน ทนสู้ไม่เพียงพอ	33.33	13.33	26.32	24.49	20.00	30.00	33.33	20.00	20.00	24.49
ขาดความรู้ในการพัฒนาด้านเทคโนโลยี	-	-	5.26	2.03	-	-	11.11	-	-	2.03
รัฐส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชนไม่เพียงพอ	26.67	6.67	15.79	16.33	10.00	20.00	-	30.00	20.00	16.33
รวม	100.00 (15)	100.00 (15)	100.00 (19)	100.00 (49)	100.00 (10)	100.00 (10)	100.00 (9)	100.00 (10)	100.00 (10)	100.00 (49)

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ค่าเล่าเรียนที่ต่างกันตามระดับการศึกษาและสาขาวิชา

ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคนมีความแตกต่างกันแยกตามสาขาวิชา ระดับการศึกษา และการเรียนในภาคปกติกับภาคพิเศษ รวมทั้งตามขนาดสถาบันการศึกษา และภาคที่สถาบันการศึกษาตั้งอยู่ ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของสถาบันขนาดเล็กไม่มีการเรียนการสอนภาคพิเศษในระดับปวช. และไม่มีสาขาศิลปกรรมในสถาบันขนาดใหญ่ มีแต่ในสถาบันขนาดกลาง และเล็ก (มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่สอนศิลปกรรมเพียง 7 แห่งในประเทศไทย) สำหรับสาขาวิชาอื่นๆ ในกลุ่มตัวอย่างมีข้อมูลจำนวนน้อยมาก การคำนวณค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ในตารางที่ 21 และ 22 แสดงให้เห็นถึงค่าเล่าเรียนจำแนกระดับการศึกษา สาขาวิชา ขนาดสถาบัน และภาคที่สถาบันตั้งอยู่ (ภาพที่ 5 - 8)

ความแตกต่างของค่าเล่าเรียนแต่ละสาขาวิชาในระดับปวช. ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเงินอุดหนุนที่รัฐจัดสรรให้อยู่ในระดับไม่เท่ากัน และขึ้นกับต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ และอุปกรณ์ในการเรียนการสอนด้วย ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมผู้เรียนจ่ายค่าเล่าเรียนสูงกว่าสาขาอื่นๆ และสถาบันการศึกษาเก็บค่าธรรมเนียมรวมค่าบำรุงการศึกษาจากผู้เรียนในอัตราต่างกันด้วย หรือบางสถาบันไม่เรียกเก็บเลยก็มี หรือเก็บจำนวนน้อย เพราะผู้เรียนมีฐานะยากจน ระดับปวส.ซึ่งไม่มีเงินอุดหนุนจากรัฐรวมอยู่ด้วย จะมีความแตกต่างของค่าเล่าเรียนตามสาขาวิชาเช่นเดียวกัน นอกจากค่าเล่าเรียนที่ผู้เรียนจ่ายให้สถาบันการศึกษา อาจมีค่าบำรุงการศึกษาหรือค่าธรรมเนียมอื่นๆ เช่น ห้องสมุด ค่าใช้คอมพิวเตอร์ ค่าห้องปรับอากาศ ค่ายานพาหนะ ค่าเครื่องแบบรวมอยู่ด้วย เป็นต้น

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมซึ่งได้คำนวณหลายรูปแบบเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นคือ ค่าเล่าเรียนระดับปวส. สูงกว่าปวช. ทุกสาขาวิชา (ทั้งค่าเฉลี่ย มัธยฐาน และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก) ทั้งภาคปกติ และพิเศษ มีความแตกต่างอย่างชัดเจนสำหรับผู้จ่ายสูงสุดระดับปวช. คือ 26,420 บาท และต่ำสุด 8,640 บาท ค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 15,836 บาท มัธยฐาน 14,875 บาท และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 16,419 บาท ตามลำดับ สำหรับค่าเล่าเรียนภาคปกติ และภาคพิเศษอยู่ในอัตราใกล้เคียงกัน สำหรับระดับปวส. ภาคปกติ มีค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 18,508 บาท มัธยฐาน 18,865 บาท และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 18,980 บาท ซึ่งค่อนข้างสูงกว่าภาคพิเศษสำหรับค่าเฉลี่ย และมัธยฐาน แต่ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกลับต่ำกว่า แต่จากความเป็นจริงค่าเล่าเรียนภาคพิเศษต่อคนต่อปี แม้จะใกล้เคียงกับภาคปกติแต่จำนวนปีที่เรียนภาคพิเศษระดับปวส. ใช้ระยะเวลาสั้นกว่าภาคปกติ เช่น ระดับปวส. ภาคปกติเรียน 2 ปี แต่ภาคพิเศษเรียน 3 ปี เป็นต้น หากพิจารณาแยกสาขาวิชาพบว่า ช่างอุตสาหกรรมมีค่าเล่าเรียนสูงกว่าเพราะต้องมีการลงทุนด้านอุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อการฝึกงานจึงราคาสูงกว่าพาณิชยกรรม และศิลปกรรมทั้งในระดับปวช. และปวส.

ตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ ⁽²⁾					
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.	
ใหญ่	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	14	20,110	10,340	15,403.71	14,217.50	15,383.14	6	20,110	7,000	14,876.17	15,203.50	16,217.93	
	- ช่างอุตสาหกรรม	8	26,420	11,940	19,174	18,680	20,079.03	3	20,680	7,000	15,853.33	19,880	17,527.59	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	2	18,670	13,070	15,870	15,870	14,777.32	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	15	26,420	11,140	16,955.37	15,165	16,938.10	7	20,110	7,000	15,870.29	18,670	16,536.39	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	13	20,380	13,070	16,631.54	17,920	16,064.15	11	21,000	13,070	15,810	14,570	17,159.96	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	28,280	21,000	25,122.86	25,280	26,722.41	5	28,650	18,300	24,313	24,800	24,452.38	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	2	19,320	13,070	16,195	16,195	14,700.43	1	28,650	28,650	28,650	28,650	28,650		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	13 ⁽³⁾	24,175	13,070	18,684.23	19,320	18,913.36	12	28,650	13,070	17,993.54	17,635	20,058.98		
กลาง	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	11	21,997	12,379	14,848.73	14,070	15,420.08	3	21,997	13,070	16,739	15,150	15,417.43	
	- ช่างอุตสาหกรรม	11	19,380	12,940	16,817.18	16,680	17,227.31	2	18,760	12,940	15,850	15,850	14,474.36	
	- ศิลปกรรม	1	13,460	13,460	13,460	13,460	13,460	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	15	21,997	12,940	15,979.73	15,260	16,133.15	4	21,997	12,940	16,240.50	15,012.50	14,403.76	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	11	22,530	13,035	16,601.36	15,170	16,707.28	7	22,305	13,070	16,706.43	15,170	17,661.64	
	- ช่างอุตสาหกรรม	11	27,380	17,600	23,148.18	23,380	23,510.92	5	27,380	17,600	22,056	21,920	22,392.89	
	- ศิลปกรรม	1	17,040	17,040	17,040	17,040	17,040	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	15	25,040	13,035	19,800.33	19,670	19,451.01	8	23,725	14,470	18,871.25	18,607.50	19,676.29		
เล็ก	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	16	17,670	7,840	13,223.75	13,070	13,633.16	4	13,070	12,840	13,012.50	13,070	12,999.45	
	- ช่างอุตสาหกรรม	14	21,680	9,440	16,418.93	16,680	17,191.30	2	17,180	14,540	15,860	15,860	14,540	
	- ศิลปกรรม	2	18,540	13,760	16,150	16,150	15,584.80	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	19	20,480	8,640	14,839.86	14,875	15,126.24	5	17,180	13,070	14,016	13,070	13,287.36	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	14	20,280	10,000	14,732.86	13,307	15,015.34	9	20,000	13,070	14,244.44	13,070	14,914.70	
	- ช่างอุตสาหกรรม	11	29,180	12,000	21,040	21,280	22,577.95	7	25,800	14,800	20,902.86	21,280	22,568.06	
	- ศิลปกรรม	2	21,660	13,760	17,710	17,710	17,031.09	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	17 ⁽³⁾	25,420	11,000	17,234.70	17,175	18,130.86	10	22,900	13,070	16,563	16,905	17,517.30		
รวม ทุกขนาด	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	41	21,997	7,840	14,404.10	13,070	15,120.79	13	21,997	7,000	14,732.62	13,070	15,550.19	
	- ช่างอุตสาหกรรม	33	26,420	9,440	17,219.58	16,680	18,698.08	7	20,680	7,000	15,854.29	17,180	16,227.64	
	- ศิลปกรรม	3	18,540	13,460	15,253.33	13,760	14,358.49	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	2	18,670	13,070	15,870	15,870	14,777.32	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	49	26,420	8,640	15,836.40	14,875	16,419.16	16	21,997	7,000	15,383.37	13,663.50	15,718.26	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	38	22,530	10,000	15,923.29	15,025	16,130.64	27	22,305	13,070	15,520.56	13,920	16,482.04	
	- ช่างอุตสาหกรรม	29	29,180	12,000	22,825.17	23,380	25,110.51	17	28,650	14,800	22,245	21,920	23,760.38	
	- ศิลปกรรม	3	21,660	13,760	17,486.67	17,040	17,035.45	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	2	19,320	13,070	16,195	16,195	14,700.43	1	28,650	28,650	28,650	28,650	28,650		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	45	25,420	11,000	18,508.66	18,865	18,979.72	30	28,650	13,070	17,750.75	17,175	19,581.78		

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง บางสถาบันมีการสอนมากกว่า 1 สาขาวิชา⁽²⁾ ภาคพิเศษ รวมภาคค่ำ และภาคสมทบด้วย⁽³⁾ หมายถึง มีโรงเรียนบางแห่งที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 22 ค่าเล่าเรียนเฉลี่ยต่อปีต่อคน จำแนกตามระดับการศึกษา สาขาวิชา และภาค ปีการศึกษา 2547

ภาค	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ						
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ⁽²⁾	ปวช.														
	- พาณิชยกรรม	6	21,997	15,150	17,961.17	17,220	18,530.56	4	21,997	15,150	18,506.75	18,440	19,186.84		
	- ช่างอุตสาหกรรม	6	26,420	16,680	20,783.33	20,580	22,134.22	3	20,680	18,760	19,773.33	19,880	20,013.68		
	- ศิลปกรรม	2	13,760	13,460	13,610	13,610	13,553.53	-	-	-	-	-	-		
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	26,420	13,760	18,926.20	19,200	19,500.61	5	21,997	16,955	19,533.40	19,880	19,296.67		
	ปวส.														
	- บริหารธุรกิจ	5	22,530	17,920	19,774	20,070	20,428.77	5	22,305	17,920	20,259	20,070	20,273.41		
	- ช่างอุตสาหกรรม	5	27,380	23,550	25,356	25,280	25,427.61	4	28,650	25,280	26,777.50	26,590	26,928.21		
	- ศิลปกรรม	2	17,040	13,760	15,400	15,400	15,794.43	-	-	-	-	-	-		
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	28,650	28,650	28,650	28,650	28,650		
	รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	8	24,770	13,760	20,973.75	22,065	21,221.03	6	28,650	21,000	23,363.33	22,602.50	23,402.33		
	กลาง ⁽²⁾	ปวช.													
		- พาณิชยกรรม	8	17,870	11,140	14,036.13	13,320	15,025.37	-	-	-	-	-	-	
- ช่างอุตสาหกรรม		9	22,747	12,740	16,850.67	16,680	18,623.68	2	17,180	12,940	15,060	15,060	12,940		
- ศิลปกรรม		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
- อื่นๆ		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน		10	20,109	11,940	15,364.25	14,875	16,888.33	2	17,180	12,940	15,060	15,060	12,940		
ปวส.															
- บริหารธุรกิจ		7	18,100	13,070	15,597.14	14,980	17,139.12	5	17,870	13,070	14,958	13,670	16,179.20		
- ช่างอุตสาหกรรม		7	26,880	21,280	23,920	23,700	25,105.54	6	24,800	19,600	22,082.50	21,780	21,795.48		
- ศิลปกรรม		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
- อื่นๆ		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน		9	23,700	13,670	19,388.33	21,280	21,494.41	6	21,335	16,635	18,940.42	18,915	19,950.51		

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ภาค	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ				
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.
เหนือ	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	8	20,070	12,920	14,176.25	13,070	14,944.36	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	18,240	16,680	17,320	17,600	17,072.97	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	1	18,540	18,540	18,540	18,540	18,540	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	9	20,070	13,070	15,907.22	15,260	15,493.77	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	8	20,070	13,070	16,055	15,120	16,256.92	4	15,170	13,070	13,807.50	13,495	13,897.83
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	29,180	18,000	23,617.14	23,280	25,891.23	3	23,380	21,280	22,193.33	21,920	22,465.58
	- ศิลปกรรม	1	21,660	21,660	21,660	21,660	21,660	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	9	25,420	13,070	19,364.44	19,175	19,109.63	4	19,275	13,070	16,860	17,547.50	17,827.11	
ตะวันออกเฉียงเหนือ ⁽²⁾	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	10	18,970	7,840	12,937.50	13,070	13,532	3	13,070	7,000	10,970	12,840	9,949.18
	- ช่างอุตสาหกรรม	8	16,680	9,440	14,348.75	14,822.50	14,155.21	2	14,540	7,000	10,770	10,770	8,091.32
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	18,970	8,640	13,885.25	14,328.75	13,986.64	3	13,690	7,000	11,253.33	13,070	9,434.67
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	9	20,380	10,000	14,982.22	13,070	16,551.17	6	17,940	13,070	14,220	13,335	14,617.52
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	27,000	12,000	18,288.57	17,600	21,988.68	3	18,300	14,800	16,900	17,600	17,974.89
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	9	23,690	11,000	16,505.55	15,335	18,409.19	7	17,940	13,070	14,962.14	14,800	15,507.61	

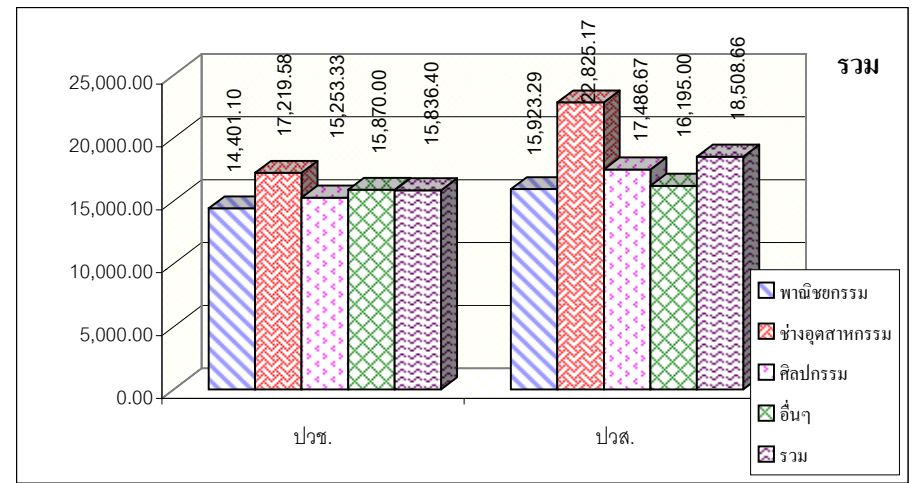
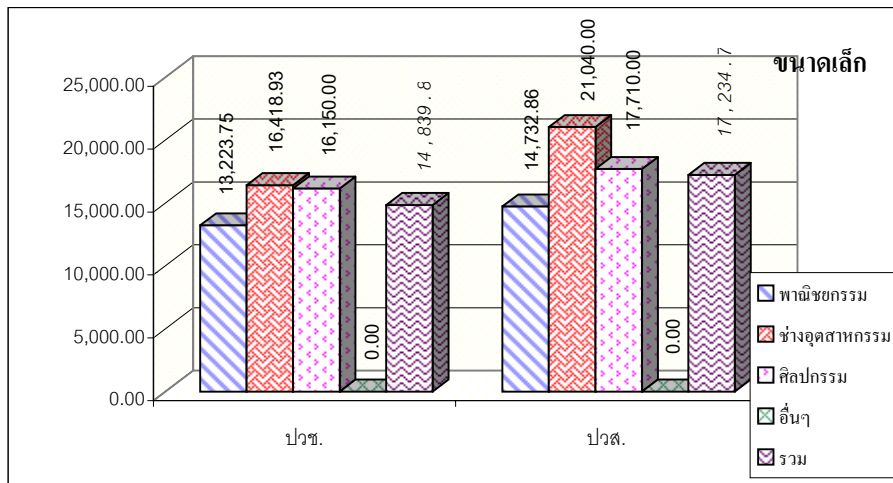
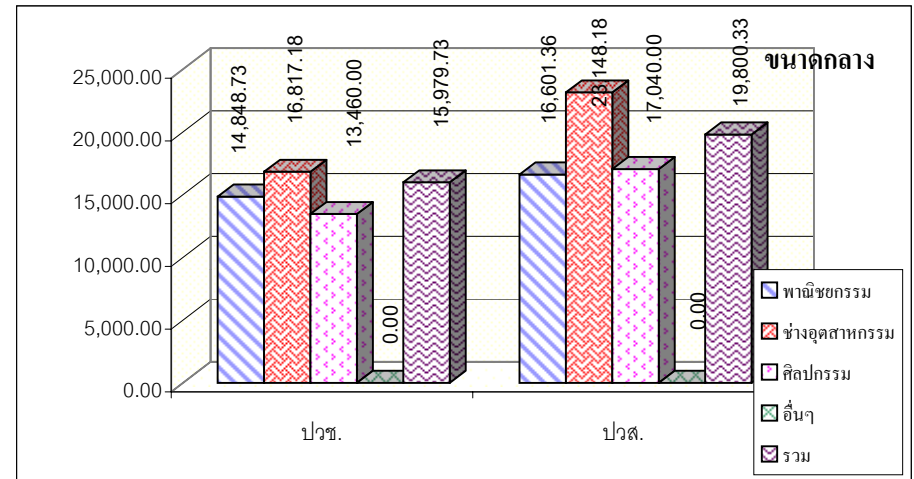
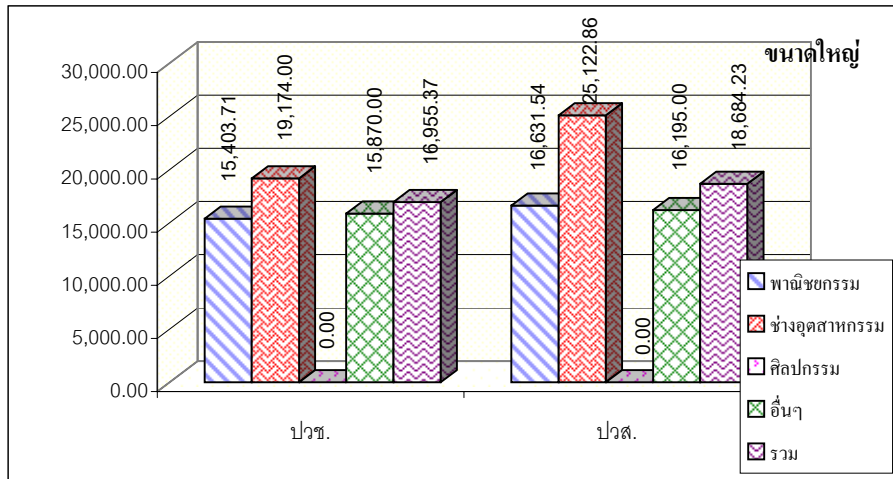
ตารางที่ 22 (ต่อ)

ภาค	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽²⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ				
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.
ใต้	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	9	18,670	13,070	14,191.89	13,070	14,808.97	5	18,670	13,070	14,303.40	13,070	13,812.44
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	19,800	16,680	18,620	19,380	19,280.55	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	19,380	13,070	15,106.20	14,103.50	15,552.52	5	18,670	13,070	14,303.40	13,070	13,865.82
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	9	19,320	13,035	14,861.67	13,620	14,253.36	7	19,320	13,070	14,631.43	13,620	15,768.54
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	28,050	21,280	24,790	25,040	25,417.42	1	21,280	21,280	21,280	21,280	21,280
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	1	19,320	19,320	19,320	19,320	19,320	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	25,040	13,035	16,777.50	15,135	15,491.90	7	19,320	13,070	15,217.86	14,470	15,999.18	
ทั่วประเทศ	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	41	21,997	7,840	14,404.10	13,070	15,120.79	13	21,997	7,000	14,732.62	13,070	15,550.19
	- ช่างอุตสาหกรรม	33	26,420	9,440	17,219.58	16,680	18,698.08	7	20,680	7,000	15,854.29	17,180	16,227.64
	- ศิลปกรรม	3	18,540	13,460	15,253.33	13,760	14,358.49	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	2	18,670	13,070	15,870	15,870	14,777.32	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	49	26,420	8,640	15,836.40	14,875	16,419.16	16	21,997	7,000	15,383.37	13,663.50	15,718.26
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	38	22,530	10,000	15,923.29	15,025	16,130.64	27	22,305	13,070	15,520.56	13,920	16,482.04
	- ช่างอุตสาหกรรม	29	29,180	12,000	22,825.17	23,380	25,110.51	17	28,650	14,800	22,245	21,920	23,760.38
	- ศิลปกรรม	3	21,660	13,760	17,486.67	17,040	17,035.45	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	2	19,320	13,070	16,195	16,195	14,700.43	1	28,650	28,650	28,650	28,650	28,650	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	45	25,420	11,000	18,508.66	18,865	18,979.72	30	28,650	13,070	17,750.75	17,175	19,581.78	

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง บางสถาบันมีการสอนมากกว่า 1 สาขาวิชา ⁽²⁾ หมายถึง มีโรงเรียนบางแห่งที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

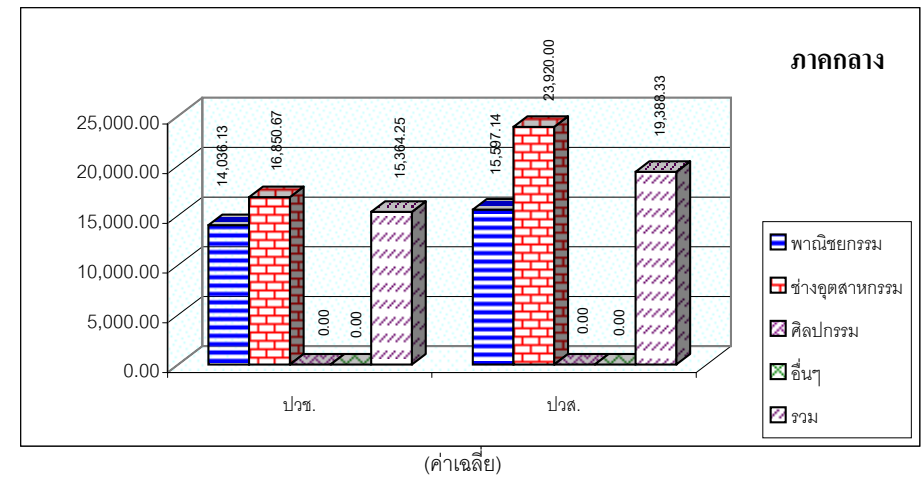
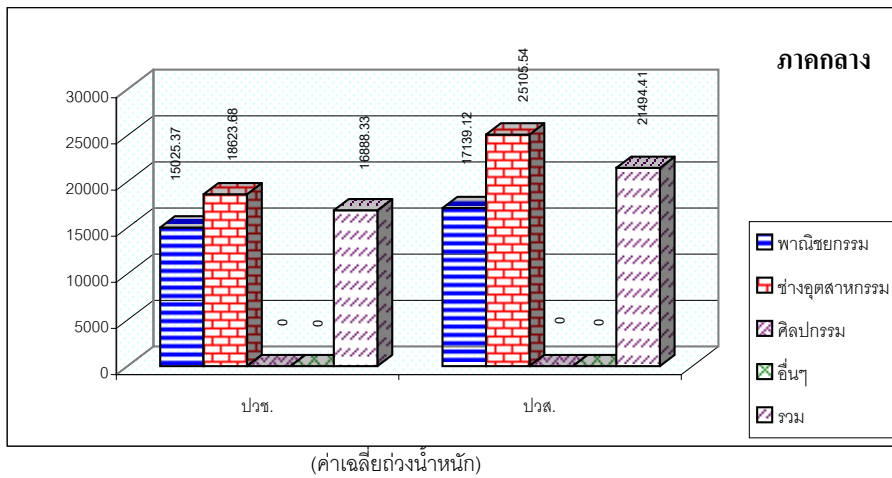
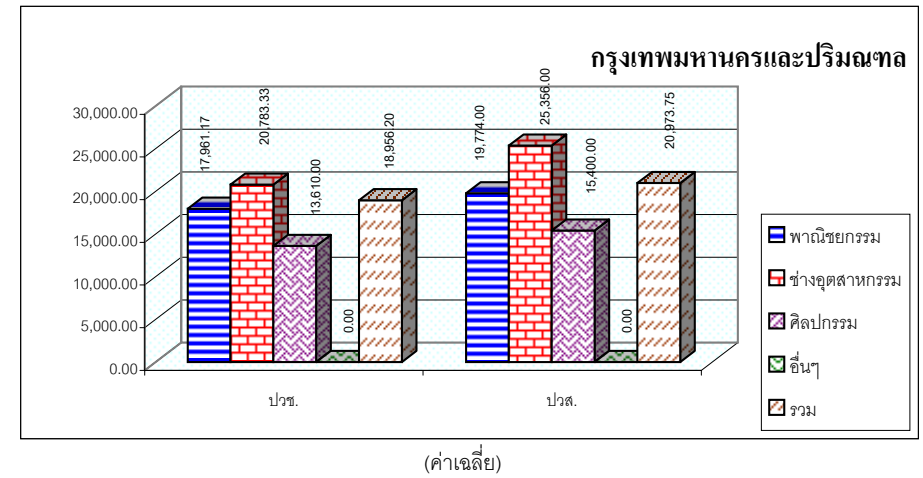
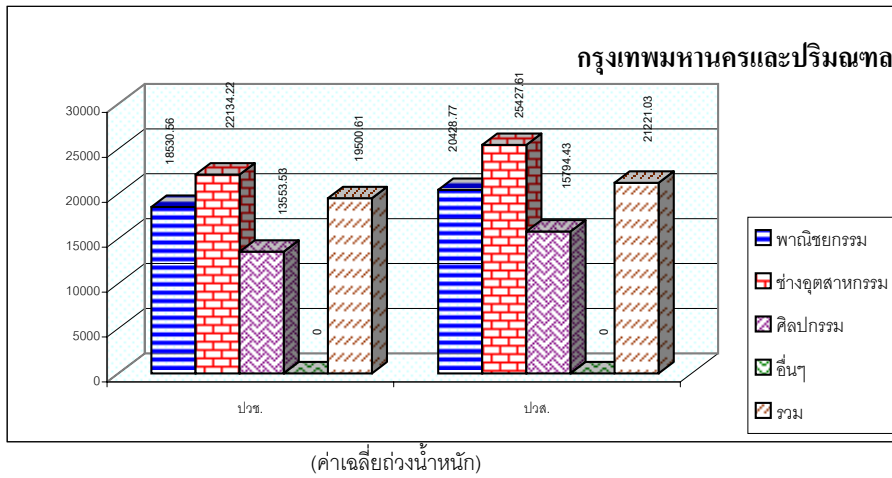
ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ภาพที่ 5 ค่าเล่าเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาด และระดับการศึกษา

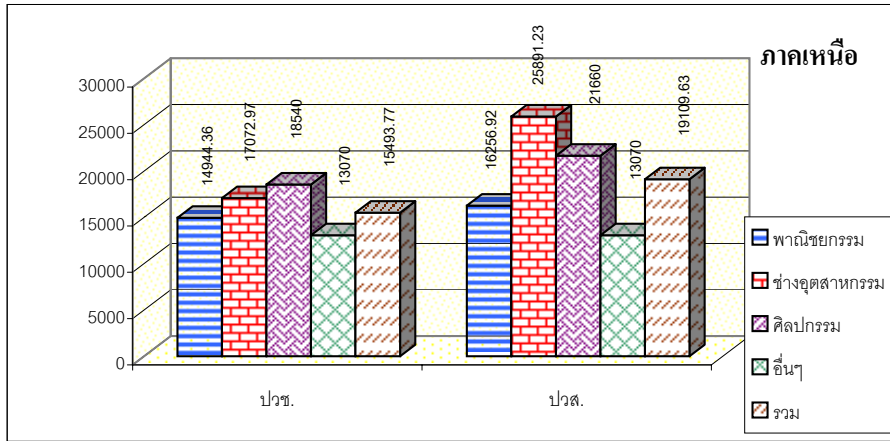
ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ภาพที่ 6 ค่าเล่าเรียน (เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและค่าเฉลี่ย) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล และภาคกลาง
จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2547

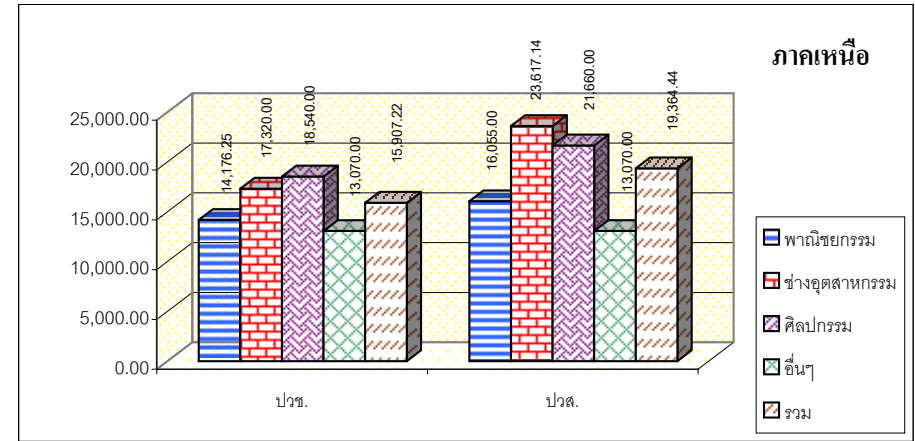

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

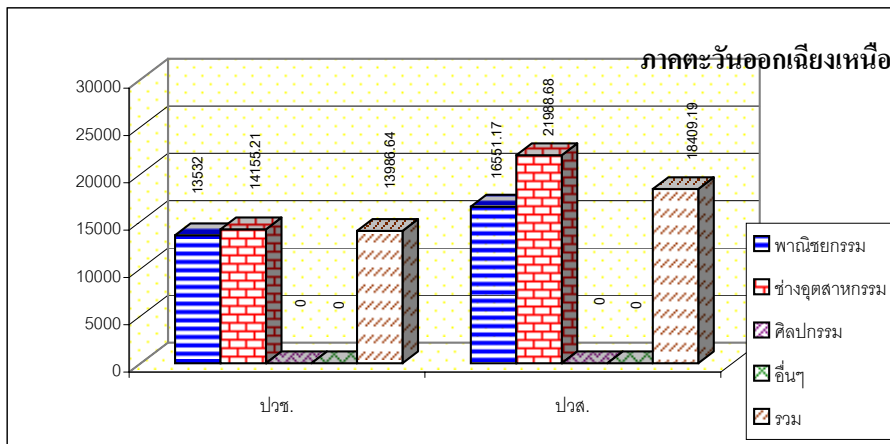
ภาพที่ 7 ค่าเล่าเรียน (เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและค่าเฉลี่ย)ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2547

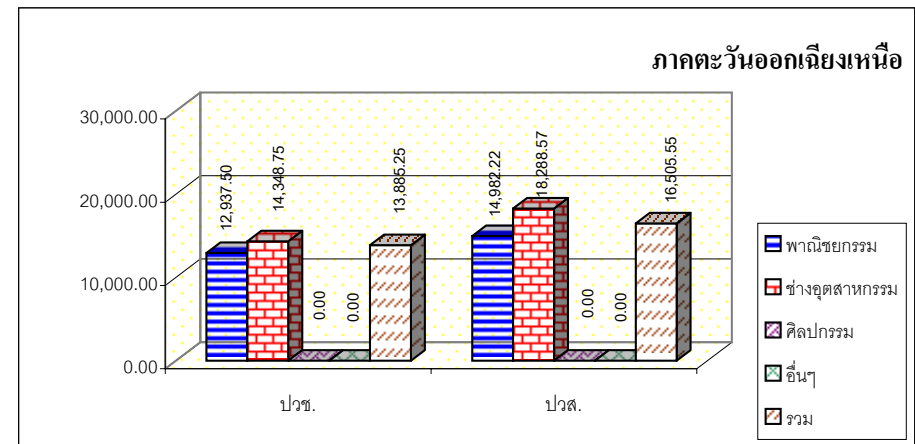
(ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

(ค่าเฉลี่ย)

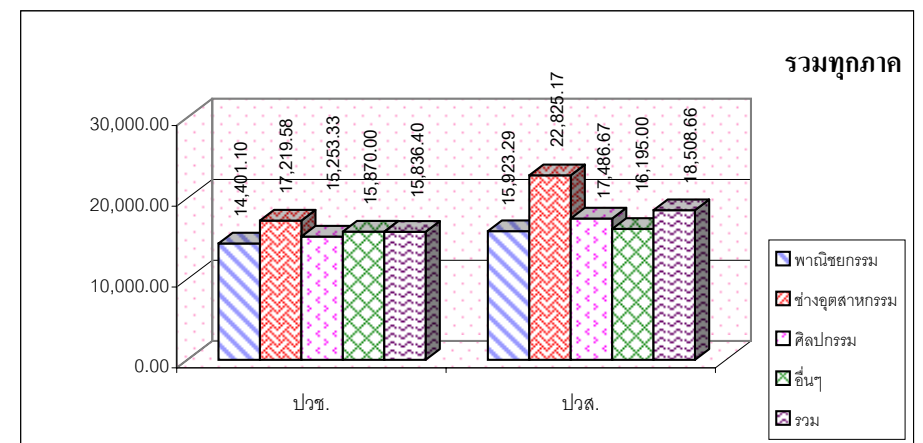
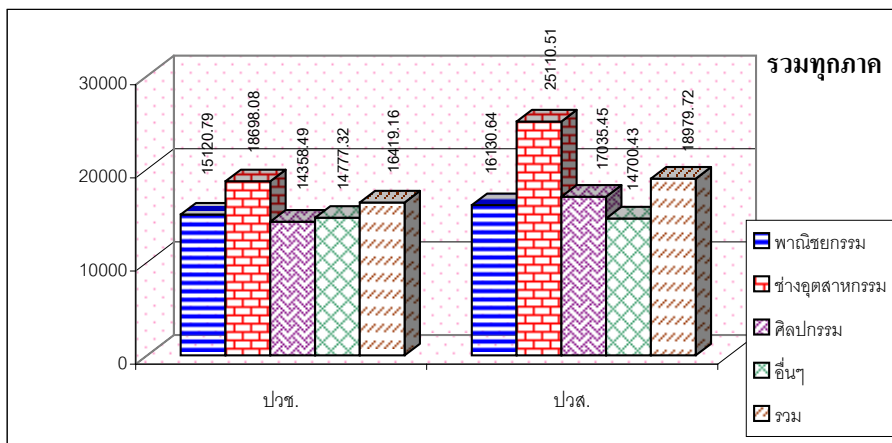
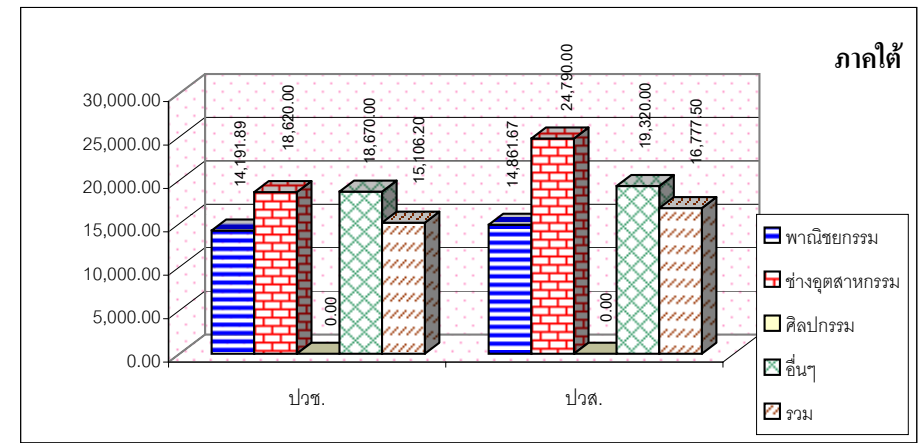
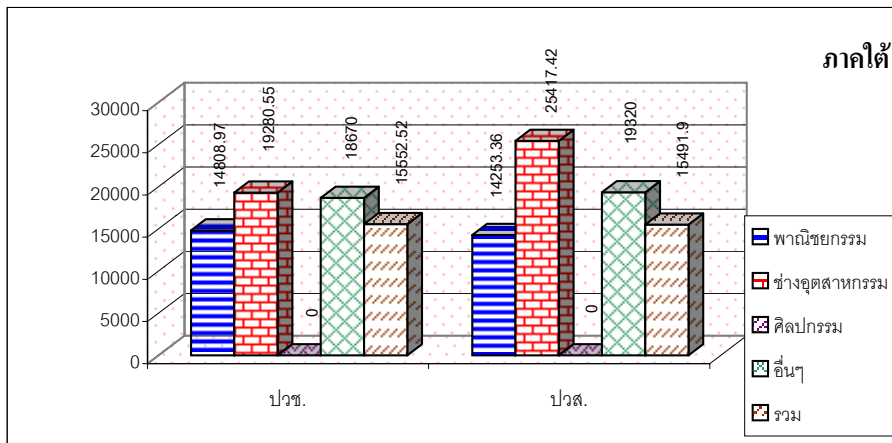
(ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก)

(ค่าเฉลี่ย)

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ภาพที่ 8 ค่าเล่าเรียน (เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักและค่าเฉลี่ย) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างในภาคใต้ และรวมทุกภาค
จำแนกตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2547

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

หากวิเคราะห์ตามขนาดของสถาบันศึกษาพบว่า ค่าเล่าเรียนระดับปวส. สูงกว่าปวช. ทุกขนาด
สถาบัน ค่าเล่าเรียนสถาบันขนาดใหญ่ และขนาดกลางทั้งระดับปวช. และปวส. อยู่ในระดับใกล้เคียง

กัน แต่สถาบันขนาดเล็กเรียกเก็บค่าเล่าเรียนถูกกว่าเพราะบางแห่งอาจไม่เก็บค่าธรรมเนียมเลย และไม่มีเครื่องอำนวยความสะดวกหรือเครื่องปรับอากาศ เพราะหากเรียกเก็บผู้เรียนซึ่งมีฐานะยากจนอาจไม่มีจ่ายให้ การเรียกเก็บค่าเล่าเรียนผู้เรียนหรือผู้ปกครองยังต้องจ่ายให้ในลักษณะผ่อนชำระเป็นงวดไม่สามารถเรียกเก็บได้ครั้งเดียว

ผู้เรียนทั้งระดับปวช. และปวส. ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จ่ายค่าเล่าเรียนแพงกว่าภาคอื่นๆ (คือ ปวช. เฉลี่ย 18,926 บาท มัธยมศึกษา 19,200 บาท และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 19,501 บาท ปวส. จ่ายค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 20,974 บาท มัธยมศึกษา 22,065 บาท และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก 21,221 บาท) ตามติดด้วยภาคกลาง (ตารางที่ 22) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจ่ายค่าเล่าเรียนถูกสุด โดยค่าเฉลี่ยคือ 13,885 บาทสำหรับปวช. และ 16,505 บาทสำหรับปวส. หากพิจารณาสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมมีค่าเล่าเรียนสูงกว่าพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ และศิลปกรรม (สถาบันที่สอนเฉพาะวิชาศิลปกรรมของกลุ่มตัวอย่างมีน้อยเพียง 3 แห่งจาก 7 แห่งของทั้งประเทศคือ ขนาดกลาง 1 แห่งขนาดเล็ก 2 แห่งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลกับขนาดเล็กในภาคเหนือ ดังนั้นอาจได้ภาพไม่ชัดเจนมากนักในด้านค่าเล่าเรียนของสาขาวิชาศิลปกรรม)

การชำระค่าเล่าเรียนในภาพรวมมีหลายรูปแบบ ทั้งการชำระงวดเดียวโดยจ่ายทั้งหมด การชำระแบบระบบผ่อน โดยผ่อน 2 งวดใน 1 เทอม ก่อนสอบกลางภาคและก่อนสอบปลายภาค หรือการผ่อนรายเดือนใน 1 ภาคเรียน การแบ่งผ่อนชำระเป็นงวดตามความเหมาะสมฐานะของผู้ปกครองหรือแล้วแต่กรณีนักศึกษาหรือการแยกจ่ายเป็นยอดๆ เช่น ค่าหนังสือ ค่าเครื่องปรับอากาศ ห้องสมุด จานครบทุกยอด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับข้อตกลงของสถาบันการศึกษากับผู้ปกครองเช่นกัน มากกว่า 3 ใน 4 ของสถาบันกลุ่มตัวอย่าง ผู้เรียนจ่ายค่าเล่าเรียนแบบผ่อนชำระ บางกรณีอาจจ่ายแบบทั้ง 2 วิธีร่วมกันคือทั้งจ่ายครั้งเดียวค่าเล่าเรียนแต่ผ่อนชำระค่าธรรมเนียมในกรณีนี้มีส่วนน้อย ดังนั้นโครงการกรอ.ที่ให้ผู้ยืมค่าเล่าเรียนได้ทุกคนจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองได้มาก และสถาบันการศึกษายังมีโอกาสเก็บค่าเล่าเรียนได้ครบถ้วนแม้จะได้รับช้าไปบ้างก็ตาม การจ่ายค่าเล่าเรียนของผู้เรียนในสถาบันขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีรูปแบบคล้ายคลึงกัน เช่นเดียวกับผู้เรียนในภูมิภาคต่างก็มีรูปแบบการจ่ายค่าเล่าเรียนส่วนใหญ่เป็นการผ่อนชำระ สถาบันขนาดเล็กหลายแห่งอาจเรียกเก็บค่าเล่าเรียนไม่ได้ครบ ทั้งนี้เพราะความยากจนของผู้เรียน ซึ่งสถาบันต่างๆ ต้องเผชิญกับปัญหาการไม่สามารถเรียกเก็บได้ สถาบันขนาดต่างๆ อาจต้องเผชิญปัญหา **หนี้สูญ** คือผู้เรียนไม่จ่ายค่าเล่าเรียน และลาออกกลางคัน เป็นผลกระทบกับรายได้ของสถาบันที่คาดว่าจะได้รับทำให้เป็นผลโง่ไปสู่การดำเนินงานด้านอื่นๆ ด้วย (ตารางที่ 23) สำหรับการชำระค่าเล่าเรียนรายภาค ข้อมูลที่ได้รับสอดคล้องกับภาพรวมของประเทศ

ตารางที่ 23

ตารางที่ 23 วิธีการเก็บค่าเล่าเรียนของสถาบันการศึกษา จำแนกตามขนาด ปีการศึกษา 2547

ขนาด	วิธีการชำระ	ปวช.				ปวส.			
		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ใหญ่	จ่ายทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-	-
	ผ่อนชำระ	12	80.00	5	71.43	10	76.92	10	83.33
	ระบบการผ่อน								
	- 2 งวด โดยแบ่งชำระก่อนสอบกลางภาคเรียน และชำระทั้งหมดก่อนสอบปลายภาคเรียนของแต่ละภาคเรียน	2				2		1	
	- 3 งวด โดย 1. ลงทะเบียนก่อนเปิดภาคเรียน (อย่างน้อยครึ่งหนึ่ง) 2. ชำระก่อนสอบกลางภาค 3. ชำระก่อนสอบปลายภาค	1		1		1		1	
	- 3 งวด คือกำหนดลงทะเบียนก่อนเปิดภาคเรียน 2 สัปดาห์ (โอน เงินผ่านธนาคาร) 2. ชำระก่อนสอบก่อนสอบกลางภาค และ 3. ชำระก่อนสอบปลายภาค	1				1		1	
	- 3 งวด ได้แก่ ลงทะเบียน ก่อนสอบกลางภาค และก่อนสอบปลายภาค	1		1				1	
	- แบ่งเป็น 3 ครั้ง ตั้งแต่เปิดภาคเรียน ทุกวันที่ 1 - 15 ของทุกเดือนจนครบตามจำนวนเงิน	1		1		1		1	
	- วิธีที่ 1 ให้ผ่อนชำระเป็น 3 งวดต่อภาคเรียน วิธีที่ 2. ผู้ปกครองสามารถรับคำร้องขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนได้ โดยชำระเป็นประจำทุกเดือนจนจบการศึกษา	1				1		1	
	- ผ่อน 3 เดือนๆ ละครึ่ง ตอนสิ้นเดือน	1				1			
	- 4 งวด โดยไม่ได้กำหนดเงินแต่ละงวด แต่ให้ผ่อนชำระให้หมดภายในเทอมนั้น	1				1		1	
	- จ่าย 50% ก่อนสอบกลางภาค และจ่ายครบก่อนสอบปลายภาค	1		1				1	
	- แบ่งจ่ายทีละครึ่งหรือแล้วแต่กรณี แต่ต้องก่อนสอบปลายภาค	1		1		1		1	
	- จ่ายครบก่อนสอบปลายภาค	1				1		1	
	จ่ายทั้งหมดและผ่อนชำระ (ใช้ทั้ง 2 วิธีร่วมกัน)	3	20.00	2	28.57	3	23.08	2	16.67
	กำหนดการจ่าย								
	- ครึ่งเดียว	2		1		2		1	
	ระบบการผ่อน								
	- 2 งวด คือ ลงทะเบียนชำระค่าเทอมเพียงครึ่งเดียว และชำระอีกครึ่งตามเวลาที่นัดชำระกับทางโรงเรียน	1		1		1		1	
	- ตามที่ผู้ปกครองได้ทำข้อตกลงไว้กับทางโรงเรียน หรือผ่อนเป็น งวดๆ ตามสะดวกของผู้ปกครอง แต่ต้องชำระให้ครบก่อนสอบปลายภาค	1		1		1		1	
	- เดือนเมษายน จ่ายงวดแรกของเทอม 1 ที่เหลือผ่อนให้หมดก่อนสอบปลายภาค และเดือนตุลาคมจ่ายงวดแรกของเทอม 2 ที่เหลือผ่อนให้หมดก่อนสอบปลายภาค	1		1		1		1	
	- ทำเรื่องผ่อนผันพร้อมกับชำระให้หมดภายใน 1 ภาคการศึกษา	1				1			

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ขนาด	วิธีการชำระ	ปวช.				ปวส.			
		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลาง	จ่ายทั้งหมด	1	6.67	-	-	1	6.67	1	12.50
	กำหนดการจ่าย								
	- 3 เดือน โดยนักเรียนจะแยกจ่ายเป็นยอดๆ เช่น ค่าหนังสือ ค่าแอร์ ค่าห้องสมุดฯ จนครบทุกยอด	1				1		1	
	ผ่อนชำระ	9	60.00	2	50.00	9	60.00	4	50.00
	ระบบการผ่อน								
	- 2 งวด ได้แก่ ก่อนสอบกลางภาค 50% และก่อนสอบปลายภาคอีก 50%	1		1		1		1	
	- 3 งวด ได้แก่ ลงทะเบียน ก่อนสอบกลางภาค และก่อนสอบปลายภาค	2				2		2	
	- 4 งวด โดยทุกวันที่ 25 ของเดือนตลอด 1 ภาคเรียน ที่โรงเรียนหรือทางธนาคารก็ได้	1				1			
	- ค่าสุด 4 งวด สูงสุด 5 งวด หรือตามความจำเป็นด้านการเงินของผู้ปกครอง	1				1			
	- รายเดือนภายใน 1 ภาคเรียน	2		1		2		1	
	- จ่ายครบก่อนสอบปลายภาค	1				1			
	- แบ่งผ่อนชำระเป็นงวดตามความเหมาะสมของผู้ปกครอง	1				1			
	จ่ายทั้งหมดและผ่อนชำระ (ใช้ทั้ง 2 วิธีร่วมกัน)	5	33.33	2	50.00	5	33.33	3	37.50
	กำหนดการจ่าย								
	- ครึ่งเดียว	3		1		3		2	
	- เต็มจำนวนก่อนสอบปลายภาค 1 สัปดาห์	1		1		1		1	
	ระบบการผ่อน								
- 3 งวด ได้แก่ ลงทะเบียน ก่อนสอบกลางภาค และก่อนสอบปลายภาค	1				1				
- รายงวด เทอม 1 ตั้งแต่เดือนมิย. - กย. และเทอม 2 ตั้งแต่เดือนพย. - กพ.	1				1		1		
- ให้ผ่อนชำระเสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายนของเทอม 1 และภายในเดือนกุมภาพันธ์ของเทอม 2	1				1		1		
- เดือนเมษายน จ่ายงวดแรกของเทอม 1 ที่เหลือผ่อนให้หมดก่อนสอบปลายภาค และเดือนตุลาคมจ่ายงวดแรกของเทอม 2	1				1				
ที่เหลือผ่อนให้หมดก่อนสอบปลายภาค									
- ภาคเรียนที่ 1 ชำระหมดภายในวันที่ 5 กค. ส่วนภาคเรียนที่ 2 ชำระหมดภายในวันที่ 5 ธค.	1		1		1		1		
- จ่ายครบก่อนสอบปลายภาค	1				1				
- แบ่งจ่ายทีละครึ่งหรือแล้วแต่กรณี แต่ต้องก่อนสอบปลายภาค			1						

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ขนาด	วิธีการชำระ	ปวช.				ปวส.			
		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เล็ก	จ่ายทั้งหมด	-	-	-	-	-	-	-	-
	ผ่อนชำระ	16	84.21	4	100.00	13	81.25	10	90.91
	ระบบการผ่อน								
	- 2 งวดต่อภาคเรียน	1		1					
	- 2 งวด ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้เรียนและโรงเรียน แต่ต้องจ่ายให้หมดภายใน 1 เทอม	1		1		1		1	
	- 3 งวด ได้แก่ ลงทะเบียน ก่อนสอบกลางภาค และก่อนสอบปลายภาค	3				4		2	
	- 3 งวดต่อภาคเรียน โดยงวดที่ 1 และ 2 จำนวน 1,000 บาท งวดที่ 3 จำนวน 865 บาท	1							
	- 3 งวดต่อภาคเรียน โดยงวดที่ 1 และ 2 จำนวน 2,000 บาท งวดที่ 3 จำนวน 2,535 บาท					1			
	- 5 งวด	1		1		1		1	
	- ราชเดือนภายใน 1 ภาคเรียน	5		1		4		3	
	- วันสมัคร และมอบตัวเป็นนักศึกษาของโรงเรียนให้ชำระค่าเล่าเรียนอย่างน้อยคนละ 500 บาท ส่วนที่เหลือผ่อนชำระตามความเหมาะสมของผู้ปกครอง	1				1		1	
	- แบ่งผ่อนชำระเป็นงวดแล้วแต่กรณีของนักเรียนนักศึกษา	1				1		1	
	- แบ่งผ่อนชำระเป็นงวดตามความเหมาะสมของผู้ปกครอง	1						1	
	- ตลอดปีการศึกษา	1							
	จ่ายทั้งหมดและผ่อนชำระ (ใช้ทั้ง 2 วิธีร่วมกัน)	3	15.79	-	-	3	18.75	1	9.09
กำหนดการจ่าย									
- ครั้งเดียว	3				3		1		
ระบบการผ่อน									
- 3 งวด ได้แก่ ลงทะเบียน ก่อนสอบกลางภาค และก่อนสอบปลายภาค	2				2		1		
- ทำเรื่องผ่อนผันพร้อมกับชำระให้หมดภายใน 1 ภาคการศึกษา	1				1				

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ขนาด	วิธีการชำระ	ปวช.				ปวส.			
		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	จ่ายทั้งหมด	1	2.04	-	-	1	2.27	1	3.23
	<i>กำหนดการจ่าย</i>								
	- 3 เดือน โดยนักเรียนจะแยกจ่ายเป็นยอดๆ เช่น ค่าหนังสือ ค่าแอร์ ค่าห้องสมุดฯ จนครบทุกยอด	1				1		1	
	ผ่อนชำระ	37	75.51	11	73.33	32	72.73	24	77.42
	<i>ระบบการผ่อน</i>								
	- 2 งวดต่อภาคเรียน	1		1					
	- 2 งวด โดยแบ่งชำระก่อนสอบกลางภาคเรียน และชำระทั้งหมดก่อนสอบปลายภาคเรียนของแต่ละภาคเรียน	2				2		1	
	- 2 งวด ขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้เรียนและโรงเรียน แต่ต้องจ่ายให้หมดภายใน 1 เทอม	1		1		1		1	
	- 2 งวด ได้แก่ ก่อนสอบกลางภาค 50% และก่อนสอบปลายภาคอีก 50%	1		1		1		1	
	- 3 งวด ได้แก่ ลงทะเบียน ก่อนสอบกลางภาค และก่อนสอบปลายภาค	6		1		6		5	
	- แบ่งเป็น 3 ครั้ง ตั้งแต่เปิดภาคเรียน ทุกวันที่ 1 - 15 ของทุกเดือนจนครบตามจำนวนเงิน	1		1		1		1	
	- 3 งวด โดย 1. ลงทะเบียนก่อนเปิดภาคเรียน (อย่างน้อยครั้งหนึ่ง) 2. ชำระก่อนสอบกลางภาค 3. ชำระก่อนสอบปลายภาค	1		1		1		1	
	- ผ่อน 3 เดือนๆ ละครั้ง ตอนสิ้นเดือน	1				1			
	- 3 งวด คือกำหนดลงทะเบียนก่อนเปิดภาคเรียน 2 สัปดาห์ (โอน เงินผ่านธนาคาร) 2. ชำระก่อนสอบก่อนสอบกลางภาค และ 3. ชำระก่อนสอบปลายภาค	1				1		1	
	- วิธีที่ 1 ให้ผ่อนชำระเป็น 3 งวดต่อภาคเรียน วิธีที่ 2. ผู้ปกครองสามารถรับคำร้องขอผ่อนชำระเป็นรายเดือนได้ โดยชำระเป็นประจำทุกเดือนจนจบการศึกษา	1				1		1	
	- 3 งวดต่อภาคเรียน โดยงวดที่ 1 และ 2 จำนวน 1,000 บาท งวดที่ 3 จำนวน 865 บาท	1							
	- 3 งวดต่อภาคเรียน โดยงวดที่ 1 และ 2 จำนวน 2,000 บาท งวดที่ 3 จำนวน 2,535 บาท					1			
	- 4 งวด โดยไม่ได้กำหนดเงินแต่ละงวด แต่ให้ผ่อนชำระให้หมดภายในเทอมนั้น	1				1		1	
	- 4 งวด โดยทุกวันที่ 25 ของเดือนตลอด 1 ภาคเรียน ที่โรงเรียนหรือทางธนาคารก็ได้	1				1			
	- ต่ำสุด 4 งวด สูงสุด 5 งวด หรือตามความจำเป็นด้านการเงินของผู้ปกครอง	1				1			
	- 5 งวด	1		1		1		1	
	- รายเดือนภายใน 1 ภาคเรียน	7		2		6		4	
	- วันสมัคร และมอบตัวเป็นนักศึกษาของโรงเรียนให้ชำระค่าเล่าเรียนอย่างน้อยคนละ 500 บาท ส่วนที่เหลือผ่อนชำระตามความเหมาะสมของผู้ปกครอง	1				1		1	
	- จ่าย 50% ก่อนสอบกลางภาค และจ่ายครบก่อนสอบปลายภาค	1		1				1	
	- แบ่งจ่ายทีละครึ่งหรือแล้วแต่กรณี แต่ต้องก่อนสอบปลายภาค	1		1		1		1	
	- จ่ายครบก่อนสอบปลายภาค	2				2		1	
	- แบ่งผ่อนชำระเป็นงวดแล้วแต่กรณีของนักเรียนนักศึกษา	1				1		1	
	- แบ่งผ่อนชำระเป็นงวดตามความเหมาะสมของผู้ปกครอง	2				1		1	
	- ตลอดปีการศึกษา	1							

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ขนาด	วิธีการชำระ	ปวช.				ปวส.			
		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ		ภาคปกติ		ภาคพิเศษ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	จ่ายทั้งหมดและผ่อนชำระ (ใช้ทั้ง 2 วิธีร่วมกัน) กำหนดการจ่าย - ครึ่งเดียว - เดิมจำนวนก่อนสอบปลายภาค 1 สัปดาห์ ระบบการผ่อน - 2 งวด คือ ลงทะเบียนชำระค่าเทอมเพียงครึ่งเดียว และชำระอีกครั้งตามเวลาที่นัดชำระกับทางโรงเรียน - 3 งวด ได้แก่ ลงทะเบียน ก่อนสอบกลางภาค และก่อนสอบปลายภาค - แบ่งจ่ายทีละครึ่งหรือแล้วแต่กรณี แต่ต้องก่อนสอบปลายภาค - ตามที่ผู้ปกครองได้ทำข้อตกลงไว้กับทางโรงเรียน หรือผ่อนเป็น งวดๆ ตามสะดวกของผู้ปกครอง แต่ต้องชำระให้ครบก่อนสอบปลายภาค - เดือนเมษายน จ่ายงวดแรกของเทอม 1 ที่เหลือผ่อนให้หมดก่อนสอบปลายภาค และเดือนตุลาคมจ่ายงวดแรกของเทอม 2 ที่เหลือผ่อนให้หมดก่อนสอบปลายภาค - จ่ายครบก่อนสอบปลายภาค - ให้ผ่อนชำระเสร็จสิ้นภายในเดือนกันยายนของเทอม 1 และภายในเดือนกุมภาพันธ์ของเทอม 2 - ภาคเรียนที่ 1 ชำระหมดภายในวันที่ 5 กค. ส่วนภาคเรียนที่ 2 ชำระหมดภายในวันที่ 5 ธค. - รายงวด เทอม 1 ตั้งแต่เดือนมิย. - กย. และเทอม 2 ตั้งแต่เดือนพย. - กพ. - ทำเรื่องผ่อนผันพร้อมกับชำระให้หมดภายใน 1 ภาคการศึกษา	11	22.45	4	26.67	11	25.00	6	19.35
		8		2		8		4	
		1		1		1		1	
		1		1		1		1	
		3				3		1	
				1				1	
		1		1		1		1	
		2		1		2		1	
		1				1			
		1				1		1	
		1		1		1		1	
		1				1		1	
		2				2			

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

การดำเนินงานของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะมีการจัดทำบัญชีรายได้ และรายจ่ายของสถาบัน บางสถาบันอาจแยกรายละเอียดของประเภทบัญชีตามหมวดต่างๆ ได้ชัดเจน แต่บางสถาบันอาจแยกไว้เพียงหมวดใหญ่ๆ การวิจัยนี้ได้สอบถาม รายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษา คือ ค่าบำรุงการศึกษา โดยตรงแยกระดับการศึกษา เช่น เงินอุดหนุน ค่าธรรมเนียมเพื่อการพัฒนาสำหรับระดับปวช. และค่าเล่าเรียนระดับปวส. รวมทั้งสอบถามด้านเงินกู้ยืม กยศ. ซึ่งนำมาชำระเป็นค่าเล่าเรียนให้สถาบันการศึกษาด้วย นอกจากนี้ยังถามรายได้จากค่าธรรมเนียม เช่น ค่าแอร์ ค่าสอนพิเศษ กิจกรรมต่างๆ รวมทั้งสอบถาม รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา เช่น ค่าหอพัก เงินบริจาค ร้านค้าสถาบัน ฯลฯ ข้อมูลสรุปรายได้เฉลี่ยของสถาบันจำแนกขนาดสถาบัน และภูมิภาคที่สถาบันตั้งอยู่ แสดงในตารางที่ 24 และ 25

สถาบันขนาดใหญ่มีรายได้จากค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช. ในปีการศึกษา 2547 เฉลี่ยแห่งละ 22.99 ล้านบาท ในขณะที่ขนาดกลาง และขนาดเล็กมีรายได้เฉลี่ยลดหลั่นลงมาคือ 11.48 ล้านบาท และ 5.46 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมีรายได้เฉลี่ยค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช. ของกลุ่มตัวอย่าง 12.67 ล้านบาท สำหรับระดับปวส. ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนนักเรียน / นักศึกษาน้อยกว่าระดับปวช. แต่ปวส. เก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าปวช. เพราะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่า สถาบันมีรายได้จากค่าเล่าเรียนเฉลี่ยตามขนาดสถาบันคือ สถาบันขนาดใหญ่ 18.46 ล้านบาท ขนาดกลาง 8.84 ล้านบาท และขนาดเล็ก 2.96 ล้านบาท โดยมีรายได้เฉลี่ยของทุกสถาบัน 22.17 ล้านบาท สำหรับรายได้จากค่าบำรุงการศึกษาพบว่า ร้อยละ 42.64 ของสถาบันขนาดใหญ่ ร้อยละ 37.76 ของสถาบันขนาดกลาง และร้อยละ 52.89 ของสถาบันขนาดเล็ก เป็นเงินกู้ยืมจากกองทุน กยศ. ดังนั้นเมื่อรวบรวมรายได้เกี่ยวกับการศึกษาแล้วทั้งสถาบันขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กจะมีรายได้ลดหลั่นกันคือ 53.28 ล้านบาท 22.93 ล้านบาท และ 9.17 ล้านบาท ตามลำดับ เมื่อรวมรายได้ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเข้าด้วยกันจะมีรายได้เฉลี่ยต่อแห่งเพิ่มเป็น 55.71 ล้านบาทสำหรับสถาบันขนาดใหญ่ 24.04 ล้านบาทสำหรับขนาดกลาง 9.32 ล้านบาทสำหรับขนาดเล็ก (ภาพที่ 9)

เมื่อพิจารณารายได้เฉลี่ยต่อสถาบันจำแนกตามภาคพบว่า รายได้มีความลดหลั่นสอดคล้องกับภาพรวมของประเทศ ภาคกลาง และภาคเหนือมีรายได้เฉลี่ยรวมใกล้เคียงกันคือ ประมาณ 32 ล้านบาทต่อแห่ง และสูงกว่าภาคอื่นๆ ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่อสถาบันต่ำสุดคือ 20 ล้านบาท การที่รายได้เฉลี่ยแตกต่างกันอาจเป็นเพราะความแตกต่างทั้งจำนวนผู้เรียน อัตราค่า

เล่าเรียนที่เรียกเก็บ ค่าธรรมเนียม ซึ่งหลายๆ แห่งไม่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมเก็บเฉพาะค่าเล่าเรียนเพราะ

ตารางที่ 24 รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามขนาด ปีการศึกษา 2547

รายได้	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
รายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าบำรุงการศึกษา				
ปวช.				
เงินอุดหนุน	13,449,228.36	6,010,014.72	3,184,167.00	7,191,588.15
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	10,216,852.25	5,468,944.35	2,400,191.09	5,707,947.58
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.เฉลี่ยต่อแห่ง	22,984,957.13	11,478,959.08	5,458,032.24	12,666,558.28
ปวส.				
ค่าเล่าเรียน	18,462,757.20	8,844,346.74	2,960,337.18	9,507,203.38
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	7,871,889.27	3,339,559.36	1,565,827.10	4,180,259.36
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวส.เฉลี่ยต่อแห่ง	18,462,757.20	8,844,346.74	2,960,337.18	9,507,203.38
รวมค่าบำรุงการศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	41,447,714.33	20,323,305.82	8,418,369.42	22,173,761.66
ค่าแอร์	3,475,202.25	1,337,275.00	124,500.00	2,385,694.14
ค่าคอมพิวเตอร์	5,190,206.38	1,302,176.00	962,120.00	3,425,833.17
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ	1,168,134.17	2,114,232.28	400,000.00	1,293,029.95
ค่ากิจกรรม	1,239,437.22	659,214.87	282,058.25	865,513.46
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	4,571,692.79	1,648,501.95	585,402.38	2,343,485.98
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	53,277,163.67	22,934,408.64	9,165,635.94	26,884,095.26
รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าหอพักประจำ	1,262,088.67	579,506.43	177,914.33	556,893.56
เงินบริจาค	48,867.00	15,864.00	-	37,866.00
โรงอาหาร / ร้านอาหาร	1,523,493.11	699,116.36	90,753.80	802,030.80
ร้านค้าของสถาบัน	1,755,211.76	957,750.33	69,524.50	1,114,794.12
ให้เช่าสถานที่	366,663.20	160,385.89	108,181.43	195,436.17
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	2,809,033.41	1,271,887.93	250,866.00	1,475,325.51
รวมรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	55,711,659.29	24,036,711.52	9,324,077.68	28,028,225.27

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่เก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา

และรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาไม่ได้เก็บทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 25 รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามภาค ปีการศึกษา 2547

รายได้	ภาค					เฉลี่ย รวม
	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
รายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษา						
ค่าบำรุงการศึกษา						
ปวช.						
เงินอุดหนุน	8,222,238.68	8,096,068.90	7,782,839.10	6,043,658.73	5,872,260.43	7,191,588.15
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	6,780,934.03	6,855,822.76	5,384,477.08	4,396,845.04	4,827,091.46	5,707,947.58
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.เฉลี่ยต่อแห่ง	15,003,172.71	14,951,891.65	13,167,316.17	9,561,134.71	10,699,351.89	12,666,558.28
ปวส.						
ค่าเล่าเรียน	8,960,045.30	10,694,410.27	13,246,323.17	5,924,174.89	9,084,975.25	9,507,203.38
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	2,480,649.00	3,927,649.36	8,572,533.18	3,328,353.06	3,787,379.75	4,180,259.36
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวส.เฉลี่ยต่อแห่ง	8,960,045.30	10,694,410.27	13,246,323.17	5,924,174.89	9,084,975.25	9,507,203.38
รวมค่าบำรุงการศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	23,963,218.01	25,646,301.92	26,413,639.34	15,485,309.60	19,784,327.13	22,173,761.66
ค่าแอร์	2,846,833.33	1,604,609.00	4,108,000.00	2,030,000.00	1,316,500.00	2,385,694.14
ค่าคอมพิวเตอร์	4,081,954.83	7,105,723.50	3,267,286.25	2,704,800.00	1,263,199.38	3,425,833.17
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ	2,167,299.78	1,184,685.00	-	674,200.00	1,064,775.00	1,293,029.95
ค่ากิจกรรม	854,247.50	1,057,295.00	532,076.00	777,438.00	1,036,189.87	865,513.46
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	1,579,507.29	2,034,276.88	3,241,656.92	3,233,442.15	1,740,818.05	2,343,485.98
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	29,134,356.20	31,096,789.63	31,992,866.83	19,049,194.77	23,658,146.01	26,884,095.26
รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา						
ค่าหอพักประจำ	120,225.00	874,225.00	384,737.50	708,859.00	427,081.00	556,893.56
เงินบริจาค	-	-	-	38,432.00	36,734.00	37,866.00
โรงอาหาร / ร้านอาหาร	939,301.65	512,337.89	267,591.57	95,533.33	1,979,496.17	802,030.80
ร้านค้าของสถาบัน	20,345.00	1,207,277.27	222,341.67	2,774,040.33	1,034,558.17	1,114,794.12
ให้เช่าสถานที่	75,900.00	321,959.50	120,704.33	304,332.60	175,281.57	195,436.17
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	860,632.13	1,540,748.42	458,969.25	2,021,614.37	2,434,501.89	1,475,325.51
รวมรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	29,736,798.71	32,329,388.38	32,400,839.61	20,262,163.41	25,849,197.65	28,028,225.27

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่เก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา

และรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาไม่ได้เก็บทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ผู้เรียนไม่มีเงินจ่ายและยากจน และสถาบันไม่มีรายได้อื่นๆ หรืออาจมีน้อยที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการศึกษา เป็นต้นจึงทำให้รายได้โดยรวมต่ำ (ภาพที่ 10)

รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษา

หลายสถาบันศึกษาระบุว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบันสูง ในขณะที่รายได้ต่ำกว่าหรืออยู่ในระดับเดียวกันกับรายจ่าย มีน้อยรายระบุว่ารายจ่ายต่ำกว่ารายรับ ตารางที่ 26 และ 27 แสดงรายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันศึกษากลุ่มตัวอย่างตามขนาดสถาบันและภูมิภาค ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถาบันขนาดใหญ่ย่อมมีสูงกว่าขนาดอื่นๆ ในปีการศึกษา 2547 สถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ของกลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายดำเนินการ (ซึ่งรวมหนี้สูญ และค่าเสื่อมราคาไว้ด้วย) ประมาณ 49 ล้านบาท ในขณะที่ขนาดกลางน้อยกว่าขนาดใหญ่ 1.5 เท่าตัว ขนาดเล็กมีรายจ่ายน้อยกว่าขนาดใหญ่ 4.7 เท่าตัว รายจ่ายดำเนินการเฉลี่ยทุกสถาบันมีประมาณ 24.50 ล้านบาท รายจ่ายเพื่อการพัฒนาซึ่งแยกเป็นงานวิชาการ กิจกรรมนักเรียน / นักศึกษา ศูนย์คอมพิวเตอร์ พัฒนาบุคลากร งานฉุกเฉิน และอื่นๆ เฉลี่ยระหว่าง 4.78 ล้านถึง 9 แสนบาท ดังนั้นเมื่อรวมรายจ่ายทั้งหมด สถาบันขนาดใหญ่มีรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ย 53.89 ล้านบาท ตามมาด้วยขนาดกลาง 22.55 ล้านบาท และขนาดเล็ก 9.49 ล้านบาท จะเห็นได้ว่าเมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ย การดำเนินกิจการอาชีวศึกษาเอกชนมีกำไรค่อนข้างน้อย บางสถาบันได้กำไร บางสถาบันอาจอยู่ในลักษณะพออยู่รอดได้คือ ไม่กำไรไม่ขาดทุน แต่บางสถาบันโดยเฉพาะขนาดเล็กอาจขาดทุน ทั้งนี้เพราะมีภาวะการแข่งขันสูง เงินอุดหนุนไม่เพียงพอ ผู้เรียนยากจน ในขณะที่สถาบันต้องพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนไปด้วย บางสถาบันตั้งอยู่ห่างไกลจากเมืองไม่สามารถหางานให้เด็กทำเพื่อหารายได้เพราะไม่มีร้านค้าหรือศูนย์การค้าที่จะจ้างงานเด็ก รวมทั้งมีสถานประกอบการน้อยหรือไม่มีเลย แม้จะขาดทุนแต่ก็จำเป็นต้องดำเนินกิจการต่อไป (ภาพที่ 9)

รายจ่ายที่สำคัญซึ่งสถาบันศึกษาต้องเผชิญคือ ค่าเสื่อมราคาและหนี้สูญซึ่งรายจ่ายประเภทหลังอาจไม่นับเป็นหนี้สูญเพราะผู้เรียนนำค่าเล่าเรียนมาจ่ายให้ครบ กิจการของสถาบันบางครั้งอาจได้กำไรจากการดำเนินงาน แต่เมื่อนำมาคิดกำไรสุทธิหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว อาจพบว่าไม่มีกำไรหรือขาดทุนก็มี ในภาพรวมสถาบันกลุ่มตัวอย่างต้องจ่ายค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อแห่ง 4.59 ล้านบาท หรือร้อยละ 18.74 ของหมวดต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการ สถาบันขนาดเล็กต้องจ่ายร้อยละ 25 ของหมวดเดียวกันนี้

รายจ่ายต่างๆ ของสถาบันตามภูมิภาคพบว่า ภาคกลางมีรายจ่ายเฉลี่ยสูงสุดคือ 32.30 ล้านบาท เพราะจากกลุ่มตัวอย่าง ภาคกลางเป็นภาคที่มีผู้เรียนมากที่สุดคือ 18,552 คน ในขณะที่ภาคตะวันออก

เฉียงเหนือมีผู้เรียนน้อยที่สุดคือ 13,666 คน และมีค่าเฉลี่ยต่อแห่งน้อยที่สุดเช่นกันคือ 18.67 ล้านบาท ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้เรียนยากจน แต่เฉลี่ยรายได้ต่อสถาบันพบว่า มีรายได้มากกว่ารายจ่ายเล็กน้อยซึ่งอาจจะพออยู่รอดได้ แต่ถ้าสถาบันโดยเฉพาะขนาดเล็กต้องพัฒนาคุณภาพ มีการเรียนสาขาที่ทันสมัยตามความต้องการของตลาดแรงงาน พัฒนาครู/อาจารย์ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นต้น การพัฒนาดังกล่าวคงอยู่ไกลความเป็นจริงที่สถาบันเหล่านี้จะดำเนินการได้ (ภาพที่ 10)

เงินเดือนและค่าตอบแทน

รายจ่ายที่สถาบันการศึกษาจ่ายเป็นค่าเงินเดือน และค่าตอบแทนบุคลากรเฉลี่ยสำหรับสถาบันขนาดใหญ่อยู่ในจำนวนสูงคือ 23.58 ล้านบาท หรือร้อยละ 43.76 ของรายจ่ายทั้งหมด (รวมค่าเสื่อมราคาด้วย หากไม่รวมจะเท่ากับร้อยละ 52.12) กลุ่มสถาบันขนาดใหญ่ ขณะที่ขนาดกลางเฉลี่ย 8.64 ล้านบาท หรือร้อยละ 38.22 ของค่าเฉลี่ยรายจ่ายทั้งหมดต่อแห่ง สำหรับสถาบันขนาดเล็กเฉลี่ย 4.08 ล้านบาท หรือร้อยละ 42.93 ซึ่งมีสัดส่วนสูงกว่าสถาบันขนาดกลาง ในภาพรวมเงินเดือนและค่าตอบแทนสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างมีประมาณร้อยละ 42.26 ของเฉลี่ยรายจ่ายทั้งหมด หากไม่รวมค่าเสื่อมราคาจะเท่ากับร้อยละ 49.86

สถาบันกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสัดส่วนรายจ่ายเงินเดือน และค่าตอบแทนสัดส่วนสูงกว่าภาคอื่นคือ ร้อยละ 46.05 ของรายจ่ายทั้งหมด (รวมค่าเสื่อมราคาด้วย) ในภาคนี้ ภาคกลางมีเฉลี่ยรายจ่ายทั้งหมดสูงกว่าภาคอื่นๆ คือ 32.30 ล้านบาท และมีรายจ่ายเงินเดือน และค่าตอบแทนบุคลากรร้อยละ 42.34 ซึ่งเท่ากับภาคเหนือแต่รองจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันต่างๆ 18.67 ล้านบาทหรือร้อยละ 38.02 ในขณะที่ภาคใต้จ่ายค่าตอบแทน และเงินเดือนเฉลี่ยร้อยละ 41.03 ของรายจ่ายเฉลี่ยทั้งหมด

กล่าวได้ว่าเงินเดือน และค่าตอบแทนบุคลากรมีความแตกต่างกันขึ้นกับวุฒิ และระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน จำนวนบุคลากรที่สถาบันต้องจ่าย ประสิทธิภาพ ความสามารถ อัตราเงินเดือนที่สถาบันกำหนดให้ หรือกำลังความสามารถที่สถาบันจ่ายให้ได้ แม้จะมีวุฒิ และระดับการศึกษาเดียวกัน แต่อาจได้รับเงินเดือนและค่าตอบแทนไม่เท่ากัน สถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล อาจตั้งอัตราเงินไว้สูงเพราะค่าครองชีพในพื้นที่ดังกล่าวสูง ขณะที่สถาบันในภูมิภาคอาจตั้งอัตราเงินเดือนในระดับปานกลาง อาจตรงตามวุฒิหรือน้อยกว่า อย่างไรก็ตามกล่าวได้ว่าเงินเดือน และค่าตอบแทนเป็นรายจ่ายเฉลี่ยที่มีอันดับสูงกว่าหมวดอื่นๆ ความแตกต่างในการจ่ายอาจขึ้นอยู่กับความสามารถของสถาบันที่มีกำลังจ่ายให้บุคลากรของสถาบันมากน้อยแค่ไหน บางสถาบันมีหมวดค่าใช้จ่าย

สูงมากเพราะเงินเดือน และค่าตอบแทนผู้บริหารอยู่ในระดับสูง เนื่องจากมีความรู้ ประสบการณ์ ในการบริหารงานสู่ความสำเร็จ ได้ด้วยดี

ตารางที่ 26 รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามขนาด ปีการศึกษา 2547

รายจ่าย	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ				
เงินเดือนและค่าตอบแทน	23,584,130.70	8,640,935.56	4,076,014.03	11,445,311.44
สวัสดิการ	717,171.53	625,765.58	171,812.11	481,535.59
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	1,476,749.64	1,036,733.09	304,506.25	887,507.34
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	2,782,745.20	1,216,298.40	409,613.33	1,383,026.68
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร	1,611,446.24	901,081.06	355,730.77	907,202.36
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์	506,236.11	797,808.64	125,691.21	444,573.06
ค่าโฆษณา และประชาสัมพันธ์	1,093,948.73	648,384.75	291,094.71	653,751.54
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	1,110,080.94	370,572.22	400,364.98	602,895.30
หนี้สูญ	1,258,942.75	1,023,634.13	531,437.61	968,252.57
ค่าเสื่อมราคา	8,638,665.90	2,969,102.89	2,117,508.21	4,592,237.67
ค่าใช้จ่ายอื่น	6,689,720.25	3,260,155.92	623,940.09	3,466,022.85
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	49,110,294.98	19,986,841.47	8,641,896.81	24,503,124.20
หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา				
แผนงานวิชาการ	1,204,449.81	458,513.74	156,204.79	590,030.89
แผนงานกิจการนักเรียน	1,302,929.58	660,473.85	331,346.44	739,464.12
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	1,222,011.52	402,168.74	134,808.44	547,066.86
แผนงานห้องสมุด	166,353.77	136,581.56	50,495.19	113,114.08
แผนงานพัฒนาบุคลากร	508,123.76	386,073.94	180,824.47	346,506.30
แผนงานลูกเงิน	272,232.90	381,330.43	141,128.59	271,085.74
แผนงานอื่นๆ	608,088.80	1,405,369.80	79,191.25	671,237.84
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	4,780,421.39	2,560,277.17	899,595.96	2,631,316.78
รวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	53,890,716.47	22,547,118.70	9,494,145.58	27,080,740.69

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่มีรายการในหมวดต้นทุน

และค่าใช้จ่ายดำเนินการ และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนาครบทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 27 ใช้จ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษา จำแนกตามภาค ปีการศึกษา 2547

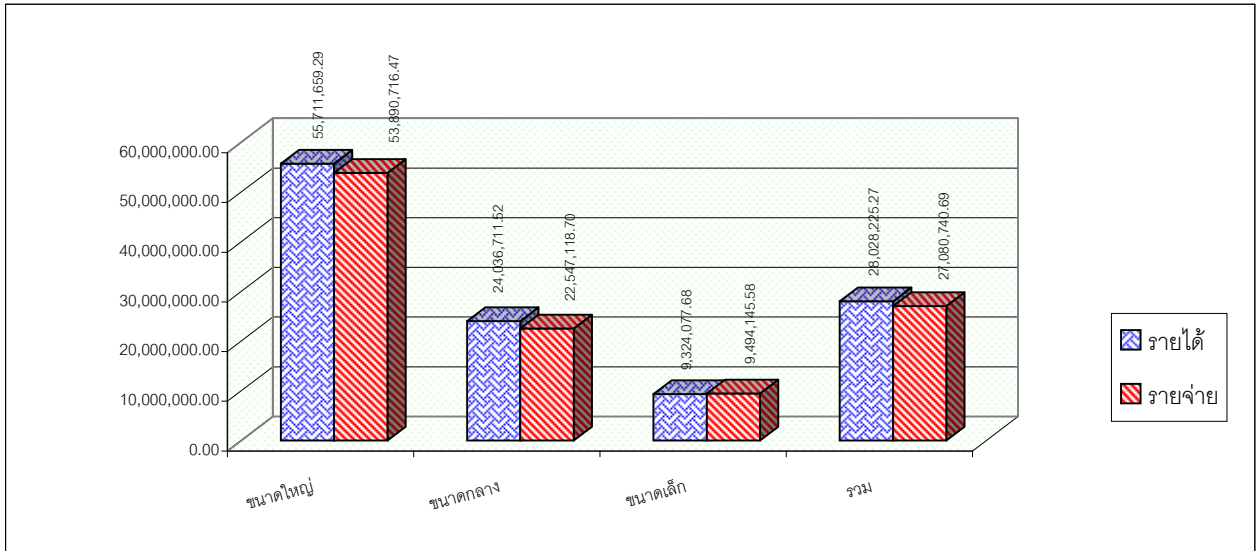
รายจ่าย	ภาค					เฉลี่ย รวม
	กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	กลาง	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้	
หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ						
เงินเดือนและค่าตอบแทน	13,546,261.18	13,673,706.59	12,717,445.52	7,099,427.48	10,316,929.82	11,445,311.44
สวัสดิการ	547,698.50	314,074.77	338,056.73	359,763.52	782,506.25	481,535.59
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	909,760.73	1,075,609.28	746,010.37	664,527.30	1,027,479.31	887,507.34
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	1,759,780.20	1,628,455.68	1,453,812.16	924,377.13	1,155,786.76	1,383,026.68
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร	787,420.85	888,624.47	1,707,605.29	806,308.65	416,003.46	907,202.36
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์	553,965.46	352,918.79	462,848.31	423,570.58	388,886.62	444,573.06
ค่าโฆษณา และประชาสัมพันธ์	715,740.54	564,726.69	678,314.56	594,231.39	703,346.30	653,751.54
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	1,010,048.78	354,046.66	687,461.21	462,158.53	508,205.51	602,895.30
หนี้สูญ	896,368.07	1,590,981.71	943,200.50	758,302.25	551,695.00	968,252.57
ค่าเสื่อมราคา	4,391,309.70	6,521,504.42	6,111,945.21	3,427,235.63	3,062,395.25	4,592,237.67
ค่าใช้จ่ายอื่น	2,581,999.66	5,974,227.05	3,631,301.76	2,222,492.85	3,330,436.55	3,466,022.85
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	26,937,542.43	29,701,980.17	27,743,617.29	16,468,077.34	21,988,453.10	24,503,124.20
หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา						
แผนงานวิชาการ	405,830.85	589,717.95	837,581.92	511,043.59	653,987.25	590,030.89
แผนงานกิจการนักเรียน	1,079,839.06	563,611.52	712,168.67	360,326.01	963,095.08	739,464.12
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	255,840.92	852,821.48	302,990.94	636,891.72	695,155.48	547,066.86
แผนงานห้องสมุด	132,956.13	121,053.95	55,682.00	100,870.38	151,921.06	113,114.08
แผนงานพัฒนาบุคลากร	327,793.61	367,582.78	317,919.13	294,617.28	423,521.57	346,506.30
แผนงานลูกเงิน	458,954.88	38,287.50	629,967.26	95,500.00	247,726.35	271,085.74
แผนงานอื่นๆ	306,739.17	1,220,400.00	610,474.56	964,710.05	596,693.67	671,237.84
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	2,477,864.26	2,595,384.40	2,441,437.00	2,204,668.93	3,505,677.41	2,631,316.78
รวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	29,415,406.76	32,297,364.62	30,185,054.33	18,672,746.30	25,143,562.80	27,080,740.69

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่มีรายการในหมวดต้นทุน

และค่าใช้จ่ายดำเนินการ และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนาครบทุกราชการ

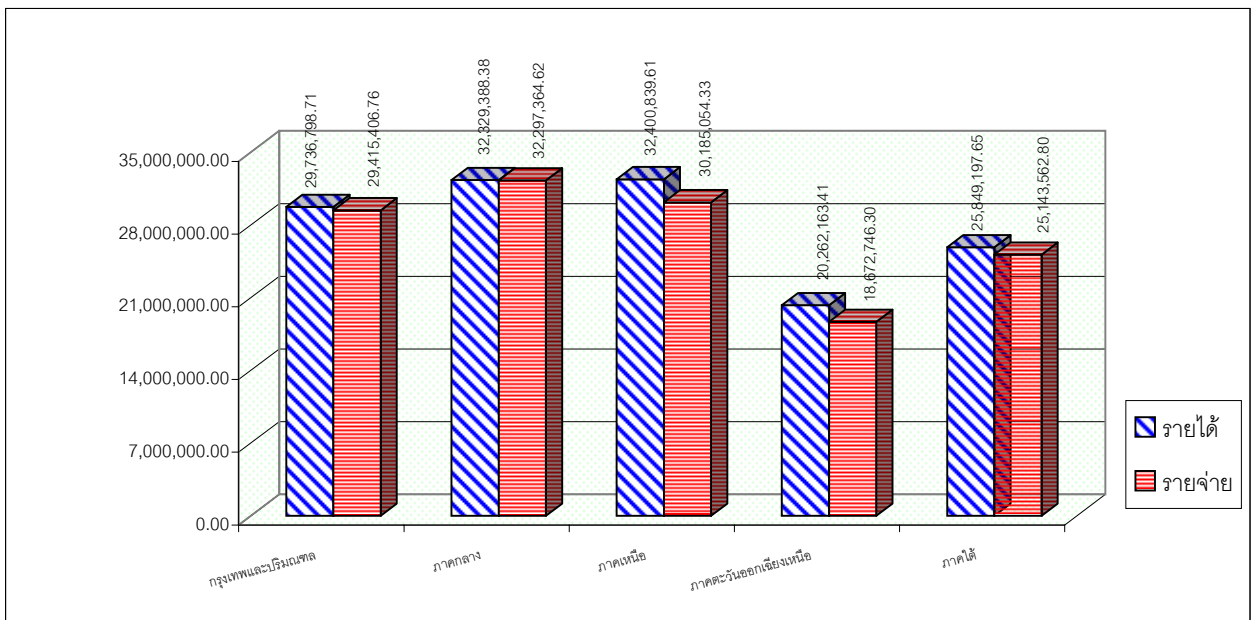
ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ภาพที่ 9 รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548

ภาพที่ 10 รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาค

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548

ค่าเสื่อมราคารายจ่ายที่ทำให้กำไรลด

การดำเนินกิจการต่างๆ รวมทั้งการดำเนินงานของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน มีค่าใช้จ่ายที่สถานประกอบการและสถาบันต่างๆ ต้องเผชิญโดยหลีกเลี่ยงไม่พ้นคือ ค่าเสื่อมราคา ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นกับมูลค่าของสินทรัพย์ที่มีการเสื่อมสลาย สินทรัพย์ที่ต้องมีการคิดค่าเสื่อมได้แก่ อาคาร เครื่องจักร เครื่องตกแต่งติดตั้ง อุปกรณ์สำนักงาน และยานพาหนะ เป็นต้น (เขาวลัย พงศ์ผาติโรจน์, 2537) สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่างมีค่าใช้จ่ายที่เกิดจากค่าเสื่อมราคาแตกต่างกัน ในภาพรวมค่าเสื่อมราคาทุกสถาบันเฉลี่ยประมาณ 4.59 ล้านบาทต่อ 1 แห่ง เป็นค่าใช้จ่ายสูงรองจากค่าใช้จ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทน สถาบันขนาดใหญ่มีรายจ่ายค่าเสื่อมราคาค่อนข้างสูงคือ 8.64 ล้านบาทหรือร้อยละ 16 ของรายจ่ายทั้งหมด (ตารางที่ 26) ในขณะที่สถาบันขนาดกลาง และขนาดเล็กจ่ายค่าเสื่อมราคาลดหลั่นกันคือ 2.97 ล้านบาท และ 2.12 ล้านบาท ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาค่าเสื่อมราคาของสถาบันรายภาค พบว่าสถาบันในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจ่ายค่าเสื่อมราคาปีการศึกษา 2547 เฉลี่ยแห่งละ 4.40 ล้านบาท แต่ต่ำกว่าเฉลี่ยของสถาบันระดับประเทศเล็กน้อย สถาบันในภาคกลางและภาคเหนือมีรายจ่ายค่าเสื่อมราคาสูงกว่ากรุงเทพมหานครและปริมณฑล แต่ระหว่าง 2 ภาคจ่ายค่าเสื่อมราคาแตกต่างกันไม่มากนักคือ 6.52 ล้านบาท และ 6.11 ล้านบาทหรือร้อยละ 20.19 และ 20.25 ของรายจ่ายทั้งหมดในแต่ละภาคตามลำดับ (ตารางที่ 27) ในขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้มีการจ่ายค่าเสื่อมราคาประมาณ ร้อยละ 18.37 และ 12.17 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ที่แสดงไว้ข้างต้น มีข้อสังเกตว่ารายจ่ายจากค่าเสื่อมราคาอาจสูงกว่าที่แสดงไว้ หาก 5 สถาบันกลุ่มตัวอย่างสามารถแยกข้อมูลค่าเสื่อมราคาออกจากรายจ่ายรวมได้ชัดเจน จากความเป็นจริง บางแห่งอาจรวมไว้ในรายจ่ายทั้งหมดหรือบางแห่งไม่เคยคิดไว้ อย่างไรก็ตามรายจ่าย ค่าเสื่อมราคาเป็นรายจ่ายที่ทุกสถาบันต้องเผชิญ และเป็นผลโยนไปสู่การคำนวณกำไรเงินสด เพราะบางสถาบันอาจมีกำไรจากการดำเนินงาน แต่เมื่อคำนวณกำไรเงินสดแล้วปรากฏว่ารายจ่ายจากค่าเสื่อมราคาสูง เป็นผลทำให้กำไรเงินสดลดน้อยลงหรือบางสถาบันอาจขาดทุนเลยก็มี ซึ่งเป็นผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงควรมีการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการเก็บข้อมูล และการแยกบัญชีแต่ละหมวดแก่สถาบันการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการคิดค่าใช้จ่ายและต้นทุนการผลิต เพราะเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานรวมทั้งการวางแผนของสถาบันการศึกษาอย่างมาก

4.2 ข้อคิดเห็นผู้บริหารสถาบันการศึกษา

ผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ให้ข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจอาชีวศึกษาเอกชนไว้หลายด้านดังนี้

การบริหารจัดการ และการประสานงาน

1. สถาบันการศึกษาเอกชนควรพัฒนาคุณภาพอย่างไร ผู้บริหารเกือบครึ่งหนึ่งของสถาบัน 49 แห่ง ให้ความเห็นว่า ควรพัฒนาทุกด้านอย่างต่อเนื่องทั้งบุคลากร สถานที่ อุปกรณ์การเรียนการสอนให้ทันสมัย เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียน ร้อยละ 26 ของผู้ตอบเห็นว่า ควรเปิดหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการในปัจจุบัน พัฒนาระบบสารสนเทศให้ทันสมัย ผู้บริหารมากกว่าร้อยละ 10 เห็นว่าควรจัดหาครูที่มีความเชี่ยวชาญแต่ละสาขามาสอนและร่วมมือกับสถานประกอบการ ร้อยละ 10 เห็นว่าควรปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรมให้ทั้งครู/อาจารย์ผู้สอน และผู้เรียน

2. ความเข้าใจของผู้บริหารสถาบันการศึกษาเกี่ยวกับโครงการกองทุนให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ผู้บริหารมากกว่าร้อยละ 70 (34 แห่งจาก 49 แห่ง) มีความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับโครงการคือ ให้กู้เฉพาะระดับปวส. และระดับปริญญาตรี (ปีที่ 1) ต้องชำระหนี้คืนเมื่อเรียนจบและมีรายได้ตามเกณฑ์ กรมสรรพากรทำหน้าที่จัดการด้านการรับชำระหนี้โดยใช้รหัสบัตรประชาชน 13 หลัก เป็นการให้กู้ยืมในวงเงินตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยไม่ได้คิดดอกเบี้ย แต่ปรับเงินตามอัตราเงินเฟ้อมีบ้างที่ยังไม่เข้าใจรายละเอียดเพราะยังไม่ได้รับข้อมูล และยังมีติดขัดกับความเข้าใจเรื่องยศ.

3. ปัญหาด้านงบประมาณ และแนวทางแก้ไข ประเด็นดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อการดำเนินกิจการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ผู้บริหารเกือบร้อยละ 40 ระบุให้มีความสำคัญกับการที่เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนน้อยและได้รับช้ามาก การได้รับเป็นรายเดือนทำให้การบริหารจัดการด้านการเงินไม่สะดวก นอกจากนั้นประเด็นรองลงมาคือ ภาวะเงินเฟ้อ รายได้มีค่าลดลงแต่ค่าใช้จ่ายดำเนินการสูงขึ้นและต้องหาแหล่งเงินทุนสนับสนุน สำหรับแนวทางแก้ไข อันดับแรกคือ ให้รัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียนเพิ่มขึ้น และควรมหาแหล่งเงินทุนให้ ตามมาด้วยการบริหารการเงินและคนอย่างเต็มความสามารถ ลดค่าใช้จ่ายการดำเนินงานที่เป็นต้นทุนการผลิตแต่ยังเน้นคุณภาพผลผลิต อนุมัติเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่มขึ้นได้

4. ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการรวมสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ไว้กับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ผู้บริหารมีความเห็นหลากหลายคือ ผู้ที่เห็นว่าควรรวม 23 สถาบันหรือร้อยละ 47 เห็นว่าไม่ควรรวม 13 สถาบันหรือร้อยละ 26 เห็นว่ารวมหรือไม่รวมก็ได้ 13 สถาบัน

กลุ่มที่เห็นว่าควรรวม ประมาณ 3 ใน 4 เห็นว่าจะได้มีการจัดการศึกษาเป็นมาตรฐานเดียวกัน มีหลักสูตรชัดเจนขึ้น การดูแลติดตามสามารถทำได้ทั่วถึง มีนโยบายทิศทางเดียวกัน มีการปรับมาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมกัน มีการบริหารนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน

สำหรับผู้ที่ไม่เห็นว่าไม่ควรรวมจาก 13 สถาบันเกือบครึ่งหนึ่งเห็นว่า การบริหารจัดการต่างกัน ไม่สามารถนำระบบราชการมาใช้กับเอกชนได้ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนควรมีอิสระในการบริหารจัดการ หากรวมแล้วเกรงว่าความคล่องตัว และการหาแหล่งเงินทุนจะลดน้อยลง

กลุ่มผู้เห็นว่ารวมหรือไม่รวมก็ได้ มีความเห็นทั้งทางบวกและลบคือ ควรรวมเพราะโดยเจตนารมณ์ครูปฏิรูปโครงสร้างการบริหาร และการแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546 สอศ. มีพันธกิจกำกับดูแล และส่งเสริมการจัดการสายอาชีพทั้งระบบ จะเป็นประโยชน์ด้านการพัฒนาครูและความเสมอภาค ที่เห็นว่าไม่ควรรวมเพราะจากการดำเนินงานที่ผ่านมาชี้ชัดว่าทั้งกระทรวงศึกษาธิการ และสอศ. ยังไม่จริงใจที่จะส่งเสริมการอาชีวศึกษาเอกชน ดังนั้นการอาชีวศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการให้เข้มแข็งเพื่อยืนหยัดได้ต่อไป

5. ความร่วมมือของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนด้วยกันเองควรทำในรูปแบบใด ผู้บริหารร้อยละ 49 ให้ความสำคัญอันดับแรกคือ การพัฒนาบุคลากรและสื่อการสอนร่วมกันอย่างจริงจัง ทำต่อเนื่องทั้งด้านวิชาการ การพัฒนาเทคโนโลยี ตามมาด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการ และมีส่วนร่วมทำให้สมาคมอาชีวศึกษาเอกชนเข้มแข็ง

6. ประเด็นด้านสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนและจังหวัดให้การสนับสนุนสถาบันมากน้อยเพียงใด มีความคิดเห็นหลากหลายทั้งให้การสนับสนุนดี (ร้อยละ 42) คือ ได้รับความสะดวกในการติดต่อประสานงาน การพัฒนาบุคลากร และข่าวสาร กลุ่มที่เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง มีร้อยละ 12 เห็นว่าการประสานงาน และการบริการเป็นไปตามระบบราชการโดยปกติ ร้อยละ 35 เห็นว่ามีการสนับสนุนน้อยมาก เงินอุดหนุนได้รับล่าช้าไม่ตรงกำหนด การให้สวัสดิการล่าช้า และไม่ค่อยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะขึ้นอยู่กับจังหวัดที่เป็นสถานที่ตั้งของสถาบัน และความร่วมมือที่แตกต่างกัน (รายละเอียดในตารางภาคผนวก)

7. นอกจากนั้นผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง มากกว่าร้อยละ 60 ยังมีความเห็นว่าในภาวะการแข่งขันสูง สถาบันจำเป็นและควรพัฒนาคุณภาพอย่างยิ่ง มีเพียงร้อยละ 10 เห็นว่าพัฒนาคุณภาพดีแล้วไม่จำเป็นต้องทำเพิ่มแต่ควรพัฒนาต่อเนื่อง สำหรับการจัดลำดับความสำคัญการอุดหนุนของรัฐแก่สถาบันคือ การอุดหนุนนักศึกษาวิทยารายหัว การอุดหนุนผ่านกองทุนสงเคราะห์ครู ค้ำรักษาพยาบาล และเป็นส่วนน้อยที่อุดหนุนด้านการพัฒนาครู / อาจารย์ในรูปแบบการสัมมนา และฝึกอบรม ด้านความเห็น และความรู้เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาจะช่วยในการจัดการอาชีวศึกษาเอกชน เพียง 1 ใน 5 เห็นว่าช่วยได้มาก แต่มากกว่าร้อยละ 50 ซึ่งเป็นสถาบันขนาดใหญ่ส่วนมากคือ

10 สถาบันเห็นว่าช่วยได้ปานกลาง ร้อยละ 8 เห็นว่าไม่ช่วยเลยโดยเฉพาะในกลุ่มสถาบันขนาดเล็ก ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งที่ดีแต่การปฏิรูปการศึกษาควรแปลงสู่การปฏิบัติได้ และกระจายอย่างทั่วถึง เป็นธรรม ไม่ก่อให้เกิดความคิดว่ามีความเหลื่อมล้ำโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการศึกษาภาคเอกชน เพราะการอาชีวศึกษาเอกชนมีบทบาทและส่วนร่วมกับภาครัฐในการผลิตกำลังคนและพัฒนาการศึกษาของประเทศให้ก้าวหน้าสามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ด้วย

บทบาทของรัฐในการสนับสนุนการอาชีวศึกษาเอกชน

1. ด้านเงินอุดหนุน

ควรให้เงินอุดหนุนเต็มตามต้นทุนในการผลิตหรือควรให้การอุดหนุนเท่าเทียมกับ อาชีวศึกษาของรัฐ ควรจ่ายเงินอุดหนุนต้นภาคการศึกษา และจ่ายงวดละ 1 ภาคการศึกษา แทนการจ่ายเป็นรายเดือนแล้วมีการลดเงินอุดหนุนตามจำนวนผู้เรียนที่ลาออกไปเป็นรายเดือน

2. ด้านโครงการกองทุนกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต

ควรขยายการกู้ยืมให้ผู้เรียนระดับปวช.ด้วย มีการประชาสัมพันธ์กรอบ. เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจน ควรให้กู้เป็นค่าใช้จ่ายอื่นในการครองชีพนอกเหนือจากค่าเล่าเรียน ควรจัดสรรเงินให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนที่ขอกู้ทุกคน และเป็นจำนวนเหมาะสม การกู้ยืมควรมีความเท่าเทียมกันระหว่างผู้เรียนของรัฐและเอกชน ควรจัดสรรทุนให้เปล่าสำหรับผู้เรียนยากจนอย่างเพียงพอ และทั่วถึง

3. ด้านการพัฒนาอาจารย์

กำหนดระบบการเข้าสู่ตำแหน่ง และมีเงินวิทยฐานะสำหรับครู / อาจารย์อาชีวศึกษาเอกชน ให้ทุนการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และส่งเสริมการจัดอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาครู / อาจารย์ / บุคลากรที่ปัจจุบันมีน้อยมาก และไม่มีทุนการศึกษา โดยการพัฒนาดังกล่าวให้รัฐสนับสนุน ครู / อาจารย์อาชีวศึกษาเอกชนควรได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกับครู / อาจารย์อาชีวศึกษาของรัฐ ให้มีการพัฒนาทั้งสองฝ่ายควบคู่กันไป มีศูนย์พัฒนาครู / อาจารย์เพื่อจัดการอบรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ การสอนเชิงบูรณาการ การส่งเสริมให้มีความรู้ทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน มีสวัสดิการและค่าตอบแทนมากขึ้น รัฐและเอกชนต้องร่วมกันพัฒนา และให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

รัฐควรมีหน่วยงานให้คำปรึกษาคู่แล้วร่วมกันผลิตบุคลากร และสื่อการเรียนการสอนอุดหนุนงบประมาณในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน จัดตั้งเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยน และร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอน ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีในการจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน

5. ด้านอื่นๆ

กำหนดสัดส่วนการรับนักศึกษาระหว่างรัฐและเอกชนให้ชัดเจนและเป็นธรรม ให้สวัสดิการครู / อาจารย์เอกชนเท่าเทียมกับครู / อาจารย์ของรัฐ ส่งเสริมการพัฒนาวิจัย ให้อิสระในการบริหารจัดการเงินอุดหนุนที่ได้รับ จัดหาแหล่งเงินทุนในการพัฒนาการศึกษา การลดหย่อนผ่อนภาษี รัฐควรกำหนดแนวทางการใช้สถานประกอบการในการมีส่วนร่วม และช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน รัฐควรพิจารณาข้อกำหนดต่างๆ ในการกำหนดค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกว่าในปัจจุบัน สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐควรมีข้อจำกัดจำนวนรับนักเรียน

ข้อคิดเห็นหลากหลายของผู้บริหารที่เสนอในส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของข้อคิดเห็นที่ได้นำประเด็นหลักๆ มาแสดง สำหรับรายละเอียดข้อคิดเห็นแสดงในตารางภาคผนวก

บทที่ 5

ผลการวิจัยต้นทุนการผลิตอาชีวศึกษาเอกชน

การวางแผน การกำหนดนโยบายพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา ซึ่งรวมการปฏิรูปการเงินเพื่อการศึกษาด้วยนั้น ข้อมูลต้นทุนการผลิตเพื่อการเรียนการสอนของการศึกษาระดับต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการกำหนดมาตรการอุดหนุนการศึกษา การกำหนดนโยบาย การให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งมีบทบาทและเป็นหุ้นส่วน (partner) กับรัฐ (บุญเสริม วิสกุล, 2548) ในการผลิต และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระดับกลางของประเทศร่วมกับการอาชีวศึกษาของรัฐ

การดำเนินกิจการใดๆ ก็ตาม ผู้ลงทุนแม้จะมีความตั้งใจ ความพยายาม และความผูกพันที่จะดำเนินกิจการนั้นๆ แต่ผู้ลงทุนเหล่านั้นยังมีความคาดหวังในผลกำไรการดำเนินงาน ผู้ลงทุนบางกลุ่มอาจไม่หวังผลกำไรแต่คงไม่ต้องการที่จะขาดทุนเพราะมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ ซึ่งเป็นการสร้างภาระแก่ผู้ลงทุนในการแสวงหาแหล่งทุน โดยอาจต้องกู้ยืมหรือใช้กำไรเดิมที่สะสมไว้มาดำเนินกิจการต่อไป หากมีปัญหารุนแรงจริงๆ อาจยุบเลิกกิจการไปเลย การลงทุนเพื่อการอาชีวศึกษาเอกชนถ้าต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันที่รุนแรง และนโยบายที่ไม่ชัดเจนของรัฐในการรับผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนไม่มีเงินเสียค่าเล่าเรียนยอมเป็นผลโยงไปสู่จำนวนผู้เรียน รายได้ ค่าใช้จ่าย และต้นทุนการผลิตเพื่อดำเนินการรวมทั้งเป็นผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนด้วย

การได้รับข้อมูลต้นทุนที่มีคุณภาพ และทันต่อเหตุการณ์เป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย วางแผน ดำเนินการต่างๆ ทั้งด้านการส่งเสริม สนับสนุน อุดหนุนการดำเนินงาน เพราะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณเสนอผู้กำหนดนโยบาย นักวางแผน ผู้บริหาร และบุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ระบบบัญชีต้นทุนที่ดีคือ ระบบที่ผสมผสานความต้องการของฝ่ายบริหารด้านต่างๆ ไว้ด้วยกัน มีความยืดหยุ่นเข้ากับสภาพการณ์ นำไปใช้ง่าย ประหยัด ค่าใช้จ่าย และก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน (Shillinglaw, 1982 ; ดวงมณี โกมารทัต, 2540 : 95)

ปัจจัยการผลิตที่สำคัญประการหนึ่งคือค่าใช้จ่ายการผลิตซึ่งประกอบด้วยต้นทุนหลายประเภทนอกเหนือไปจากวัตถุดิบทางตรง และค่าแรงทางตรง ตัวอย่างเช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเสื่อมราคา ค่าเบี้ยประกัน ค่าซ่อมแซม เป็นต้น สำหรับการรวมค่าใช้จ่ายการผลิตในกิจการขนาดใหญ่ นิยมเก็บข้อมูลตามแผนกเพื่อประโยชน์ในการควบคุมค่าใช้จ่าย กิจการบางแห่งอาจมีรายการบางรายการไม่ได้

ขึ้นตรงต่อแผนกใด วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับรายการประเภทนี้คือ จัดกลุ่มเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตทั่วไปหรือเป็นส่วนเข้าแผนกต่างๆ ตามเกณฑ์ที่เหมาะสม (ดวงมณี โกมารทัต, 2540 : 201)

ในทางปฏิบัติยังมีผู้เข้าใจความหมายของต้นทุนสับสนกับค่าใช้จ่ายเพราะมีศัพท์ทางบัญชีบางคำที่สื่อความหมายตามที่เรียก เช่น ต้นทุนขายหรือค่าใช้จ่ายการผลิต แต่เมื่อพิจารณาลักษณะรายการทางทฤษฎีแล้ว ต้นทุนขายคือค่าใช้จ่าย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายการผลิตคือ ต้นทุน ความหมายของต้นทุนแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่นำไปใช้ เช่น ต้นทุนผลิตเพื่อการศึกษา ต้นทุนเพื่อการศึกษาวิจัย ต้นทุนการประชาสัมพันธ์ ต้นทุนผลิตสินค้า ซึ่งอาจรวมทั้งต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้และหลีกเลี่ยงไม่ได้ เป็นต้น การใช้คำคุณศัพท์มาขยายคำว่า “ต้นทุน” จะช่วยให้ทราบว่าต้นทุนอะไร เนื่องจากต้นทุนต่างๆ มีเป็นจำนวนมาก จึงมีการจัดกลุ่มแล้วจำแนกต้นทุนเป็นประเภทตามลักษณะ และวัตถุประสงค์ที่นำไปใช้ เช่น ด้านการศึกษาอาจจะระบุเป็นต้นทุนผลิตการเรียนการสอนอาชีวศึกษาเอกชน ต้นทุนผลิตการเรียนการสอนอุดมศึกษาหรือระดับช่างเทคนิค เป็นต้น การจำแนกประเภทต้นทุนเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร การกำหนดนโยบาย วางแผน และควบคุมการดำเนินงานเป็นเครื่องมือการตัดสินใจลงทุน การตัดสินใจส่งเสริมและอุดหนุนกิจการใดๆ ได้ (ดวงมณี โกมารทัต, 2540 : 49, Horngren, 1982)

5.1 ต้นทุนผลิตอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2547

การศึกษาวิจัยนี้ได้รวบรวมข้อมูลรายรับ รายจ่ายแยกประเภท และข้อมูลด้านอื่นๆ ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง 49 แห่ง นำมาคำนวณต้นทุนการผลิต และวิเคราะห์ทั้งในภาพรวมของกลุ่มตัวอย่าง (ประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อได้ข้อมูลเพิ่มเติม) ขนาดสถานประกอบการศึกษา และจำแนกภาคต่างๆ ซึ่งพบว่าต้นทุนการผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีความแตกต่างกันตามขนาด และภาคชัดเจน สถาบันหลายๆ แห่งมีรายจ่ายบางรายการสูงทำให้กำไรจากการดำเนินงานลดน้อยหรือบางแห่งไม่มีกำไรหรือขาดทุนก็มี

ต้นทุนผลิตการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง 49 แห่ง ในตารางที่ 28 แสดงระยะเวลาดำเนินการของสถาบัน รายรับที่ได้จากค่าบำรุงการศึกษาซึ่งรวมเงินอุดหนุน ค่าธรรมเนียมอื่นๆ และรายได้อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา สำหรับรายจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินการ และค่าใช้จ่ายพัฒนารวมอยู่ด้วย ค่าใช้จ่ายแสดงให้เห็นข้อมูลรายจ่ายทั้งก่อนหักค่าเสื่อมราคา และหลังหักค่าเสื่อมราคา เงินเดือนและค่าตอบแทนแสดงสัดส่วนต่อรายจ่ายทั้งหมดมีความแตกต่างกัน กำไรจากการดำเนินงานหรือ Gross Operating Profit (G.O.P.) ในปีการศึกษา 2547 และกำไรทางบัญชีหลัง

หักค่าเสื่อมราคา สำหรับตารางที่ 29 แสดงต้นทุนผลิตของสถาบันกลุ่มตัวอย่าง 49 แห่งจากการสำรวจ

ต้นทุนการผลิตของสถาบันกลุ่มตัวอย่างในตารางดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นภาพผลการดำเนินงานแยกขนาดสถาบัน ภูมิภาค และแต่ละสถาบันซึ่งมีทั้งประสบความสำเร็จด้วยดี ปานกลาง พอไปได้ และขาดทุน ดังนี้

1. การพิจารณา Gross Operating Profit หรือ G.O.P. คือ กำไรจากการดำเนินงาน และกำไร หมายถึง กำไรทางบัญชีหลังหักค่าเสื่อมราคา ตามขนาดสถาบันคือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่า มีจำนวนสถาบันที่ได้กำไร G.O.P. ตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปของแต่ละกลุ่มขนาดสถาบัน คือ ขนาดใหญ่มีกำไรทุกสถาบัน แต่มีจำนวนลดหลั่นกันจากมากไปหาน้อย ขนาดกลางมีกำไรร้อยละ 80 ของสถาบันกลุ่มดังกล่าว และขนาดเล็ก มีกำไรร้อยละ 84.21 ของสถาบันกลุ่มขนาดเล็ก แสดงให้เห็นว่าสถาบันกลุ่มตัวอย่างในปีการศึกษา 2547 ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงาน และสถานะทางการเงินพอไปได้คือ ได้กำไรที่เป็นเงินสดสำหรับนำมาหมุนเวียนเพื่อใช้จ่ายในกิจการต่อไป และเมื่อพิจารณากำไรทางบัญชีจะเห็นว่า สถาบันขนาดใหญ่มีจำนวนสถาบันที่ได้กำไรมากกว่าจำนวนสถาบันขนาดกลาง และเล็กอยู่ที่ร้อยละ 73.33 60.00 57.89 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากสถาบันขนาดใหญ่มีนักศึกษาเป็นจำนวนมากทำให้สามารถชดเชยค่าใช้จ่ายคงที่ได้ดี จึงคุ้มทุนได้เร็ว ก่อให้เกิดผลกำไรได้มากกว่าสถาบันขนาดกลาง และขนาดเล็ก (ตารางที่ 28 ภาพที่ 11 และ 12)

2. หากพิจารณา G.O.P. และกำไร รายภาคคือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ พบว่าในภาพรวมสถาบันกลุ่มภาคเหนือ มี G.O.P. สูงสุดคือ 68,837,631 บาท เฉลี่ยสถาบันละ 7,648,626 บาท และมีเพียง 1 สถาบันขาดทุนในขณะที่สถาบันกลุ่มภาคใต้ มี G.O.P. ต่ำสุดคือ 37,680,301 บาท เฉลี่ยสถาบันละ 3,768,030 บาท และไม่มีสถาบันใดขาดทุน G.O.P. เมื่อพิจารณากำไรทางบัญชีในภาพรวมจะเห็นว่า สถาบันกลุ่มภาคเหนือเช่นกันที่มีกำไรสูงสุดเท่ากับ 19,942,068 บาท เฉลี่ยสถาบันละ 2,215,785 บาท และสถาบันกลุ่มภาคกลางมีกำไรต่ำสุดคือ 320,238 บาท เพราะต้องจ่ายค่าเสื่อมราคาสูงมาก (ตารางภาคผนวก)

3. เมื่อพิจารณา G.O.P. คือ กำไรจากการดำเนินงาน ในภาพรวมพบว่า G.O.P. สูงสุดที่สถาบันดำเนินการในปีการศึกษา 2547 คือ 27,485,000 บาท G.O.P. ต่ำสุดคือ 35,022 บาท และขาดทุนมากที่สุด 4,980,758 บาท มี G.O.P. เฉลี่ยอยู่ที่ 5,071,127 บาท และมีจำนวนสถาบันที่ได้กำไรมากกว่าขาดทุน แต่กำไรที่ได้รับจะลดหลั่นกันโดยมีจำนวนสถาบันที่ได้กำไรถึงร้อยละ 87.75 จำนวนสถาบันที่ขาดทุนร้อยละ 12.25 หมายถึงสถาบันส่วนใหญ่สามารถดำเนินกิจการให้อยู่รอดได้ท่ามกลางสภาวะการแข่งขัน แม้จะอยู่อย่างยากลำบากหรือเกือบอยู่ไม่รอด มีเงินสดหมุนเวียนอย่างเพียงพอต่อการดำเนินกิจการในปีการศึกษา 2547 ที่ผ่านมา (ตารางที่ 29)

ตารางที่ 28 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอน จำแนกตามขนาด และภูมิภาค

ขนาด / ภาค	รายรับ			รายจ่าย				G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ⁽²⁾	รวม	เงินเดือนและค่าตอบแทน	ทั้งหมด (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	ทั้งหมด (รวมค่าเสื่อมราคา)	% ของเงินเดือนและค่าตอบแทนจากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾		
ขนาด									
- ใหญ่	799,157,455.40	36,517,434	835,674,889.40	353,761,961	678,780,757	808,360,747	52.12	156,894,132.40	27,314,142.40
- กลาง	344,016,129.74	16,534,543	360,550,672.74	129,614,034	299,608,443	338,206,780	43.26	60,942,229.30	22,343,892.30
- เล็ก	174,147,083.91	3,010,392	177,157,475.91	77,444,267	146,508,634	180,388,766	52.86	30,648,841.91	-3,231,290.09
รวม	1,317,320,669.05	56,062,369	1,373,383,038.05	560,820,262	1,124,897,834	1,326,956,293	49.86	248,485,203.61	46,426,744.61
เฉลี่ยแต่ละแห่ง	26,884,095.29	1,557,288.03	28,028,225.27	11,445,311.47	22,957,098.64	27,080,740.67	49.86	5,071,126.60	947,484.58
ภูมิภาค									
- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	291,343,561.05	6,024,425	297,367,987.11	135,462,612	254,632,279	294,154,067	53.20	42,735,707.86	3,213,919.86
- ภาคกลาง	310,967,897	12,325,987	323,293,883.84	136,737,066	270,801,611	322,973,646	50.49	52,492,272.65	320,237.65
- ภาคเหนือ	287,935,803	3,671,754	291,607,556.50	114,457,010	222,769,926	271,665,489	51.38	68,837,630.50	19,942,067.50
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	190,491,948	12,129,686	202,621,634.10	70,994,275	155,882,342	186,727,463	45.54	46,739,292.10	15,894,171.10
- ภาคใต้	236,581,460	21,910,517	258,491,976.50	103,169,299	220,811,676	251,435,628	46.72	37,680,300.50	7,056,348.50
รวม	1,317,320,669.05	56,062,369	1,373,383,038.05	560,820,262	1,124,897,834	1,326,956,293	49.86	248,485,203.61	46,426,744.61
เฉลี่ยแต่ละแห่ง	26,884,095.29	1,557,288.03	28,028,225.27	11,445,311.47	22,957,098.64	27,080,740.67	49.86	5,071,126.60	947,484.58

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คิดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา ⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา ⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 29 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอน

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	53,467,482	-	53,467,482.00	39,051,954	52,166,802	22,459,378	57.51	14,415,528.00	1,300,680.00
2	33,188,908	190,000	33,378,908.00	29,901,051	33,850,222	17,296,524	57.85	3,477,857.00	-471,314.00
3	56,128,341	1,580,539	57,708,880.00	47,251,842	51,596,688	30,689,364	64.95	10,457,038.00	6,112,192.00
4	142,478,857	2,945,301	145,424,158.00	129,969,315	160,135,341	70,473,068	54.22	15,454,843.00	-14,711,183.00
5	38,087,356	280,175	38,367,531.00	30,000,963	32,231,450	16,562,572	55.21	8,366,568.00	6,136,081.00
6	48,633,345	3,327,578	51,960,923.00	40,906,380	55,084,509	20,163,266	49.29	11,054,543.00	-3,123,586.00
7	60,800,000	1,000,000	61,800,000.00	34,315,000	53,160,000	19,650,000	57.26	27,485,000.00	8,640,000.00
8	81,894,036	600,000	82,494,036.00	60,033,910	73,500,007	28,843,376	48.05	22,460,126.00	8,994,029.00
9	40,716,750	620,216	41,336,966.00	39,086,747	40,811,209	24,731,366	63.27	2,250,219.00	525,757.00
10	31,469,520	150,000	31,619,520.00	24,624,140	29,937,140	12,829,000	52.10	6,995,380.00	1,682,380.00
11	54,297,196	6,729,544	61,026,740.00	55,070,245	60,133,587	25,175,664	45.72	5,956,495.00	893,153.00
12	23,150,053.40	614,378	23,764,431.40	15,236,345	20,388,335	8,532,825	56.00	8,528,086.40	3,376,096.40
13	27,130,691	-	27,130,691.00	20,144,459	22,704,914	12,342,244	61.27	6,986,232.00	4,425,777.00
14	55,887,653	14,548,217	70,435,870.00	59,682,239	63,741,170	21,908,629	36.71	10,753,631.00	6,694,700.00
15	51,827,267	3,931,486	55,758,753.00	53,506,167	58,919,373	22,104,685	41.31	2,252,586.00	-3,160,620.00
16 ⁽⁶⁾	37,913,260	987,500	38,900,760.00	41,416,610.44	41,416,610.44	11,662,821	28.16	-2,515,850.44	-2,515,850.44
17	30,718,579	3,042,596	33,761,175.00	20,056,563	27,737,405	12,513,867	62.39	13,704,612.00	6,023,770.00
18	18,257,605.50	122,000	18,379,605.50	12,260,560	14,604,496	7,568,297	61.73	6,119,045.50	3,775,109.50
19	18,553,634.74	18,000	18,571,634.74	20,522,220.19	20,797,710.19	6,999,151	34.11	-1,950,585.45	-2,226,075.45
20	26,395,782	3,632,000	30,027,782.00	17,624,362	18,005,841	7,069,299	40.11	12,403,420.00	12,021,941.00
21	10,880,288	1,871,275	12,751,563.00	11,888,493	12,437,628	4,134,308	34.78	863,070.00	313,935.00
22	27,985,382.80	97,275	28,082,657.80	21,986,020	24,509,184	13,156,065	59.84	6,096,637.80	3,573,473.80
23 ⁽⁶⁾	28,209,703	748,535	28,958,238.00	28,302,678	28,302,678	9,455,097	33.41	655,560.00	655,560.00
24	23,859,848	-	23,859,848.00	21,103,370	24,159,253	10,099,791	47.86	2,756,478.00	-299,405.00
25	15,777,100	362,170	16,139,270.00	6,304,807	8,479,420	3,909,975	62.02	9,834,463.00	7,659,850.00
26	12,870,612.70	-	12,870,612.70	12,627,063	15,832,321	2,662,000	21.08	243,549.70	-2,961,708.30

ตารางที่ 29 (ต่อ)

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
27	28,665,298	4,030,064	32,695,362.00	25,109,742	31,994,776	8,231,419	32.78	7,585,620.00	700,586.00
28	22,896,464	323,902	23,220,366.00	23,449,680	26,983,776	11,045,529	47.10	-229,314.00	-3,763,410.00
29	29,818,042	889,226	30,707,268.00	28,482,369	33,274,076	15,903,181	55.84	2,224,899.00	-2,566,808.00
30	11,214,530	410,000	11,624,530.00	8,473,906	9,671,606	5,203,234	61.40	3,150,624.00	1,952,924.00
31	18,024,158	40,000	18,064,158.00	16,634,296	17,241,372	8,339,477	50.13	1,429,862.00	822,786.00
32	14,119,123.30	-	14,119,123.30	19,099,881.47	24,092,815.24	9,499,311	49.73	-4,980,758.17	-9,973,691.94
33	6,615,460.13	-	6,615,460.13	11,148,607.48	11,736,167.99	4,476,986.60	40.16	-4,533,147.35	-5,120,707.86
34	22,910,644	61,790	22,972,434.00	17,810,913	19,711,488	10,956,586	61.52	5,161,521.00	3,260,946.00
35 ⁽⁶⁾	7,647,289	96,000	7,743,289.00	3,514,686	3,514,686	2,259,632	64.29	4,228,603.00	4,228,603.00
36	2,998,406	155,658	3,154,064.00	3,119,042	4,869,920	2,222,850	71.27	35,022.00	-1,715,856.00
37 ⁽⁶⁾	11,695,768.10	-	11,695,768.10	10,501,611	10,501,611	5,625,366	53.57	1,194,157.10	1,194,157.10
38	3,597,171	-	3,597,171.00	2,754,539	5,394,950	1,227,554	44.56	842,632.00	-1,797,779.00
39	11,595,059.70	61,275.00	11,656,334.70	9,120,402	11,609,989	4,385,181	48.08	2,535,932.70	46,345.70
40	4,845,422	170,500	5,015,922.00	5,223,993	5,545,198	1,807,208	34.59	-208,071.00	-529,276.00
41	8,029,601	373,953	8,403,554.00	3,597,806	10,067,971	2,328,926	64.73	4,805,748.00	-1,664,417.00
42	5,757,374	-	5,757,374.00	3,252,453	4,242,469	2,230,470	68.58	2,504,921.00	1,514,905.00
43	5,971,202	243,530	6,214,732.00	3,989,362	5,389,362	2,603,165	65.25	2,225,370.00	825,370.00
44	3,126,519	-	3,126,519.00	2,667,726	3,329,594	2,033,513	76.23	458,793.00	-203,075.00
45 ⁽⁶⁾	9,407,073	-	9,407,073.00	7,000,459	7,000,459	2,786,244	39.80	2,406,614.00	2,406,614.00
46	3,565,453	50,400	3,615,853.00	3,398,463	3,458,463	1,091,081	32.11	217,390.00	157,390.00
47	20,264,550	1,115,200	21,379,750.00	13,284,748	15,008,514	8,725,618	65.68	8,095,002.00	6,371,236.00
48	7,276,630	345,600	7,622,230.00	5,021,000	6,621,000	2,580,000	51.38	2,601,230.00	1,001,230.00
49	6,700,179.50	296,486	6,996,665.50	5,368,645	11,052,736	2,265,098	42.19	1,628,020.50	-4,056,070.50
รวม	1,317,320,669.05	56,062,369.00	1,373,383,038.05	1,124,897,834	1,326,956,293	560,820,262	49.86	248,485,203.61	46,426,744.61
เฉลี่ย	26,884,095.29	1,557,288.03	28,028,225.27	22,957,098.64	27,080,740.67	11,445,311.47	49.86	5,071,126.60	947,484.58

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / รับประทานอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เข้าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คัดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

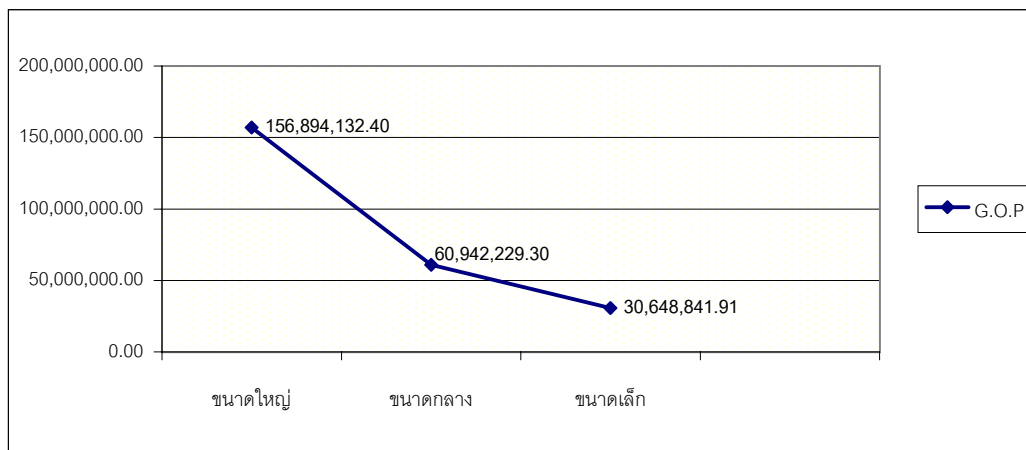
⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

⁽⁶⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

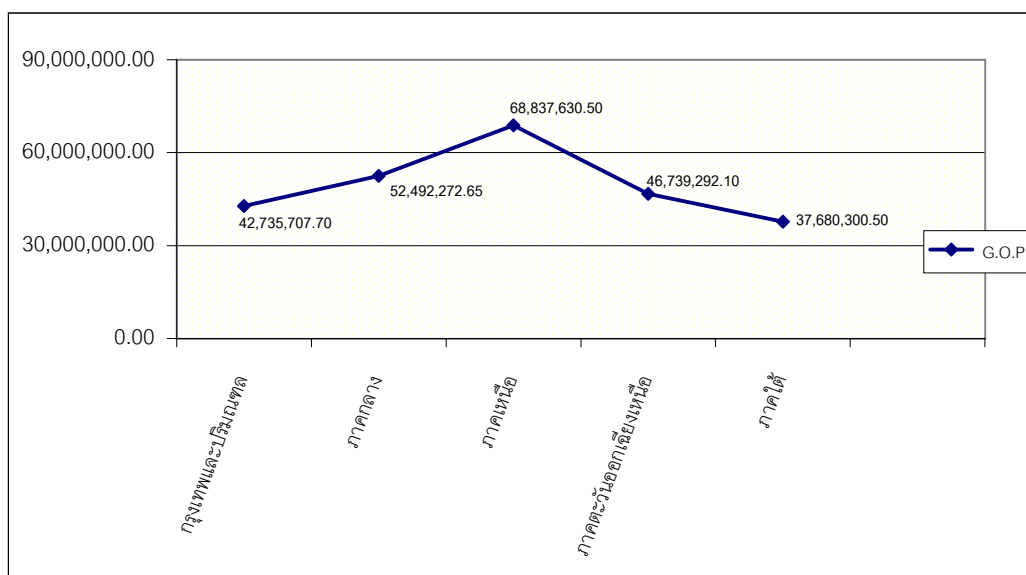
ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ภาพที่ 11 กำไรการดำเนินงาน (G.O.P.) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาด

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ภาพที่ 12 กำไรการดำเนินงาน (G.O.P.) ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภาค

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

4. หากพิจารณาจากกำไร พบว่า ในภาพรวมสถาบันมีกำไรสูงสุดเท่ากับ 12,021,941 บาท กำไรต่ำสุดคือ 46,346 บาท มีสถาบันที่ขาดทุน 18 แห่ง จาก 49 แห่ง ขาดทุนมากที่สุดเท่ากับ 14,711,183 บาท และขาดทุนน้อยที่สุดคือ 203,075 บาท มีกำไรเฉลี่ยอยู่ที่ 947,484.58 บาท ซึ่งจะเห็นว่าหากคิดกำไรทางบัญชีจะขาดทุนมากกว่า G.O.P. ทั้งนี้เนื่องมาจากสถาบันโดยรวมมีค่าเสื่อมราคาเป็นจำนวนมาก อาจหมายถึงว่าสถาบันแต่ละแห่งมีสิ่งปลูกสร้าง เช่น อาคารต่างๆ หรือครุภัณฑ์ ทั้งที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนอยู่เป็นจำนวนมากก็ได้ การขาดทุนเนื่องจากคิดค่าเสื่อมราคานี้เป็นการขาดทุนทางบัญชีโดยมิได้มีค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินหรือเงินสดจริงๆ ดังนั้นสถาบันที่ขาดทุนกำไรทางบัญชีจึงมิได้หมายความว่า จะไม่มีเงินสดหมุนเวียนสำหรับใช้จ่ายเพื่อดำเนินกิจการตามเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อย่างไรก็ตามจากการคิดกำไรทางบัญชีนี้ยังมีจำนวนสถาบันที่ได้กำไร 31 แห่ง หรือร้อยละ 65.31 และขาดทุน 18 แห่งหรือร้อยละ 34.69 หรือกล่าวได้ว่ามีกำไรมากกว่าขาดทุนแต่กำไรอาจมีจำนวนแตกต่างกันจากมากไปหาน้อย และน้อยมากดังกล่าวข้างต้น

5. เมื่อพิจารณา G.O.P. กำไร และระยะเวลาดำเนินการ สถาบันที่ดำเนินการมาเป็นระยะเวลาต่ำกว่า 5 ปี ตั้งแต่ 5 – 10 ปี 10 – 20 ปี และตั้งแต่ 20 ปีขึ้นไป พบว่า สถาบันที่ดำเนินการมาในแต่ละช่วงทั้ง 4 ช่วงระยะเวลานั้นส่วนใหญ่ได้กำไร G.O.P. ขณะที่กำไรทางบัญชีของกลุ่มสถาบันทั้ง 4 ช่วงเวลา มีความแตกต่างกันในบางช่วงเวลา สำหรับกลุ่มดำเนินการต่ำกว่า 10 ปี ค่าใช้จ่ายของค่าเสื่อมราคายังมีไม่มากนัก แต่สถาบันที่ดำเนินการมา 20 ปีขึ้นไป มีกำไรร้อยละ 57.69 ของสถาบันกลุ่มเดียวกัน หมายถึงว่า สถาบันในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าเสื่อมราคาอยู่จำนวนสูง ทั้งนี้ค่าเสื่อมราคาดังกล่าวอาจเกิดจากการลงทุนก่อสร้างอาคาร ขยายการลงทุน การซื้ออุปกรณ์ รวมถึงครุภัณฑ์ต่างๆ เพิ่ม หรือซื้อเพื่อทดแทนของเดิมที่เก่า และเสื่อมสภาพลงก็เป็นได้ สำหรับสถาบันกลุ่มที่ดำเนินการมาเป็นเวลา 10 – 20 ปี มีจำนวนสถาบันที่ได้กำไรอยู่ร้อยละ 80 โดยขนาดของกำไรจะมีตั้งแต่มากไปหาน้อย และมีจำนวนสถาบันที่ขาดทุนร้อยละ 20 ซึ่งจะเห็นว่ากลุ่มนี้มีจำนวนสถาบันที่ได้กำไรมากกว่าขาดทุนอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากสถาบันที่ได้กำไรทางบัญชีนั้นจะมีค่าเสื่อมราคาเป็นจำนวนไม่สูงนัก ซึ่งหมายถึงสถาบันส่วนใหญ่ได้คิดค่าเสื่อมราคาของอาคาร อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ครบตามอายุการใช้งานแล้วหรืออาจมีการลงทุนซื้อครุภัณฑ์เพิ่ม แต่เป็นจำนวนเล็กน้อยเพราะสามารถใช้ของเดิมที่มีอยู่หรือทำการซ่อมแซม ปรับปรุงเพื่อการใช้งานต่อได้ (ระยะเวลาดำเนินการไม่ได้แสดงในตาราง)

ดังกล่าวข้างต้น ค่าเล่าเรียนนับเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของสถาบันการศึกษา ผลจากการศึกษานี้พบว่า ค่าเล่าเรียนระดับปวส. สูงกว่าระดับปวช. ทุกสาขา เฉลี่ยประมาณร้อยละ 20 สาขาช่างอุตสาหกรรมสูงกว่าพาณิชย์กรรม / บริหารธุรกิจ ประมาณร้อยละ 30 และสูงกว่าศิลปกรรมร้อยละ 23 สถาบันขนาดใหญ่เก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าขนาดเล็กร้อยละ 17 สถาบันในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าสถาบันในภูมิภาคและสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศประมาณร้อยละ 20 จะเห็นได้ว่า การกำหนดค่าเล่าเรียนที่แตกต่างกันเป็นผลต่อค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้เรียน น่าจะสะท้อนให้เห็นความแตกต่างของต้นทุนการเรียนการสอน ดังนั้นระดับปวส. จึงสูงกว่าปวช. สาขาช่างอุตสาหกรรมสูงกว่าสาขาอื่นๆ ความแตกต่างด้านค่าเล่าเรียนและโยงไปสู่ต้นทุนการผลิต อาจขึ้นกับระดับการพัฒนาของสถาบันแต่ละแห่งที่ไม่เหมือนกัน การบริหารจัดการและสภาพแวดล้อมที่ต่างกันด้วย

กล่าวได้ว่าสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพดี มีการบริหารจัดการดีจะเก็บค่าเล่าเรียนได้สูง แต่ยังคงอยู่ในการควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการเพราะมีการพัฒนาศักยภาพทั้งด้านการเรียนการสอน คุณภาพครู / อาจารย์ วัสดุและอุปกรณ์ที่ทันสมัย มีการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ของสถาบันอย่างต่อเนื่อง ซึ่งโยงไปสู่ต้นทุนผลิตของแต่ละสถาบันด้วย หากสถาบันมีรายรับเพียงพอเพราะมีจำนวนนักเรียน / นักศึกษามากพอ มีโอกาสพัฒนาคุณภาพได้ตามมาตรฐานและตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นสถาบันที่ดึงดูดผู้เรียนให้สนใจมาสมัครเรียน แต่หากมีรายรับไม่เพียงพอเนื่องจากจำนวนนักศึกษาลดลง ย่อมทำให้ไม่มีโอกาสพัฒนาคุณภาพ เมื่อมีคุณภาพน้อยไม่สามารถดึงดูดผู้เรียนให้มาสมัครเรียนได้

ดังนั้นตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อต้นทุนผลิตการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนคือ จำนวนนักเรียน / นักศึกษา ค่าตอบแทนครู / อาจารย์ ปริมาณงานที่มอบหมายให้ผู้สอนแต่ละคนในหนึ่งสัปดาห์ วัสดุสิ้นเปลือง ค่าใช้จ่ายส่วนกลาง (ทั้งทางตรงและทางอ้อม) และค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน จึงจำเป็นที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะต้องมีการจัดทำข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นระบบ และต่อเนื่องเพื่อนำมาคิดต้นทุนผลิตที่สถาบันใช้ในการดำเนินธุรกิจอาชีวศึกษาเอกชน รวมทั้งนำมาพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานเพื่อไม่ให้ต้นทุนสูงมากแต่มีคุณภาพด้วย

จากการวิเคราะห์ต้นทุนผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน เห็นได้ว่าการดำเนินกิจการอาชีวศึกษาภาคเอกชนเป็นเรื่องยาก แม้จากการกล่าวว่าสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเป็นเสมือนหุ้นส่วนที่เป็นพันธมิตรที่จะช่วยลดภาระของรัฐในการผลิตกำลังคนระดับกลางของชาติ เพราะมีการแข่งขันสูงทั้งจากสถาบันของรัฐและของเอกชนด้วยกัน การดำเนินงานต้องมีกลยุทธ์หลายด้าน ปัจจัยที่จะส่งเสริมให้บรรลุผลสำเร็จหลายปัจจัย รวมทั้งการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสิ่งสำคัญที่สุดคือนโยบายของรัฐต้องชัดเจนและเหมาะสมเอื้อในการดำเนินงาน มีสถาบันที่ได้เสนอเป็นตัวอย่างในรายงานนี้ เพราะดำเนินกิจการได้อย่างมีคุณภาพ แต่สถาบันดังกล่าวได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเอกชนด้วยกันอย่างดียิ่งและเป็นพี่เลี้ยงให้ แต่เป็นสถาบันที่มีค่าใช้จ่ายสูง (ภาคผนวก) หากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ได้รับการส่งเสริมทั้งการกำหนดราคาค่าเล่าเรียน การให้เงินกู้ยืมทั้งกยศ. และกรอ. ด้วยความเป็นธรรม การกำหนดกฎระเบียบที่ใช้มีความเสมอภาคกับอาชีวศึกษาของรัฐ เป็นต้น จะเป็นวิธีที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีโอกาสพัฒนาคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ แม้มีต้นทุนผลิตสูงแต่ได้รับ

การสนับสนุนด้วยดีจากรัฐก็อาจเป็นความหวังให้กับสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนดำเนินการได้ด้วยดีต่อไป

5.2 ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษา

สถาบันกลุ่มตัวอย่างที่สอนทั้งระดับ ปวช. และ ปวส. มีอายุเฉลี่ยการดำเนินงาน 20 ปี และระยะเวลาดำเนินการของสถาบันมีความแตกต่างกันตามขนาดของสถาบัน และภาคที่ตั้งอยู่ สถาบันขนาดเล็กมีอายุเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ 16 ปี สถาบันขนาดใหญ่อายุเฉลี่ย 26 ปี หากพิจารณารายภาคสถาบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุน้อยที่สุดคือ 13 ปี กรุงเทพมหานครและปริมณฑลซึ่งเริ่มดำเนินการด้านอาชีวศึกษาเอกชนมาตั้งแต่ต้น มีสถาบันอายุดำเนินงานเฉลี่ยมากที่สุดคือ 27 ปี ในขณะที่ภาคใต้ ภาคกลาง และภาคเหนือ มีอายุเฉลี่ย 23 ปี 15 ปี และ 21 ปี ตามลำดับ ดังกล่าวข้างต้นอายุของสถาบันมีความเกี่ยวข้องกับรายรับ รายจ่าย และค่าเสื่อมราคา คือ สถาบันที่ดำเนินการมานานมีชื่อเสียงจะมีผู้เรียนสมัครเรียนมาก เมื่อมีรายได้มาก รายจ่ายที่เกิดจากค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมทั้งเงินเดือนและค่าตอบแทน การใช้สินทรัพย์ถาวร อาคาร อุปกรณ์ เป็นต้น เพื่อการดำเนินงานก็สามารถจ่ายได้คล่องตัวขึ้น แต่สถาบันที่มีรายได้ไม่มากอาจมีปัญหากรณีรายจ่ายมากกว่ารายรับ

จากคำถามรายได้ค่าเล่าเรียนซึ่งรวมเงินอุดหนุนของผู้เรียนระดับปวช. ค่าธรรมเนียมอื่นๆ รวมเงินกู้ยืมกยศ. ของผู้เรียนระดับปวส. ซึ่งสถาบันแต่ละแห่งมีความเข้าใจ และได้รวบรวมข้อมูลรายได้จากค่าเล่าเรียนซึ่งทำบัญชีไว้ในปีการศึกษา 2547 ให้ จากการวิเคราะห์พบว่า ค่าใช้จ่ายรวมค่าเสื่อมราคาต่อหัวในภาพรวมโดยไม่แยกระดับการศึกษาเท่ากับ 17,071 บาท สถาบันขนาดใหญ่มีค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 17,398 บาทต่อหัว ขนาดกลางเฉลี่ยเท่ากับ 16,924 บาท ขนาดเล็กมีรายได้จากค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 15,184 บาทต่อหัวถูกกว่าสถาบันขนาดใหญ่ หากพิจารณาตามภาค กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีรายได้จากค่าเล่าเรียนต่อหัวสูงกว่าภาคอื่นๆ คือ เฉลี่ย 19,038 บาท ทั้งนี้เพราะอาจมีค่าครองชีพสูง วัสดุอุปกรณ์การเรียนอาจมีมากกว่าเพียงพอกับผู้เรียน และทันสมัยกว่า (ตารางที่ 30) แต่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งมีผู้เรียนยากจนจะมีค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 13,939 บาท

รายรับต่อหัวสูงกว่ารายจ่ายต่อหัวเล็กน้อย สถาบันขนาดใหญ่มีรายจ่ายซึ่งรวมค่าเสื่อมราคาแล้วเท่ากับ 17,598 บาท แต่รายรับ 18,193 บาท พอมีกำไรบ้าง แต่สถาบันขนาดเล็กมีรายจ่าย 15,728 บาท ในขณะที่มีรายรับเพียง 15,447 บาทต่อหัว หลายสถาบันมีกำไรจากการดำเนินงาน แต่หลังจากหักค่าเสื่อมราคาแล้ว พบว่าขาดทุนซึ่งมีผลหล่นกันจากมากไปหาน้อย สถาบันที่ต้องเผชิญกับการขาดทุนย่อมมีปัญหาการดำเนินงาน หลายแห่งอาจต้องเลิกกิจการไปก็มี

ตารางที่ 31 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษา ปีการศึกษา 2547 แสดงข้อมูลต้นทุนการผลิตนักเรียน / นักศึกษา เฉลี่ย 1 คน (ทั้งระดับปวช. และปวส.) เมื่อ

พิจารณารายรับต่อนักเรียน / นักศึกษา ซึ่งในที่นี้จะพิจารณาแยกเป็น **รายรับรวม** (ที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา) และ**รายรับเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือค่าเล่าเรียน** สถาบันกลุ่มตัวอย่างมีค่าเล่าเรียนต่อนักเรียน / นักศึกษาจำนวนสูงสุดอยู่ที่ 26,670.88 บาท อาจเพราะมีอุปกรณ์การเรียนการสอนทันสมัยเพียงพอแก่ผู้เรียน มีการพัฒนาด้านวิชาการเพื่อมีคุณภาพ จำนวนต่ำสุดเท่ากับ 6,094.58 บาท ซึ่งอาจไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษใดๆ ทั้งสิ้น ค่าเล่าเรียนต่อหัวเฉลี่ยในภาพรวมมีจำนวนเฉลี่ย 16,947.39 บาท ส่วนรายรับรวมต่อนักเรียน / นักศึกษาของสถาบันมีจำนวนสูงสุดอยู่ที่ 27,466.25 บาท จำนวนต่ำสุดคือ 6,094.58 บาท (เก็บได้ต่ำสุดเพราะรายรับรวมต่อนักเรียน / นักศึกษามีจำนวนเท่ากับค่าเล่าเรียนต่อนักเรียน เนื่องจากสถาบันดังกล่าวไม่มีรายรับที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา) และสถาบันทั้งหมดมีรายรับเฉลี่ยในภาพรวมเท่ากับ 17,668.64 บาท

รายจ่ายต่อนักเรียน / นักศึกษาของการศึกษานี้แยกพิจารณาใน 2 ประเด็นคือ

ประเด็นแรก รายจ่ายก่อนหักค่าเสื่อมราคาหรือรายจ่ายที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา เนื่องจากค่าเสื่อมราคาเป็นค่าใช้จ่ายที่มีได้มีการจ่ายเป็นต้นทุนหรือเงินสดจริงๆ ในการวิเคราะห์จึงแยกพิจารณาออกมาเพื่อจะได้ทราบว่าสถาบันมีรายจ่ายต่อนักเรียน / นักศึกษาที่เป็นต้นทุนจริงๆ อยู่มากน้อยเพียงใด และจากข้อมูลตารางที่ 31 แสดงให้เห็นว่าสถาบันกลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายต่อนักเรียน / นักศึกษาจำนวนสูงสุดอยู่ที่ 25,476.18 บาท จำนวนต่ำสุดอยู่ที่ 5,115.99 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อหัวของทุกสถาบันเท่ากับ 14,471.86 บาท

ประเด็นที่สอง รายจ่ายหลังหักค่าเสื่อมราคาหรือรายจ่ายที่รวมค่าเสื่อมราคา พบว่า มีความหลากหลายมาก สถาบันกลุ่มตัวอย่างมีรายจ่ายต่อนักเรียน / นักศึกษาจำนวนสูงสุดอยู่ที่ 29,762.14 บาท จำนวนต่ำสุดอยู่ที่ 5,115.99 บาท มีรายจ่ายเฉลี่ยต่อหัวของทุกสถาบันเฉลี่ยเท่ากับ 17,071.35 บาท ในขณะที่มีรายรับ 17,668.64 บาท จึงพอมีกำไรบ้าง

กล่าวโดยสรุป ภาพรวมของค่าใช้จ่ายต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาแสดงให้เห็นว่า สถาบันกลุ่มตัวอย่างมีรายรับต่อนักเรียน / นักศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับรายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษาจะมีกำไรจากการดำเนินงานหรือ G.O.P. ในปีการศึกษา 2547 อยู่เพียงพอต่อการดำเนินกิจการบ้าง แต่อาจเป็นลักษณะประหยัดมาก โอกาสในการพัฒนาคุณภาพทุกด้านคงค่อนข้างยากหรือเท่าที่จะดำเนินการได้ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับรายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา สถาบันจะมีกำไรทางบัญชีอยู่เพียงเล็กน้อยเท่านั้นคือ ในภาพรวมเพียง 598 บาท โดยสถาบันขนาดใหญ่มีกำไรสุทธิ 595 บาท ขนาดกลางซึ่งหลายสถาบันเคยมีผู้เรียนมากเท่ากับขนาดใหญ่ แต่ภาวะการแข่งขันสูงมาก ภายหลังผู้เรียนลดลงถูกจัดอยู่ในกลุ่มขนาดกลางมีกำไรสุทธิสูงกว่าขนาดใหญ่ โดยมีกำไร 1,099 บาท ในขณะที่สถาบันขนาดเล็กต้องขาดทุนเฉลี่ยสถาบันละ 281 บาท หากพิจารณารายภาคพบว่า กรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีรายรับและรายจ่ายสูงกว่าภาคอื่นๆ โดยมีรายรับ 19,432 บาท

และรายจ่าย 19,222 บาท โดยมีกำไรสุทธิ 210 บาทต่อหัว แต่ภาคกลางมีค่าใช้จ่ายค่าเสื่อมราคาสูงจึงมีกำไรสุทธิเพียง 17 บาทต่อหัว ในขณะที่ภาคอื่นๆ (ซึ่งมีหลายสถาบันไม่ได้คิดค่าเสื่อมราคาไว้) มีกำไรสุทธิต่อหัวในการดำเนินงานกิจการระหว่าง 480 – 1,280 บาท หากคิดค่าเสื่อมราคาไว้ด้วยกำไรจะลดน้อยกว่านี้

หากการดำเนินงานของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนซึ่งต้องช่วยดำเนินการพัฒนากำลังคนระดับกลางโดยมีข้อจำกัดหลากหลายเช่นนี้ ในฐานะเป็นพันธมิตรของภาครัฐจำเป็นต้องเร่งให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมอย่างจริงจังโดยเร็วก่อนที่สถาบันหลายแห่งจะล้มเลิกหรือยุบกิจการลงมากกว่านี้ นอกจากนี้รัฐควรให้ความสำคัญด้านการพัฒนาข้อมูลต่างๆ ของการอาชีวศึกษาเอกชนโดยให้สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือ สช. ร่วมกับสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจัง

สำหรับต้นทุนผลิตรายการเรียนการสอนแยกตามระดับการศึกษา และสาขาวิชานั้น การศึกษาวิจัยนี้ต้องใช้ข้อมูลโดยละเอียดทั้งค่าใช้จ่าย ชั่วโมงการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ โครงสร้างการจัดการของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง ข้อมูลและระบบบัญชีที่มีอยู่ เป็นต้น จึงทำการศึกษาและสัมภาษณ์เชิงลึกสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนทั้งส่วนกลางและภูมิภาคเพิ่มจำนวน 10 แห่งใน 7 จังหวัด และนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการวิเคราะห์ โดยพยายามนำมาคำนวณต้นทุนและพบว่า สถานภาพของการบริหาร และข้อมูลที่ได้รับมีความหลากหลาย และมีความผันแปรสูงระหว่างแห่งต่อแห่ง จึงพยายามสร้างแบบจำลองในการคิดต้นทุน ซึ่งได้นำมาอภิปรายและเสนอแนะในบทที่ 6 ต่อไป

ตารางที่ 30 ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษา จำแนกตามขนาดสถาบัน และภาค ปีการศึกษา 2547

ขนาด / ภาค	ระยะเวลา ดำเนินการ (ปี)	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ⁽¹⁾ ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย ⁽²⁾ (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย ⁽²⁾ (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
ขนาด					
- ใหญ่	26	17,397.57	18,192.55	14,776.98	17,597.93
- กลาง	18	16,924.93	17,738.40	14,740.16	16,639.12
- เล็ก	16	15,184.16	15,446.64	12,774.32	15,728.38
เฉลี่ยทุกขนาด	20	16,947.39	17,668.64	14,471.86	17,071.35
ภูมิภาค					
- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล	27	19,038.33	19,432.01	16,639.37	19,221.99
- ภาคกลาง	15	16,761.96	17,426.36	14,596.90	17,409.10
- ภาคเหนือ	21	18,450.33	18,685.61	14,274.63	17,407.76
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	13	13,939.12	14,826.70	11,406.58	13,663.65
- ภาคใต้	23	16,200.88	17,701.29	15,120.98	17,218.08
เฉลี่ยทุกภาค	20	16,947.39	17,668.64	14,471.86	17,071.35

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ รวมค่าเล่าเรียน และรายรับอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ รวมเงินเดือน และค่าตอบแทนบุคลากร และรายจ่ายอื่นๆ ด้วย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 31 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาของทุกภาค ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1 ⁽¹⁾	18,610.33	18,610.33	13,592.74	18,157.61
2	15,058.49	15,144.70	13,566.72	15,358.54
3	23,935.33	24,609.33	21,150.04	22,002.85
4	20,235.60	20,653.91	18,458.93	22,743.27
5	18,110.96	18,244.19	14,265.79	15,326.41
6	15,903.64	16,991.80	13,376.84	18,013.25
7	18,881.99	19,192.55	10,656.83	16,509.32
8	19,545.12	19,688.31	14,327.90	17,541.77
9	17,858.22	18,130.25	17,143.31	17,899.65
10	14,124.56	14,191.89	11,052.13	13,436.78
11	15,710.99	17,658.20	15,934.68	17,399.76
12 ⁽¹⁾	9,566.14	9,820.01	6,296.01	8,424.93
13 ⁽¹⁾	12,931.69	12,931.69	9,601.74	10,822.17
14	15,039.73	18,954.76	16,060.88	17,153.17
15	19,173.98	20,628.47	19,795.10	21,797.77
16 ⁽²⁾	18,975.61	19,469.85	20,729.03	20,729.03
17	21,879.33	24,046.42	14,285.30	19,755.99
18	14,904.17	15,003.76	10,008.62	11,922.04
19	17,259.20	17,275.94	19,090.44	19,346.71
20	18,279.63	20,794.86	12,205.24	12,469.42
21	6,873.21	8,055.31	7,510.10	7,857.00
22	14,006.70	14,055.38	11,004.01	12,266.86
23 ⁽²⁾	22,972.07	23,581.63	23,047.78	23,047.78
24 ⁽¹⁾	19,366.76	19,366.76	17,129.36	19,609.78
25 ⁽¹⁾	15,011.51	15,356.11	5,998.86	8,067.95
26 ⁽¹⁾	12,832.12	12,832.12	12,589.30	15,784.97

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
27	21,569.07	24,601.48	18,893.71	24,074.32
28	14,491.43	14,696.43	14,841.57	17,078.34
29	26,670.88	27,466.25	25,476.18	29,762.14
30	10,599.74	10,987.27	8,009.36	9,141.40
31	22,252.05	22,301.43	20,536.17	21,285.64
32 ⁽¹⁾	14,175.83	14,175.83	19,176.59	24,189.57
33 ⁽¹⁾	12,820.66	12,820.66	21,605.83	22,744.51
34	24,582.24	24,648.53	19,110.42	21,149.67
35 ⁽²⁾	11,131.43	11,271.16	5,115.99	5,115.99
36	11,945.84	12,565.99	12,426.46	19,402.07
37 ^{(1) (2)}	11,719.21	11,719.21	10,522.66	10,522.66
38 ⁽¹⁾	11,529.39	11,529.39	8,828.65	17,291.51
39	18,259.94	18,356.43	14,362.84	18,283.45
40	11,400.99	11,802.17	12,291.75	13,047.52
41	20,174.88	21,114.46	9,039.71	25,296.41
42 ⁽¹⁾	10,945.58	10,945.58	6,183.37	8,065.53
43	12,311.76	12,813.88	8,225.49	11,112.09
44 ⁽¹⁾	6,094.58	6,094.58	5,200.25	6,490.44
45 ^{(1) (2)}	14,361.94	14,361.94	10,687.72	10,687.72
46	12,779.40	12,960.05	12,180.87	12,395.92
47	22,195.56	23,417.03	14,550.65	16,438.68
48	12,633.04	13,233.04	8,717.01	11,494.79
49	11,922.03	12,449.58	9,552.75	19,666.79
รวม	783,615	811,621	663,414	798,182
เฉลี่ย	16,947.39	17,668.64	14,471.86	17,071.35

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

บทที่ 6

สรุป อภิปราย และเสนอแนะ

ธุรกิจสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

รัฐบาลให้ความสำคัญแก่การอาชีวศึกษา ในฐานะที่เป็นแหล่งผลิตแรงงานฝีมือซึ่งมีความจำเป็นต่อกำลังการผลิตและการพัฒนาของประเทศ และเพื่อแบ่งเบาภาระงบประมาณแผ่นดิน (ปี 2548 รัฐบาลให้งบประมาณแผ่นดินเพื่อการจัดการอาชีวศึกษาประมาณ 10,101.489 ล้านบาท มีนักเรียนอาชีวศึกษาระดับปวช. และปวส. ในวิทยาลัยของรัฐ ประมาณ 694,135 คน) รัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ออกชนลงทุนเพื่อสร้างสถาบันและให้มีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา

พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ให้โอกาสแก่ออกชนเปิดโรงเรียนสอนในระดับอาชีวศึกษา เพื่อให้มีส่วนร่วมในการผลิตแรงงานที่มีคุณภาพสู่สังคม ในปีการศึกษา 2537 มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 301 แห่ง และเพิ่มเป็น 401 แห่งในปีการศึกษา 2547 เทียบกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาล ซึ่งมี 271 แห่ง ในปีการศึกษา 2537 และเพิ่มเป็น 412 แห่งในช่วงเวลาเดียวกัน โดยมีนักเรียนระดับอาชีวศึกษาของเอกชนเทียบกับของรัฐในปีการศึกษา 2537 และ 2547 ดังนี้

นักเรียนอาชีวศึกษา

	ปีการศึกษา 2537	ปีการศึกษา 2547
รัฐ ระดับ ปวช.	249,914	425,631
เอกชน ระดับ ปวช.	270,437	232,938
สัดส่วน รัฐ : เอกชน	48.03 : 51.97	64.63 : 35.37
รัฐ ระดับ ปวส.	82,014	192,187
เอกชน ระดับ ปวส.	93,362	147,829
สัดส่วน รัฐ : เอกชน	46.76 : 53.24	56.52 : 43.48

ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปี 2537- 2547 มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเพิ่มขึ้น 100 แห่ง ในขณะที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐเพิ่มขึ้น 141 แห่ง ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว สถาบัน อาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่งอาจขยายกิจการจากเดิมที่รับเฉพาะนักเรียนระดับ ปวช. แต่ได้ขยายรับนักเรียนระดับ ปวส. หรือขยายสาขาวิชาที่สอนเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกันมีหลายแห่งที่ต้องปิดกิจการหรือเปลี่ยนมือผู้ประกอบการเพราะเจ้าของเดิมขาดความสนใจ หรือกิจการขาดทุนดำเนินการต่อไป

ไม่ได้ หลายแห่งอาจต้องเพิ่มการสอนในบางสาขาวิชาที่บางครั้งไม่ตรงกับสาขาวิชาเดิมที่ตั้งใจจะเปิดสอน เช่น เปิดสอนศิลปกรรมอยู่เดิม ต่อมาเพิ่มเปิดสอนพาณิชยกรรมด้วย หรือตั้งใจเปิดสอนศิลปกรรมอยู่เดิมแต่มีผู้เรียนน้อยต้องเปิดสอนสาขาอื่นเพื่อให้มีผู้เรียนเพียงพอ ในภาพรวมในช่วง 10 ปีคือปีการศึกษา 2537 - 2547 จำนวนนักเรียนในสถาบันอาชีวศึกษาทุกสาขาวิชา / ทุกระดับทั้งของรัฐและเอกชนมีจำนวนเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 44.70 แต่การเพิ่มเกิดขึ้นในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐเป็นส่วนใหญ่ คือ เพิ่มถึงร้อยละ 86.40 เทียบกับการเพิ่มในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเพียงร้อยละ 6.40 ในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน จำนวนนักเรียนในระดับ ปวช. มีจำนวนลดลงประมาณร้อยละ 14 ในช่วงเวลาระหว่างปีการศึกษา 2537 - 2547 ขณะที่ระดับ ปวส. มีจำนวนเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 58

เมื่อเปรียบเทียบกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ สัดส่วนของนักเรียน/นักศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐต่อสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนระดับปวช. คิดลบจากปีการศึกษา 2537 ที่ 48 : 52 เหลือเพียง 65 : 35 ในปีการศึกษา 2547 ขณะที่สัดส่วนดังกล่าวระดับปวส. คิดลบจาก 47 : 53 ในปีการศึกษา 2537 เหลือเพียง 57 : 43 ในปีการศึกษา 2547

การเปรียบเทียบแสดงให้เห็นว่า การศึกษาในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมิได้ขยายเพิ่มขึ้นตามทางโน้มของประชากร และทางโน้มของการเพิ่มผู้เรียนในสายอาชีวศึกษา และในกระแสนองการแข่งขัน สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนถูกวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐแย่งชิงผู้เรียนไป จึงมีคำถามว่า สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจำนวน 401 แห่ง ที่ดำเนินการอยู่ในปีการศึกษา 2547 นั้นจะมีอนาคตเป็นอย่างไร? ธุรกิจสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่กำลังดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนี้คุ้มค่ากับการลงทุนของผู้ประกอบการหรือไม่? และธุรกิจนี้ดีพอที่จะดึงดูดผู้ประกอบการรายใหม่ที่ไม่เคยลงทุนในธุรกิจสถาบันอาชีวศึกษาให้หันมาลงทุนในธุรกิจนี้หรือไม่?

6.1 ผลประกอบการของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่สำรวจ

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่สุ่มเป็นตัวอย่างและได้รับข้อมูลครบถ้วนมี 49 แห่ง แบ่งออกเป็น **สถาบันขนาดใหญ่** 15 แห่ง จากสถาบันเอกชนขนาดใหญ่ทั้งหมดของประเทศ 55 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27.27

สถาบันขนาดกลาง 15 แห่ง จากสถาบันเอกชนขนาดกลางทั้งหมดของประเทศ 77 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 19.48

สถาบันขนาดเล็ก 19 แห่ง จากสถาบันเอกชนขนาดเล็กทั้งหมดของประเทศ 269 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7.06

ยอดรวมของตัวอย่างทั้งหมด 49 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.22 ของสถาบันอาชีวศึกษา เอกชนทั้งหมด สถาบันขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กดำเนินการมาแล้วเฉลี่ย 26 ปี 18 ปี และ 16 ปี ตามลำดับ

ในภาพรวม จากตัวอย่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 49 แห่ง มีรายรับรวมกัน 1,373.38 ล้านบาท และมีกำไรเบื้องต้นจากการดำเนินงาน (Gross Operation Profit : GOP) 248.49 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 18.09 ของรายรับ และเมื่อหักค่าเสื่อมราคาจำนวน 202.06 ล้านบาทแล้ว สถาบันเหล่านี้มีกำไรรวมกัน 46.43 ล้านบาทหรือเท่ากับร้อยละ 3.38 ของรายรับ

เมื่อจำแนกตามขนาดสถาบัน ข้อมูลด้านกำไรแสดงตามตารางได้ดังนี้

สถาบัน	กำไรเบื้องต้นหรือ GOP (ล้านบาท)	% เทียบกับ รายรับ	กำไรหลังหักค่าเสื่อมราคา (ล้านบาท)	% เทียบกับ รายรับ
อาชีวศึกษาเอกชน ขนาดใหญ่ 15 แห่ง	156.89	18.77	27.31	3.27
ขนาดกลาง 15 แห่ง	60.94	16.90	22.34	6.20
ขนาดเล็ก 19 แห่ง	30.65	17.30	-3.23	-1.82

สถาบันอาชีวศึกษาขนาดใหญ่ สามารถทำกำไรได้ดีกว่าสถาบันขนาดกลางและขนาดเล็กเพียงเล็กน้อย จากตัวอย่าง 15 แห่ง มีอยู่หนึ่งแห่งที่มี GOP สูงสุด คือ 27.49 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 44.48 ของรายรับ แต่หลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว สถาบันแห่งนี้มีกำไรเหลือเพียงร้อยละ 13.98 ของรายรับ ทุกตัวอย่างที่สำรวจมี GOP เป็นบวกทั้งสิ้น ที่มี GOP น้อยที่สุดคือ 2.25 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.44 ของรายรับ แต่เมื่อหักค่าเสื่อมราคาแล้ว มี 4 แห่งที่ขาดทุน สถาบันที่ขาดทุนมากที่สุดจะขาดทุนเป็นจำนวนเงิน 14.71 ล้านบาทต่อปี

สถาบันอาชีวศึกษาขนาดกลาง จากจำนวนสำรวจ 15 แห่ง มีแห่งหนึ่งที่มี GOP สูงสุด คือ 13.71 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 40.61 ของรายรับ มีสถาบันอยู่ 3 แห่ง ที่มี GOP เป็นลบ และเมื่อคิดค่าเสื่อมราคาแล้ว มีสถาบัน 6 แห่ง ที่ดำเนินการขาดทุน

สถาบันอาชีวศึกษาขนาดเล็ก มีกำไรจากการดำเนินงานน้อยลงไปกว่าสถาบันขนาดกลางและขนาดใหญ่ ในกลุ่มนี้จากจำนวนสำรวจ 19 แห่ง แห่งหนึ่งที่มี GOP สูงสุดคือ 8.10 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 37.89 ของรายรับ และต่ำสุด 0.04 ล้านบาท มีสถาบันที่มี GOP ติดลบ 3 แห่ง และหลังหักค่าเสื่อมราคาแล้ว มีสถาบัน 8 แห่งที่ดำเนินการขาดทุน

ผลการสำรวจแสดงว่า แม้สถาบันอาชีวศึกษาเหล่านี้จะดำเนินการมาเป็นระยะเวลา โดยเฉลี่ย 20 ปีแล้ว ยังมีสถาบันร้อยละ 37 ที่ดำเนินการขาดทุน (จาก 49 แห่ง กิจการขาดทุน 18 แห่ง และมี

กำไร 31 แห่ง) มีสถาบัน 6 แห่ง (ร้อยละ 12) ที่ GOP ติดลบ ในจำนวนสถาบันจำนวน 43 แห่งที่มี GOP เป็นบวกมีอยู่ 9 แห่งที่มี GOP มากถึงระดับ 10 ล้านบาทต่อปี ซึ่งจะเป็นกำไรมากพอที่จะลงทุนเพื่อบำรุงรักษาอุปกรณ์และอาคารให้อยู่ในสภาพที่ดีได้ และยังมีทรัพยากรส่วนเกินมากพอให้ผู้ประกอบการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ ส่วนที่เหลืออีก 34 แห่งมีรายรับพอดำเนินงานไปได้ตามปกติ คือมีกำไรบ้างแต่ไม่มากพอที่จะลงทุนเพื่อการพัฒนา ส่วนสถาบันอีก 6 แห่งมี **GOP ติดลบ** หมายความว่าในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเหล่านี้มีรายรับไม่พอเพียงกับค่าใช้จ่ายอยู่แล้ว

มีปัญหาเกิดขึ้นกับสถาบันขนาดเล็กบางแห่ง ในกลุ่มนี้แม้สถาบันส่วนใหญ่จะดำเนินกิจการไปได้แต่ก็ด้วยความจำกัดหลายด้าน ธุรกิจมีกำไรน้อยมากจนไม่สามารถมีเงินส่วนเกินที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพหรือเพื่อเพิ่มจำนวนนักศึกษา หลายแห่งยังอยู่ในพื้นที่ยากจน ผู้เรียนไม่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนที่สูงพอที่จะให้คุ้มต้นทุนในการจัดการศึกษาได้ ถ้าสถาบันจะจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพที่ดีพอสมควรจะยังมีต้นทุนในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น สถาบันจะไม่สามารถเพิ่ม ค่าเล่าเรียนให้คุ้มค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องนี้ค่าเล่าเรียน ซึ่งเป็นปัญหาของผู้เรียนยากจนที่ไม่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้กระทบไปถึงฐานะการเงินของสถาบันที่ไม่มีเงินสดเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการ

สรุปสถานะของกิจการอาชีวศึกษาของเอกชนได้อย่างคร่าวๆ ดังนี้

สถาบันที่มีอยู่	100 %
กิจการมีรายได้มากพอที่จะพัฒนาให้ดีขึ้น	18 %
กิจการดีปานกลางพอมีกำไร	44 %
กิจการมีรายรับมากกว่ารายจ่าย แต่ไม่พอกับค่าเสื่อมราคา	25 %
กิจการรายรับไม่พอรายจ่าย	13 %

ความเห็นของผู้ประกอบการ

จากการสอบถามความเห็นของผู้ประกอบการ เหตุผลที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ลงทุนในการอาชีวศึกษาเพราะมีใจรักในกิจการด้านการศึกษา ดำเนินธุรกิจนี้ต่อเนื่องกันมาในครอบครัวและมีความตั้งใจที่จะทำต่อไป เรื่องการเงินของกิจการส่วนใหญ่ตอบว่าพอไปได้ แสดงว่าผู้ประกอบการมิได้คาดหวังว่าจะทำกำไรมาก ๆ จากกิจการนี้

ข้อคิดเห็นอย่างกว้างขวางจากผู้ประกอบการ แสดงถึงปัญหาที่สำคัญที่สุด 4 ข้อคือ

1. เงินอุดหนุนรายหัว ซึ่งควรจะเป็นการอุดหนุนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนฟรีได้ในระดับปวช. (การศึกษาระดับปวช. 1 2 3 เป็นระดับพื้นฐานที่ผู้เรียนทุกคนต้องได้รับสิทธิเรียนฟรีตาม

รัฐธรรมนูญ) ปรากฏว่าเงินอุดหนุนจากรัฐเฉลี่ยหัวละประมาณ 8,100 บาท ไม่คุ้มต้นทุนที่จะจัดการศึกษาในระดับคุณภาพที่ดีได้ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนต้องเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่มในรูปของค่าพัฒนา และค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่างๆ โดยมีแนวความคิดว่าเมื่อผู้เรียนจ่ายค่าพัฒนาและค่า กิจกรรมเพิ่มขึ้นแล้ว สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงกว่าสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ ในความเป็นจริงค่าพัฒนาที่เก็บเพิ่มเป็นเพียงเพื่อให้กิจการดำเนินไปได้โดยไม่ขาดทุนด้วยมาตรฐานปกติ (ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่พอยอมรับได้เท่านั้น) เงินที่ผู้เรียนจ่ายเป็นค่าพัฒนาเพิ่มมิได้หมายความว่า จะได้รับบริการการเรียนการสอนในมาตรฐานที่สูงกว่าที่สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐจัดให้ การปฏิบัติเช่นนี้เกิดความไม่เป็นธรรมในกลุ่มผู้เรียนที่ไม่สามารถสมัครเข้าเรียนในสถาบันของรัฐได้ และต้องเข้าเรียนในสถาบันเอกชนแทนจะต้องจ่ายเงินเพิ่มหัวละ 5,000 - 15,000 บาทต่อปี แต่ได้รับบริการในคุณภาพไม่ดีคุ้มกับเงินที่จ่าย

ผู้ประกอบการทุกคนที่ถูกล้มล้างมาให้ความเห็นว่าเป็นว่ารัฐบาลควรเพิ่มเงินอุดหนุนให้มากพอคุ้มต้นทุนผลิตในมาตรฐานปกติ (ต้นทุนผลิตในมาตรฐานปกติประมาณ 12,000 - 20,000 บาทต่อหัวต่อปี ขึ้นกับสาขาวิชาที่สอน) ซึ่งอาจจะเท่ากับต้นทุนผลิตในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ (หรือเกือบเท่ากัน) หากสถาบันแต่ละแห่งจะเก็บค่าพัฒนาเพิ่มขึ้นก็ต้องให้แน่ใจว่าผู้เรียนจะได้รับประโยชน์เพิ่มคือ ได้รับบริการการศึกษาในคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานปกติ

2. การแข่งขันกับสถาบันของรัฐ ประเด็นที่ผู้ประกอบการรู้สึกถึงปัญหามากในอันดับรองลงมาคือ การแข่งขันจากสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐ และจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งเก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่ต่ำกว่าต้นทุนผลิต ประกอบกับนโยบายการเพิ่มจำนวนนักศึกษาในวิทยาลัยของรัฐทั้งในระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ และระดับอาชีวศึกษาทั้งปวช. / ปวส. ทำให้วิทยาลัยของรัฐสามารถดึงดูดนักเรียน / นักศึกษาที่ดีและมาจากครอบครัวฐานะดีไปก่อน

การอุดหนุนที่ไม่เท่ากันเปรียบเทียบระหว่างวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐกับสถาบันอาชีวศึกษาของเอกชน ยังก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในเชิงการแข่งขันเพื่อแย่งชิงผู้เรียน ผลของการปฏิบัติเช่นนี้ได้แสดงออกแล้วใน 10 ปีที่ผ่านมาดังข้อมูล que แสดงข้างต้นคือ ผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนลดลงหรือมีจำนวนคงที่ ขณะที่ผู้เรียนในวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างสม่ำเสมอ

ตลอดคาบเวลาปีการศึกษา 2537 - 2547 การเพิ่มจำนวนนักเรียน / นักศึกษาในวิทยาลัยของรัฐก่อให้เกิดภาระทางงบประมาณแผ่นดินอย่างมาก มีทางโน้มน้าตลอดหลาย ๆ ปีที่แสดงว่างบประมาณแผ่นดินมีไม่เพียงพอที่จะขยายงานด้านอาชีวศึกษาของรัฐให้มีคุณภาพได้ สถาบันอาชีวศึกษาของรัฐขาดอาจารย์ประมาณ 10,000 คน อาจารย์ที่มีอยู่ต้องสอนเกินภาระการสอน (Load) ปกติประมาณ 2 เท่า เงินอุดหนุนค่าวัสดุสอนไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายในการจัดการเรียนการสอนต่อหัว

ของผู้เรียนมีทางโน้มน้าลดลงตลอด 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสวนทางกับอัตราเงินเฟ้อ เหล่านี้ย่อมเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีว่างบประมาณของรัฐบาลที่ให้แก่งานด้านอาชีวศึกษาของรัฐปีละประมาณ 10,000 ล้านบาท ไม่เพียงพอที่จะเพิ่มปริมาณและรักษาคุณภาพไว้

ตามที่รัฐบาลกำหนดนโยบายทางการศึกษาที่จะให้เอกชนช่วยลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระทางการศึกษาของชาติ แต่่นโยบายดังกล่าวยังไม่เห็นผลในทางปฏิบัติ การปฏิบัติใดๆ โดยวิทยาลัยของรัฐสวนทางกับนโยบายอย่างสิ้นเชิง แม้ในปีการศึกษา 2547 การปฏิรูปการศึกษายึดหลักการอุดหนุนการศึกษาผ่านผู้เรียน (Demand Side Financing) โดยผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับการอุดหนุนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเรียนในวิทยาลัยของรัฐหรือสถาบันของเอกชน แต่่นโยบายดังกล่าวก็ยังไม่เกิดขึ้นอย่างเป็นทางการในปัจจุบัน

3. การช่วยเหลือสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือ สช. ได้กำหนดมาตรการช่วยครูที่สอนในสถาบันอาชีวศึกษาเรื่องสวัสดิการต่างๆ เช่น ครูในโรงเรียนเอกชนโดยทั่วไป การช่วยเหลือดังกล่าวสร้างความมั่นคงของอาชีพครูในโรงเรียนเอกชน และขวัญกำลังใจของครูในระดับหนึ่ง แต่ในการดำเนินกิจการสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนต้องการมากกว่าการอุดหนุนสวัสดิการของครู / อาจารย์ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่ง (ร้อยละ 37) ที่ดำเนินกิจการขาดทุน โดยเฉพาะสถาบันขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกลและตั้งใหม่ ต้องการเงินทุนเพื่อการก่อสร้างและการพัฒนา และยังต้องการให้สนับสนุนเงินหมุนเวียนเป็นค่าดำเนินการในระยะแรกก่อนที่สถาบันจะถึงจุดที่จะสามารถเลี้ยงตัวเองได้อย่างมั่นคง ช่วงเวลาดังกล่าวอาจเป็นระยะ 5 - 10 ปี

สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่ง (ร้อยละ 45 ของสถาบันกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด) ต้องใช้เงินกู้จากแหล่งภายนอกเพื่อการก่อสร้างและการพัฒนา หากรัฐบาลมีกองทุนให้กู้ยืมเพื่อช่วยในการพัฒนาสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะเป็นทางออกหนึ่ง แม้จะจัดบริการเงินกู้ให้แล้ว หลายแห่งก็ไม่สามารถที่จะมีกำลังเงินจากการดำเนินงานมากเพียงพอที่จะชำระดอกเบี้ยเงินกู้ และผ่อนชำระหนี้คืนได้ เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเกิดขึ้นใหม่และคงอยู่ได้ เงินกู้จะต้องมีดอกเบี้ยต่ำ มีระยะเวลาผ่อนหนี้ที่ยาวนานและอาจมีเงื่อนไขการกู้ยืมที่ยืดหยุ่นพอที่จะเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ประกอบการในยามวิกฤตด้วย

4. ประเด็นการยกเลิกสิทธิการกู้ยืมจากกองทุนกู้ยืมกยศ. จนถึงปีการศึกษา 2546 ผู้เรียนยากจนในระดับปวช. สามารถกู้ยืมจาก กยศ. เพื่อจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนที่ต้องจ่ายเพิ่มจากเงินที่รัฐบาลอุดหนุนรายหัว และจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายระหว่างเรียน โดยเฉลี่ยผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกู้จากกองทุนประมาณปีละ 35,000 บาทต่อคน

ในปีการศึกษา 2549 สิทธิดังกล่าวจะหมดไปสำหรับผู้เรียนในระดับปวช. ผู้เรียนในระดับปวส. จะหมดสิทธินี้พร้อมกัน แต่ในระดับปวส. มีเงินทุนกู้ยืมคือ กองทุนกู้ยืมที่การชำระหนี้ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ซึ่งผู้เรียนทุกคนมีสิทธิ นอกจากนี้ในระดับปวส. ยังมีทุนกู้ยืม กยศ. (2) ที่สามารถกู้มาเป็นค่าใช้จ่ายระหว่างเรียน

ผู้ประกอบการสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีความเห็นพ้องกันว่า การตัดสิทธิการกู้ยืมแก่ผู้เรียนระดับปวช. โดยไม่มีมาตรการอื่นทดแทน จะมีผลกระทบต่อผู้เรียนระดับปวช. และโดยเฉพาะต่อจำนวนผู้เรียนที่จะสมัครเข้าเรียนในสถาบันเอกชน (ความจริงการตัดสิทธิดังกล่าวจะกระทบต่อผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐด้วย แต่ผลกระทบจะน้อยกว่าเพราะอย่างน้อยผู้เรียนในสถาบันของรัฐไม่ต้องจ่ายค่าเล่าเรียนอยู่แล้ว ถูกกระทบก็เพียงค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนเท่านั้น)

การคุ้มครองการลงทุนของธุรกิจอาชีวศึกษา

นักลงทุนโดยทั่วไปเห็นว่าธุรกิจการศึกษาเป็นการลงทุนในระยะยาว หวังผลตอบแทนโดยรวดเร็วในระยะสั้นไม่ได้ เพราะจำเป็นต้องใช้เวลาในการสร้างบุคลากรวิชาการ สร้างองค์ความรู้ให้แก่องค์กร ตลอดจนสร้างความเชื่อถือ ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่มจำนวนผู้เรียน ภายในหลายๆ ปีของการพัฒนาทั้งด้านกายภาพและด้านอื่นๆ สถาบันแห่งหนึ่งๆ จะต้องใช้เงินจำนวนมากที่เป็นเงินลงทุนก่อสร้าง และเงินสำรองการดำเนินงาน ในขณะที่การดำเนินงานยังไม่เต็มตามกำลังผลิตที่เตรียมไว้ สถาบันที่สร้างใหม่แห่งหนึ่งๆ อาจจะไม่มีการเลยเป็นเวลานานถึง 5 - 10 ปี ธุรกิจประเภทนี้จะไม่ดึงดูดความสนใจจากนักลงทุนมืออาชีพแต่อาจจะดึงดูดความสนใจจากผู้ที่ยากจะทำประโยชน์ให้แก่สังคม ผู้ที่รักธุรกิจโรงเรียน ผู้ไม่คาดหวังกำไรมากมายจากธุรกิจนี้ และมีความอดทนในการบ่มเพาะสถาบันพร้อมที่จะใช้เวลานานสร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันการศึกษา กิจกรรมด้านการศึกษา มีลักษณะเสมือนน้ำซึมบ่อทรายที่จะมีผลประโยชน์เก็บกินได้จนถึงลูก / หลาน

เป็นการยากที่ประมาณได้อย่างถูกต้องว่า การลงทุนในกิจการอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งๆ ต้องลงทุนเท่าไร และได้ผลประกอบการคุ้มทุนหรือไม่ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 401 แห่งที่มีอยู่ในปัจจุบันเกิดขึ้นด้วยการลงทุนในอดีต และตลอดระยะเวลาของการดำเนินกิจการได้มีการเพิ่มทุน หรือสะสมทุนจากกำไรที่เกิดขึ้นในแต่ละปี ส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชีตามมาตรฐานสากลที่แสดงไว้ จึงเป็นการยากที่จะแสดงให้เห็นถึงมูลค่าของทรัพย์สินของสถาบันแต่ละแห่ง เช่น อาคารเรียนสร้างมาแล้วเป็นเวลา 20 ปี มีมูลค่าตามบัญชีเป็นศูนย์แต่ยังมีมูลค่าใช้สอย ราคาที่ดินก็เช่นกัน ราคาในวันเริ่มก่อสร้างสถาบันกับราคาปัจจุบันจะแตกต่างกันถึงหลายเท่า สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่งที่เริ่มด้วยเงินทุนไม่เกิน 10 ล้านบาท ในช่วงเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมา ได้พัฒนาขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนมีทรัพย์สินเพิ่มเป็นหลายพันล้านบาท

จากการสำรวจธุรกิจสถาบันอาชีวศึกษาของหลายๆ แห่ง การลงทุนสร้างสถาบันใหม่ต้องการเงินลงทุน โดยเฉลี่ยประมาณ 50,000 - 100,000 บาท ต่อความจุ 1 คน ดังนั้นสถาบันแห่งหนึ่งที่ตั้งสร้างใหม่เพื่อรองรับนักศึกษา 1,000 คน จะต้องลงทุน 50 - 100 ล้านบาท เงินลงทุนมีค่าแปรผันสูง ขึ้นกับเงื่อนไขต่างๆ ดังนี้

ก. ขนาดและราคาที่ดิน ซึ่งขึ้นกับตำแหน่งที่ตั้งของสถาบัน

ข. วิธีการได้มาของอาคารสถานที่ ซึ่งอาจสร้างขึ้นใหม่หรืออาจซื้อจากผู้ประกอบการอื่น การลงทุนขึ้นกับคุณภาพของอาคารที่สร้าง อุปกรณ์ที่ใช้ หรือหากเป็นอาคารที่ซื้อมาการลงทุนขึ้นกับสภาพขณะซื้อ ราคาซื้อ และการลงทุนเพื่อปรับปรุงสภาพใหม่

ค. ค่าใช้จ่ายดำเนินการ ระยะแรกของการก่อตั้งขณะที่ธุรกิจยังไม่อยู่ตัว และกิจการยังขาดทุนอยู่ ซึ่งมีผลเสมือนเพิ่มทุนก่อนที่ธุรกิจดำเนินการต่อไปได้ นอกจากนี้ในการดำเนินงานของสถาบันผู้ประกอบการไม่คิดค่าตอบแทนให้แก่ตนเองตามราคาตลาด ทำให้การลงทุนและต้นทุนผลิตที่แท้จริงคลาดเคลื่อนได้

หากใช้หลักเกณฑ์การลงทุนก่อสร้างสถาบันตามราคาปัจจุบันต่อความจุเฉลี่ยหัวละ 75,000 บาท จำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาเอกชนปัจจุบันรวมทั้งสิ้นประมาณ 380,000 คน เท่ากับการลงทุนเป็นมูลค่าในราคาปัจจุบัน 28,500 ล้านบาท (แม้ในความเป็นจริงการลงทุนเกิดขึ้นแล้วในอดีตและตามมูลค่าของเงินในขณะนั้นจำนวนเงินจะต่ำกว่านี้) นอกจากนี้ในสถาบันแต่ละแห่งยังมีการสะสมทุนเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาของการดำเนินงาน สำหรับการลงทุนดังกล่าวที่ก่อให้เกิดกำไรเบื้องต้นประมาณ 1,400 ล้านบาทต่อปี (จำนวนกำไรเบื้องต้นหรือ GOP ของระบบอาชีวศึกษาเอกชน ใช้วิธีหาค่าประมาณทางสถิติ จากตัวอย่าง 49 แห่ง) เท่ากับร้อยละ 5 ของเงินลงทุน จึงไม่อาจสรุปได้ว่าการลงทุนในธุรกิจอาชีวศึกษาเป็นการลงทุนที่ดี เพราะเมื่อหักค่าเสื่อมราคาจากกำไรเบื้องต้นเหลือเป็นกำไรสุทธิไม่เกินร้อยละ 2 ผู้ลงทุนย่อมคาดหวังได้รับผลตอบแทนใกล้เคียงกับดอกเบี้ยเงินฝาก การวิเคราะห์จึงสรุปได้ว่า การลงทุนเพื่อการก่อสร้างสถาบันอาชีวศึกษาไม่ดึงดูดความสนใจของนักธุรกิจโดยทั่วไป

สำหรับผู้สนใจในกิจการการศึกษาเป็นพื้นฐานเดิม อาจลงทุนโดยไม่หวังกำไรจากการลงทุนนี้ในระยะสั้นๆ เมื่อแรกเริ่มกิจการอาจไม่มีกำไร แต่หากผ่านพ้นระยะนี้ไปได้ทรัพย์สินที่สร้างและสะสมไว้มีระยะเวลาใช้งานยาวนาน แม้หมดมูลค่าในบัญชีแล้วขณะที่ราคาที่ดินที่เป็นที่ตั้งของสถาบันมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเวลาผ่านไป 10 20 ปี หรือกว่านั้น เมื่อสถาบันมีชื่อเสียงดีแล้ว สถาบันจะทำการอย่างไรอย่างสม่ำเสมอ แม้เป็นจำนวนเงินไม่มากนัก และกำไรคิดเป็นเปอร์เซ็นต์เมื่อเทียบกับรายได้ไม่สูงดังเช่นธุรกิจอื่น แต่กำไรปัจจุบันเทียบกับเงินลงทุนในหลายๆ สิบปีก่อนเป็นเปอร์เซ็นต์ที่สูงพอซึ่งกิจการด้านการศึกษาไม่มีความเสี่ยงและมีความมั่นคงดี หากสามารถรักษานักเรียนไว้ได้ ทั้งนี้ขึ้นกับคุณภาพและชื่อเสียงของสถาบันที่ได้สะสมไว้

สถาบันส่วนใหญ่จะดำเนินกิจการไปได้หากยังมีผู้ก่อตั้งหรือลูกหลานสนใจดูแลกิจการอยู่อย่างสม่ำเสมอ ความเสี่ยงของธุรกิจในระยะแรกมาจากการแข่งขันจากวิทยาลัยของรัฐและจากการบริหารจัดการภายในที่ขาดประสิทธิภาพและไม่มั่นคงพอ สถาบันที่ก่อตั้งใหม่อาจมีความยากลำบากในการดำเนินกิจการระยะแรก หากผ่านพ้นระยะ 10 ปีแรกไปได้กิจการจะอยู่ตัว และดำเนินต่อไปได้โดยมีกำไรบ้าง เมื่อเวลาผ่านไปหลายสิบปีมีความเสี่ยงอีกครั้งหนึ่งเมื่อผู้ก่อตั้งไม่ได้ให้ความสนใจกับกิจการเพียงพอ เช่น มีอายุมากและไม่มีลูกหลานมารับงานต่อ หรือผู้ประกอบการไม่สนใจลงทุนเพิ่มเพื่อพัฒนาองค์กร เพื่อรักษาคุณภาพและเปลี่ยนแปลงให้เป็นองค์กรที่ทันสมัย สถาบันประเภทนี้จะเสื่อมลงอย่างช้าๆ และเลิกหรือโอนกิจการในที่สุด

บทบาทที่อาชีวศึกษาเอกชนมีต่อรัฐ

ภาพรวมในปีการศึกษา 2547 การอาชีวศึกษาเอกชนได้แบ่งภาระรับนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดได้ร้อยละ 38 จากจำนวนนักเรียน / นักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดประมาณ 1 ล้านคน (ลดลงจากปีการศึกษา 2537 ซึ่งสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนรับนักเรียน / นักศึกษาได้ร้อยละ 52 จากจำนวนทั้งหมดประมาณ 7 แสนคน)

พิจารณาในด้านประโยชน์ตจ้กถึงรัฐจากการที่เอกชนลงทุนด้านอาชีวศึกษา อย่างน้อยการลงทุนเพื่อการจัดตั้งสถาบัน 401 แห่ง รวมเป็นเงินกว่า 28,500 ล้านบาท (คิดตามราคาปัจจุบัน) ทำให้รัฐไม่ต้องก่อสร้างวิทยาลัยของรัฐเองเพื่อรองรับจำนวนนักเรียน / นักศึกษาดังกล่าว และหากสถาบันทั้ง 401 แห่งของเอกชนดำเนินการโดยรัฐ (เฉพาะระดับปวช. มีนักเรียนในสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชนประมาณ 233,000 คน) จะเป็นงบประมาณแผ่นดินเพื่อดำเนินการนี้ปีละ 3,700 ล้านบาท เทียบกับเงินจำนวนปีละ 1,800 ล้านบาทที่รัฐบาลอุดหนุนนักเรียนในสถาบัน อาชีวศึกษาเอกชนระดับปวช. ในปัจจุบัน สำหรับระดับปวส. ปัจจุบันสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนรองรับนักศึกษาได้ 147,800 คน หากรัฐจะต้องรับนักศึกษาอีกจำนวนดังกล่าว จะต้องเพิ่มงบประมาณเพื่อการศึกษาาระดับปวส. อีก 2,660 ล้านบาท

กล่าวโดยสรุปคือ กิจการอาชีวศึกษาของเอกชนสามารถแบ่งเบาภาระการลงทุนก่อสร้าง ให้รัฐได้ประมาณ 28,500 ล้านบาท (คิดราคาปัจจุบัน) และยังสามารถลดเงินงบประมาณเพื่อดำเนินการในแต่ละปีได้อีกประมาณ 3,460 ล้านบาท

6.2 ค่าเล่าเรียน : แหล่งรายได้ของสถาบัน

สถาบันตัวอย่าง 49 แห่งเก็บค่าเล่าเรียนได้ปีละ 1,317 ล้านบาท และมีรายได้อื่น (นอกเหนือจากค่าเล่าเรียน เป็นรายรับจากกิจกรรม การสอนเสริมในคาบพิเศษ เงินบริจาค ค่าเช่าทรัพย์สิน รายได้จากการขายอาหารและเครื่องใช้ในสถาบัน เป็นต้น) อีก 56 ล้านบาท รวมรายได้ทั้งหมด 1,373 ล้านบาท ค่าเล่าเรียนจึงเป็นแหล่งรายได้หลักของสถาบันซึ่งสูงถึงร้อยละ 96 ของรายรับทั้งหมด

หากประมาณรายรับจากสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนทั่วประเทศโดยวิธีการสถิติจะเป็นรายรับทั้งสิ้นของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน 401 แห่ง ประมาณ 7,500 ล้านบาท ในจำนวนนี้มีเพียงร้อยละ 4 เป็นรายรับอื่นนอกเหนือจากค่าเล่าเรียน

สถาบันเก็บค่าเล่าเรียน โดยเฉลี่ยดังนี้

สาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ (ต่อหัวต่อปี)

	ระดับปวช. (บาท)	ระดับปวส. (บาท)
สถาบันขนาดใหญ่	15,403	16,631
สถาบันขนาดกลาง	14,843	16,601
สถาบันขนาดเล็ก	13,223	14,733
เฉลี่ยค่าเล่าเรียน	14,404	15,923

สาขาช่างอุตสาหกรรม (ต่อหัวต่อปี)

	ระดับปวช. (บาท)	ระดับปวส. (บาท)
สถาบันขนาดใหญ่	19,174	25,122
สถาบันขนาดกลาง	16,817	23,148
สถาบันขนาดเล็ก	16,418	21,040
เฉลี่ยค่าเล่าเรียน	17,219	22,825

ระดับปวช. ค่าเล่าเรียนที่ผู้เรียนจ่ายจริงไม่เท่ากับค่าเล่าเรียนที่สถาบันได้รับ เพราะรัฐบาลอุดหนุนค่าเล่าเรียนรายหัวในปีการศึกษา 2547 ดังนี้

สาขาพาณิชยกรรม ระดับปวช. 7,340 บาทต่อปี

สาขาช่างอุตสาหกรรม ระดับปวช. 8,940 บาทต่อปี

โดยเฉลี่ยค่าเล่าเรียนในระดับปวส. สูงกว่าปวช. เฉลี่ย (ทุกสาขา) ประมาณร้อยละ 20 แต่เปอร์เซ็นต์ความแตกต่างสูงมากสำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรมคือ สูงกว่าค่าเล่าเรียนในสาขาพาณิชยกรรม/

บริหารธุรกิจประมาณร้อยละ 30 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าสถาบันในภูมิภาค และเก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 20 สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่เก็บค่าเล่าเรียนสูงกว่าสถาบันขนาดเล็กโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 17

การกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนที่แตกต่างกัน โดยผู้ประกอบการสะท้อนให้เห็นความแตกต่างของต้นทุนผลิต เช่น ต้นทุนการจัดการเรียนการสอนในระดับปวส. สูงกว่าปวช. ต้นทุนของสาขาช่างอุตสาหกรรมสูงกว่าสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ เป็นต้น

เมื่อเทียบกับวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ อัตราค่าเล่าเรียนที่ผู้เรียนจ่ายในวิทยาลัยของรัฐต่ำกว่ามากในระดับปวช. ซึ่งถือเป็นการศึกษาระดับพื้นฐานตามกฎหมายรัฐ ต้องจัดการศึกษาให้ฟรี แต่ในความเป็นจริงผู้เรียนต้องจ่ายค่าธรรมเนียม และค่าบำรุงการศึกษาโดยเฉลี่ยประมาณ 1,200 - 1,500 บาทต่อปี หรือเท่ากับร้อยละ 10 - 15 ของต้นทุนการผลิต ส่วนในระดับปวส. ผู้เรียนยังต้องจ่ายค่าบำรุงการศึกษาและค่าธรรมเนียมต่างๆ ประมาณปีละ 4,000 - 5,000 บาท หรือประมาณเท่ากับร้อยละ 25 - 30 ของต้นทุนผลิต แต่ในสถาบันอาชีวศึกษาของรัฐผู้เรียนอาจมีค่าใช้จ่ายเพิ่มที่ไม่ได้แสดงตัวเลขไว้ เช่น เพื่อซื้อวัสดุฝึกซึ่งนักเรียนต้องจัดหาเอง ค่าบำรุงการศึกษางานรายการ ค่าเล่าเรียนในคาบพิเศษ และในบางแห่งที่ผู้ปกครองถูกขอร้องให้บริจาคเพื่อซื้ออุปกรณ์บางอย่างที่จำเป็น

สำหรับสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน รัฐอุดหนุนเงินรายหัวระดับปวช. เฉลี่ยประมาณปีละ 8,200 บาท ประมาณเท่ากับร้อยละ 50 ของต้นทุนผลิตโดยเฉลี่ยในระดับปวช. ผู้เรียนยังต้องจ่ายค่าบำรุงการศึกษาอีกปีละประมาณ 5,000 - 15,000 บาท

ส่วนในระดับปวส. รัฐไม่ได้ให้การอุดหนุนแก่ผู้เรียนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ผู้เรียนยังคงจ่ายค่าเล่าเรียนเต็มตามที่สถาบันเรียกเก็บ ยกเว้นผู้เรียนยากจนที่อาจกู้จากกองทุนกยศ. มาจ่ายค่าเล่าเรียน แต่ภายหลังการปฏิรูปทางการเงินเพื่ออุดมศึกษา นอกจากผู้เรียนทุกคนมีสิทธิกู้จากกองทุนกู้ยืมการ. มาจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนแล้ว ในระยะต่อไปผู้เรียนยังได้รับการอุดหนุนค่าเล่าเรียนเป็นรายหัวประมาณเท่ากับร้อยละ 35 - 50 ของค่าเล่าเรียน ขึ้นกับสาขาวิชาที่เรียน

ความคิดเห็นของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ นอกจากขอให้รัฐอุดหนุนค่าเล่าเรียนทั้งในระดับปวช. และปวส. ให้เท่าเทียมกับที่อุดหนุนวิทยาลัยของรัฐแล้ว ยังมีความประสงค์ให้กระทรวงศึกษาธิการยกเพดานค่าเล่าเรียนให้สูงขึ้นเพื่อให้สถาบันสามารถเพิ่มค่าเล่าเรียนได้หรือให้ยกเลิกการกำหนดเพดานค่าเล่าเรียนโดยสิ้นเชิง โดยนัยนี้การกำหนดค่าเล่าเรียนของสถาบันแต่ละแห่งจะปลอดจากการควบคุมโดยรัฐ และปล่อยให้กลไกตลาดและต้นทุนผลิตเป็นตัวกำหนดราคา นโยบายเพดานค่าเล่าเรียนจะเอื้อให้เกิดการพัฒนาอาชีวศึกษาทั้งด้านคุณภาพและปริมาณในภาคเอกชน และลดภาระของรัฐบาลเพื่อการอาชีวศึกษาได้

6.3 ประเด็นการพิจารณาปรับเพดานค่าเล่าเรียน

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดเพดานค่าเล่าเรียนในระดับปวส. ครั้งสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา 2540 โดยสาขาช่างอุตสาหกรรมเก็บได้ไม่เกิน 21,280 บาทต่อคนต่อปี และสาขาบริหารธุรกิจปีละ 13,070 บาทต่อคน แต่กรณีที่สถาบันแห่งใดมีการจัดการที่มีมาตรฐานสูงจะสามารถทำเรื่องขออนุมัติเก็บค่าพัฒนา และ / หรือค่ากิจกรรมเพิ่มได้เป็นรายๆ ไป

ด้วยวิธีปฏิบัติเช่นนี้การคิดค่าเล่าเรียน (ซึ่งรวมค่าหน่วยกิต เงินอุดหนุนจากรัฐ ค่าธรรมเนียม ค่าพัฒนา และค่ากิจกรรมต่างๆ) ในแต่ละแห่งจึงแตกต่างกันได้ ตั้งแต่อัตราต่ำสุดที่ 10,000 บาทต่อปี จนถึงสูงที่สุด 22,530 บาท สำหรับสาขาบริหารธุรกิจ และอัตราต่ำสุด 12,000 บาท ถึงสูงสุด 29,180 บาท สำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรม ความแตกต่างได้สะท้อนให้เห็นระดับของคุณภาพการศึกษาที่สถาบันแต่ละแห่งจัดขึ้น และอาจสะท้อนต้นทุนผลิตของแต่ละแห่งด้วย

กล่าวโดยสรุป คือตามระเบียบปฏิบัติปัจจุบันการกำหนดอัตราค่าเล่าเรียนมีความยืดหยุ่นอยู่บ้าง แต่ยังคงอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ขณะเดียวกันกลไกตลาดก็เป็นส่วนประกอบการตัดสินใจของผู้ประกอบการว่าควรเก็บค่าเล่าเรียนได้เท่าไร ภายใต้สภาพการจัดการ คุณภาพ และสภาพแวดล้อมของแต่ละแห่ง

เหตุผลเพิ่มในการปรับเพดานให้สูงขึ้นจากปัจจุบัน อาจมาจากเหตุผลเงินเฟ้อใน 9 ปีภายหลังจากการปรับเพดานครั้งสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา 2540 ช่วงเวลาดังแต่ปีการศึกษา 2540 - 2549 อัตราเงินเฟ้อสะสมประมาณเท่ากับร้อยละ 30 เพดานค่าเล่าเรียนอาจได้ปรับประมาณร้อยละ 30 ซึ่งทำให้เพดานค่าเล่าเรียนระดับปวส. สาขาบริหารธุรกิจถูกปรับจาก 13,070 บาทต่อปีเป็นประมาณ 17,000 บาท และเพดานสำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรมปรับจาก 21,280 บาทต่อปีเป็น 27,600 บาทต่อปี นอกจากการเพิ่มเพดานค่าเล่าเรียนแล้ว ค่าพัฒนาและค่ากิจกรรม สถาบันแต่ละแห่งอาจขอเพิ่มได้ตามบริการพิเศษที่จัดขึ้นดังเช่นที่เคยปฏิบัติในปัจจุบัน

โดยรวมแล้วสถาบันที่มีคุณภาพดีอาจเก็บค่าเล่าเรียนได้สูงถึง 26,000 บาทต่อปีต่อคน สำหรับสาขาบริหารธุรกิจ และอาจจะเก็บได้ถึง 36,000 บาท สำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรม ด้วยอัตราค่าเล่าเรียนเช่นนี้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนน่าจะจัดบริการการศึกษาให้ดีถึงอีกระดับหนึ่ง เพราะมีรายรับมากพอในการจ่ายเป็นค่าสอนที่คาดว่ามีความดีขึ้น ด้วยการเพิ่มอาจารย์ที่มีวุฒิสอนสูงขึ้น (ปัจจุบันในระบบอาชีวศึกษาเอกชน จากการสำรวจอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโทขึ้นไปมีร้อยละ 13 ที่มีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 81 และมีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 6) จ่ายเงินเดือนอาจารย์สูงขึ้น และลดภาระการสอน (load) ของอาจารย์ลงบ้าง ด้วยอัตราค่าเล่าเรียนที่เพิ่มประมาณ 7,000 บาทต่อคนต่อปี ค่าใช้จ่ายในการสอนโดยตรงสามารถเพิ่มขึ้นได้เกือบเท่าตัว อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคงทำให้เกิดขึ้นไม่ได้ภายใน 1 ปี และสถาบันบางแห่งอาจไม่มีศักยภาพเพิ่มค่าเล่าเรียนเสมอไป แม้

กระทรวงศึกษาธิการจะปรับเพดานให้สูงขึ้นแล้ว และแม้จะปรับค่าเล่าเรียนและมีรายรับเพิ่มขึ้นแล้วยังต้องใช้เวลาอีกหลายปีในการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ และปรับคุณภาพของการเรียนการสอนอย่างค่อยเป็นค่อยไป

นอกจากการพัฒนาคุณภาพดังกล่าวแล้ว หากสถาบันบางแห่งมีความประสงค์จัดการเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษาที่มี **คุณภาพสูงเป็นพิเศษ** ด้วยต้นทุนผลิตที่สูงขึ้น และต้องการเก็บ ค่าเล่าเรียนในอัตราที่สูงกว่าที่กล่าวไว้แล้ว ยังมีช่องทางทำได้ โดยอาศัยเพดานค่าเล่าเรียนที่กำหนดขึ้นใหม่ที่ 17,000 บาท และ 27,600 บาทต่อปี สำหรับสาขาบริหารธุรกิจและสาขาช่างอุตสาหกรรมตามลำดับ

วิธีการคือ ต้องขออนุมัติการเพิ่มค่าเล่าเรียนเพื่อคุณภาพพิเศษจากกระทรวงศึกษาธิการ ค่าเล่าเรียนที่ขอเพิ่มขึ้นนี้จะเพิ่มพร้อมกับการเพิ่มค่าใช้จ่ายในการพัฒนาด้านคุณภาพ ซึ่งอาจแสดงได้ด้วยต้นทุนผลิตที่สูงขึ้น และมาตรฐานการจัดการที่สูงกว่าปกติ ตัวอย่างเช่น สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนแห่งหนึ่ง อาจกำหนดมาตรฐานอาจารย์ให้มีปริญญาโท (ในสัดส่วนสูง) หรือกำหนดสัดส่วนนักเรียนต่ออาจารย์ 1 คน หรืออาจควบคุมจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียนไม่ให้มากเกินไป หรืออาจเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่มาใช้ หรืออาจลงทุนเพื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมากกว่าปกติ เมื่อเป็นเช่นนี้ค่าเล่าเรียนอาจเพิ่มขึ้นได้ในรูปของ “ค่าพัฒนาคุณภาพพิเศษ” โดยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการ

โดยนัยนี้ค่าเล่าเรียนของสถาบันคุณภาพสูง อาจสูงขึ้นเป็น 30,000 บาทต่อปี สำหรับสาขาบริหารธุรกิจ หรืออาจสูงถึง 40,000 บาทต่อปี สำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรม

โดยสรุปเรื่องการเพิ่มค่าเล่าเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน คือ

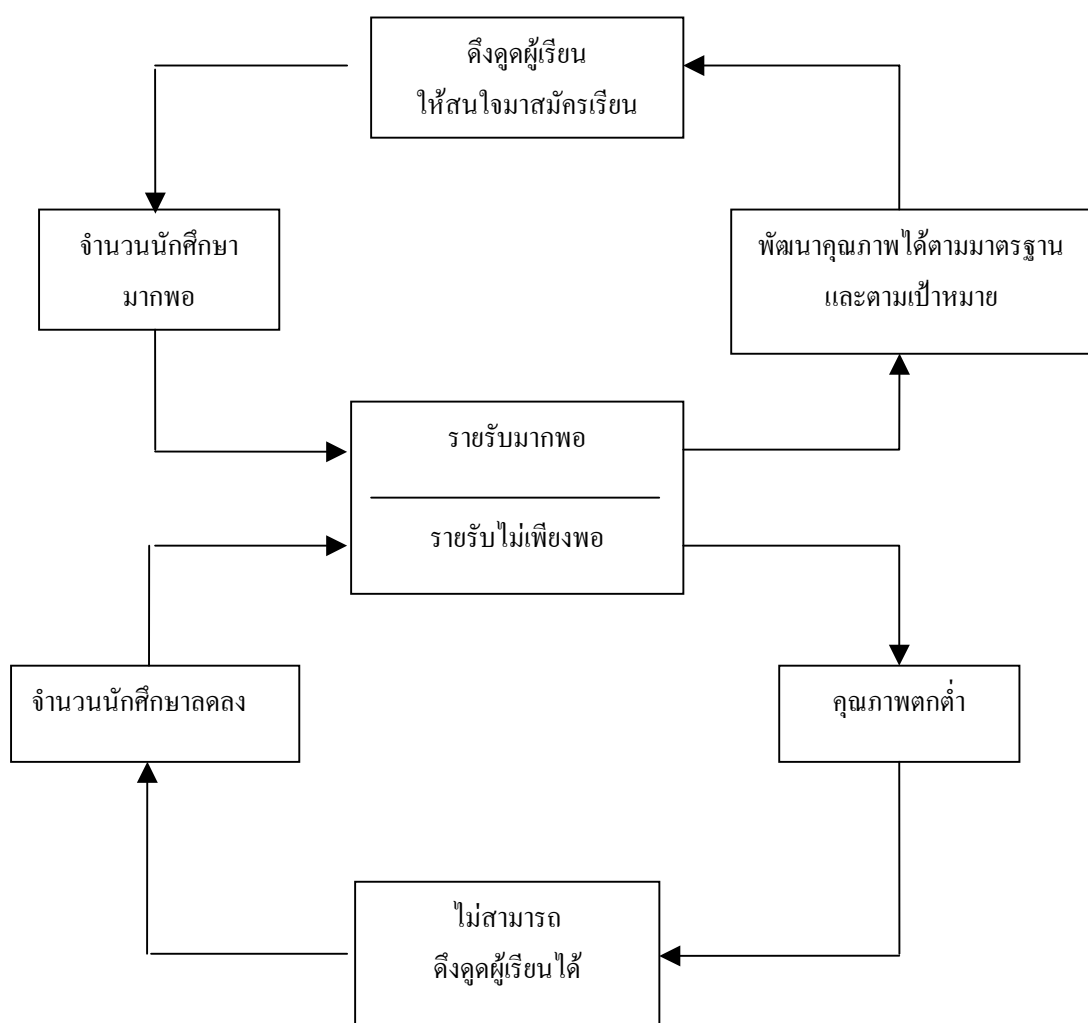
- ก. ให้มีการปรับเพดานค่าเล่าเรียนให้สูงขึ้นตามอัตราเงินเฟ้อ
- ข. การปรับเพิ่มค่าพัฒนาเพื่อคุณภาพตามปกติให้คงไว้ โดยอาจปรับเปลี่ยนบ้างเล็กน้อยตามอัตราเงินเฟ้อ
- ค. ให้มีการปรับเพิ่มค่าพัฒนาเพื่อ “**คุณภาพพิเศษ**” ซึ่งต้องขออนุมัติกระทรวงศึกษาธิการเป็นรายกรณี

โดยวิธีนี้จะเพิ่ม**ความยืดหยุ่น**ในการกำหนดค่าเล่าเรียนให้แก่สถาบันต่างๆ ที่อาจมีนโยบายในเรื่องคุณภาพแตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้เรียนยังมีสิทธิที่จะเลือกเข้าเรียนในสถาบันที่มีคุณภาพสอดคล้องกับราคาที่ตั้งขึ้น

ประเด็นที่กระทรวงศึกษาธิการอาจเป็นห่วงคือ สถาบันอาจมีรายได้มาก และมีกำไรมากเกินไป อาจก่อให้เกิดความลำบากแก่ผู้ประกอบการที่ต้องมีการจ่ายค่าเล่าเรียนเพิ่มขึ้น ในเรื่องนี้กระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจพิจารณาอนุมัติค่าเล่าเรียนให้สอดคล้องกับคุณภาพ และผู้เรียนเองยังมีสิทธิเป็นผู้เลือกสุดท้ายว่าเลือกเรียนที่ใด ในราคาเท่าไร กระทรวงศึกษาธิการไม่น่าเป็นห่วงในเรื่องผู้

ประกอบการที่พยายามทำกำไรมากจนถึงกับเอาเปรียบผู้เรียน เพื่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาเอกชนทั้งระบบกระทรวงศึกษาธิการน่าจะยินยอมให้สถาบันต่างๆ มีรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อนำเงินส่วนเกินมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพดังภาพวงจรการพัฒนาคุณภาพข้างล่าง

ภาพที่ 13 วงจรการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษาเอกชน

วงจรมีแสดงให้เห็นว่าการจัดการอาชีวศึกษาเอกชนนั้น การได้มาซึ่งงบประมาณที่เพียงพอจะสามารถพัฒนาคุณภาพให้ดีขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากได้จำนวนผู้เรียนที่มากพอนั่นเอง แต่ในทาง

ตรงข้ามคุณภาพจะลดลง หากไม่มีงบประมาณเพียงพอ ผู้เรียนก็จะเลือกเรียนในระดับการศึกษาประเภทอื่นแทน

จากผลการสำรวจ กิจกรรมอาชีวศึกษาในปัจจุบันเป็นธุรกิจที่ผลตอบแทนไม่สูงพอที่ดึงดูดนักลงทุนให้มาลงทุนในกิจการนี้ หากยินยอมให้ธุรกิจนี้มีผลตอบแทนเพิ่มขึ้น ในระยะยาวจะมีผู้มาลงทุนสร้างหรือขยายกิจการอาชีวศึกษา ย่อมเป็นประโยชน์ต่อรัฐบาลที่มีผู้มาช่วยแบ่งเบาภาระทางการเงิน และรัฐบาลจะได้ใช้ทรัพยากรที่เหลือไปปรับปรุงคุณภาพกิจการอาชีวศึกษาของรัฐบาลได้ต่อไป

การเพิ่มเพดานค่าเล่าเรียนและการสร้างเงื่อนไขให้สถาบันต่างๆ การเก็บค่าเล่าเรียนสูงเป็นพิเศษเพื่อพัฒนาคุณภาพ จะมีผลกระทบต่อสถาบันเพียงไม่กี่แห่ง ในระยะเวลา 2 - 3 ปี อาจจะมีผลกระทบต่อถึงสถาบันเพียง 30 - 40 แห่ง (ประมาณร้อยละ 8 - 10 ของยอดรวมทั้งหมด) ซึ่งปัจจุบันถือว่า มีคุณภาพสูงถึงขั้นหนึ่งแล้ว ที่เหลืออีกประมาณ 200 - 300 แห่ง อาจจะได้รับอานิสงส์จากการได้โอกาสเพิ่มค่าเล่าเรียนทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และอาจจะค่อยๆ ปรับคุณภาพให้ดีขึ้นจากปัจจุบัน (ซึ่งปัจจุบันยังต่ำอยู่) สถาบันอีกประมาณ 50 - 100 แห่ง อาจไม่ได้รับอานิสงส์จากการปรับเพดานเลย เพราะค่าเล่าเรียนปัจจุบันที่เก็บยังต่ำกว่าเพดานเดิมอยู่แล้ว หากจะขยับค่าเล่าเรียนขึ้นไปจะมีผลให้นักเรียนลดลงไปอีก

6.4 ผลกระทบจากเงินกู้ icro : เพดานเงินกู้

กองทุนเงินกู้ icro. เปิดโอกาสให้นักศึกษาทุกคนในระดับปวส. สามารถกู้เงินมาจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนได้ นับเป็นโอกาสอันดีที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนต่างๆ จะสามารถขยับค่าเล่าเรียนขึ้นไปได้ โดยผู้ปกครองมิได้มีภาระเพิ่มขึ้นเพราะนักศึกษาทุกคนสามารถใช้สิทธิกู้กองทุน icro. จ่ายเป็นค่าเล่าเรียนได้ ดังนั้นการเพิ่มเพดานค่าเล่าเรียนและการเพิ่มค่าพัฒนาเพื่อคุณภาพน่าจะทำให้เกิดผลดีเป็นรูปธรรมได้ โดยอาศัยการอุดหนุนจากกองทุน icro. แต่ที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องพึงระวังคือ **ต้องไม่**ให้สถาบันต่างๆ จួយโอกาสเพิ่มค่าเล่าเรียนจากเหตุเพราะมี icro.

อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นเงินกู้ icro. เพื่อค่าเล่าเรียนว่าควรจะกำหนดเพดานเงินกู้ไว้เท่าไร ทางเลือกอาจจะมีสองทาง คือ

1. กำหนดเพดานต่ำ ให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ (คือ ประมาณร้อยละ 90) กู้จ่ายค่าเล่าเรียน (ในอัตราปัจจุบัน) ได้ทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 10 ของผู้เรียนที่ต้องจ่ายเพิ่มเองด้วยเงินสด
2. กำหนดเพดานให้สูงเกิน เพื่อการเพิ่มค่าเล่าเรียนในอนาคต โดยทางเลือกนี้ผู้เรียนทุกคนสามารถกู้ icro. จ่ายค่าเล่าเรียนได้ทั้งหมด โดยไม่ต้องจ่ายเงินสดเพิ่ม

ตามวิธีที่หนึ่ง เพดานเงินกู้สาขาบริหารธุรกิจประมาณที่ 20,000 บาทต่อปี และเพดานเงินกู้สำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรมประมาณที่ 27,000 บาทต่อปี

ตามวิธีที่สอง เพดานเงินกู้สำหรับสาขาบริหารธุรกิจประมาณ 30,000 บาทต่อปี และสาขาช่างอุตสาหกรรมประมาณที่ 40,000 บาทต่อปี

เพดานเงินกู้ ครอบ. อาจไม่จำเป็นต้องตั้งให้สูงในระยะแรก (เพราะจะเกินอัตราค่าเล่าเรียนที่เก็บในปัจจุบัน) แต่ก็ไม่ควรให้ต่ำจนเกินไป หากต่ำจนผู้เรียนส่วนหนึ่งต้องจ่ายค่าเล่าเรียนเพิ่มด้วยเงินสด ผู้เรียนในกลุ่มที่มีทางเลือกอื่นคือ สามารถเลือกเรียนในระดับปริญญาตรี ซึ่งปัจจุบันกำหนดเพดานเงินกู้ไว้ที่ 60,000 บาทต่อปี

การมีเงินกู้ ครอบ. จะช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ปกครอง แม้สถาบันจะเพิ่มค่าเล่าเรียนขึ้นบ้างภาระการเงินจะตกไปที่กองทุน การมีกองทุน ครอบ. จะมีผลกระทบต่อสถาบันที่เก็บค่าเล่าเรียนถูกและคุณภาพต่ำเพราะเมื่อปลอดจากภาระค่าเล่าเรียนผู้เรียนจะสมัครเข้าเรียนในสถาบันที่มีคุณภาพสูงก่อน

การพัฒนาอาชีวศึกษาเอกชน

นโยบายเกี่ยวกับอัตราค่าเล่าเรียน นโยบายเกี่ยวกับการอุดหนุนผู้เรียนแบบ Demand Side Financing และนโยบายเกี่ยวกับเงินกู้ ครอบ. เป็นค่าเล่าเรียน และเงินกู้ กยศ. เป็นค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนมีส่วนสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการอาชีวศึกษาเอกชน แต่ที่สำคัญกว่านี้คือ นโยบายการอาชีวศึกษาในภาครัฐที่จะมีผลกระทบต่อการพัฒนาอาชีวศึกษาเอกชนในภาพรวม รัฐบาลมีนโยบายให้เอกชนมีส่วนร่วมในการศึกษาของชาติมากขึ้น มีมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2548 ว่า ในระดับอุดมศึกษา รัฐจะลดบทบาทจากการเป็นผู้จัดและดำเนินการด้านอุดมศึกษามาเป็นผู้ส่งเสริมกิจการในด้านนี้

แต่นโยบายดังกล่าวมิได้ถ่ายทอดลงมาถึงระดับผู้ปฏิบัติ วิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ และสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเป็นคู่แข่งกันและกันในการแข่งขันนักศึกษา ผู้เรียนจะสมัครเข้าเรียนในวิทยาลัยของรัฐก่อน โดยเสียค่าเล่าเรียนในอัตราที่ต่ำกว่าและคุณภาพไม่ด้อยกว่า หากสมัครเข้าไม่ได้จึงเลือกเรียนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ผู้มีฐานะดีอาจมองข้ามการเรียนในระดับอาชีวศึกษาไปสู่การเรียนในมหาวิทยาลัย ซึ่งจะเลือกมหาวิทยาลัยของรัฐก่อน โดยเหตุผลเดียวกันคือ ค่าเล่าเรียนต่ำกว่า (หากสอบคัดเลือกเข้าได้) เมื่อสอบเข้าไม่ได้จึงสมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยเอกชน ภายใต้สภาพการแข่งขันนี้ทั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐและมหาวิทยาลัยของรัฐ ต่างเพิ่มจำนวนรับนักศึกษากันอย่างมากมาย ทั้งๆ ยังอยู่ภายใต้สภาวะการณ์ที่ขาดแคลนงบประมาณ ทำให้เกิดผลผลิตที่มีแต่ปริมาณขาดคุณภาพ ตามด้วยผู้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากมายแต่ว่างงาน ภายใต้สภาวะขาดแคลน สถาบันของรัฐหารายได้เพิ่มด้วยการเปิด “หลักสูตรพิเศษ” เก็บค่าเล่าเรียนในอัตราที่สูงขึ้นสำหรับโครงการที่ไม่ได้รับการอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน แต่คงใช้สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวกตลอดจนบริการต่างๆ การบริหารโครงการจึงก่อให้เกิดรายได้ที่ถือเป็นรายได้พิเศษเพิ่มให้แก่อาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ตลอดจนผู้บริหารตั้งแต่ระดับผู้อำนวยการโครงการ ระดับ หัวหน้า

ภาค คณบดี รองอธิการบดี และอธิการบดี กลายเป็นธุรกิจอุดมศึกษาภาครัฐที่เกิดขึ้นแข่งขันกับ อุดมศึกษาเอกชน โดยนับนี้อาชีวศึกษาเอกชนและอุดมศึกษาเอกชนจึงต้องสู้กับคู่แข่งภาครัฐในสอง สังกะยีน คือ

1. แข่งกับภาครัฐในหลักสูตรปกติที่จัดขึ้น ด้วยการอุดหนุนโดยงบประมาณแผ่นดิน ใน ภาคนี้รัฐอุดหนุนเป็นงบดำเนินการประมาณปีละ 35,000 ล้านบาท ทำให้อัตรากำลังที่เก็บเท่ากับ ร้อยละ 25 ของต้นทุนที่แท้จริง

2. แข่งขันกับธุรกิจภาครัฐในหลักสูตรพิเศษ ซึ่งเก็บค่าเล่าเรียนประมาณร้อยละ 75 ของ ต้นทุนผลิตที่แท้จริง เพราะสามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานและบริการจากภาครัฐมาใช้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย หรือมีได้มูลค่าที่แท้จริงบวกเข้าไปในราคา โครงการประเภทนี้มีธุรกิจที่ก่อให้เกิดรายได้รวมกันเป็น เงินทั้งสิ้นปีละอย่างน้อย 10,000 ล้านบาท (รวมการเรียนการสอนในระดับปริญญาโท / เอกด้วย) ปริมาณเงินจำนวนนี้ประมาณเท่ากับรายรับของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งระดับ (ปวส. และปริญญา) ทั้งระบบ ดังนั้นธุรกิจอุดมศึกษาในภาครัฐจึงนับได้ว่าเป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่พอสมควร มีนักศึกษาที่ ได้รับหรือใช้บริการนี้ประมาณ 350,000 คน ซึ่งเป็นจำนวนเท่ากับนักศึกษาในสถาบันเอกชนทั้งหมด จำนวนรายรับ 10,000 ล้านบาท หรือร้อยละ 70 – 80 จะตกเป็นรายได้ของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารและ บุคลากรอื่นๆ

ธุรกิจดังกล่าวมิได้เป็นธุรกิจที่แอบแฝง มีพระราชบัญญัติเฉพาะของสถาบันแต่ละแห่ง รองรับ จึงถือได้ว่าเป็นธุรกิจที่ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งมองในภาพหนึ่งธุรกิจที่ก่อให้เกิดบริการอุดม ศึกษาที่หลากหลายเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน ได้ใช้ทรัพยากรที่เป็นอาคารสถานที่และโครงสร้างทางการ บริหารที่เป็นส่วนเกินอยู่ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ขณะเดียวกันก็เอื้อประโยชน์ให้แก่อาจารย์และ บุคลากรของสถาบัน และอาจมีทรัพยากรส่วนเกินเหลือเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสถาบันบ้าง

อย่างไรก็ตาม ผู้กำหนดนโยบายอุดมศึกษาของชาติ น่าจะได้พิจารณาการพัฒนาอุดม ศึกษาทั้งระบบ ซึ่งจะพิจารณาถึงคุณภาพ ปริมาณผลิต ความชอบธรรมในการแข่งขันระหว่างธุรกิจ ภาครัฐและภาคเอกชน การใช้ทรัพยากรและการลงทุน ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน เป้าหมายสุดท้าย คือ ต้องให้ได้ผลผลิตที่มีความเป็นเลิศในด้านคุณภาพ มีความพอดีในเรื่องปริมาณของผลผลิตในสาขา ต่างๆ ระดับต่างๆ มีการลงทุนที่แบ่งสัดส่วนระหว่างภาครัฐและเอกชนที่เป็นผู้ประกอบการ ผู้ปกครอง และผู้เรียน

การปฏิรูปอุดมศึกษาได้พยายามพิจารณาประเด็นเหล่านี้ และมีคำตอบในภาคทฤษฎี แต่การ นำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้ระบบมีความสมดุล ยังต้องใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา อย่างน้อย 5 – 10 ปี หากไม่ถูกต้องด้านจนหมดความพยายามเสียก่อน

สำหรับอาชีวศึกษา หากรัฐเห็นประโยชน์การศึกษาระดับนี้ และจะส่งเสริมการอาชีวศึกษา อย่างจริงจัง น่าจะมองอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชนทั้งระบบเป็นหนึ่งเดียว และห้ามมาตรการให้

ผู้เรียนสนใจเรียนในระดับนี้เพิ่มขึ้น ปรับมาตรฐานและปรับหลักสูตรด้านวิชาการและการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสามารถออกไปทำงานและมีอาชีพที่ก้าวหน้าได้ด้วย ดังนั้น ภาครัฐและเอกชนต้องร่วมกันเพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่สำหรับอาชีวศึกษา โดยเน้นจุดเด่นต่างๆ คือ

ภาพลักษณ์ที่ดี

1. เป็นอาชีพที่ดี อาชีพที่น่าสนใจ ก้าวหน้าได้ด้วยความสามารถเฉพาะตัว
2. สามารถเรียนจบในเวลาอันรวดเร็ว มีโอกาสได้งาน และทำงานได้โดยทันที
3. ผู้ไม่สันทัดทางวิชาการ สามารถเรียนจบได้
4. ค่าเล่าเรียนไม่สูงจนเกินไป ค่าใช้จ่ายระหว่างเรียนต่ำ
5. หากประสงค์หาความรู้เพิ่มเติม จะเรียนต่อยอดจนถึงปริญญาตรีได้ในระหว่างทำงาน

ภาพลักษณ์ที่จะต้องแก้ไขคือ

1. ผู้เรียนอาชีวศึกษาไม่มีความรู้พื้นฐานพอที่จะเข้ามหาวิทยาลัย จึงต้องเรียนระดับอาชีวศึกษา
2. เรียนอาชีวศึกษาเพื่อเป็นทางผ่านชั่วคราว เมื่อจบแล้วสามารถเรียนต่อในระดับปริญญาได้โดยทันที (ปัจจุบันร้อยละ 85 ของผู้จบระดับปวช. และร้อยละ 65 ของผู้จบระดับปวส. เรียนต่อโดยทันที)
3. เรียนอาชีวศึกษาจบแล้วไม่มีงานทำหรือหางานยาก
4. อาชีวศึกษามีแต่เด็กเกเร โดยเฉพาะอาชีวศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรม
5. ผู้จบอาชีวศึกษาต้องทำงานหนัก และทำงานในระดับล่าง ต้องไปเป็นลูกมือคนอื่น

หากไม่สามารถแก้ภาพลักษณ์ที่ไม่ดีได้ ทุกคนจะมุ่งหน้าไปเรียนในระดับปริญญา จุดจบของประเทศคือ คนส่วนใหญ่จะมีปริญญา บัณฑิตส่วนหนึ่งจะมีคุณภาพต่ำ หางานทำไม่ได้ หรือทำงานในตำแหน่งไม่สมกับฐานะการเป็นบัณฑิต เป็นการทำงานต่ำกว่าระดับด้านวุฒิมหาวิทยาลัย

ปัจจุบันแต่ละปียังมีผู้จบปวช. หรือจบมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 สายสามัญประมาณ 170,000 คน สมัครเข้าเรียนในระดับปวส. ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐ และสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเท่ากับร้อยละ 28 ของผู้จบในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 ทั้งหมด และในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 มีผู้สมัครเข้าเรียนในสายอาชีพประมาณปีละ 220,000 คน เท่ากับร้อยละ 40 ของผู้จบระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 หากจะส่งเสริมการอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง ควรวางเป้าหมายว่าจะเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนในสายอาชีวศึกษาระดับปวช. และปวส. เท่าไร เมื่อคำนึงถึงการใช้อาชีวศึกษาเป็นทางผ่านเพื่อเรียนต่อด้วยแล้ว จำนวนผู้เข้าเรียนในสายอาชีวศึกษาในกลุ่มอายุหนึ่งๆ ของผู้เรียนจะมีประมาณ 110,000 คน ที่ตกค้างเพื่อทำงานในระดับปวช. หรือระดับปวส. โดยไม่เรียนต่อทันที จำนวนนี้เทียบกับกลุ่มอายุของประชากร

จะประมาณเท่ากับร้อยละ 10 แต่หากเทียบกับประชากรที่เรียนผ่านชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ประมาณร้อยละ 20 จะจบและทำงานในสายอาชีพศึกษาทั้งระดับปวช. และปวส.

นอกจากนี้กระบวนการพัฒนาอาชีพศึกษาควรวางแผนการแบ่งสัดส่วนของผู้เรียนในภาครัฐ และ ภาคเอกชน แบ่งสัดส่วนผู้เรียนในสายบริหารธุรกิจ ช่างอุตสาหกรรม เกษตรกรรม คหกรรม และ ศิลปกรรม และหลักสูตรพิเศษต่างๆ ที่เอกชนไม่สามารถจัดได้โดยอาจจัดขึ้นคุณภาพของสถาบัน และ จัดผลผลิตที่เป็นผู้จบหลักสูตรปวส. ให้อยู่ในระดับคุณภาพต่างๆ อย่างน้อย 3 ระดับ แต่ที่สำคัญคือ ทั้งวิทยาลัยของรัฐและสถาบันของเอกชนต้องวัดระดับคุณภาพด้วยตัววัดเดียวกัน และอยู่ภายใต้การ ควบคุมมาตรฐานเช่นเดียวกันด้วย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางนี้ และเพื่อให้เกิดบูรณาการ ในการบริหารการอาชีพศึกษาทั้งระบบกระทรวงศึกษาธิการอาจต้องปรับโครงสร้างการบริหารใหม่ ให้เป็นเอกภาพที่สามารถบริหารการอาชีพศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้เป็นระบบเดียวกัน

6.5 ต้นทุนการผลิตต่อหัว

สถาบันอาชีพศึกษาเอกชนส่วนใหญ่สอนทั้งระดับปวช. และปวส. การเรียนการสอนใช้ ทรัพยากรร่วมกันทั้งสองระดับได้แก่ การบริหารงานในส่วนกลาง อาจารย์ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ (Lab) คอมพิวเตอร์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ

สถาบันอาชีพศึกษาเอกชนที่เปิดสอนทั้งสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ และสาขาช่าง อุตสาหกรรมจะมีการใช้ทรัพยากรร่วมกันเป็นบางส่วน เช่น อาจารย์ที่สอนวิชาทั่วไป ห้องเรียน ห้อง คอมพิวเตอร์ การบริการในส่วนกลาง แต่มีส่วนที่แยกคือ อาจารย์ที่สอนวิชาเฉพาะ ห้องปฏิบัติการ ซึ่งจะมีอุปกรณ์แยกตามสาขาวิชาเอก การใช้วัสดุสอนตามสาขาวิชาเอก

สถาบันอาชีพศึกษาเอกชนบางแห่งอาจจัดรวมอยู่กับ โรงเรียนสายสามัญ และใช้อาคาร อุปกรณ์ บางส่วนร่วมกัน ตลอดจนบริการ การบริหารส่วนกลางก็ใช้ร่วมกันด้วย

การจัดการบริหารและการจัดการเรียนการสอนที่มีลักษณะร่วมกัน และแยกกันเป็นบางส่วน ทำให้มีความยากลำบากในการวิเคราะห์ต้นทุนผลิต นอกจากนี้สถาบันแต่ละแห่งมิได้ทำบัญชีตาม มาตรฐานสากล รูปแบบของระบบบัญชี และระบบข้อมูลเพื่อการบริหารถูกสร้างขึ้นเป็นการเฉพาะ ตามความจำเป็นของผู้บริหารแต่ละแห่ง มิได้มีมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดขึ้นโดยกระทรวงศึกษาธิการ ทุกสถาบันอาชีพศึกษาเอกชนที่ตกเป็นตัวอย่างของการสำรวจ ไม่เคยทำการวิเคราะห์เพื่อศึกษาต้นทุน ผลิตอย่างแท้จริง การบริหารเงินส่วนใหญ่ควบคุมให้มีรายรับพอกับรายจ่ายด้วยการทำบัญชีเงินสด

ในภาพรวมต้นทุนผลิตต่อหัวต่อ 1 ปีการศึกษา อาจคำนวณอย่างคร่าวๆ จากค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของทั้งปี หารด้วยจำนวนนักเรียน / นักศึกษาทั้งหมดที่เรียนทั้งในระดับปวช. และปวส. ผลการคำนวณต้นทุนผลิตด้วยค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวต่อปีแสดงได้ดังนี้

ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัวต่อปี
(เฉลี่ยทุกระดับ ทุกสาขา)

	ค่าใช้จ่าย (บาท) ไม่รวมค่าเสื่อมราคา	ค่าใช้จ่าย (บาท) รวมค่าเสื่อมราคา
สถาบันขนาดใหญ่	14,777	17,598
สถาบันขนาดกลาง	14,740	16,639
สถาบันขนาดเล็ก	12,774	15,728
เฉลี่ยทุกขนาด	14,471	17,071

โดยทั่วไปต้นทุนผลิตในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่จะสูงกว่าต้นทุนผลิตในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก ต้นทุนผลิตของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลจะสูงกว่าของภูมิภาค

ค่าใช้จ่ายต่อหัว (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) มีพิสัยตั้งแต่ต่ำสุดที่ 5,116 บาทต่อหัว และสูงสุดที่ 25,476 บาทต่อหัว

ตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อต้นทุน

1. จำนวนนักเรียน / นักศึกษา ที่ลงทะเบียนเรียนในแต่ละหลักสูตร เป็นตัวแปรสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการคำนวณต้นทุนผลิต จำนวนนักเรียน / นักศึกษาที่ลงทะเบียนมากพอเอื้อต่อการจัดขนาดของชั้นเรียนที่เหมาะสมซึ่งจะลดต้นทุนผลิตได้ กรณีที่มีผู้ลงทะเบียนเรียนน้อย การจัดชั้นเรียนที่มีผู้เรียนจำนวนน้อยต่อชั้นจะมีลักษณะเหมือนสายพานผลิตที่ไม่ได้ผลิตเต็มตามกำลังการผลิต

2. ค่าตอบแทนอาจารย์ เงินเดือน และค่าตอบแทนอาจารย์ เป็นตัวแปรที่มีความสำคัญรองลงมา ความแปรผันของเงินเดือนอาจารย์ที่สอนในระดับต่างกัน และอาจารย์ที่สอนในสาขาต่างกัน อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ต้นทุนผลิตรายระดับ และรายสาขาวิชาแตกต่างกันได้

ในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนบางแห่งใช้อาจารย์ที่วุฒิสูงกว่า และเงินเดือนสูงกว่าสอนในระดับปวส. นอกจากนี้อาจารย์ในสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมที่มีความรู้ความสามารถจะต้องบรรจุในอัตราเงินเดือนที่สูงกว่าอาจารย์ในสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ

ตัวแปรเหล่านี้เป็นที่ตระหนักในระหว่างผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน แม้จะ unsure แน่ชัดว่าความแปรผันนี้มีผลกระทบโดยตรง (หรือโดยอ้อม) ต่อต้นทุนผลิตอย่างไร

3. *ปริมาณงานที่มอบหมาย* ให้ผู้สอนแต่ละคนภายในหนึ่งสัปดาห์จะกำหนดประสิทธิภาพ อันเกิดจากผลผลิตของอาจารย์คนหนึ่งๆ โดยทั่วไปอาจารย์ในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะมีภาระการสอน (load) ตามปกติประมาณ 18 - 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ แต่หลายคนจะสอนเกินภาระการสอนอีกประมาณ 10 - 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในสภาพการดำเนินงานของอาชีวศึกษาเอกชนจะไม่มีปรากฏการณ์ที่มีอาจารย์มากจนแต่ละคนสอนไม่เต็มภาระการสอนปกติ ส่วนใหญ่จะสอน 25 - 30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ อาจารย์จะได้รับค่าตอบแทน (เพิ่มพิเศษจากเงินเดือนปกติ) เป็นรายชั่วโมงที่สอนเกินภาระการสอนคือ จะได้รับเงินประมาณ 100 - 200 บาทต่อชั่วโมงที่สอน

4. *วัสดุสิ้นเปลือง* ในการเรียนการสอน ซึ่งจะผันแปรไปได้มากขึ้นกับสาขาวิชาที่สอน โดยทั่วไปสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจใช้วัสดุในการสอนน้อยกว่าสาขาช่างอุตสาหกรรม

5. *ค่าใช้จ่ายส่วนกลาง (Overhead)* ซึ่งรวมหลายๆ รายการ เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าวัสดุส่วนกลาง เงินเดือนผู้บริหาร และพนักงานธุรการ และบุคลากรอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาจารย์ ค่าบริการทำความสะอาด และค่ารักษาความปลอดภัย ค่าซ่อมบำรุง ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา ค่าจัดกิจกรรมวิชาการ เสริม ค่าจ้างแม่ครัว ค่าอาหารเลี้ยงดูบุคลากร

ค่าใช้จ่ายส่วนกลาง อาจแบ่งเป็น*ค่าใช้จ่ายส่วนกลางโดยตรง (Direct Overhead)* ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น เงินเดือนผู้บริหารและบุคลากรฝ่ายวิชาการ ค่าใช้จ่ายห้องสมุด และผู้ควบคุมห้องปฏิบัติการ และ*ค่าใช้จ่ายส่วนกลางทางอ้อม (Indirect Overhead)* ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายอื่นใดที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ค่ารักษาความปลอดภัย เงินเดือนผู้บริหารส่วนกลางและพนักงานบริการ

6. *ค่าพัฒนา* เป็นรายจ่ายอิกรายการหนึ่งของสถาบัน ซึ่งอยู่นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายปกติ เช่น การให้ทุนอาจารย์ไปศึกษาต่อ การลงทุนเพื่อจัดโปรแกรมพิเศษที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน หากค่าพัฒนาเป็นค่าใช้จ่ายอาจจะรวมในหมวดค่าใช้จ่ายส่วนกลาง หากการพัฒนา มีการซื้อครุภัณฑ์จะลงบัญชีเพิ่มเป็นทรัพย์สิน แต่ไม่ลงเป็นรายจ่าย

7. *ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน* มีรายการสำคัญคือ อาคาร ซึ่งโดยทั่วไปจะคิดค่าเสื่อมราคา 20 ปี และร้อยละ 5 ต่อปี ดังนั้นอาคารที่สร้างด้วยเงินทุน 80 ล้านบาท จะไม่มีมูลค่าใดๆ เหลืออยู่ในบัญชีภายหลัง 20 ปี แม้อาคารหลังนี้จะยังคงใช้ประโยชน์ได้ *อุปกรณ์* ซึ่งได้แก่ ยานพาหนะ อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์สำนักงาน และห้องเรียน เช่น เครื่องปรับอากาศในห้องทำงาน และห้องเรียน โดยปกติอุปกรณ์เหล่านี้จะคิดค่าเสื่อมราคาภายใน 5 ปี โดยนัยนี้รถยนต์ราคา 1 ล้านบาท ภายใน 5 ปีจะไม่มีมูลค่าเหลือในบัญชี แม้อายุรถคันนี้ยังใช้ได้ต่อไปในปีที่ 6 และปีที่ 7 หรือหลังจากไม่ใช้การแล้วยังสามารถขายทำรายได้กลับเข้ามาเป็นกำไรได้ สำหรับค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์การสอน อาจจะจัดเป็นการสอนโดยทั่วไป เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ซึ่งนักเรียน / นักศึกษาทุกสาขาวิชาจะต้องใช้ หรืออาจจะจัดเป็นอุปกรณ์เฉพาะสาขาวิชา ซึ่งจะใช้

เฉพาะนักเรียน / นักศึกษาในวิชานั้น เนื่องจากอุปสรรคในห้องปฏิบัติการของสาขาช่างอุตสาหกรรมมีราคาแพงและอาจจะแตกต่างกันได้มากๆ ในสาขาหนึ่งๆ ความแตกต่างในค่าเสื่อมราคา อาจเป็นเหตุให้ต้นทุนผลิตในแต่ละสาขาวิชาแตกต่างกันได้

6.6 การวิเคราะห์เพื่อจำแนกต้นทุนผลิตเป็นรายระดับ และรายสาขาวิชา

การวิเคราะห์เพื่อจำแนกต้นทุนผลิตเป็นรายสาขาวิชาและระดับการศึกษาขึ้นกับโครงสร้างการบริหารจัดการของสถาบันแต่ละแห่ง ขึ้นกับข้อมูลและระบบบัญชีที่มีอยู่ เพราะเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ สถานภาพของการบริหารและข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์มีความหลากหลาย และมีความแปรผันสูงระหว่างแห่งต่อแห่ง เช่น ชั้นเรียนบางชั้นอาจมีนักเรียนเพียง 15 คน บางชั้นอาจมีมากถึง 70 คน เงินเดือนอาจารย์มีตั้งแต่ 7,000 บาทต่อเดือน จนถึง 20,000 บาท อาจารย์ใหญ่อาจมีเงินเดือนตั้งแต่ 20,000 ถึง 70,000 บาท หรือหากผู้รับใบอนุญาตเป็นอาจารย์ใหญ่เองอาจไม่รับเงินเดือนหรือรับน้อยกว่าเป็นจริง แต่สามารถเบิกเงินไปใช้ได้เมื่อต้องการ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องความผิดพลาดในข้อมูล ข้อมูลไม่ครบถ้วน หรืออาจถูกปิดบัง การจำแนกข้อมูลในรายการต่างๆ ไม่ได้ใช้นิยามที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ต้นทุนผลิตจึงเป็นข้อมูลเฉพาะแห่ง (ซึ่งผู้ประกอบการไม่พึงประสงค์จะเปิดเผย) จึงเป็นการยากที่จะหาค่าเฉลี่ยให้เป็นมาตรฐานของประเทศ นอกจากนี้ต้นทุนของแต่ละแห่งจะผันแปรไปในแต่ละปีขึ้นกับจำนวนนักเรียน / นักศึกษาที่รับเข้าในปีนั้นๆ

ดังนั้น การวิเคราะห์ต้นทุนมาตรฐาน จึงเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อให้เข้าใจสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่หลากหลายอันเป็นที่มาแห่งความแตกต่างของต้นทุน

ในการวิจัยโครงการนี้ ได้ใช้ความพยายามสร้างโมเดลในการวิเคราะห์ต้นทุนและทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงินของสถาบันบางแห่ง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้รับอนุญาตให้ใช้ข้อมูลได้โดยไม่ปิดบัง

สถาบันที่เป็นตัวอย่างแห่งที่หนึ่งอยู่ในกรุงเทพมหานคร สอนสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ ระดับปวช. และปวส. ภาคปกติและภาคพิเศษ มีนักเรียน / นักศึกษารวม 1,405 คน เป็นนักเรียนระดับปวช. 760 คน นักศึกษาระดับปวส. 645 คน ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษาระดับปวส. ภาคพิเศษ 272 คน ระดับปวช. ไม่มีนักเรียนภาคพิเศษ

สถาบันอีกแห่งหนึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาค สอนระดับปวช. กับปวส. และสอนทั้งสาขาวิชาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ และช่างอุตสาหกรรมระดับปวส. เปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ มีนักเรียน / นักศึกษาทั้งสิ้น 2,208 คน เป็นนักเรียนระดับปวช. 1,116 คน นักศึกษาระดับ ปวส. 1,092 คน ในจำนวนนี้เป็นนักศึกษापวส. ภาคพิเศษ 621 คน

จำนวนนักเรียน / นักศึกษา 2,208 คน เป็นนักเรียน / นักศึกษาสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ 1,247 คน ที่เหลือเป็นสายช่างอุตสาหกรรม

ทั้ง 2 แห่ง เป็นสถาบันที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน แต่โมเดลการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตทั้งสองแห่งนี้มีรายละเอียดที่แตกต่างกัน แม้จะยึดหลักวิเคราะห์ที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

วิธีการวิเคราะห์ในสถาบันแห่งที่หนึ่ง

1. แยกค่าใช้จ่ายออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ

- 1.1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการสอนโดยตรง (Direct cost of teaching)
- 1.2 Overhead
- 1.3 ค่าเสื่อมราคา

2. ค่าใช้จ่ายในการสอนโดยตรง ซึ่งคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายในการสอนต่อนักเรียนระดับปวช. และนักศึกษาระดับปวส. หนึ่งคนต่อปี โดยเฉลี่ยค่าใช้จ่ายตามระยะเวลาของหลักสูตร (3 ปี สำหรับปวช. และ 2 ปี สำหรับปวส.)

วิธีการคิดเริ่มด้วยการนับจำนวนชั้นเรียนที่เปิดสอนและจำนวนชั่วโมงสอนของแต่ละหลักสูตรในชั้นปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 ซึ่งแต่ละชั้นปีมีชั่วโมงเรียนตามหลักสูตรไม่เท่ากัน การเรียนในระดับปวช. มีลักษณะการจัดห้องเรียนเป็นห้องๆ เช่น ชั้น ปวช. 1 / 1 ปวช. 1 / 2 ปวช. 2 / 1 เป็นต้น สำหรับระดับปวส. มีการเรียนเพียงชั้นปีที่ 1 และปีที่ 2 การเรียนมีลักษณะเป็นชั้นเรียน เช่น ปวส. 1 / 1 ปวส. 1 / 2 เป็นห้องๆ เฉพาะในวิชาทั่วไปเท่านั้น และแยกให้เรียนตามสาขาวิชาเอก (สาขาการบัญชี คอมพิวเตอร์ การตลาด)

ในการวิเคราะห์ต้องบันทึกข้อมูล จำนวนชั้นเรียนที่จัดขึ้น จำนวนผู้เรียนในชั้น จำนวนชั่วโมงเรียนของหลักสูตรหนึ่งๆ

เป้าหมายของการจำแนก คือ การหาค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายในการสอนในชั้นหนึ่งๆ ในคาบเวลา 1 ชั่วโมง (ความเป็นจริง 1 คาบมีเวลาสอนเพียง 50 นาที) โดยนำค่าใช้จ่ายเงินเดือนอาจารย์และค่าตอบแทนอาจารย์ที่จ่ายในการสอนภาคปฏิบัติทั้งหมดหารด้วยจำนวนคาบปฏิบัติที่ต้องสอนในภาคปฏิบัติที่มีในหนึ่งปี

วิธีการเช่นนี้ได้ตั้งข้อสมมติว่า ในสถาบันแห่งนี้อาจารย์แต่ละคนสามารถสอนระดับปวช. และปวส. ได้โดยเสมอภาคกัน และเงินเดือนของอาจารย์ตั้งไว้สำหรับชั่วโมงสอนในภาคปฏิบัติ 18 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เท่านั้น ส่วนเกินจากนี้อาจารย์เบิกค่าตอบแทนเป็นรายชั่วโมงที่สอนเกิน

เมื่อคำนวณค่าใช้จ่ายในการสอนต่อหนึ่งคาบได้แล้วจะนำค่าใช้จ่ายหารด้วยจำนวนนักเรียน / นักศึกษาที่เรียนอยู่ในชั้นหนึ่งๆ จะเป็นต้นทุนในการสอนนักเรียน / นักศึกษาหนึ่งคนต่อคาบ ซึ่งอาจแปรผันไป เกิดจากจำนวนผู้เรียนในแต่ละชั้น (ห้องเรียนที่มีนักเรียน / นักศึกษามากต้นทุนต่อหัว

จะต่ำกว่า) การวิเคราะห์เช่นนี้สามารถแยกต้นทุนผลิตเป็นรายคนและรายชั้นของปวช. และรายชั้นและรายสาขาวิชาของปวส. ได้

อย่างไรก็ตาม หากการวิเคราะห์เพียงต้องการทราบค่าใช้จ่ายในการสอนเฉลี่ยต่อผู้เรียน 1 คนต่อปีในระดับปวช. และระดับปวส. อาจคำนวณได้โดยวิธีที่ง่ายกว่า โดยนำผลรวมของค่าใช้จ่ายในการสอนระดับปวช. ทั้ง 3 ชั้นปีหารด้วยจำนวนนักเรียนรวมในทุกห้องของ ปวช. ชั้นปีที่ 1 2 3 ค่าเฉลี่ยในที่นี้เป็นค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อปี แต่เฉลี่ยตลอดหลักสูตร 3 ปีของการเรียน

สำหรับระดับปวส. การคิดคำนวณรายละเอียดจะยากกว่า เนื่องจากการจัดการเรียนการสอน แม้จะมีแบ่งเป็นชั้นเรียนอย่างชัดเจน แต่ชั้นดังกล่าวอาจเป็นชั้นที่เรียนวิชาสามัญร่วมกัน แต่แยกเป็นชั้นเรียนย่อยซึ่งเป็นชั้นของสาขาวิชาเฉพาะ เช่น ชั้นปวส.1 / 1 วิชาสามัญ มี 40 คน แยกออกเป็นชั้นสาขาวิชาเอกใน 3 สาขา คือ สาขาการบัญชี การตลาด และคอมพิวเตอร์ 10 18 และ 12 คน ตามลำดับ การแยกห้องได้รวมเอานักเรียนจาก ปวส.1 / 2 และ ปวส.1 / 3 ที่เรียนสาขาเดียวกัน มาเรียนรวมกับ ปวส. 1/1 การแยกและรวมชั้นมีเป้าหมายเดียวคือ ทำให้มีผู้เรียนในชั้นเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายการสอน นอกจากวิธีแยกและรวมชั้นแล้ว ในสถาบันที่เปิดภาคพิเศษยังได้จัดการเรียนการสอนบางวิชาในเวลาที่อาจจะให้นักศึกษาภาคพิเศษได้เรียนร่วมกันกับนักศึกษาภาคปกติได้ด้วย

สำหรับต้นทุนค่าสอนเฉลี่ยสำหรับนักศึกษาปวส. ต่อคนต่อปีเฉลี่ยตลอดหลักสูตร จะได้มาโดยวิธีเดียวกันกับการคำนวณในระดับปวช. คือ เอาค่าใช้จ่ายในการสอนทุกชั้นตลอดหลักสูตร หารด้วยจำนวนนักศึกษาทั้งหมดใน 2 ชั้นปี

ต้นทุนภาคพิเศษ ค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอนในภาคพิเศษจะแตกต่างจากภาคปกติ เนื่องมาจากวิธีการจ่ายค่าสอน โดยจ่ายในลักษณะค่าสอนพิเศษรายชั่วโมง ชั่วโมงละ 150 บาทต่อชั่วโมงสอน ต้นทุนในการสอนต่อชั่วโมงจึงเท่ากับ 150 บาท ต้นทุนค่าสอนต่อหัวต่อปีเฉลี่ยคำนวณได้จากผลรวมของค่าสอนพิเศษตลอด 2 ปีหารด้วยจำนวนผู้เรียนทั้งหมดใน 2 ชั้นปี

นอกจากค่าใช้จ่ายต่อหัวในการสอนโดยตรง ค่าใช้จ่ายที่เหลือจะผลักเข้าเป็นค่า Overhead ทั้งหมดในหมวดนี้จะรวมทั้งวัสดุไว้ด้วย ซึ่งในสถาบันแห่งนี้มีได้แยกวัสดุเพื่อการเรียนการสอน และวัสดุสำนักงาน แต่ยังสามารถกำหนดให้ค่าใช้จ่ายในหมวดวัสดุสอนสำหรับปวส. และปวช. เท่ากันอีกด้วย ดังนั้นการไม่จัดจำแนกรายการนี้จะไม่มีผลกระทบต่อต้นทุนผลิตของปวช. และปวส. ในภาพรวม

ผลการคำนวณต้นทุนภาคปกติ

	ปวช.	ปวส.
ค่าใช้จ่ายในการสอนเฉลี่ยต่อคนต่อปี	5,042	7,815

ค่า Overhead เฉลี่ยต่อคนต่อปี	8,472	8,472
รวมต้นทุนผลิต	13,514	16,287
ค่าเสื่อมราคาเฉลี่ยต่อคนต่อปี	5,491	5,491
รวมต้นทุนผลิตและค่าเสื่อมราคา	19,005	21,778
ต้นทุนรวมเฉลี่ย ปวส. สูงกว่า ปวช. ร้อยละ 14.50		
เฉพาะค่าสอน โดยตรง ต้นทุนสอนของ ปวส. สูงกว่า ปวช. ร้อยละ 55		

ผลการคำนวณต้นทุนภาคพิเศษ (ปวส.)

ค่าใช้จ่ายในการสอนเฉลี่ยต่อคนต่อปี	5,416 บาท
ค่า Overhead เฉลี่ยต่อคนต่อปี	8,472 บาท
รวมต้นทุนผลิต	13,888 บาท
ค่าเสื่อมราคาต่อคนต่อปี	5,491 บาท
รวมต้นทุนผลิตและค่าเสื่อมราคา	19,379 บาท
ต้นทุนผลิตในการสอนภาคพิเศษในระดับปวส.ต่ำกว่าภาคปกติร้อยละ 12.40	

ข้อสมมติในการคำนวณ

- ค่า Overhead รวมทั้งค่าวัสดุสอนและวัสดุอื่น ๆ เฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาเท่ากันไม่ว่าเรียนระดับปวช. หรือปวส.
- อาจารย์สอนระดับปวช. และปวส. สอนคละกันไป
- แต่ละสาขาวิชาเอกมีต้นทุนผลิตเท่ากันในแต่ละระดับ
- ในภาคการศึกษาที่ 1 และ 2 มีจำนวนนักเรียน / นักศึกษาเท่ากัน ไม่มีการลาออกระหว่างภาคเรียน แต่ในความเป็นจริงนักเรียน / นักศึกษาในภาคการศึกษาที่ 2 จะน้อยกว่าภาคการศึกษาที่ 1 ประมาณร้อยละ 5 - 8
- ต้นทุนค่าสอนโดยตรงรวมเงินเดือนผู้บริหารวิชาการและผู้ทำงานสนับสนุนวิชาการด้วย
- ข้อมูลทางการเงินเป็นผลงานในปีการศึกษา 2547 แต่ละรายละเอียด การจัดจำแนกใช้สัดส่วนการจัดชั้นเรียนและการแบ่งต้นทุนในปีการศึกษา 2548 ทั้งนี้เพราะข้อมูลในปีการศึกษา 2547 ไม่ได้เก็บสถิติรายละเอียดในการจัดชั้นเรียน
- ค่าเสื่อมราคาของอาคารและอุปกรณ์ในปีการศึกษา 2547 ใช้ตัวเลขทางบัญชีสถาบันแห่งนี้เก็บค่าเล่าเรียน ดังนี้

ระดับ ปวช.	ปีละ	21,997 บาท
ระดับ ปวส. (ภาคปกติ)	ปีละ	22,530 บาท

ระดับ ปวส. (ภาคพิเศษ) ปีละ 22,305 บาท
นอกจากนี้ยังมีรายได้อื่นๆ เฉลี่ยรายหัวเท่ากับหมคอีก 2,171 บาทต่อคน

เปรียบเทียบกับรายจ่ายต่อหัวจะเป็นกำไรต่อหัวนักศึกษา ดังนี้

ระดับการศึกษา/ ภาค	รายได้ต่อหัว	ต้นทุนผลิต	% GOP	ต้นทุนผลิต รวมค่าเสื่อม	% กำไร ต่อหัว
ระดับ ปวช.	24,168	13,514	44.10	19,005	21.40
ระดับ ปวส. ภาคปกติ	24,701	16,287	34.10	21,778	11.80
ระดับ ปวส. ภาคพิเศษ	24,476	13,888	43.30	19,379	20.80

ในภาพรวมปีการศึกษา 2547 สถาบันแห่งนี้บันทึกรายได้ 33.76 ล้านบาท และรายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) 20.06 ล้านบาท

สถาบันมีกำไรเบื้องต้น 13.70 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 40.6 ของรายรับ

แต่เมื่อคิดค่าเสื่อมราคาเป็นค่าใช้จ่ายด้วยปีละ 7.7 ล้านบาท สถาบันมีกำไรสุทธิ 6.0 ล้านบาท ซึ่งเท่ากับร้อยละ 17.80 ของรายรับ สถาบันแห่งนี้มีอายุ 10 ปี มีอาคารและอุปกรณ์มูลค่า 120 ล้านบาท สร้างอยู่บนที่ดินขนาด 3 ไร่ มูลค่าที่ดินประมาณ 350 ล้านบาท กำไรสุทธิเพียง 6 ล้านบาท จึงไม่น่าจะเป็นค่าตอบแทนที่ดีจากเงินลงทุนของผู้ประกอบการ

การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตในสถาบันแห่งที่สอง

สถาบันแห่งที่สองเปิดสอนทั้งสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ และช่างอุตสาหกรรม และสอนทั้งในระดับปวช. และปวส. ในระดับปวส. เปิดสอนทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ

สถิตินักเรียน / นักศึกษาปีการศึกษา 2547 ดังนี้

	ระดับ ปวช.	ระดับ ปวส. ภาคปกติ	ระดับ ปวส. ภาคพิเศษ
สาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ	638	270	366
สาขาช่างอุตสาหกรรม	478	201	255
รวม	1,116	471	621

การวิเคราะห์ต้นทุนผลิต เริ่มด้วยการแบ่งชั้นเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 คือ ชั้นเรียนวิชาสามัญ ซึ่งนักเรียนทุกคน (ทุกสาขา ทุกระดับ) เรียนรวมกัน

กลุ่มที่ 2 คือ ชั้นเรียนสาขาวิชาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ 2.1 ชั้นเรียนวิชาพาณิชยกรรม ระดับ ปวช. และ 2.2 ชั้นเรียนวิชาบริหารธุรกิจ ระดับ ปวส.

กลุ่มที่ 3 คือ ชั้นเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่ม 3.1 และ 3.2 ซึ่งเป็นชั้นเรียนระดับปวช. และปวส. ตามลำดับ

เป้าหมายต่อไปคือ การคิดต้นทุนในการสอนโดยตรง (Direct cost of teaching) ซึ่งในขั้นแรก คิดค่าสอนต่อ 1 คาบเรียน วิธีคิดต้นทุนในภาคปกตินำจำนวนเงินเดือนของอาจารย์และค่าตอบแทน (ในการสอนภาคปกติ) ที่ปีนเข้าสู่ชั่วโมงสอนของกลุ่มหารด้วยจำนวนคาบที่ต้องสอนทั้งหมดในแต่ละกลุ่ม

อาจารย์ที่สอนในกลุ่มวิชาสามัญสามารถแยกออกได้จากกลุ่มอาจารย์ที่สอนวิชาเฉพาะและภายในกลุ่มอาจารย์จะได้สอนคละกันไปในระดับปวช. และปวส. อย่างไรก็ตาม สำหรับวิชาเฉพาะในสถาบันแห่งนี้อาจารย์ที่มีวุฒิสอง (และรับเงินเดือนสูงกว่า) ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาในระดับปวส. ในสัดส่วนที่สูงกว่าวิชาในระดับปวช. ดังนั้นการปันค่าใช้จ่ายเงินเดือนเข้าสู่กลุ่มจะต้องปรับเพิ่มส่วนที่ปันเข้าระดับปวส. ด้วยดังนี้

ปวช : ปวส.	พาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ	1 : 1.43
	ช่างอุตสาหกรรม	1 : 1.81

ผลการจำแนกเป็นดังนี้

ต้นทุนค่าสอนโดยตรงต่อคาบการสอน

	จำนวนคาบที่สอน ใน 1 ปี (ชั่วโมง)	เงินเดือนอาจารย์ และค่าตอบแทน (บาท)	ค่าสอนเฉลี่ย ต่อคาบ (บาท)
	n_{ij}	s_{ij}	c_{ij}
กลุ่มที่ 1 วิชาสามัญ	17,262	2,224,166	128.85
กลุ่มที่ 2.1 วิชาพาณิชยกรรม (ปวช.)	17,316	1,719,827	99.32
2.2 วิชาบริหารธุรกิจ (ปวส.)	11,790	2,459,353	208.60
กลุ่มที่ 3.1 วิชาช่างอุตสาหกรรม (ปวช.)	16,470	885,694	53.78
3.2 วิชาช่างอุตสาหกรรม (ปวส.)	11,952	1,603,106	134.13

ขั้นต่อไปคือ การคำนวณค่าสอนทั้งหมดสำหรับแต่ละหลักสูตร

กรณีหลักสูตรปวช. (พาณิชยกรรม) เริ่มด้วยแยกจำนวนคาบที่สอนในวิชาสามัญสำหรับหลักสูตรปวช. ก่อน สมมติให้เท่ากับ n_{121}

ในที่นี้ Index ตัวที่ 1 แสดงความเป็นวิชาสามัญ ตัวที่ 2 แสดงความเป็นสาขาพาณิชยกรรมหรือช่างอุตสาหกรรม ตัวที่ 3 แสดงระดับปวช. หรือปวส.

โดยนัยนี้ ค่าสอนวิชาสามัญใน 1 ปี สำหรับชั้นเรียนระดับปวช. ทุกชั้น / ทุกปี จะเท่ากับผลคูณจำนวนชั้นกับค่าสอนต่อคาบ ซึ่งเท่ากับ $n_{121} \times c_{11}$

สำหรับค่าสอนในวิชาเฉพาะจะเท่ากับผลคูณจำนวนชั้นวิชาเฉพาะกับค่าสอนต่อคาบ ซึ่งเท่ากับ $n_{121} \times c_{21}$

ค่าสอนรวมเท่ากับ $A = n_{121} \times c_{11} + n_{221} \times c_{12}$

ค่าสอนเฉลี่ยต่อคนต่อปี จะเท่ากับ $\frac{A}{N_{21}}$

ในที่นี้ $N_{21} =$ จำนวนนักเรียนระดับปวช. ในทุกชั้นทุกปี

ใช้วิธีคำนวณเช่นเดียวกัน สำหรับนักเรียนในสาขาอื่นและระดับอื่นจะเป็นค่าใช้จ่ายในการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียนได้ ดังนี้

	ต้นทุนค่าสอน ต่อคนต่อปี
สาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ	
ระดับ ปวช.	3,854
ระดับ ปวส.	11,088
สาขาช่างอุตสาหกรรม	
ระดับ ปวช.	3,011
ระดับ ปวส.	9,955
ภาคพิเศษ ระดับ ปวส.	
สาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ	3,376
สาขาช่างอุตสาหกรรม	3,376

ค่าวัสดุการสอน ค่าวัสดุสอนที่เป็นวัสดุสำนักงาน เช่น กระดาษ ปากกา ดินสอ หมึกพิมพ์ ฯลฯ คงใช้ร่วมกับส่วนกลาง วัสดุประเภทนี้ส่วนใหญ่ใช้ในการสอนวิชาสามัญ ในสถาบันแห่งนี้มียอด

การใช้วัสดุปีละ 969,905 บาท ยอดเงินค่าวัสดุจะถูกแยกออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกเป็นวัสดุส่วนกลาง ส่วนที่สองเป็นวัสดุสอนวิชาสามัญในชั้นเรียนสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ ส่วนที่สามเป็นค่าใช้จ่ายในชั้นเรียนสาขาช่างอุตสาหกรรม เมื่อนำมาเฉลี่ยรายหัวนักเรียน / นักศึกษาสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ เท่ากับ 58 บาทต่อคนต่อปี สาขาช่างอุตสาหกรรม เท่ากับ 242 บาทต่อคนต่อปี ซึ่งเป็นจำนวนไม่มากนัก ส่วนวัสดุสอนสำหรับวิชาช่างอุตสาหกรรมต้องซื้อมาใช้โดยเฉพาะ จึงสามารถแยกออกได้เป็นค่าใช้จ่ายต่อคนต่อปีระดับ *ปวช.* เท่ากับ 254 บาท และระดับ *ปวส.* เท่ากับ 371 บาท

ค่าเสื่อมราคา อุปกรณ์การเรียนการสอน เช่นเดียวกับค่าวัสดุสอน ค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์สำนักงาน และอุปกรณ์สอนในสาขาวิชาสามัญ และสาขาวิชาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ มิได้แยกไว้คงเหมารวมอยู่ในค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ทั้งสถาบัน แต่สำหรับอุปกรณ์ฝึกของสาขาช่างอุตสาหกรรมได้แยกมูลค่าของอุปกรณ์ไว้อย่างชัดเจน และคิดค่าเสื่อมราคาเข้าเป็นต้นทุนผลิตของสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม

ค่าบริการส่วนกลาง เป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินในแต่ละปี รวมทั้งเงินเดือนบุคลากรด้านบริหารและบริการ ค่าซ่อมบำรุงอุปกรณ์และอาคาร ค่าวัสดุส่วนกลาง ค่าสาธารณูปโภค ค่าประกันภัย ค่าภาษีท้องถิ่น ค่ารักษาพยาบาล สวัสดิการนักเรียนและบุคลากร ค่าบริการส่วนกลาง รวมค่าพัฒนา เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดสัมมนา หรืออบรมอาจารย์ การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อการส่งเสริมวิชาการ ฯลฯ แต่ไม่รวมค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง และค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์

ในแต่ละปี สถาบันแห่งนี้มีค่าใช้จ่ายบริการส่วนกลาง และค่าพัฒนารวมกันเท่ากับ 11.84 ล้านบาท หากเป็นรายหัวนักเรียน / นักศึกษาเป็นค่าใช้จ่ายต่อหัวเท่ากับ 5,363 บาท

สำหรับภาคพิเศษ วิธีคิดต้นทุนจะยึดหลักการเดียวกัน แต่จะแตกต่างกันเล็กน้อย คือ จำนวนชั่วโมงเรียน ในหลักสูตรต่อปีจะน้อยกว่า ผู้เรียนจะใช้เวลาเรียนเกินกว่าปกติ ประมาณร้อยละ 30 - 50 และการสอนจะจ่ายเป็นค่าตอบแทนให้แก่อาจารย์เป็นรายชั่วโมงที่สอน คือ ชั่วโมงละ 100 บาท ต้นทุนค่าสอนโดยตรงต่อคาบการสอนจึงเท่ากับ 100 บาท

ต้นทุนผลิตต่อหัวต่อปี

	สาขาพาณิชย์กรรม /		สาขา		หลักสูตรพิเศษ	
	บริหารธุรกิจ		ช่างอุตสาหกรรม		ปวส.	
	ปวช.	ปวส.	ปวช.	ปวส.	บริหาร ธุรกิจ	ช่าง อุตสาหกรรม
ค่าสอนโดยตรง	3,854	11,088	3,011	9,955	3,376	3,376
ค่าวัสดุการสอน	58	58	496	613	58	428
ค่าใช้จ่ายส่วนกลาง	5,363	5,363	5,363	5,363	5,363	5,363
<i>รวมค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อหัว</i>	<i>9,275</i>	<i>16,509</i>	<i>8,870</i>	<i>15,931</i>	<i>8,797</i>	<i>9,167</i>
ค่าเสื่อมราคา						
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การสอน	856	856	2,182	3,544	428	1,772*
ค่าเสื่อมราคาในส่วนกลาง	2,862	2,862	2,862	2,862	2,862	2,862
<i>เฉลี่ยค่าใช้จ่ายรวมค่าเสื่อมราคา</i>	<i>12,993</i>	<i>20,227</i>	<i>13,914</i>	<i>22,337</i>	<i>12,087</i>	<i>13,801</i>

สถาบันที่ถูกวิเคราะห์เก็บค่าเล่าเรียน ดังนี้

ระดับ ปวช.	สาขาพาณิชย์กรรม	ปีละ	13,865	บาท
	สาขาช่างอุตสาหกรรม	ปีละ	16,465	บาท
ระดับ ปวส.	สาขาบริหารธุรกิจ	ปีละ	20,380	บาท
	สาขาช่างอุตสาหกรรม	ปีละ	27,000	บาท
ระดับ ปวส. ภาคพิเศษ	สาขาบริหารธุรกิจ	ปีละ	13,600	บาท
	สาขาช่างอุตสาหกรรม	ปีละ	18,300	บาท

* ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์การสอนของสาขาช่างอุตสาหกรรมคิดร้อยละ 50 ของภาคปกติ ตามสัดส่วนปริมาณการใช้อุปกรณ์

ระดับการศึกษา/ภาค	รายได้ต่อหัว	ต้นทุนผลิต	% GOP	ต้นทุนผลิตรวม ค่าเสื่อมราคา	% กำไร ต่อหัว
ปวช. - พาณิชยกรรม (ปกติ)	15,812	9,275	70.50	12,993	21.70
- ช่างอุตสาหกรรม (ปกติ)	18,412	8,870	107.58	13,914	32.33
ปวส. - บริหารธุรกิจ (ปกติ)	22,327	16,509	35.24	20,227	10.38
- ช่างอุตสาหกรรม (ปกติ)	28,947	15,931	81.70	22,337	29.59
ปวส. - บริหารธุรกิจ (พิเศษ)	15,547	8,797	76.73	12,087	28.63
- ช่างอุตสาหกรรม (พิเศษ)	20,247	9,167	120.87	13,801	46.71

ในภาพรวม ปีการศึกษา 2547 สถาบันแห่งนี้บันทึกรายได้ 61.03 ล้านบาท และรายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) 55.07 ล้านบาท สถาบันมีกำไรเบื้องต้น 5.96 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 10.82 ของรายจ่ายไม่รวมค่าเสื่อม

สถาบันแห่งนี้สร้างอยู่บนที่ดินขนาด 39 ไร่ ราคาที่ดินประมาณ 50 ล้านบาท อาคารเรียน และโรงฝึกงานสร้างในราคาประมาณ 64 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์ และอภิปรายต้นทุนผลิตที่เสนอมาข้างต้น โดยแยกระดับการศึกษา และสาขาวิชาทำให้ทราบต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ซึ่งอาจนำไปประกอบการกำหนดนโยบายอุดหนุน และพัฒนาผู้เรียนกลุ่มนี้ ความแตกต่างกันของต้นทุนผลิตธุรกิจอาชีวศึกษาเอกชน อาจเป็นเพราะการจำแนกข้อมูลในรายการต่างๆ ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีความแตกต่างกัน คณะผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้ การสร้างความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำและพัฒนาข้อมูลทั้งของสข.เองและสถาบันการศึกษา เพื่อนำมาคำนวณต้นทุนผลิต โดยการจัดฝึกอบรมหรือสัมมนา มีสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนร่วมกับสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าของเรื่องซึ่งคณะผู้วิจัยยินดีร่วมดำเนินการด้านวิชาการด้วย เพื่อให้ข้อมูลผิดพลาดน้อยลง ครอบคลุมมากขึ้น มีความรู้ความเข้าใจต้นทุนผลิตและสามารถนำไปคิดเองได้ สำหรับการศึกษาวิจัยต่อไปซึ่งจะเป็นประโยชน์ยิ่งโดยเฉพาะเมื่อนำกองทุนกรอ. มาใช้ในปีการศึกษา 2549 เพราะอาจจะได้ภาพที่แตกต่างด้านต้นทุนผลิต ได้แก่

1. การศึกษาด้านต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนแยกสาขา และประเภทวิชา
2. การศึกษาด้านทุนการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบต่างๆ เช่น ทวิภาคี
3. การศึกษาและพัฒนาระบบบัญชีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

4. การศึกษาต้นทุนการผลิตโดยใช้การจำลองสถานการณ์ (Simulation)

การจัดการอาชีวศึกษาเอกชน การจำแนกข้อมูลในรายการต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างไม่ได้ใช้มาตรฐานเดียวกัน จึงเป็นการยากที่จะหาค่าเฉลี่ยให้เป็นมาตรฐานของประเทศ ดังนั้นการวิเคราะห์ต้นทุนมาตรฐานจึงเป็นเรื่องที่จะต้องศึกษาวิจัยต่อไป เพื่อให้เข้าใจที่มาแห่งความแตกต่างของต้นทุนการผลิตการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

จรัส สุวรรณเวลา และคณะ. 2541. การศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหัวนักศึกษา. ศูนย์บริการวิชาการแห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชาวลีย์ พงศ์ผาติโรจน์. 2537. หลักการบัญชีขั้นต้น 2 สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข), มีนาคม.

ดวงมณี โกมารทัต. 2540. การบัญชีต้นทุน สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พฤศจิกายน.

นงราม เสรษฐพนิช และคณะ. 2532. ต้นทุนและแหล่งที่มาของเงินทุนเพื่อการอุดมศึกษา.
โครงการจัดทำแผนอุดมศึกษาระยะยาว. ทบวงมหาวิทยาลัย, ตุลาคม.

บุหงา ชนะวิวัฒน์. 2519. “การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักศึกษาพาณิชยการ.” กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ.

บุญเสริม วิสกุล. 2546. แนวทางการจัดงบประมาณและการลงทุนเพื่ออุดมศึกษา. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มิถุนายน.

_____ . 2549. ธุรกิจสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, พฤษภาคม.

พิเชฐ ดุรงควิโรจน์ และคณะ. 2547. ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยอาชีวศึกษา. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าธนบุรี.

รุ่ง แก้วแดง. 2513. “การลงทุนเพื่อการศึกษาของประเทศไทย” วารสารการศึกษาแห่งชาติ 4 (8)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มีนาคม.

วรศักดิ์ ทูมมานนท์ และธีรยุทธ วัฒนาสุโขท. 2545. ระบบการบริการต้นทุนกิจกรรมและระบบ
การวัดผลคุณภาพ. ธรรมนิติเพรส, พฤศจิกายน.

วรรณวิภา ท้าววงศ์. 2542. การบัญชีต้นทุน. แผนกการพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, เมษายน.

ศรัณย์ อินทกุล. 2546. การศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวเพื่อการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรการวิชาชีพของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2544 - 2545 สหประชาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย.

สมชัย ฤชพันธ์. 2544. แนวทางการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ. 2515. สรุปรายงานการประเมินผลการพัฒนาการศึกษาสถาบันอุดมศึกษารัฐ ปี 2510 - 2514. กรกฎาคม.

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ. 2544. ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี สถาบันแห่งชาติเพื่อการปฏิรูปการเงินการศึกษา, สิงหาคม.

สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ. 2547. บันทึกการศึกษาไทย. มกราคม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2542. รายงานสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีคุณภาพ (เอกสารอัดสำเนา).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2546. การคิดค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเอกชน ปีการศึกษา 2544. กระทรวงศึกษาธิการ, ตุลาคม.

สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. 2548. สถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2547. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา. 2545. รายงานการศึกษาค่าใช้จ่ายต่อหน่วย. สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย, กันยายน.

ภาษาอังกฤษ

Horn gren, Charles T. 1982. **Cost Accounting : A Managerial Emphasis.** 5th ed. Englewood Cliffs, N. J. : Prentice — Hall, Inc.

Shillinglaw, Gordon. 1982. **Managerial Cost Accounting.** 5th ed. Homewood, Illinois Ricard D. Irwin, Inc.

ภาคผนวก

สรุปผลการสัมมนาเสนอผลการศึกษาวิจัย

สรุปผลการสัมมนา

เสนอผลการศึกษาวิจัย

เรื่อง “ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน”

จัดโดย สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

วันพฤหัสบดีที่ 18 พฤษภาคม 2549 เวลา 8.30 – 12.30 น.

ณ ห้องประชุมสนม สุทธิพิทักษ์ อนุสรณ์ 1-1 อาคารสนมสุทธิพิทักษ์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง “ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน” โดยสถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาให้จัดทำขึ้น ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนหรือสช. และสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์หลักของการวิจัย คือ ศึกษาต้นทุนผลิตต่อหน่วยในการศึกษาของอาชีวศึกษาเอกชน โดยแยกต้นทุนตามขนาดสถาบัน ระดับการศึกษาและสาขาวิชา คณะผู้วิจัยคือ ดร.เขวาลักษณ์ ราชแพทยาคม อาจารย์และนักวิจัยอาวุโส สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา หัวหน้าโครงการ, ร.อ.นพ.ศรัณย์ อินทกุล เลขาธิการสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย หัวหน้าโครงการร่วมและคณะ ที่ปรึกษาโครงการคือ ศาสตราจารย์ ดร. บุญเสริม วิสกุล อธิการบดีกิตติมคุณมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และนายบัญชา เกิดมณี นายกสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีอุปนายกสมาคมฯ ภาคต่างๆ ร่วมเป็นที่ปรึกษาในการจัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group)

ประธานเปิดการสัมมนา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. วรากรณ์ สามโกเศศ อธิการบดีมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา 120 คน ประกอบด้วยที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เจ้าหน้าที่ระดับสูงของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานบริหารโครงการปฏิรูประบบ

การเงินเพื่อการศึกษา สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย สมาคมอุดมศึกษาเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน เป็นต้น

การสัมมนาแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการบรรยายพิเศษ เรื่อง ธุรกิจอาชีวศึกษาเอกชน โดยศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล ส่วนที่สอง เป็นการเสนอผลการวิจัยในภาพรวมและข้อคิดเห็นของผู้บริหาร โดยคณะผู้วิจัย และส่วนที่สาม เป็นการอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและเสนอแนะ โดยที่ปรึกษาโครงการ คณะผู้วิจัยและผู้ร่วมสัมมนา

ส่วนที่ 1

การบรรยายพิเศษ เรื่อง “ธุรกิจสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน” โดยศาสตราจารย์ ดร. บุญเสริม วิสกุล สรุปประเด็นสำคัญ คือ เป็นการยากที่จะประมาณได้ถูกต้องว่า การลงทุนในกิจการอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งๆ ต้องลงทุนเท่าไรและได้ผลประกอบการคุ้มหรือไม่ จากการศึกษาวิจัยนี้พบว่าสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ไม่ได้ทำบัญชีตามมาตรฐานสากลที่ได้แสดงไว้ การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตจึงอาจคลาดเคลื่อนได้ ค่าเล่าเรียนเป็นแหล่งรายได้หลักของสถาบัน การเก็บค่าเล่าเรียนมีความแตกต่างกันระหว่างสถาบันขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งขึ้นกับที่ตั้งของสถาบัน ค่าเล่าเรียน ระดับปวช. ที่ผู้เรียนจ่ายจริงจะไม่เท่ากับค่าเล่าเรียนที่สถาบันได้รับ เพราะรัฐอุดหนุนค่าเล่าเรียนรายหัวซึ่งมีความแตกต่างกันตามสาขาวิชาที่เรียน ค่าเล่าเรียนระดับปวส. (รัฐไม่ได้อุดหนุนค่าเล่าเรียน) สูงกว่าระดับปวช. ทุกสาขาวิชา ระดับปวส. สาขาบริหารธุรกิจเก็บค่าเล่าเรียนเฉลี่ย 15,923 บาท สาขาช่างอุตสาหกรรมเฉลี่ย 22,825 บาท มีความแตกต่างของค่าเล่าเรียนในสถาบันขนาดต่างๆ สะท้อนให้เห็นระดับของคุณภาพการศึกษาที่สถาบันแต่ละแห่งจัดขึ้น และอาจสะท้อนต้นทุนผลิตของแต่ละแห่งด้วย สถาบันที่มีคุณภาพดีระดับปวส. อาจปรับเพดานค่าเล่าเรียนโดยเก็บค่าเล่าเรียนสูงถึง 26,000 บาทต่อปีต่อคน สำหรับสาขาบริหารธุรกิจ และ 36,000 บาท สำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรม ด้วยอัตรานี้สถาบันน่าจะจัดบริการการศึกษาให้ดีอีกระดับหนึ่งและมีคุณภาพสูง ดังนั้นควรเพิ่มความยืดหยุ่นในการกำหนดค่าเล่าเรียนแก่สถาบันต่างๆ ที่มีนโยบายเรื่องคุณภาพแตกต่างกัน

กองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ให้โอกาสผู้เรียนระดับปวส. สามารถกู้เงินมาจ่ายเป็นค่าเล่าเรียนได้ เป็นโอกาสที่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนสามารถขยับค่าเล่าเรียนขึ้นได้โดยผู้ปกครองมิต้องรับภาระเพิ่มขึ้น แต่ต้องพึงระวังไม่ให้สถาบันต่างๆ ฉวยโอกาสเพิ่มค่าเล่าเรียนเพราะมีกรอ. สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดสอนทั้งระดับปวช. และปวส. และเปิดหลายสาขาวิชา โดยใช้ทรัพยากร

ร่วมกันเป็นบางส่วนอาจค่อนข้างยากในการคิดต้นทุนแยกระดับและสาขาวิชา เพราะการจัดลักษณะร่วมกันของระบบบัญชีและระบบข้อมูลจัดทำตามความจำเป็นของผู้บริหารแต่ละแห่ง มิได้มีมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ และเสนอว่าควรพัฒนาความรู้ด้านการจัดทำบัญชีและคิดต้นทุนผลิตรายการเรียนการสอน โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนให้การสนับสนุนให้การฝึกอบรมบุคลากรสถาบันต่างๆ เน้นด้านการจัดทำบัญชีและคิดต้นทุนมอบให้สมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยร่วมดำเนินการกับคณะผู้วิจัยต้นทุนผลิตรายการเรียนการสอนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

สำหรับภาพรวมต้นทุนผลิตต่อหัวต่อปีของผู้เรียนทั้งระดับปวช. และปวส. โดยไม่แยกระดับและสาขาวิชา มีความแตกต่างกันระหว่างสถาบันขนาดต่างๆ หากเฉลี่ยทุกขนาดในปีการศึกษา 2547 คือ 17,071 บาท ต้นทุนผลิตสถาบันขนาดใหญ่สูงกว่าขนาดกลางและขนาดเล็ก การเพิ่มเพดานค่าเล่าเรียนจะช่วยให้สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนมีทรัพยากรเพิ่ม เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้มากขึ้น แต่ต้องมีเงื่อนไขว่าราคาถูกกำหนดด้วยกลไกตลาด จะเพิ่มค่าเล่าเรียนได้ต้องพร้อมด้วยคุณภาพและเน้นคุณภาพที่มีลักษณะพิเศษที่สามารถออกไปประกอบอาชีพได้

จากการทำแบบจำลองวิเคราะห์ข้อมูลของการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สมบูรณ์ครบถ้วนที่สุดของ 2 สถาบัน พบว่าสถาบันในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่สอนทั้งระดับปวช. และปวส. สาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจ ค่าใช้จ่ายระดับปวส. สูงกว่าปวช. ร้อยละ 14.5 คือต้นทุนระดับปวช. เฉลี่ยเท่ากับ 19,005 บาท ระดับปวส. 21,778 บาท สถาบันแห่งที่ 2 อยู่ในภูมิภาคมีการเรียนการสอนทั้งสาขาพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจโดยระดับปวช. ค่าใช้จ่าย 12,993 บาท ระดับปวส. 20,227 บาท สำหรับสาขาช่างอุตสาหกรรม ระดับปวช. 13,914 บาท ระดับปวส. 22,337 บาท การวิเคราะห์ทำให้ทราบต้นทุนผลิต ซึ่งอาจนำไปประกอบการกำหนดนโยบายอุดหนุนและพัฒนาผู้เรียน ได้มีการเสนอให้ศึกษาวิจัยต้นทุนมาตรฐานเพื่อเข้าใจที่มาแห่งความแตกต่างของต้นทุนผลิตด้วย

ส่วนที่ 2

เสนอภาพรวมผลการศึกษาวิจัย รวมทั้งข้อคิดเห็นของผู้บริหาร

การศึกษาวิจัยครอบคลุม 26 จังหวัดของ 5 ภาค ขนาดตัวอย่าง คือ สถาบัน 50 แห่ง ที่คัดเลือกแบบเจาะจง มีการเรียนการสอนทั้งระดับปวช. และปวส. ในสถาบันขนาดใหญ่ (ผู้เรียนมากกว่า 2,000 คน) ขนาดกลาง (ผู้เรียน 1,000 – 2,000) และขนาดเล็ก (ผู้เรียนน้อยกว่า 1,000 คน) กลุ่มตัวอย่างมีผู้เรียน

ทั้งหมด 77,730 คน หรือร้อยละ 20.4 ของผู้เรียนอาชีวศึกษาเอกชนทั้งประเทศซึ่งมี 380,767 คน การปฏิบัติงานภาคสนาม คือ การส่งแบบสอบถาม สัมภาษณ์ จัดทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) และ สัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลร้อยละ 98 ของสถาบันตัวอย่างที่คัดเลือกหรือ 49 สถาบันได้นำมาวิเคราะห์ และพบว่าร้อยละ 61 ของผู้เรียนในสถาบันตัวอย่างกำลังเรียนสาขาพาณิชยกรรมและบริหารธุรกิจตามมาด้วย ช่างอุตสาหกรรม ซึ่งมีผู้เรียนน้อยกว่าสาขาข้างต้นหนึ่งเท่าตัว เพียงร้อยละ 2.5 กำลังเรียนศิลปกรรม ที่เหลือเรียนสาขาอื่นๆ ระยะเวลาดำเนินการของสถาบันตัวอย่างโดยเฉลี่ยเปิดดำเนินการมาแล้ว 20 ปี สถาบันขนาดใหญ่เปิดดำเนินการมานานกว่าเพราะอาจเริ่มจากขนาดเล็กและขยายกิจการภายหลัง นอกจากนี้ยังพบว่าเกือบครึ่งหนึ่งของสถาบันตัวอย่างเจ้าของต้องกู้เงินมาลงทุน มีความแตกต่างกันของค่าเล่าเรียนที่เก็บตามระดับการศึกษาคือ ระดับปวส. สูงกว่าปวช. ทุกสาขาวิชามีความแตกต่างระหว่างขนาดสถาบันและสถานที่ตั้ง ช่างอุตสาหกรรมเก็บค่าเล่าเรียนสูงสุด คือ ระดับปวช. 18,689 บาท ระดับปวส. 25,111 บาท แต่พาณิชยกรรม ปวช. เก็บ 15,121 บาท ปวส. เก็บ 16,131 บาท ในขณะที่ศิลปกรรม ปวช. เก็บ 17,036 บาท มากกว่า 3 ใน 4 ของสถาบันตัวอย่าง ผู้เรียนจ่ายค่าเล่าเรียนแบบผ่อนชำระ

รายได้ปีการศึกษา 2547 ของสถาบันขนาดใหญ่ เฉลี่ย 22.99 ล้านบาทต่อแห่ง ขนาดกลาง 11.48 ล้านบาทและขนาดเล็ก 5.46 ล้านบาท สำหรับระดับปวส. ซึ่งรัฐไม่ได้ให้เงินอุดหนุนแบบระดับปวช. รายได้จากค่าเล่าเรียนสถาบันขนาดใหญ่ ร้อยละ 43 ขนาดกลาง ร้อยละ 38 และขนาดเล็กร้อยละ 53 เป็นเงินกู้ยืมกยศ. กล่าวได้ว่าครึ่งหนึ่งของรายได้ของสถาบันเป็นรายจ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนครูและบุคลากร รายจ่ายสำคัญอีกรายการหนึ่งคือค่าเสื่อมราคา กิจการของสถาบันอาจมีกำไรบ้างจากการดำเนินงานแต่เมื่อหักค่าเสื่อมราคากำไรหายหรือขาดทุนก็มี การวิเคราะห์มีข้อสังเกตว่ารายจ่ายจากการหักค่าเสื่อมราคาอาจสูงกว่าที่แสดงไว้ เพราะหลายสถาบันไม่สามารถแยกข้อมูลค่าเสื่อมราคาออกจากรายจ่ายรวมได้ชัดเจนหรือบางแห่งอาจไม่เคยคิดไว้เลย จึงควรมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเก็บข้อมูลแยกบัญชีแต่ละหมวดเพื่อประโยชน์ในการคิดต้นทุน

ภาพรวมต้นทุนผลิตอาชีวศึกษาเอกชนพบว่า ร้อยละ 80 มีกำไรจากการดำเนินงานจากมากไปหาน้อยลดหลั่นกันถึงน้อยที่สุด สถาบันขนาดใหญ่มีกำไรทางบัญชีร้อยละ 73 ขนาดกลางร้อยละ 60 ขนาดเล็กร้อยละ 58 ในขณะที่มีหลายสถาบันขาดทุนจากมากไปหาน้อย ภาคเหนือมีกำไรดำเนินงานสูงสุด การศึกษาพบว่าตัวแปรที่สำคัญมีผลต่อต้นทุนผลิต คือ จำนวนผู้เรียน ต้นทุนผลิตสะท้อนให้เห็นระดับการพัฒนาคุณภาพของสถาบัน ท่ามกลางการแข่งขันสูงนโยบายของรัฐต้องเหมาะสม ชัดเจนและเอื้อต่อการดำเนินงาน การประสานงานสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชนเป็นสิ่งที่จำเป็น การร่วมมือด้วยดีของสถาบันเอกชน ความสามัคคีและเอื้ออาทรระหว่างสถาบันเอกชนกับสถาบันเอกชนด้วยกันเองเป็นสิ่งสำคัญ

คณะผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างสถาบันการศึกษา 2 แห่งที่มีคุณภาพด้วยความร่วมมือของธุรกิจเอกชนแต่ต้นทุนผลิตค่อนข้างสูง ผู้เรียนจบจะมีงานทำทันที ซึ่งคณะผู้วิจัยไม่ได้นำโรงเรียนดังกล่าวมารวมกับกลุ่มตัวอย่างที่วิเคราะห์เสนอผลต้นทุนผลิตเพราะมีลักษณะที่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ให้ สช. พัฒนาระบบข้อมูลทั้งด้านจำนวนนักเรียน / นักศึกษาแยกรายละเอียดแต่ละสถาบัน สาขาวิชา รายจังหวัด ซึ่งแม้มีการดำเนินงานอยู่แล้วแต่ควรพัฒนาให้มีคุณภาพครบถ้วนและถูกต้องยิ่งขึ้น การเก็บรวบรวมข้อมูลของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ควรพัฒนาข้อมูลของสถาบันทั้งด้านจำนวนนักเรียน รายได้รายจ่าย แยกรายละเอียดเพื่อนำมาคำนวณต้นทุนผลิตของแต่ละสถาบันได้ ควรมีการฝึกอบรมการคิดต้นทุนผลิตการเรียนการสอนของอาชีวศึกษาเอกชน โดยสช. เป็นผู้ให้การสนับสนุนและมีสมาคมโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยให้ความร่วมมือ (เป็นการให้ความรู้ทางวิชาการเพื่อประโยชน์การบริหารงาน) คณะผู้วิจัยร่วมให้การฝึกอบรมและเป็นวิทยากร สำหรับงานวิจัยที่จะเป็นประโยชน์มากและควรมีการสนับสนุนให้ดำเนินการต่อไป โดยเฉพาะเมื่อโครงการกรอ. เริ่มปีการศึกษา 2549 จะทำให้ได้ภาพที่แตกต่างกัน คือ 1) การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตมาตรฐาน 2) การศึกษาด้านทุนการผลิตนักเรียน / นักศึกษา แยกสาขาและประเภทวิชา 3) การศึกษาด้านทุนการจัดการอาชีวศึกษารูปแบบต่างๆ เช่น ทวิภาคี 4) การศึกษาและพัฒนาระบบบัญชีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน และ 5) การศึกษาด้านทุนผลิตนักศึกษาโดยใช้การจำลองสถานการณ์ (Simulation) การจัดการศึกษา

ส่วนที่ 3

สรุปการอภิปรายและเสนอแนะได้ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความเห็นร่วมกันว่า การอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน คือ การอาชีวศึกษาของประเทศ ที่ควรจะพัฒนาให้มีคุณภาพและรัฐควรให้การส่งเสริมด้วยความเป็นธรรม

2. ธุรกิจอาชีวศึกษาเอกชน มีความหลากหลายด้านการลงทุน ขนาดสถาบัน คุณภาพการเรียน การสอน ต้นทุนผลิตซึ่งสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานมีข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ระดับความสามารถในการแข่งขัน รวมถึงการบริหารจัดการด้านต่างๆ สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนหลายแห่งได้กำไรจากการลงทุนแต่อีกหลายแห่งโดยเฉพาะสถาบันขนาดเล็ก เผชิญกับปัญหาความขาดทุนและข้อจำกัดหลายด้าน

3. ในภาวะการแข่งขันสูง รัฐควรกำหนดนโยบายอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนให้ชัดเจนทั้งด้านการอุดหนุน การกำหนดสัดส่วนของการรับผู้เรียน ลดความเหลื่อมล้ำกฎระเบียบ นโยบายที่กำหนดไว้แปลงสู่การปฏิบัติได้

4. การพัฒนาข้อมูล การวิจัย และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่อง ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะผู้วิจัย ด้านการฝึกอบรมเพื่อคิดค้นทุนผลิตการเรียนการสอน โดยสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณตามที่คณะผู้วิจัยเสนอแนะ และเสนอว่าน่าจะดำเนินการได้หากได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. จากการศึกษาต้นทุนผลิต พบว่าต้นทุนผลิตยังอยู่ในอัตราไม่สูงมากแต่มีประเด็นที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพที่อาจยังพัฒนาไม่ได้เท่าที่ควร หรือบางแห่งไม่ได้พัฒนาเลยปล่อยให้ไปตามที่จะทำได้ การนำอุปกรณ์ที่ทันสมัย ครู / อาจารย์ที่มีความสามารถเฉพาะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ สามารถผลิตผู้จบการศึกษาที่มีคุณภาพสนองความต้องการของตลาดแรงงานได้ ย่อมเป็นผลกระทบการลงทุนสูงขึ้น เสนอแนะว่าในภาวะการแข่งขัน สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจะต้องเร่งพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนสนใจหันกลับมาเรียนอาชีวศึกษามากขึ้น พยายามเปลี่ยนค่านิยม เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียนมีค่านิยมมุ่งมั่นสู่อุดมศึกษา แม้ว่าไม่แน่ใจว่าจะจบแล้วจะมีงานทำหรือไม่ ในขณะที่ประเทศกำลังขาดแคลนกำลังคนระดับอาชีวศึกษา รัฐควรมีบทบาทสำคัญดำเนินการในเรื่องนี้

6. การแก้ปัญหาอาชีวศึกษาต้องพิจารณาแบบภาพรวม (Macro Scale) ควรมีการพัฒนาคุณภาพร่วมกันทั้งของสถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐและเอกชน นำการแก้ปัญหาแบบภาพรวมมาใช้ เพื่อการพัฒนาและปรับปรุง ควรให้มีโรงเรียนในการฝึกพัฒนาทักษะโดยภาคธุรกิจเอกชนมีส่วนร่วม เช่นเดียวกับบางประเทศที่ให้การส่งเสริมอย่างจริงจังและรัฐลดหย่อนภาษีได้ ในขณะเดียวกันต้องพัฒนาครู / อาจารย์และการบริหารจัดการด้วย

7. การส่งเสริมให้สถานประกอบการร่วมกับสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน พัฒนาการเรียนการสอนแบบระบบทวิภาคี เช่นเดียวกับโรงเรียนตัวอย่างที่เสนอในการวิจัยซึ่งมีต้นทุนสูงมาก เพราะผู้เรียนจะได้รับพัฒนาอย่างเต็มที่ มีอุปกรณ์การเรียนการสอนทันสมัยครบถ้วน จบแล้วได้งานทำทันที ควรมีการขยายขอบเขตการดำเนินงานให้กว้างขวางขึ้น โดยรัฐอาจสนับสนุนด้านลดภาษีอุปกรณ์ฝึกงาน ควรมีการศึกษาวิจัยด้านความร่วมมือสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกับสถานประกอบการ

8. ประเด็นที่จะพัฒนาอาชีวศึกษาในภาพรวม จะเริ่มต้นตรงทางไหนและอย่างไร ควรมีกลุ่มทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากภาคเอกชน ภาครัฐผู้กำหนดนโยบาย ผู้ผลิตและผู้ใช้กำลังคนรวมอยู่ในกลุ่มทำงานเพื่อหาแนวทางร่วมกันและมีการยกตัวอย่างการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ 20 แห่ง ในรูปแบบของทวีภาคีแก่สถาบันอาชีวศึกษาเอกชน คือผู้เรียนสามารถทำงานได้ระหว่างเรียน ได้รับการอบรมและประสบการณ์จริงจากการทำงาน

9. การศึกษาด้านทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนเป็นประโยชน์ ควรมีการศึกษาต่อเนื่อง และหลากหลายตามข้อเสนอแนะคณะผู้วิจัย โดยเฉพาะหลังจากโครงการกองทุนเงินให้กู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) เริ่มในปีการศึกษา 2549 ซึ่งอาจได้ภาพแตกต่างที่เห็นชัดเจนรวมทั้งเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะผู้วิจัยเกี่ยวกับการวิจัยที่ควรดำเนินการต่อไป

สถาบันศึกษาตัวอย่าง

โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า (Toyota Automotive Technology School)

ข้อมูลพื้นฐาน และลักษณะทั่วไป

โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า เป็นสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนจัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์หลัก เพื่อผลิตนักศึกษาสำหรับรองรับปัญหาการขาดแคลนกำลังคน โดยเฉพาะช่างเทคนิคยานยนต์ที่มีความรู้ความสามารถ และตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง การจัดตั้งโรงเรียนมีการพัฒนาเป็นลำดับโดยเริ่มต้นจากการจัดตั้ง “ศูนย์พัฒนาวิชาช่างยนต์โตโยต้า” (Toyota Automotive Development Center) ในพ.ศ. 2534 และพัฒนาเป็น “โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า” เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 โดยอยู่ภายใต้การดำเนินการของบริษัท เทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า จำกัด (Toyota Automotive Technology Co., Ltd.) มีปณิธานที่ว่า “เราจะผลิตช่างยนต์มืออาชีพ คุณภาพระดับนานาชาติ เพื่อออกไปเป็นพลเมืองดีของชาติ” ปัจจุบันมีจำนวนผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรรวม 37 คน จำนวนนักศึกษา 116 คน

ระบบการจัดการเรียนรู้และฝึกทักษะ

โรงเรียนเปิดการสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาเทคโนโลยียานยนต์ และสาขาเทคโนโลยีการบริการรถยนต์ มีจุดเด่นในด้านสื่ออุปกรณ์การฝึกที่ทันสมัย และเพียงพอ โดยได้รับการสนับสนุนจากบริษัท โตโยต้าประเทศไทย จำกัด ทั้งในด้านเครื่องยนต์ของรถยนต์ประเภทต่างๆ และรถยนต์เพื่อการฝึกปฏิบัติในทุกรุ่นที่บริษัทวางจำหน่ายในตลาด ในด้านอาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรง เคยทำงานในศูนย์บริการของโตโยต้ามาก่อน และมีการจัดการอบรมเทคโนโลยีใหม่ให้กับอาจารย์อย่างต่อเนื่อง การรับนักศึกษามีระบบสอบคัดเลือก รับทั้งนักศึกษาที่จบด้านช่างยนต์ และสาขาอื่นๆ ซึ่งหากไม่ได้จบด้านช่างยนต์มาโดยตรงจะต้องมีการเรียนวิชาปรับพื้นฐานทางด้านช่างก่อนเข้าเรียน โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมการพัฒนาลักษณะนิสัยให้นักศึกษาทั้งก่อน และระหว่างการเรียนและฝึก

ทักษะ โดยเน้นให้มีระเบียบวินัย ฝึกด้านความอดทน และคุ้นเคยกับลักษณะของการทำงานในวิชาชีพ ด้านช่างและการบริการ โดยใช้วิธีการกำกับดูแลแบบเดียวกับพนักงานบริษัท เช่น มีการลงเวลาก่อนและเลิกเรียน การลงโทษหากกระทำผิดวินัย ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอนทั้งสองสาขาจะมีการแยกเป็นการเรียนแผนก สำหรับผู้ที่มุ่งจะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นเมื่อสำเร็จการศึกษา (แผน ก.) โดยเรียนวิชาการเชิงลึกมากขึ้น และแผน ข. สำหรับผู้ที่ต้องการทำงาน โดยเรียนรู้ในด้านทักษะที่เกี่ยวกับการทำงานมากขึ้น ในการฝึกปฏิบัติมีจำนวนชั่วโมงการฝึกตลอดหลักสูตร 4,000 ชั่วโมง (สูงกว่าเกณฑ์ของกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 2,520 ชั่วโมง) นอกจากการเรียนการฝึกทักษะที่สถานศึกษาแล้วยังมีการทัศนศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านยานยนต์ เช่น โรงงานประกอบรถยนต์ โรงงานผลิตเครื่องยนต์ ชิ้นส่วนต่างๆ ศูนย์บริการเพื่อให้นักศึกษาได้ทราบ และเข้าใจในเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น สำหรับการฝึกงานนักศึกษา จะได้ฝึกงานมากกว่าหลักสูตรกำหนด โดยกำหนดให้ฝึกงานในสถานประกอบจริง 480 ชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ 350 ชั่วโมง) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการฝึกกับตัวแทนจำหน่ายของโตโยต้าที่เป็นศูนย์บริการมาตรฐาน และจะต้องผ่านการประเมินจากผู้บริหารของสถานประกอบการแต่ละแห่งด้วย

โรงเรียนจัดให้มีโปรแกรมการเรียนเสริมหลักสูตร ความรู้ด้านเทคนิคของโตโยต้า (TEAM Training System) อบรมความรู้ และฝึกปฏิบัติด้านเทคนิคของโตโยต้าระดับ 1 2 และ 3 บางส่วน ซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกับที่ใช้ในการฝึกอบรมของช่างเทคนิคโตโยต้าที่ใช้กันทั่วโลก เมื่อสำเร็จการศึกษานักศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน และ Toyota Motor Corporation

จากระบบการเรียนการฝึกทักษะที่เข้มข้น รวมทั้งการพัฒนาด้านเจตคติทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก กล่าวคือมีเกณฑ์การจบการศึกษาสูงถึงร้อยละ 94 ของนักศึกษาที่เข้าเรียนผ่านการรับรองมาตรฐานช่างของโตโยต้าในระดับสูง มีการพัฒนาเจตคติที่ดีขึ้น โดยพิจารณาจากการประเมินของผู้ปกครอง และสถานประกอบการที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงาน และทำงาน นอกจากนี้ยังมีสถิติการได้งานทำร้อยละ 76.82 และเรียนต่อในระดับปริญญาตรีร้อยละ 23.18

ระบบการดูแลนักศึกษา

นักศึกษาของโรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้าเป็นนักศึกษาประจำทั้งหมด โดยโรงเรียนได้จัดให้มีหอพักบริการให้กับนักศึกษา พร้อมสวัสดิการต่างๆ เช่น สนามกีฬา โรงอาหารมาตรฐาน นักศึกษาได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน และการทำงานเป็นทีม มีศูนย์วิทยบริการ ซึ่งมีห้องสมุด วารสาร คู่มือ

มาตรฐานการซ่อมรถของโตโยต้า แผ่นวีดิทัศน์ (วีซีดี) และอินเทอร์เน็ต (internet) สำหรับเป็นแหล่งค้นคว้า ทั้งใน และนอกเวลาเรียนของทุกวันที่มีการเรียนการสอน นักศึกษาได้รับการปลูกฝังด้านระเบียบวินัยที่เข้มงวด และสร้างเจตคติที่เหมาะสมสำหรับการทำงานอย่างต่อเนื่องระหว่างที่เป็นนักศึกษา มีการตั้งคำถามในด้านวินัยให้นักศึกษาได้ทราบเหมือนข้อตกลงเบื้องต้นก่อนที่จะเริ่มทำการเรียน เช่น ขอมอบได้หรือไม่ในการถูกลงโทษทันทีที่กระทำความผิด ต้องกลับเข้าหอพักก่อนเวลา 1900 น. และต้องเรียนมากกว่าหลักสูตรกำหนด เป็นต้น

ระบบสนับสนุนต่างๆ

โรงเรียนได้รับงบประมาณหลักจากการเก็บค่าธรรมเนียมนักศึกษา และได้รับการสนับสนุนจากบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย โดยค่าธรรมเนียมทุกประเภทซึ่งรวมทั้งค่าหอพัก และการบริการต่างๆ สำหรับสาขาเทคโนโลยีรถยนต์ตลอด 2 ปีการศึกษาเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจากนักศึกษาจำนวน 142,050 บาท และสาขาเทคโนโลยีการบริการรถยนต์จำนวน 140,610 บาท สำหรับงบดำเนินการต่อนักศึกษาตลอดหลักสูตรเฉลี่ย 241,962 บาท (รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก สมศ. : 2546) ในระยะต่อไปโรงเรียนมีแนวคิดในการให้สถานประกอบการ อาทิ ศูนย์บริการมาตรฐานเป็นผู้ส่งนักศึกษาเข้ามาเรียน โดยสนับสนุนด้านค่าเล่าเรียนทั้งหมด สำหรับการสนับสนุนจากบริษัทโตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย มีในหลายลักษณะ อาทิ เรื่องการลงทุนด้านหอพัก สื่อรถยนต์ที่ใช้ในการเรียนการสอน เครื่องยนต์ประเภทต่างๆ การสนับสนุนให้บุคลากรในบริษัทมาช่วยดำเนินการฝึกทักษะที่มีความสำคัญบางลักษณะที่ขาดแคลนอาจารย์ช่าง เช่น การเคาะพ่นสี การซ่อมตัวถังรถยนต์ ซึ่งงบประมาณในส่วนนี้ไม่ได้มีการคำนวณ และนับรวมในงบการเงินของโรงเรียน

ปัจจุบัน โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้ากำลังดำเนินการขยายอาคารเรียนเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยสำหรับการเพิ่มการรับนักศึกษาในปีการศึกษาต่อไป เนื่องจากมีความต้องการด้านแรงงานของบริษัทในเครือข่ายที่มากขึ้น โดยคาดว่าจะสามารถรับนักศึกษาได้เพิ่มขึ้นเป็นปีละ 160 คน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2549 เป็นต้นไป

การจัดการเรียนและฝึกทักษะของโรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า เป็นการจัดการอาชีวศึกษาที่ดำเนินการโดยภาคเอกชนซึ่งเป็นผู้ดำเนินธุรกิจทางด้านนี้โดยเฉพาะ จึงสามารถจัดการศึกษาได้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการได้อย่างชัดเจนทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และด้านการพัฒนาเจตคติของผู้เรียน มีการสนับสนุนในด้านบุคลากรและครุภัณฑ์เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีตลาดแรงงานที่ชัดเจนในการรองรับผู้สำเร็จการศึกษาอีกด้วย ทำให้คุณภาพของการจัดการศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งนับว่าเป็นต้นแบบสำหรับภาคธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะและมีความต้องการมาก ตลอดจนมีแหล่งเงินทุนมากพอ แต่มีความขาดแคลนบุคลากรที่มีลักษณะเฉพาะ และมีความประสงค์จะสร้างบุคลากรเพื่อการ

รองรับการขยายงานของสถานประกอบการ แต่การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ย่อมมีค่าดำเนินการหรือต้นทุนการผลิตต่อหัวสูงมากในลักษณะที่สอดคล้องกับคุณภาพที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตามสถาบันอาชีวศึกษาทั่วไปสามารถเรียนรู้ และประยุกต์แนวคิดในการจัดการบางประการได้ เช่น เรื่องการส่งเสริมด้านลักษณะนิสัยที่ดีในการศึกษาและการทำงาน การลงทุนในด้านบุคลากร และหากสามารถประสานงานกับสถานประกอบการได้ เรื่องสื่อ และครุภัณฑ์ก็สามารถดำเนินการในลักษณะที่คล้ายกันได้เช่นกัน

ที่มา : โรงเรียนเทคโนโลยียานยนต์โตโยต้า, 2548.

สถาบันศึกษาตัวอย่าง

โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์ เทคโนโลยี (Panyapiwat Techno Business)

ความเป็นมาของสถาบันการศึกษา

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทยเริ่มเมื่อพ.ศ. 2531 โดยกรมอาชีวศึกษา ด้วยการสนับสนุนจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเรียกว่า ระบบโรงเรียนโรงงาน ในพ.ศ. 2534 เปลี่ยนชื่อเป็นการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training) เป็นการดำเนินงานโดยความร่วมมือของสถาบันศึกษากับสถานประกอบการ โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์เทคโนโลยี นับเป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยที่จัดระบบการศึกษาเป็นแบบทวิภาคี โดยได้รับคำแนะนำการพัฒนาหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญการศึกษาระบบทวิภาคีจากประเทศเยอรมนี

โรงเรียนปัญญาภิวัฒน์เทคโนโลยี เป็นโรงเรียนภายใต้การบริหารจัดการโดยบริษัทศึกษาภิวัฒน์ จำกัด ในเครือของบริษัท ซี.พี. เซเวนอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) เป็นสถาบันที่จัดให้มีการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการควบคู่ไปกับการเรียนภาคทฤษฎีในสถาบันการศึกษา เพราะการเรียนรู้ด้วยการทำงานจริงเป็นหัวใจหลักของสถาบันศึกษานี้

สถาบันเปิดดำเนินการในปีการศึกษา 2548 เป็นรุ่นแรก โดยเปิดสอนระดับปวช. จำนวน 4 สาขาวิชาคือ พาณิชยกรรม ได้แก่ ธุรกิจค้าปลีก การบัญชี คอมพิวเตอร์ธุรกิจ ช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ ช่างไฟฟ้ากำลัง และจะเปิดสอนวิชา Logistic ในปีการศึกษา 2549 ระดับปวส. จำนวน 4 สาขาวิชาคือ พาณิชยกรรม ได้แก่ การจัดการธุรกิจค้าปลีก การบัญชี คอมพิวเตอร์ ช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ แมคคาทรอนิกส์ ขณะนี้มีนักเรียน / นักศึกษาทั้งสิ้น 771 คน สถาบันฯ มีโครงการขยายระดับการศึกษาถึงปริญญาตรีในปีการศึกษา 2550 และขยายวิทยาเขตไปยังปริมณฑลกับภูมิภาคด้วย

ปรัชญาและหลักการ

สถาบันฯ มีรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ จัดให้มีการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการควบคู่กับการเรียนภาคทฤษฎีในสถาบันการศึกษา ปรัชญาและหลักการคือ เป็นสถาบันการศึกษาชั้นนำในการผลิตบุคลากรที่เป็นการเรียนรู้ภาคทฤษฎีควบคู่กับภาคปฏิบัติ เพื่อให้ได้พนักงานที่มีประสิทธิภาพตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมค้าปลีกในประเทศไทย

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์สำคัญของสถาบันฯ มี 3 ประการ คือ

1. จัดสอนระดับปวช. และปวส. ในสาขาธุรกิจค้าปลีก และสาขาเกี่ยวข้องเพื่อผลิตบุคลากรที่มีคุณภาพ พร้อมร่วมงานกับหน่วยงานต่างๆ ในกลุ่มบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ เซเว่นอีเลฟเว่น และบริษัทอื่นๆ
2. ส่งเสริม และถ่ายทอดความรู้ด้านการบริหาร การจัดการ และธุรกิจค้าปลีกให้กับสังคม ชุมชน ธุรกิจขนาดย่อม สถาบันการศึกษาอื่นๆ ในรูปแบบการสัมมนา การจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น เป็นต้น
3. สนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล ให้การเรียนการสอนระดับอาชีวศึกษามีคุณภาพมากขึ้น สามารถผลิตบุคลากรตรงตามความต้องการภาคอุตสาหกรรมอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศยิ่งขึ้นต่อไป

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี

Dual Vocational Training หรือการจัดการศึกษาแบบระบบทวิภาคี เป็นการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือของสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษากับสถานประกอบการหรือโรงงานอุตสาหกรรม ความร่วมมือของทั้งสองฝ่ายเป็นรูปแบบลักษณะความร่วมมือ (Co - operation Educating and Training) กำหนดให้นักเรียน / นักศึกษาเรียนภาคทฤษฎีหรือหลักการที่สถาบันการศึกษาไม่เกินสัปดาห์ละ 2 วัน และฝึกปฏิบัติที่สถานประกอบการไม่น้อยกว่า 3 วัน ตลอดระยะเวลาเรียนจนครบหลักสูตร เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับประกาศนียบัตรตามความสามารถของผู้เรียน

หลักสูตรการเรียนระบบทวิภาคี ของโรงเรียนปัญญาภิวัฒน์เทคโนโลยี

การเรียนระบบทวิภาคีของสถาบันฯ ผู้เรียนต้องผ่านการเรียน และฝึกอาชีพที่บริษัทฯ ร้านสาขา หรือบริษัทพันธมิตรตามที่ตกลงทำสัญญา หลักสูตรระดับปวช. ด้านพาณิชยกรรม สาขาวิชาพาณิชยการ มีประมาณ 100 หน่วยกิต บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น และบริษัทในเครือร่วมกับบริษัทพันธมิตรรับผิดชอบการสอน และฝึกงานประมาณ 40 หน่วยกิต หรือประมาณร้อยละ 40 ของหน่วยกิตทั้งหมด หมวดอื่นๆ สถาบันการศึกษารับผิดชอบ ใน 1 สัปดาห์ผู้เรียนเรียนที่สถานศึกษา 2 วัน ฝึกอาชีพที่บริษัท พันธมิตร 4 วัน ทั้งนี้ในแต่ละสาขาวิชาอาจมีความแตกต่างกันเล็กน้อย **ระดับปวส.** ด้านบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการธุรกิจค้าปลีก มีประมาณ 88 หน่วยกิต บริษัทฯ และบริษัทพันธมิตรรับผิดชอบ ประมาณ 58 หน่วยกิตหรือประมาณร้อยละ 66 ของหน่วยกิตทั้งหมด ผู้เรียนจะต้องเรียนที่สถานศึกษา สัปดาห์ละ 1 วัน ฝึกอาชีพที่บริษัทฯ 5 วันใน 1 สัปดาห์ โดยมีความแตกต่างบ้างแล้วแต่สาขา และประเภทวิชาซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในการนำทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติได้จริง และมีวิทยากรเป็นผู้บริหารจาก บริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) มาถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และการบริหารด้านค้าปลีก ตลอดหลักสูตร เพราะการค้าปลีกที่ดีต้องมีกระบวนการสนับสนุนที่เรียกว่า วงจรธุรกิจ (Supply Chain) ซึ่งซับซ้อน ไม่เป็นเพียงแค่การขายของแต่ละจนถึงขั้นตอนหลากหลายทั้งสรรหาวัตถุดิบ การเจรจาต่อรอง การบริหาร สารสนเทศ การประชาสัมพันธ์ ระบบเฟรนไชส์ เป็นต้น นับเป็นอุตสาหกรรมค้าปลีก และเป็นการบริหารธุรกิจที่สมบูรณ์แบบ จึงต้องอาศัยความรู้ และเทคนิคเฉพาะเพื่อให้มีประสิทธิภาพ

ลักษณะเฉพาะของรูปแบบการบริหาร การสอน และจุดเด่นของสถาบันการศึกษา

การจัดทำหลักสูตรจะใช้แนวคิดในรูปแบบของ Competency เป็นสำคัญ ได้แก่ การจัดทำ หลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วสามารถปฏิบัติงานได้อย่างแท้จริง ไม่เพียงแต่ได้ ความรู้เท่านั้น การสอนจัดสอน โดยผู้มีความรู้ ประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น โดยตรง ขณะที่ศึกษาอยู่ ผู้เรียนจะได้ปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง เมื่อจบการศึกษาแล้วจะได้ทั้งความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงานได้จริง มีโอกาสได้งานทำในสถานประกอบการที่โรงเรียนร่วมมือด้วย และการประเมินผลการเรียนจะให้ความสำคัญกับการวัดความสามารถในการปฏิบัติ โดยเรียนและสอบผ่านการสอบความพร้อม (Exit Examination) ก่อนจบการศึกษา

สำหรับนักเรียน / นักศึกษาที่เรียนจบระดับปวช. และปวส. แล้ว สามารถทำงานกับบริษัท ซี.พี. เซเว่น อีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) ได้ทันที รายได้หลังจบการศึกษาระบบทวิภาคีแล้วสูงกว่าอัตราเริ่มจ้าง ของวุฒิการศึกษาระดับเดียวกัน มีโอกาสได้ตำแหน่งงานสูงกว่า เป็นผู้จัดการร้าน ผู้บริหาร ได้รับการ

สนับสนุนด้านการศึกษา สำหรับผู้ที่บริษัทฯ เป็นผู้จ่ายทุนการศึกษาให้เมื่อจบหลักสูตรต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานของบริษัทฯ อย่างน้อย 2 ปี หากไม่สามารถทำได้ต้องชดใช้ทุนการศึกษาจำนวน 2 เท่า

จุดเด่น ของโรงเรียนปัญญาวิวัฒน์เทคโนโลยีก็คือ มีรายได้ระหว่างเรียน มีการเรียนจากประสบการณ์จริง จบแล้วมีงานทำทันที มีโครงการพัฒนาเจตคติและกิจกรรมเสริมสร้างนักบริหาร

ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนปัญญาวิวัฒน์ เทคโนโลยี

การดำเนินงานของสถาบันการศึกษามีผู้บริหาร 13 คน ส่วนหนึ่งเป็นผู้บริหารทางบริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) ส่งมาช่วยบริหารงาน ด้านการเรียนการสอนมีอาจารย์จำนวน 40 คน (ไม่รวมบุคลากร และลูกจ้างประจำ) ซึ่งมีประสบการณ์สูงเป็นผู้สอน ในปีการศึกษา 2548 ซึ่งเป็นปีแรกที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้นมีนักเรียน / นักศึกษาจำนวน 771 คน แยกเป็นระดับปวช. 488 คน (พาณิชยกรรม 334 คน และช่างอุตสาหกรรม 154 คน) ระดับปวส. 283 คน (พาณิชยกรรม 266 คน และช่างอุตสาหกรรม 17 คน) โดยมีการเรียนการสอนทั้งภาคปกติและภาคค่ำด้วย มีอัตราครู 1 คน ต่อนักเรียน / นักศึกษา 19 คน

สำหรับอัตราค่าเล่าเรียนระดับปวส. สูงกว่าระดับปวช. ค่าเล่าเรียนภาคปกติและภาคค่ำเท่ากัน ช่างอุตสาหกรรมทั้งระดับปวช. และปวส. มีอัตราค่าเล่าเรียนสูงกว่าพาณิชยกรรม / บริหารธุรกิจทั้งสองระดับประมาณร้อยละ 7 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด เพื่อการพัฒนาสถาบันการศึกษาได้แก่ การพัฒนาวิชาการ กิจกรรมนักเรียน / นักศึกษา ศูนย์คอมพิวเตอร์ ห้องสมุด การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น เมื่อพิจารณาข้อมูลการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาพบว่า ระดับปวส. ประมาณร้อยละ 20 ของรายได้ค่าเล่าเรียนเป็นเงินที่กู้ยืมจาก กยศ. อุปกรณ์การเรียนการสอนส่วนหนึ่งได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน)

สรุป

โรงเรียนปัญญาวิวัฒน์เทคโนโลยี เป็นโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งแรกของประเทศไทยที่จัดระบบการศึกษาแบบทวิภาคี ให้ความสำคัญกับการเรียนภาคทฤษฎีคู่กับการฝึกปฏิบัติ มีการวางแผนการเรียนการสอนกับสถานประกอบการ เปิดดำเนินการปีการศึกษา 2548 เป็นโรงเรียนในเครือของบริษัท ซี.พี. เซเว่นอีเลฟเว่น จำกัด (มหาชน) และเป็นสถาบันการศึกษาเอกชนที่ได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากภาครัฐกิจเอกชนสอดคล้องกับที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาประเทศ และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติที่ระบุให้มีความสำคัญ และเพิ่มบทบาทของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกับภาครัฐกิจเอกชนด้านการพัฒนาการศึกษา โดยให้มีส่วนร่วมด้วยมากขึ้น สถาบันการศึกษาแห่งนี้นับเป็นตัวอย่างที่ดีแห่งหนึ่ง ที่ควรส่งเสริม และควรสนับสนุนให้มีสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนระบบเดียวกันนี้เพิ่มขึ้น โดยการสนับสนุนของภาครัฐกิจเอกชน แต่ต้องคำนึงถึงความพร้อม และคุณภาพของสถาบันการศึกษา รวมทั้งระบบการส่งเสริมของภาครัฐกิจเอกชนด้วย รัฐอาจเข้ามาร่วมส่งเสริมได้ในรูปของมาตรการภาษี และการผ่อนคลายความเข้มงวดด้วยกฎระเบียบต่างๆ ซึ่งจะเอื้อให้การพัฒนาคน สร้างงาน และสร้างรายได้ของภาคเอกชนมีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

ที่มา : โรงเรียนปัญญาวิวัฒน์ เทคโนโลยี, 2548.

สารบัญตารางภาคผนวก

		หน้า
ตารางที่ 1	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาทุกภาค จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547	ผ - 21
ตารางที่ 2	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547	ผ - 25
ตารางที่ 3	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคกลาง จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547	ผ - 29
ตารางที่ 4	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคเหนือ จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547	ผ - 33
ตารางที่ 5	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547	ผ - 37
ตารางที่ 6	จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคใต้ จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547	ผ - 41
ตารางที่ 7	สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันจำแนกตามภาค ปีการศึกษา 2547	ผ - 45
ตารางที่ 8	สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547	ผ - 47
ตารางที่ 9	สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547	ผ - 49
ตารางที่ 10	สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 51
ตารางที่ 11	สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 53
ตารางที่ 12	สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547	ผ - 55

สารบัญตารางภาคผนวก (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 13	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชาใน กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547	ผ - 57
ตารางที่ 14	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชาใน ภาคกลาง ปีการศึกษา 2547	ผ - 58
ตารางที่ 15	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 59
ตารางที่ 16	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 60
ตารางที่ 17	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547	ผ - 61
ตารางที่ 18	รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปี การศึกษา 2547	ผ - 62
ตารางที่ 19	รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547	ผ - 63
ตารางที่ 20	รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 64
ตารางที่ 21	รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการ ศึกษา 2547	ผ - 65
ตารางที่ 22	รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547	ผ - 66
ตารางที่ 23	รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปี การศึกษา 2547	ผ - 67
ตารางที่ 24	รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547	ผ - 68
ตารางที่ 25	รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 69
ตารางที่ 26	รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการ ศึกษา 2547	ผ - 70
ตารางที่ 27	รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547	ผ - 71

สารบัญตารางภาคผนวก (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 28	สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตาม ภาค และขนาด ปีการศึกษา 2547	ผ - 72
ตารางที่ 29	สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตาม ขนาด ของกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547	ผ - 73
ตารางที่ 30	สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตาม ขนาด ของภาคกลาง ปีการศึกษา 2547	ผ - 74
ตารางที่ 31	สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตาม ขนาด ของภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 75
ตารางที่ 32	สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตาม ขนาด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 76
ตารางที่ 33	สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตาม ขนาด ของภาคใต้ ปีการศึกษา 2547	ผ - 77
ตารางที่ 34	วัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่งของสถาบันการศึกษา ปีการศึกษา 2547	ผ - 78
ตารางที่ 35	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่	ผ - 79
ตารางที่ 36	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดกลาง	ผ - 80
ตารางที่ 37	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก	ผ - 81
ตารางที่ 38	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	ผ - 82
ตารางที่ 39	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคกลาง	ผ - 83
ตารางที่ 40	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคเหนือ	ผ - 84
ตารางที่ 41	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ผ - 85
ตารางที่ 42	ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคใต้	ผ - 86

สารบัญญัตราจภาคผนวก (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 43	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาสถาบันขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2547	ผ - 87
ตารางที่ 44	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาสถาบันขนาดกลาง ปีการศึกษา 2547	ผ - 88
ตารางที่ 45	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาสถาบันขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2547	ผ - 89
ตารางที่ 46	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547	ผ - 90
ตารางที่ 47	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547	ผ - 91
ตารางที่ 48	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 92
ตารางที่ 49	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547	ผ - 93
ตารางที่ 50	ค่าใช้จ่ายการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547	ผ - 94

ตารางที่ 1 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาทุกภาค จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมฐาน	
ใหญ่	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	14	16,433	1,795	293	1,174	1,268	6	632	273	28	105	76	14	17,065	1,795	293	1,219	1,341	
	- ช่างอุตสาหกรรม	8	9,146	2,293	423	1,143	920	3	311	132	65	104	114	8	9,457	2,293	423	1,182	986	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	2	164	114	50	82	82	1	3	3	3	3	3	2	167	114	53	84	84	
	รวม	15	25,743	3,817	988	1,716	1,578	7	946	273	31	135	114	15	26,689	3,817	988	1,779	1,596	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	13	10,118	1,685	118	778	555	11	3,091	681	34	281	199	14	13,209	1,944	232	944	808	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	3,708	1,378	59	530	324	5	2,164	700	112	433	574	8	5,872	1,490	93	734	706	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	2	115	85	30	58	58	1	50	50	50	50	50	3	165	85	30	55	50	
	รวม	13 ⁽¹⁾	13,941	2,981	177	1,072	839	12	5,305	1,064	34	442	287	15	19,246	3,224	650	1,283	1,007	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	14	26,551	3,398	525	1,897	1,867	11	3,723	954	34	338	276	14	30,274	3,716	525	2,162	2,151	
	- ช่างอุตสาหกรรม	8	12,854	3,665	516	1,607	1,112	5	2,475	814	112	495	639	8	15,329	3,665	516	1,916	1,731	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	2	279	199	80	140	140	2	53	50	3	27	27	3	332	199	50	111	83		
รวม	15	39,684	6,798	1,250	2,646	2,269	12	6,251	1,270	34	521	343	15	45,935	7,041	2,098	3,062	2,703		

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ มีโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง ที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	
กลาง	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	11	5,786	763	188	526	531	3	47	23	7	16	17	11	5,833	763	188	530	542	
	- ช่างอุตสาหกรรม	11	5,514	892	68	501	467	2	220	162	58	110	110	11	5,734	907	68	521	513	
	- ศิลปกรรม	1	808	808	808	808	808	-	-	-	-	-	-	1	808	808	808	808	808	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	15	12,108	1,380	351	807	752	4	267	162	7	67	49	15	12,375	1,461	513	825	759	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	11	3,534	739	90	321	290	7	1,024	272	34	146	140	11	4,558	855	230	414	296	
	- ช่างอุตสาหกรรม	11	2,386	585	22	217	168	5	762	346	32	152	119	11	3,148	931	22	286	214	
	- ศิลปกรรม	1	245	245	245	245	245	-	-	-	-	-	-	1	245	245	245	245	245	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	15	6,165	864	183	411	373	8	1,786	346	105	223	219	15	7,951	931	183	530	501	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	11	9,320	1,464	341	847	785	7	1,071	279	34	153	163	11	10,391	1,580	481	945	837	
	- ช่างอุตสาหกรรม	11	7,900	1,349	90	718	746	5	982	508	32	196	119	11	8,882	1,444	90	808	751	
- ศิลปกรรม	1	1,053	1,053	1,053	1,053	1,053	-	-	-	-	-	-	1	1,053	1,053	1,053	1,053	1,053		
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	15	18,273	1,998	808	1,218	1,123	8	2,053	508	105	257	227	15	20,326	1,998	1,003	1,355	1,232		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	
เล็ก	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	16	4,062	805	40	254	181	4	163	61	25	41	39	16	4,225	805	65	264	208	
	- ช่างอุตสาหกรรม	14	3,000	707	57	214	169	1	11	11	11	11	11	14	3,011	707	57	215	169	
	- ศิลปกรรม	2	592	366	226	296	296	-	-	-	-	-	-	2	592	366	226	296	296	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	19	7,654	805	40	403	366	4	174	61	25	44	44	19	7,828	805	65	412	366	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	13	1,224	215	30	94	57	10	926	189	22	93	76	16	2,150	222	33	134	138	
	- ช่างอุตสาหกรรม	11	853	225	13	78	57	6	382	192	20	64	43	13	1,235	227	15	95	62	
	- ศิลปกรรม	2	256	150	106	128	128	-	-	-	-	-	-	2	256	150	106	128	128	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	16 ⁽²⁾	2,333	346	35	146	132	10	1,308	381	22	131	98	19	3,641	449	67	192	191	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	16	5,286	998	75	330	229	10	1,089	204	40	109	95	16	6,375	998	146	398	333	
	- ช่างอุตสาหกรรม	14	3,853	932	57	275	235	6	393	192	20	66	43	14	4,246	932	87	303	262	
- ศิลปกรรม	2	848	516	332	424	424	-	-	-	-	-	-	2	848	516	332	424	424		
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	19	9,987	998	75	526	463	10	1,482	381	60	148	110	19	11,469	998	251	604	562		

หมายเหตุ : ⁽²⁾ มีโรงเรียนจำนวน 3 แห่ง ที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	
รวม ทุกขนาด	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	41	26,281	1,795	40	641	510	13	842	273	7	65	50	41	27,123	1,795	65	662	510	
	- ช่างอุตสาหกรรม	33	17,660	2,293	57	535	352	6	542	162	11	90	90	33	18,202	2,293	57	552	392	
	- ศิลปกรรม	3	1,400	808	226	467	366	-	-	-	-	-	-	3	1,400	808	226	467	366	
	- อื่นๆ	2	164	114	50	82	82	1	3	3	3	3	3	2	167	114	53	84	84	
	รวม	49	45,505	3,817	40	929	752	15	1,387	273	7	93	77	49	46,892	3,817	65	957	759	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	37	14,876	1,685	30	402	253	28	5,041	681	22	180	140	41	19,917	1,944	33	486	293	
	- ช่างอุตสาหกรรม	29	6,947	1,378	13	240	113	16	3,308	700	20	207	116	32	10,255	1,490	15	321	197	
	- ศิลปกรรม	3	501	245	106	167	150	-	-	-	-	-	-	3	501	245	106	167	150	
	- อื่นๆ	2	115	85	30	58	58	1	50	50	50	50	50	3	165	85	30	55	50	
	รวม	44	22,439	2,981	35	510	322	30	8,399	1,064	22	280	184	49	30,838	3,224	67	629	463	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	41	41,157	3,398	75	1,004	649	28	5,883	954	34	210	157	41	47,040	3,716	146	1,147	837	
	- ช่างอุตสาหกรรม	33	24,607	3,665	57	746	562	16	3,850	814	20	241	116	33	28,457	3,665	87	862	562	
- ศิลปกรรม	3	1,901	1,053	332	634	516	-	-	-	-	-	-	3	1,901	1,053	332	634	516		
- อื่นๆ	2	279	199	80	140	140	2	53	50	3	27	27	3	332	199	50	111	83		
รวม	49	67,944	6,798	75	1,387	1,075	30	9,786	1,270	34	326	224	49	77,730	7,041	251	1,586	1,225		

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ใหญ่	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	2	1,658	1,250	408	829	829	2	347	273	74	174	174	2	2,005	1,523	482	1,003	1,003	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	2,499	1,481	1,018	1,250	1,250	2	246	132	114	123	123	2	2,745	1,595	1,150	1,373	1,373	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	4,157	1,481	1,250	1,386	1,426	3	593	273	114	198	206	3	4,750	1,632	1,523	1,583	1,595	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	1	118	118	118	118	118	2	1,092	681	411	546	546	2	1,210	681	529	605	605	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	59	59	59	59	59	2	1,353	700	653	677	677	2	1,412	712	700	706	706	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	50	50	50	50	50	1	50	50	50	50	50	
	รวม	1 ⁽¹⁾	177	177	177	177	177	3	2,495	1,064	681	832	750	3	2,672	1,241	681	891	750	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	2	1,776	1,250	526	888	888	2	1,439	954	485	720	720	2	3,215	2,204	1,011	1,608	1,608	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	2,558	1,481	1,077	1,279	1,279	2	1,599	814	785	800	800	2	4,157	2,295	1,862	2,079	2,079	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	50	50	50	50	50	1	50	50	50	50	50		
รวม	3	4,334	1,603	1,250	1,445	1,481	3	3,088	1,270	864	1,029	954	3	7,422	2,873	2,204	2,474	2,345		

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ มีโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง ที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ทั้งหมด	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
กลาง	<i>ปวช.</i>																			
	- พาณิชยกรรม	2	1,283	752	531	642	642	2	30	23	7	15	15	2	1,313	759	554	657	657	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	980	849	131	490	490	1	58	58	58	58	58	2	1,038	907	131	519	519	
	- ศิลปกรรม	1	808	808	808	808	808	-	-	-	-	-	-	1	808	808	808	808	808	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	3,071	1,380	752	1,024	939	2	88	81	7	44	44	3	3,159	1,461	759	1,053	939	
	<i>ปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ	2	463	373	90	232	232	2	412	272	140	206	206	2	875	645	230	438	438	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	154	113	41	77	77	1	194	194	194	194	194	2	348	307	41	174	174	
	- ศิลปกรรม	1	245	245	245	245	245	-	-	-	-	-	-	1	245	245	245	245	245	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	862	373	203	287	286	2	606	334	272	303	303	3	1,468	645	286	489	537	
	<i>ปวช. และปวส.</i>																			
- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	2	1,746	1,125	621	873	873	2	442	279	163	221	221	2	2,188	1,404	784	1,094	1,094		
- ช่างอุตสาหกรรม	2	1,134	962	172	567	567	1	252	252	252	252	252	2	1,386	1,214	172	693	693		
- ศิลปกรรม	1	1,053	1,053	1,053	1,053	1,053	-	-	-	-	-	-	1	1,053	1,053	1,053	1,053	1,053		
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	3,933	1,583	1,125	1,311	1,225	2	694	415	279	347	347	3	4,627	1,998	1,225	1,542	1,404		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
เล็ก	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	2	906	805	101	453	453	-	-	-	-	-	-	2	906	805	101	453	453	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	967	707	260	484	484	-	-	-	-	-	-	2	967	707	260	484	484	
	- ศิลปกรรม	1	366	366	366	366	366	-	-	-	-	-	-	1	366	366	366	366	366	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	4	2,239	805	361	560	537	-	-	-	-	-	-	4	2,239	805	361	560	537	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	2	224	191	33	112	112	1	189	189	189	189	189	2	413	222	191	207	207	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	260	225	35	130	130	1	192	192	192	192	192	2	452	227	225	226	226	
	- ศิลปกรรม	1	150	150	150	150	150	-	-	-	-	-	-	1	150	150	150	150	150	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	4	634	225	68	159	171	1	381	381	381	381	381	4	1,015	449	150	254	208	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	2	1,130	996	134	565	565	1	189	189	189	189	189	2	1,319	996	323	660	660	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	1,227	932	295	614	614	1	192	192	192	192	192	2	1,419	932	487	710	710	
- ศิลปกรรม	1	516	516	516	516	516	-	-	-	-	-	-	1	516	516	516	516	516		
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	4	2,873	996	429	718	724	1	381	381	381	381	381	4	3,254	996	516	814	871		

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
รวม ทุกขนาด	<i>ปวช.</i>																			
	- พาณิชยกรรม	6	3,847	1,250	101	641	642	4	377	273	7	94	49	6	4,224	1,523	101	704	657	
	- ช่างอุตสาหกรรม	6	4,446	1,481	131	741	778	3	304	132	58	101	114	6	4,750	1,595	131	792	807	
	- ศิลปกรรม	2	1,174	808	366	587	587	-	-	-	-	-	-	2	1,174	808	366	587	587	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	10	9,467	1,481	361	947	872	5	681	273	7	136	114	10	10,148	1,632	361	1,015	872	
	<i>ปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ	5	805	373	33	161	118	5	1,693	681	140	339	272	6	2,498	681	191	416	308	
	- ช่างอุตสาหกรรม	5	473	225	35	95	59	4	1,739	700	192	435	424	6	2,212	712	41	369	267	
	- ศิลปกรรม	2	395	245	150	198	198	-	-	-	-	-	-	2	395	245	150	198	198	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	50	50	50	50	50	1	50	50	50	50	50	
	รวม	8	1,673	373	68	209	197	6	3,482	1,064	272	580	531	10	5,155	1,241	150	516	493	
	<i>ปวช. และปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	6	4,652	1,250	134	775	809	5	2,070	954	163	414	279	6	6,722	2,204	323	1,120	1,004	
	- ช่างอุตสาหกรรม	6	4,919	1,481	172	820	947	4	2,043	814	192	511	519	6	6,962	2,295	172	1,160	1,073	
- ศิลปกรรม	2	1,569	1,053	516	785	785	-	-	-	-	-	-	2	1,569	1,053	516	785	785		
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	50	50	50	50	50	1	50	50	50	50	50		
รวม	10	11,140	1,603	429	1,114	1,175	6	4,163	1,270	279	694	640	10	15,303	2,873	516	1,530	1,315		

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 3 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคกลาง จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ใหญ่	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	3	3,966	1,795	774	1,322	1,397	-	-	-	-	-	-	3	3,966	1,795	774	1,322	1,397	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	3,326	2,022	482	1,109	822	-	-	-	-	-	-	3	3,326	2,022	482	1,109	822	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	7,292	3,817	1,256	2,431	2,219	-	-	-	-	-	-	3	7,292	3,817	1,256	2,431	2,219	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	3	2,524	1,603	406	841	515	2	320	189	131	160	160	3	2,844	1,734	515	948	595	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	1,829	1,378	127	610	324	2	237	125	112	119	119	3	2,066	1,490	252	689	324	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	4,353	2,981	533	1,451	839	2	557	314	243	279	279	3	4,910	3,224	839	1,637	847	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	3	6,490	3,398	1,180	2,163	1,912	2	320	189	131	160	160	3	6,810	3,529	1,369	2,270	1,912	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	5,155	3,400	609	1,718	1,146	2	237	125	112	119	119	3	5,392	3,512	734	1,797	1,146	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	11,645	6,798	1,789	3,882	3,058	2	557	314	243	279	279	3	12,202	7,041	2,103	4,067	3,058		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
กลาง	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	1	542	542	542	542	542	-	-	-	-	-	-	1	542	542	542	542	542	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	1,821	892	351	607	578	1	162	162	162	162	162	3	1,983	892	513	661	578	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	2,363	1,120	351	788	892	1	162	162	162	162	162	3	2,525	1,120	513	842	892	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	1	295	295	295	295	295	-	-	-	-	-	-	1	295	295	295	295	295	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	936	585	168	312	183	1	346	346	346	346	346	3	1,282	931	168	427	183	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	1,231	585	183	410	463	1	346	346	346	346	346	3	1,577	931	183	526	463	
ปวช. และปวส.																				
- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	1	837	837	837	837	837	-	-	-	-	-	-	1	837	837	837	837	837		
- ช่างอุตสาหกรรม	3	2,757	1,075	746	919	936	1	508	508	508	508	508	3	3,265	1,444	746	1,088	1,075		
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	3,594	1,583	936	1,198	1,075	1	508	508	508	508	508	3	4,102	1,583	1,075	1,367	1,444		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
เล็ก	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	4	1,259	783	101	315	188	-	-	-	-	-	-	4	1,259	783	101	315	188	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	472	280	57	157	135	-	-	-	-	-	-	3	472	280	57	157	135	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	4	1,731	783	161	433	394	-	-	-	-	-	-	4	1,731	783	161	433	394	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	2	261	215	46	131	131	3	145	60	40	48	45	4	406	215	45	102	73	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	30	30	30	30	30	3	81	31	20	27	30	3	111	50	30	37	31	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	2 ⁽¹⁾	291	215	76	146	146	3	226	90	60	75	76	4	517	215	76	129	113	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	4	1,520	998	101	380	211	3	145	60	40	48	45	4	1,665	998	146	416	261	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	502	310	57	167	135	3	81	31	20	27	30	3	583	330	87	194	166	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	4	2,022	998	161	506	432	3	226	90	60	75	76	4	2,248	998	251	562	500		

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ มีโรงเรียนจำนวน 2 แห่ง ที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
รวม	ปวช.																			
ทุกขนาด	- พาณิชยกรรม	8	5,767	1,795	101	721	658	-	-	-	-	-	-	8	5,767	1,795	101	721	658	
	- ช่างอุตสาหกรรม	9	5,619	2,022	57	624	482	1	162	162	162	162	162	9	5,781	2,022	57	642	513	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	10	11,386	3,817	161	1,139	838	1	162	162	162	162	162	10	11,548	3,817	161	1,155	838	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	6	3,080	1,603	46	513	351	5	465	189	40	93	60	8	3,545	1,734	45	443	255	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	2,795	1,378	30	399	183	6	664	346	20	111	72	9	3,459	1,490	30	384	183	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวม	8	5,875	2,981	76	734	498	6	1,129	346	60	188	167	10	7,004	3,224	76	700	339	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	8	8,847	3,398	101	1,106	918	5	465	189	40	93	60	8	9,312	3,529	146	1,164	918	
	- ช่างอุตสาหกรรม	9	8,414	3,400	57	935	746	6	826	508	20	138	72	9	9,240	3,512	87	1,027	746	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวม	10	17,261	6,798	161	1,726	1,037	6	1,291	508	60	215	167	10	18,552	7,041	251	1,855	1,260	

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 4 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคเหนือ จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ใหญ่	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	3	2,763	1,482	293	921	988	-	-	-	-	-	-	3	2,763	1,482	293	921	988	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	2,293	2,293	2,293	2,293	2,293	-	-	-	-	-	-	1	2,293	2,293	2,293	2,293	2,293	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	114	114	114	114	114	-	-	-	-	-	-	1	114	114	114	114	114	
	รวม	3	5,170	2,586	988	1,723	1,596	-	-	-	-	-	-	3	5,170	2,586	988	1,723	1,596	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	3	3,029	1,505	232	1,010	1,292	1	34	34	34	34	34	3	3,063	1,539	232	1,021	1,292	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	1,372	1,372	1,372	1,372	1,372	-	-	-	-	-	-	1	1,372	1,372	1,372	1,372	1,372	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	85	85	85	85	85	-	-	-	-	-	-	1	85	85	85	85	85	
	รวม	3	4,486	1,604	1,292	1,495	1,590	1	34	34	34	34	34	3	4,520	1,624	1,292	1,507	1,604	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	3	5,792	2,987	525	1,931	2,280	1	34	34	34	34	34	3	5,826	3,021	525	1,942	2,280	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	3,665	3,665	3,665	3,665	3,665	-	-	-	-	-	-	1	3,665	3,665	3,665	3,665	3,665	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	1	199	199	199	199	199	-	-	-	-	-	-	1	199	199	199	199	199		
รวม	3	9,656	4,190	2,280	3,219	3,186	1	34	34	34	34	34	3	9,690	4,190	2,280	3,230	3,220		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
กลาง	<i>ปวช.</i>																			
	- พาณิชยกรรม	3	807	359	188	269	260	-	-	-	-	-	-	3	807	359	188	269	260	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	1,634	775	392	545	467	-	-	-	-	-	-	3	1,634	775	392	545	467	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	2,441	1,134	580	814	727	-	-	-	-	-	-	3	2,441	1,134	580	814	727	
	<i>ปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ	3	696	290	153	232	253	2	174	140	34	87	87	3	870	293	287	290	290	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	957	574	143	319	240	2	190	119	71	95	95	3	1,147	574	214	382	359	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	1,653	864	393	551	396	2	364	259	105	182	182	3	2,017	864	501	672	652	
	<i>ปวช. และปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	3	1,503	649	341	501	513	2	174	140	34	87	87	3	1,677	649	481	559	547	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	2,591	1,349	610	864	632	2	190	119	71	95	95	3	2,781	1,349	681	927	751	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	4,094	1,998	973	1,365	1,123	2	364	259	105	182	182	3	4,458	1,998	1,228	1,486	1,232		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ทั้งหมด	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
เล็ก	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	2	435	295	140	218	218	1	61	61	61	61	61	2	496	295	201	248	248	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	457	250	77	152	130	-	-	-	-	-	-	3	457	250	77	152	130	
	- ศิลปกรรม	1	226	226	226	226	226	-	-	-	-	-	-	1	226	226	226	226	226	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	1,118	545	270	373	303	1	61	61	61	61	61	3	1,179	545	303	393	331	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	2	63	33	30	32	32	1	22	22	22	22	22	2	85	52	33	43	43	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	88	57	15	29	16	-	-	-	-	-	-	3	88	57	15	29	16	
	- ศิลปกรรม	1	106	106	106	106	106	-	-	-	-	-	-	1	106	106	106	106	106	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	257	122	45	86	90	1	22	22	22	22	22	3	279	122	67	93	90	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	2	498	328	170	249	249	1	83	83	83	83	83	2	581	328	253	291	291	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	545	307	93	182	145	-	-	-	-	-	-	3	545	307	93	182	145	
- ศิลปกรรม	1	332	332	332	332	332	-	-	-	-	-	-	1	332	332	332	332	332		
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	1,375	635	315	458	425	1	83	83	83	83	83	3	1,458	635	398	486	425		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
รวม ทุกขนาด	<i>ปวช.</i>																			
	- พาณิชยกรรม	8	4,005	1,482	140	501	294	1	61	61	61	61	61	8	4,066	1,482	188	508	294	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	4,384	2,293	77	626	392	-	-	-	-	-	-	7	4,384	2,293	77	626	392	
	- ศิลปกรรม	1	226	226	226	226	226	-	-	-	-	-	-	1	226	226	226	226	226	
	- อื่นๆ	1	114	114	114	114	114	-	-	-	-	-	-	1	114	114	114	114	114	
	รวม	9	8,729	2,586	270	970	727	1	61	61	61	61	61	9	8,790	2,586	303	977	727	
	<i>ปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ	8	3,788	1,505	30	474	243	4	230	140	22	58	34	8	4,018	1,539	33	502	289	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	2,417	1,372	15	345	143	2	190	119	71	95	95	7	2,607	1,372	15	372	214	
	- ศิลปกรรม	1	106	106	106	106	106	-	-	-	-	-	-	1	106	106	106	106	106	
	- อื่นๆ	1	85	85	85	85	85	-	-	-	-	-	-	1	85	85	85	85	85	
	รวม	9	6,396	1,604	45	711	396	4	420	259	22	105	70	9	6,816	1,624	67	757	652	
	<i>ปวช. และปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	8	7,793	2,987	170	974	519	4	291	140	34	73	59	8	8,084	3,021	253	1,011	536	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	6,801	3,665	93	972	610	2	190	119	71	95	95	7	6,991	3,665	93	998	681	
- ศิลปกรรม	1	332	332	332	332	332	-	-	-	-	-	-	1	332	332	332	332	332		
- อื่นๆ	1	199	199	199	199	199	-	-	-	-	-	-	1	199	199	199	199	199		
รวม	9	15,125	4,190	315	1,681	1,123	4	481	259	34	120	94	9	15,606	4,190	398	1,734	1,232		

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 5 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย
ใหญ่	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	3	3,686	1,578	823	1,229	1,285	1	67	67	67	67	67	3	3,753	1,578	890	1,251	1,285	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	1,028	605	423	514	514	1	65	65	65	65	65	2	1,093	670	423	547	547	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	4,714	1,708	1,428	1,571	1,578	1	132	132	132	132	132	3	4,846	1,708	1,560	1,615	1,578	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	3	1,594	571	468	531	555	3	642	412	79	214	151	3	2,236	967	619	745	650	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	448	355	93	224	224	1	574	574	574	574	574	2	1,022	929	93	511	511	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	2,042	910	561	681	571	3	1,216	986	79	405	151	3	3,258	1,896	650	1,086	712	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	3	5,280	2,149	1,378	1,760	1,753	3	709	479	79	236	151	3	5,989	2,228	1,857	1,996	1,904	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	1,476	960	516	738	738	1	639	639	639	639	639	2	2,115	1,599	516	1,058	1,058	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	6,756	2,338	2,149	2,252	2,269	3	1,348	1,118	79	449	151	3	8,104	3,456	2,228	2,701	2,420		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
กลาง	<i>ปวช.</i>																			
	- พาณิชยกรรม	3	1,721	763	448	574	510	1	17	17	17	17	17	3	1,738	763	465	579	510	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	198	130	68	99	99	-	-	-	-	-	-	2	198	130	68	99	99	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	1,919	763	578	640	578	1	17	17	17	17	17	3	1,936	763	578	645	595	
	<i>ปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ	3	991	566	150	330	275	2	322	176	146	161	161	3	1,313	566	296	438	451	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	102	80	22	51	51	1	32	32	32	32	32	2	134	112	22	67	67	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	1,093	566	230	364	297	2	354	178	176	177	177	3	1,447	566	408	482	473	
	<i>ปวช. และปวส.</i>																			
- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	3	2,712	1,329	598	904	785	2	339	176	163	170	170	3	3,051	1,329	761	1,017	961		
- ช่างอุตสาหกรรม	2	300	210	90	150	150	1	32	32	32	32	32	2	332	242	90	166	166		
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	3,012	1,329	808	1,004	875	2	371	195	176	186	186	3	3,383	1,329	1,003	1,128	1,051		

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน				
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ				
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา
เล็ก	ปวช.																		
	- พาณิชยกรรม	4	789	263	147	197	190	1	50	50	50	50	50	4	839	263	147	210	215
	- ช่างอุตสาหกรรม	4	648	231	79	162	169	1	11	11	11	11	11	4	659	231	90	165	169
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	4	1,437	454	226	360	379	1	61	61	61	61	61	4	1,498	454	287	375	379
	ปวส.																		
	- บริหารธุรกิจ	3	234	139	38	78	57	2	239	133	106	120	120	4	473	171	57	118	123
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	153	78	13	51	62	1	55	55	55	55	55	3	208	78	62	69	68
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3 ⁽¹⁾	387	201	51	129	135	2	294	188	106	147	147	4	681	239	106	170	168
	ปวช. และปวส.																		
- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	4	1,023	402	185	256	218	2	289	183	106	145	145	4	1,312	402	204	328	353	
- ช่างอุตสาหกรรม	4	801	309	92	200	200	1	66	66	66	66	66	4	867	309	147	217	206	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	4	1,824	655	277	456	446	2	355	249	106	178	178	4	2,179	655	485	545	520	

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ มีโรงเรียนจำนวน 1 แห่ง ที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	
รวม	ปวช.																			
ทุกขนาด	- พาณิชยกรรม	10	6,196	1,578	147	620	479	3	134	67	17	45	50	10	6,330	1,578	147	633	488	
	- ช่างอุตสาหกรรม	8	1,874	605	68	234	169	2	76	65	11	38	38	8	1,950	670	68	244	169	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	10	8,070	1,708	226	807	578	3	210	132	17	70	61	10	8,280	1,708	287	828	587	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	9	2,819	571	38	313	275	7	1,203	412	79	172	146	10	4,022	967	57	402	374	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	703	355	13	100	78	3	661	574	32	220	55	7	1,364	929	22	195	78	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวม	9	3,522	910	51	391	297	7	1,864	986	79	266	176	10	5,386	1,896	106	538	441	
	ปวช. และปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	10	9,015	2,149	185	902	692	7	1,337	479	79	191	163	10	10,352	2,228	204	1,035	861	
	- ช่างอุตสาหกรรม	8	2,577	960	90	322	232	3	737	639	32	246	66	8	3,314	1,599	90	414	248	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวม	10	11,592	2,338	277	1,159	842	7	2,074	1,118	79	296	176	10	13,666	3,456	485	1,366	1,027	

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 6 จำนวนนักเรียน / นักศึกษาในภาคใต้ จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชา ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน				
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ				
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมฐาน	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมฐาน	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
ใหญ่	ปวช.																		
	- พาณิชยกรรม	3	4,360	1,659	1,086	1,453	1,615	3	218	113	28	73	77	3	4,578	1,772	1,163	1,526	1,643
	- ช่างอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	50	50	50	50	50	1	3	3	3	3	3	1	53	53	53	53	53
	รวม	3	4,410	1,665	1,086	1,470	1,659	3	221	113	31	74	77	3	4,631	1,772	1,163	1,544	1,696
	ปวส.																		
	- บริหารธุรกิจ	3	2,853	1,685	432	951	736	3	1,003	545	199	334	259	3	3,856	1,944	935	1,285	977
	- ช่างอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	30	30	30	30	30	-	-	-	-	-	-	1	30	30	30	30	30
	รวม	3	2,883	1,685	462	961	736	3	1,003	545	199	334	259	3	3,886	1,944	935	1,295	1,007
	ปวช. และปวส.																		
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	3	7,213	3,344	1,822	2,404	2,047	3	1,221	573	276	407	372	3	8,434	3,716	2,098	2,811	2,620
	- ช่างอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	1	80	80	80	80	80	1	3	3	3	3	3	1	83	83	83	83	83	
รวม	3	7,293	3,344	1,822	2,431	2,127	3	1,224	576	276	408	372	3	8,517	3,716	2,098	2,839	2,703	

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ภาคปกติ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย		มัธยมศึกษา	ภาคพิเศษ	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด		ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	ทั้งหมด	ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด
กลาง	<i>ปวช.</i>																			
	- พาณิชยกรรม	2	1,433	725	708	717	717	-	-	-	-	-	-	2	1,433	725	708	717	717	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	881	881	881	881	881	-	-	-	-	-	-	1	881	881	881	881	881	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	2,314	881	708	771	725	-	-	-	-	-	-	3	2,314	881	708	771	725	
	<i>ปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ	2	1,089	739	350	545	545	1	116	116	116	116	116	2	1,205	855	350	603	603	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	237	237	237	237	237	-	-	-	-	-	-	1	237	237	237	237	237	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	3	1,326	739	237	442	350	1	116	116	116	116	116	3	1,442	855	237	481	350	
	<i>ปวช. และปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	2	2,522	1,464	1,058	1,261	1,261	1	116	116	116	116	116	2	2,638	1,580	1,058	1,319	1,319	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	1,118	1,118	1,118	1,118	1,118	-	-	-	-	-	-	1	1,118	1,118	1,118	1,118	1,118	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	3	3,640	1,464	1,058	1,213	1,118	1	116	116	116	116	116	3	3,756	1,580	1,058	1,252	1,118		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
เล็ก	ปวช.																			
	- พาณิชยกรรม	4	673	335	40	168	149	2	52	27	25	26	26	4	725	362	65	181	149	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	456	352	104	228	228	-	-	-	-	-	-	2	456	352	104	228	228	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	4	1,129	567	40	282	261	2	52	27	25	26	26	4	1,181	567	65	295	275	
	ปวส.																			
	- บริหารธุรกิจ	4	442	143	35	111	132	3	331	179	66	110	86	4	773	214	136	193	212	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	322	210	112	161	161	1	54	54	54	54	54	2	376	210	166	188	188	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวม	4	764	346	35	191	192	3	385	179	86	128	120	4	1,149	375	214	287	280	
	ปวช. และปวส.																			
- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	4	1,115	463	75	279	289	3	383	204	66	128	113	4	1,498	576	279	375	322		
- ช่างอุตสาหกรรม	2	778	562	216	389	389	1	54	54	54	54	54	2	832	562	270	416	416		
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	4	1,893	913	75	473	453	3	437	204	113	146	120	4	2,330	913	279	583	569		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					จำนวน โรงเรียน	จำนวนนักเรียน					
			ภาคปกติ						ภาคพิเศษ						ภาคปกติ และพิเศษ					
			ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา		ทั้งหมด	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยมศึกษา	
รวม ทุกขนาด	<i>ปวช.</i>																			
	- พาณิชยกรรม	9	6,466	1,659	40	718	708	5	270	113	25	54	28	9	6,736	1,772	65	748	708	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	1,337	881	104	446	352	-	-	-	-	-	-	3	1,337	881	104	446	352	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	50	50	50	50	50	1	3	3	3	3	3	1	53	53	53	53	53	
	รวม	10	7,853	1,665	40	785	717	5	273	113	25	55	31	10	8,126	1,772	65	813	717	
	<i>ปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ	9	4,384	1,685	35	487	350	7	1,450	545	66	207	179	9	5,834	1,944	136	648	350	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	559	237	112	186	210	1	54	54	54	54	54	3	613	237	166	204	210	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	30	30	30	30	30	-	-	-	-	-	-	1	30	30	30	30	30	
	รวม	10	4,973	1,685	35	497	348	7	1,504	545	86	215	179	10	6,477	1,944	214	648	363	
	<i>ปวช. และปวส.</i>																			
	- บริหารธุรกิจ/พาณิชยกรรม	9	10,850	3,344	75	1,206	1,058	7	1,720	573	66	246	204	9	12,570	3,716	279	1,397	1,058	
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	1,896	1,118	216	632	562	1	54	54	54	54	54	3	1,950	1,118	270	650	562	
- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	1	80	80	80	80	80	1	3	3	3	3	3	1	83	83	83	83	83		
รวม	10	12,826	3,344	75	1,283	1,088	7	1,777	576	113	254	204	10	14,603	3,716	279	1,460	1,088		

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 7 สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบัน จำแนกตามภาค ปีการศึกษา 2547

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
ใหญ่	ปริญญาเอก	7	-	1	8	12.60	-	12.20	-	-	-	-
	ปริญญาโท	188	7	84	279	17.44	19.33	17.92	11.67	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	15	-	-	15	20.59	-	20.59	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	1,414	131	42	1,587	22.21	21.60	21.77	20.60	20	1	21
	อนุปริญญา	89	34	-	123	22.02	22.43	21.56	20.43	4	-	4
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	1,713	172	127	2,012	19.84	21.32	19.94	19.33	24	1	25
กลาง	ปริญญาเอก	6	-	-	6	10.67	-	10.67	-	-	-	-
	ปริญญาโท	68	16	3	87	16.27	18.00	15.60	17.33	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	1	-	-	1	10.00	-	4.00	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	588	80	29	697	22.40	23.00	22.99	23.11	1	-	1
	อนุปริญญา	43	10	1	54	19.60	24.00	19.10	22.50	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	706	106	33	845	18.07	20.97	17.88	20.68	1	-	1
เล็ก	ปริญญาเอก	5	-	-	5	12.00	-	11.50	-	-	-	-
	ปริญญาโท	32	3	7	42	15.80	15.50	15.53	14.50	1	2	3
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	7	-	1	8	20.00	-	20.00	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	349	76	20	445	23.32	22.36	23.27	23.00	11	3	14
	อนุปริญญา	28	18	2	48	21.73	20.17	22.18	19.00	1	1	2
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	1	-	1	-	8.00	-	10.00	-	1	1
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	421	98	30	549	19.93	20.77	19.98	21.18	13	7	20

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
รวม	ปริญญาเอก	18	-	1	19	11.67	-	11.40	-	-	-	-
ทุกขนาด	ปริญญาโท	288	26	94	408	16.48	17.91	16.32	15.27	1	2	3
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	23	-	1	24	17.79	-	16.29	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	2,351	287	91	2,729	22.70	22.30	22.72	22.30	32	4	36
	อนุปริญญา	160	62	3	225	21.16	21.73	21.01	20.13	5	1	6
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	1	-	1	-	8.00	-	10.00	-	1	1
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด		2,840	376	190	3,406	19.33	20.99	19.32	20.50	38	8

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 8 สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม
ใหญ่	ปริญญาเอก	3	-	1	4	8.00	-	7.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	16	1	46	63	10.67	10.00	11.33	8.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	196	19	34	249	21.33	21.00	17.67	18.00	1	-	1
	อนุปริญญา	29	11	-	40	21.33	21.33	17.67	17.67	2	-	2
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	244	31	81	356	16.33	20.00	14.22	16.11	3	-	3
กลาง	ปริญญาเอก	1	-	-	1	20.00	-	20.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	9	1	-	10	22.00	14.00	22.00	14.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	132	12	2	146	22.00	20.00	22.00	20.00	-	-	-
	อนุปริญญา	7	-	-	7	22.00	-	22.00	-	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	149	13	2	164	21.67	17.00	21.67	17.00	-	-	-
เล็ก	ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาโท	6	-	-	6	20.00	-	20.00	-	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	7	-	1	8	20.00	-	20.00	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	100	19	6	125	22.25	23.00	21.75	24.00	-	-	-
	อนุปริญญา	13	5	-	18	21.00	21.00	20.50	18.50	1	-	1
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	126	24	7	157	21.15	22.13	20.40	21.63	1	-	1

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
รวม	ปริญญาเอก	4	-	1	5	12.00	-	11.33	-	-	-	-
ทุกขนาด	ปริญญาโท	31	2	46	79	17.56	12.00	17.78	11.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	7	-	1	8	20.00	-	20.00	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	428	50	42	520	21.90	21.83	20.60	21.33	1	-	1
	อนุปริญญา	49	16	-	65	21.40	21.20	20.10	18.00	3	-	3
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด		519	68	90	677	19.86	20.28	18.93	18.76	4	-

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 9 สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
ใหญ่	ปริญญาเอก	2	-	-	2	15.50	-	15.50	-	-	-	-
	ปริญญาโท	68	-	38	106	20.39	-	21.39	-	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	15	-	-	15	20.59	-	20.59	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	351	17	3	371	23.06	10.00	24.72	8.00	-	-	-
	อนุปริญญา	26	-	-	26	25.17	-	25.17	-	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	462	17	41	520	20.50	10.00	21.33	8.00	-	-	-
กลาง	ปริญญาเอก	1	-	-	1	5.00	-	5.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	10	9	1	20	13.33	25.00	9.67	20.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	1	-	-	1	10.00	-	4.00	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	98	12	13	123	21.67	22.50	22.33	20.50	-	-	-
	อนุปริญญา	22	-	1	23	20.00	-	18.00	-	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	132	21	15	168	17.08	22.50	15.06	20.00	-	-	-
เล็ก	ปริญญาเอก	1	-	-	1	6.00	-	6.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	8	-	4	12	10.25	-	10.75	-	1	2	3
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	63	3	5	71	22.50	24.00	20.75	21.00	-	3	3
	อนุปริญญา	9	12	-	21	18.67	18.00	18.00	17.33	-	1	1
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	1	-	1	-	8.00	-	10.00	-	1	1
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	81	16	9	106	15.83	18.78	15.46	17.44	1	7	8

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
รวม	ปริญญาเอก	4	-	-	4	10.50	-	10.50	-	-	-	-
ทุกขนาด	ปริญญาโท	86	9	43	138	14.22	25.00	13.62	20.00	1	2	3
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	16	-	-	16	17.06	-	15.06	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	512	32	21	565	22.42	20.60	22.42	18.20	-	3	3
	อนุปริญญา	57	12	1	70	20.17	18.00	19.02	17.33	-	1	1
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	1	-	1	-	8.00	-	10.00	-	1	1
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด		675	54	65	794	17.61	18.56	17.10	16.72	1	7

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 10 สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม
ใหญ่	ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาโท	47	-	-	47	18.33	-	18.23	-	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	365	13	-	378	20.33	20.00	19.80	20.00	-	-	-
	อนุปริญญา	7	1	-	8	20.50	20.00	22.50	20.00	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	419	14	-	433	19.67	20.00	19.90	20.00	-	-	-
กลาง	ปริญญาเอก	2	-	-	2	7.00	-	7.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	23	3	1	27	10.67	13.50	9.67	12.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	148	18	8	174	22.33	23.50	21.60	21.50	1	-	1
	อนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	173	21	9	203	14.56	18.50	13.98	16.75	1	-	1
เล็ก	ปริญญาเอก	2	-	-	2	18.00	-	17.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	5	-	1	6	23.00	-	23.00	-	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	40	22	2	64	25.33	18.33	24.67	17.67	-	-	-
	อนุปริญญา	3	-	-	3	22.00	-	18.00	-	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	50	22	3	75	22.33	18.33	20.67	17.67	-	-	-

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์ แต่ทำการสอนด้วย		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ			
รวม	ปริญญาเอก	4	-	-	4	12.50	-	12.00	-	-	-	-
ทุกขนาด	ปริญญาโท	75	3	2	80	15.71	13.50	15.24	12.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	553	53	10	616	22.67	20.33	22.02	19.33	1	-	1
	อนุปริญญา	10	1	-	11	21.25	20.00	20.25	20.00	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด		642	57	12	711	18.85	18.67	18.18	17.75	1	-

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 11 สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
ใหญ่	ปริญญาเอก	2	-	-	2	16.00	-	16.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	17	3	-	20	21.00	24.00	20.00	3.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	184	62	5	251	23.00	24.00	22.67	23.33	19	1	20
	อนุปริญญา	20	22	-	42	22.00	24.33	22.67	23.33	2	-	2
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	223	87	5	315	21.17	24.17	22.00	21.44	21	1	22
กลาง	ปริญญาเอก	1	-	-	1	15.00	-	15.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	15	1	-	16	21.33	20.00	19.67	15.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	58	7	-	65	22.67	24.50	22.67	24.50	-	-	-
	อนุปริญญา	11	1	-	12	19.33	24.00	19.67	25.00	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	85	9	-	94	20.47	23.83	20.14	23.17	-	-	-
เล็ก	ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาโท	5	-	-	5	13.67	-	13.67	-	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	57	13	3	73	24.00	22.67	27.47	28.33	10	-	10
	อนุปริญญา	2	-	-	2	30.00	-	47.00	-	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	64	13	3	80	20.88	22.67	24.74	28.33	10	-	10

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ คอลัปดาร์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
รวม	ปริญญาเอก	3	-	-	3	15.50	-	15.50	-	-	-	-
ทุกขนาด	ปริญญาโท	37	4	-	41	18.38	22.00	17.50	9.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	299	82	8	389	23.30	23.63	24.59	25.50	29	1	30
	อนุปริญญา	33	23	-	56	22.00	24.25	24.86	23.75	2	-	2
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	372	109	8	489	20.84	23.52	22.54	24.46	31	1	32

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 12 สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบันในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม
ใหญ่	ปริญญาเอก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาโท	40	3	-	43	18.00	24.00	19.33	24.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	318	20	-	338	23.33	24.00	24.00	24.00	-	-	-
	อนุปริญญา	7	-	-	7	23.00	-	23.00	-	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	365	23	-	388	21.56	24.00	22.22	24.00	-	-	-
กลาง	ปริญญาเอก	1	-	-	1	10.00	-	10.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	11	2	1	14	14.00	22.00	17.00	31.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	152	31	6	189	23.33	23.00	26.33	27.50	-	-	-
	อนุปริญญา	3	9	-	12	12.00	24.00	12.00	20.00	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	167	42	7	216	16.56	23.00	18.56	26.50	-	-	-
เล็ก	ปริญญาเอก	2	-	-	2	6.00	-	6.00	-	-	-	-
	ปริญญาโท	8	3	2	13	18.00	15.50	16.50	14.50	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	89	19	4	112	23.00	24.33	22.06	23.33	1	-	1
	อนุปริญญา	1	1	2	4	25.00	25.00	25.00	25.00	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด	100	23	8	131	20.04	21.50	18.82	20.67	1	-	1

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ขนาด	วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์				จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		
		ประจำ		พิเศษ	รวม	เฉลี่ยมาตรฐาน		เฉลี่ยที่เป็นจริง		แต่ทำการสอนด้วย		
		บรรจุ	ไม่บรรจุ			บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	รวม		
รวม	ปริญญาเอก	3	-	-	3	8.00	-	8.00	-	-	-	-
ทุกขนาด	ปริญญาโท	59	8	3	70	16.80	19.25	17.50	21.00	-	-	-
	ประกาศนียบัตรบัณฑิต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ปริญญาตรี	559	70	10	639	23.20	23.88	23.92	24.63	1	-	1
	อนุปริญญา	11	10	2	23	20.75	24.50	20.75	22.50	-	-	-
	ต่ำกว่าอนุปริญญา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมอาจารย์ทั้งหมด		632	88	15	735	19.45	22.81	19.76	23.38	1	-

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 13 ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽²⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ ⁽²⁾					
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.	
ใหญ่	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	2	20,110	16,770	18,440	18,440	19,288.09	2	20,110	16,770	18,440	18,440	19,397.72	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	26,420	20,680	23,550	23,550	24,081.74	2	20,680	19,880	20,280	20,280	20,309.27	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	26,420	18,725	21,751.67	20,110	21,882.94	3	20,110	18,725	19,571.67	19,880	19,584.65	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	1	17,920	17,920	17,920	17,920	17,920	2	21,000	17,920	19,460	19,460	19,840.77	
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	25,280	25,280	25,280	25,280	25,280	2	28,650	25,280	26,965	26,965	27,023.53	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	28,650	28,650	28,650	28,650	28,650		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	1 ⁽³⁾	21,600	21,600	21,600	21,600	21,600	3	28,650	21,000	23,750	21,600	23,555.47		
กลาง	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	2	21,997	15,150	18,573.50	18,573.50	19,163.21	2	21,997	15,150	18,573.50	18,573.50	16,747.63	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	18,760	16,680	17,720	17,720	18,481.96	1	18,760	18,760	18,760	18,760	18,760	
	- ศิลปกรรม	1	13,460	13,460	13,460	13,460	13,460	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	21,997	15,070	18,007.33	16,955	17,613.28	2	21,997	16,955	19,476	19,476	17,356.07	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	2	22,530	20,070	21,300	21,300	22,051.81	2	22,305	20,070	21,187.50	21,187.50	21,545.53	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	27,380	23,550	25,465	25,465	26,360.32	1	27,380	27,380	27,380	27,380	27,380	
	- ศิลปกรรม	1	17,040	17,040	17,040	17,040	17,040	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	23,725	20,295	22,183.33	22,530	22,069.88	2	23,725	22,305	23,015	23,015	23,087.64		
เล็ก	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	2	17,670	16,070	16,870	16,870	16,248.37	-	-	-	-	-	-	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	21,680	20,480	21,080	21,080	20,802.65	-	-	-	-	-	-	
	- ศิลปกรรม	1	13,760	13,760	13,760	13,760	13,760	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	4	20,480	13,760	17,496.25	17,872.50	17,666.17	-	-	-	-	-	-	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	2	20,280	18,070	19,175	19,175	18,395.58	1	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	25,800	24,770	25,285	25,285	24,908.65	1	25,800	25,800	25,800	25,800	25,800	
	- ศิลปกรรม	1	13,760	13,760	13,760	13,760	13,760	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	4	24,770	13,760	19,910	20,555	19,961.10	1	22,900	22,900	22,900	22,900	22,900		
รวม ทุกขนาด	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	6	21,997	15,150	17,961.17	17,220	18,530.56	4	21,997	15,150	18,506.75	18,440	19,186.84	
	- ช่างอุตสาหกรรม	6	26,420	16,680	20,783.33	20,580	22,134.22	3	20,680	18,760	19,773.33	19,880	20,013.68	
	- ศิลปกรรม	2	13,760	13,460	13,610	13,610	13,553.53	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	26,420	13,760	18,926.20	19,200	19,500.61	5	21,997	16,955	19,533.40	19,880	19,296.67	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	5	22,530	17,920	19,774	20,070	20,428.77	5	22,305	17,920	20,259	20,070	20,273.41	
	- ช่างอุตสาหกรรม	5	27,380	23,550	25,356	25,280	25,427.61	4	28,650	25,280	26,777.50	26,590	26,928.21	
	- ศิลปกรรม	2	17,040	13,760	15,400	15,400	15,794.43	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	1	28,650	28,650	28,650	28,650	28,650		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	8	24,770	13,760	20,973.75	22,065	21,221.03	6	28,650	21,000	23,363.33	22,602.50	23,402.33		

หมายเหตุ ⁽¹⁾ บางสถาบันมีการสอนมากกว่า 1 สาขาวิชา

⁽²⁾ ภาคพิเศษ รวมภาคค่ำ และภาคสมทบด้วย

⁽³⁾ มีโรงเรียนบางแห่งที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนการผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 14 ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชาในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽²⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ ⁽²⁾				
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.
ใหญ่	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	3	17,870	13,070	16,136.67	17,470	15,998.19	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	22,747	16,680	20,402.33	21,780	21,107.44	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	20,108.50	14,875	18,269.50	19,825	18,467.08	-	-	-	-	-	-
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	3	18,100	14,980	17,016.67	17,970	17,442.48	2	17,870	16,800	17,335	17,335	17,431.97
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	26,650	22,750	24,766.67	24,900	25,837.62	2	24,800	24,535	24,667.50	24,667.50	24,674.77
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	22,375	18,865	20,891.67	21,435	21,583.38	2	21,335	20,667.50	21,001.25	21,001.25	21,043.79	
กลาง	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	1	12,379	12,379	12,379	12,379	12,379	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	16,680	12,940	14,616.33	14,229	15,181.14	1	12,940	12,940	12,940	12,940	12,940
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	16,680	12,940	14,308	13,304	14,524.33	1	12,940	12,940	12,940	12,940	12,940
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	1	17,670	17,670	17,670	17,670	17,670	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	26,880	21,280	23,953.33	23,700	23,797.63	1	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	23,700	21,280	22,418.33	22,275	22,804.28	1	20,000	20,000	20,000	20,000	20,000	
เล็ก	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	4	13,720	11,140	12,875	13,320	13,100.12	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	17,180	12,740	15,533.33	16,680	14,403.09	1	17,180	17,180	17,180	17,180	17,180
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	4	15,375	11,940	13,977.50	14,297.50	13,464.80	1	17,180	17,180	17,180	17,180	17,180
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	3	13,720	13,070	13,486.67	13,670	13,605.44	3	13,670	13,070	13,373.33	13,380	13,414.48
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	21,280	21,280	21,280	21,280	21,280	3	22,280	19,600	21,053.33	21,280	21,040.49
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3 ⁽³⁾	17,175	13,670	14,855	13,720	14,622.34	3	17,830	16,635	17,213.33	17,175	17,180.22	
รวม ทุกขนาด	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	8	17,870	11,140	14,036.13	13,320	15,025.37	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	9	22,747	12,740	16,850.67	16,680	18,623.68	2	17,180	12,940	15,060	15,060	12,940
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	20,109	11,940	15,364.25	14,875	16,888.33	2	17,180	12,940	15,060	15,060	12,940
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	7	18,100	13,070	15,597.14	14,980	17,139.12	5	17,870	13,070	14,958	13,670	16,179.20
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	26,880	21,280	23,920	23,700	25,105.54	6	24,800	19,600	22,082.50	21,780	21,795.48
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	9	23,700	13,670	19,388.33	21,280	21,494.41	6	21,335	16,635	18,940.42	18,915	19,950.51	

หมายเหตุ ⁽¹⁾ บางสถาบันมีการสอนมากกว่า 1 สาขาวิชา

⁽²⁾ ภาคพิเศษ รวมภาคค่ำ และภาคสมทบด้วย

⁽³⁾ มีโรงเรียนบางแห่งที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 15 ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽²⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ ⁽²⁾				
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.
ใหญ่	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	3	20,070	13,070	15,403.33	13,070	15,573.08	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	16,680	16,680	16,680	16,680	16,680	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	20,070	13,070	16,005	14,875	15,310.57	-	-	-	-	-	-
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	3	20,070	13,070	17,736.67	20,070	16,591.95	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	28,280	28,280	28,280	28,280	28,280	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	24,175	13,070	19,105	20,070	19,056.72	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	
กลาง	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	3	14,070	12,920	13,686.67	14,070	13,802.09	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	17,680	17,600	17,653.33	17,680	17,660.81	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	15,875	15,260	15,670	15,875	15,728.87	-	-	-	-	-	-
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	3	15,170	13,920	14,720	15,070	14,853.55	2	15,170	13,920	14,545	14,545	14,164.25
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	23,380	21,920	22,860	23,280	22,953.88	2	23,380	21,920	22,650	22,650	22,465.58
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	19,275	17,920	18,790	19,175	18,900.58	2	19,275	17,920	18,598	18,598	18,310.87	
เล็ก	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	2	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	18,240	16,680	17,200	16,680	16,942.84	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	1	18,540	18,540	18,540	18,540	18,540	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	18,390	14,875	16,046.67	14,875	15,827.63	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	2	18,000	13,070	15,535	15,535	15,652.38	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	29,180	18,000	22,820	21,280	20,591.82	1	21,280	21,280	21,280	21,280	21,280
	- ศิลปกรรม	1	21,660	21,660	21,660	21,660	21,660	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	25,420	17,175	20,198.33	18,000	21,377.88	1	17,175	17,175	17,175	17,175	17,175	
รวม ทุกขนาด	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	8	20,070	12,920	14,176.25	13,070	14,944.36	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	18,240	16,680	17,320	17,600	17,072.97	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	1	18,540	18,540	18,540	18,540	18,540	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	9	20,070	13,070	15,907.22	15,260	15,493.77	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	8	20,070	13,070	16,055	15,120	16,256.92	4	15,170	13,070	13,807.50	13,495	13,897.83
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	29,180	18,000	23,617.14	23,280	25,891.23	3	23,380	21,280	22,193.33	21,920	22,465.58
	- ศิลปกรรม	1	21,660	21,660	21,660	21,660	21,660	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	9	25,420	13,070	19,364.44	19,175	19,109.63	4	19,275	13,070	16,860	17,547.50	17,827.11	

หมายเหตุ ⁽¹⁾ บางสถาบันมีการสอนมากกว่า 1 สาขาวิชา

⁽²⁾ ภาคพิเศษ รวมภาคค่ำ และภาคสมทบด้วย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 16 ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ ⁽²⁾					
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.	
ใหญ่	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	3	14,570	10,340	12,925	13,865	12,937.94	1	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	16,465	11,940	14,202.50	14,202.50	14,603.06	1	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	15,165	11,140	13,625	14,570	13,507.47	1	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	3	20,380	13,070	16,006.67	14,570	16,152.53	3	14,570	13,070	13,746.67	13,070	13,594.70	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	27,000	21,000	24,000	24,000	25,754.46	1	18,300	18,300	18,300	18,300	18,300	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	23,690	14,570	18,431.67	17,035	19,311.46	3	15,950	13,070	14,530	14,570	15,502.71		
กลาง	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	3	18,970	13,070	15,036.67	13,070	15,685.75	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	16,680	16,680	16,680	16,680	16,680	-	-	-	-	-	-	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	18,970	14,875	16,240	14,875	16,503.18	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	3	19,670	13,070	16,893.33	17,940	18,190.94	2	17,940	13,070	15,505	15,505	15,731.86	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	20,620	17,600	19,110	19,110	18,251.37	1	17,600	17,600	17,600	17,600	17,600	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	19,670	15,335	18,095	19,280	18,651.81	2	17,940	15,335	16,637.50	16,637.50	16,630.14		
เล็ก	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	3	18,970	13,070	15,036.67	13,070	15,609.40	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	16,680	16,680	16,680	16,680	16,680	-	-	-	-	-	-	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	18,970	14,875	16,240	14,875	16,197.90	1	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	2	19,670	13,070	16,893.33	17,940	16,322.18	2	17,940	13,070	15,505	15,505	15,796.74	
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	20,620	17,600	19,110	19,110	19,453.59	1	17,600	17,600	17,600	17,600	17,600	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	2 ⁽³⁾	19,670	15,335	18,095	19,280	18,963.10	2	17,940	15,335	16,637.50	16,637.50	16,176.26		
รวม ทุกขนาด	ปวช.													
	- พาณิชยกรรม	10	18,970	7,840	12,937.50	13,070	13,532	3	13,070	7,000	10,970	12,840	9,949.18	
	- ช่างอุตสาหกรรม	8	16,680	9,440	14,348.75	14,822.50	14,155.21	2	14,540	7,000	10,770	10,770	8,091.32	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	18,970	8,640	13,885.25	14,328.75	13,986.64	3	13,690	7,000	11,253.33	13,070	9,434.67	
	ปวส.													
	- บริหารธุรกิจ	9	20,380	10,000	14,982.22	13,070	16,551.17	6	17,940	13,070	14,220	13,335	14,617.52	
	- ช่างอุตสาหกรรม	7	27,000	12,000	18,288.57	17,600	21,988.68	3	18,300	14,800	16,900	17,600	17,974.89	
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	9	23,690	11,000	16,505.55	15,335	18,409.19	7	17,940	13,070	14,962.14	14,800	15,507.61		

หมายเหตุ ⁽¹⁾ บางสถาบันมีการสอนมากกว่า 1 สาขาวิชา

⁽²⁾ ภาคพิเศษ รวมภาคค่ำ และภาคสมทบด้วย

⁽³⁾ มีโรงเรียนบางแห่งที่เปิดสอนระดับปวช.ภาคปกติ แต่เปิดสอนระดับปวส.ภาคพิเศษ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 17 ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน จำแนกตามขนาด ระดับการศึกษา และสาขาวิชาในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547

ขนาด	ระดับ / สาขา	จำนวน โรงเรียน ภาคปกติ ⁽¹⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคปกติ					จำนวน โรงเรียน ภาคพิเศษ ⁽²⁾	ค่าเล่าเรียนต่อปีต่อคน ภาคพิเศษ ⁽²⁾				
			ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.		ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	มัธยฐาน	เฉลี่ยถ่วงน.
ใหญ่	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	3	18,670	13,070	15,125.67	13,637	15,285.54	3	18,670	13,070	15,125.67	13,637	13,989.54
	- ช่างอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	18,670	13,070	15,125.67	13,637	15,323.91	3	18,670	13,070	15,125.67	13,637	14,053.07
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	3	19,320	13,070	15,336.67	13,620	14,158.26	3	19,320	13,070	15,336.67	13,620	16,575.18
	- ช่างอุตสาหกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	1	19,320	19,320	19,320	19,320	19,320	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	19,320	13,070	15,336.67	13,620	14,211.97	3	19,320	13,070	15,336.67	13,620	16,575.18	
กลาง	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	2	14,570	13,070	13,820	13,820	13,811.10	-	-	-	-	-	-
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	19,380	19,380	19,380	19,380	19,380	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	19,380	13,070	15,673.33	14,570	15,931.33	-	-	-	-	-	-
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	2	14,470	13,035	13,752.50	13,752	14,008.80	1	14,470	14,470	14,470	14,470	14,470
	- ช่างอุตสาหกรรม	1	25,040	25,040	25,040	25,040	25,040	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	3	25,040	13,035	17,515	14,470	15,980.44	1	14,470	14,470	14,470	14,470	14,470	
เล็ก	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	4	15,500	13,070	13,677.50	13,070	13,846.30	2	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	19,800	16,680	18,240	18,240	18,588.42	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	4	17,650	13,070	14,666.25	13,972.50	15,669.11	2	13,070	13,070	13,070	13,070	13,070
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	4	18,300	13,070	15,060	14,435	15,469.82	3	15,800	13,070	13,980	13,070	13,779.31
	- ช่างอุตสาหกรรม	2	28,050	21,280	24,665	24,665	25,695.22	1	21,280	21,280	21,280	21,280	21,280
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	4	23,175	13,070	17,305	16,487.50	19,473.85	3	17,175	13,070	15,348.33	15,800	14,959.30	
รวม ทุกขนาด	ปวช.												
	- พาณิชยกรรม	9	18,670	13,070	14,191.89	13,070	14,808.97	5	18,670	13,070	14,303.40	13,070	13,812.44
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	19,800	16,680	18,620	19,380	19,280.55	-	-	-	-	-	-
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	- อื่นๆ	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670	1	18,670	18,670	18,670	18,670	18,670
	รวมค่าเล่าเรียนปวช.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	19,380	13,070	15,106.20	14,103.50	15,552.52	5	18,670	13,070	14,303.40	13,070	13,865.82
	ปวส.												
	- บริหารธุรกิจ	9	19,320	13,035	14,861.67	13,620	14,253.36	7	19,320	13,070	14,631.43	13,620	15,768.54
	- ช่างอุตสาหกรรม	3	28,050	21,280	24,790	25,040	25,417.42	1	21,280	21,280	21,280	21,280	21,280
	- ศิลปกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- อื่นๆ	1	19,320	19,320	19,320	19,320	19,320	-	-	-	-	-	-	
รวมค่าเล่าเรียนปวส.เฉลี่ยต่อปีต่อคน	10	25,040	13,035	16,777.50	15,135	15,491.90	7	19,320	13,070	15,217.86	14,470	15,999.18	

หมายเหตุ ⁽¹⁾ บางสถาบันมีการสอนมากกว่า 1 สาขาวิชา

⁽²⁾ ภาคพิเศษ รวมภาคค่ำและภาคสมทบด้วย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 18 รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547

รายได้	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
รายได้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา				
ค่าบำรุงการศึกษา				
ปวช.				
เงินอุดหนุน	12,778,562.10	8,564,687.53	4,548,159.48	8,222,238.68
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	9,978,760.00	6,350,993.33	4,705,020.08	6,780,934.03
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.เฉลี่ยต่อแห่ง	22,757,322.10	14,915,680.86	9,253,179.55	15,003,172.71
ปวส.				
ค่าเล่าเรียน	14,879,352.33	9,161,243.67	4,369,666.25	8,960,045.30
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	4,378,636.67	2,061,603.33	1,401,350.00	2,480,649.00
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวส.เฉลี่ยต่อแห่ง	14,879,352.33	9,161,243.67	4,369,666.25	8,960,045.30
รวมค่าบำรุงการศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	37,636,674.44	24,076,924.53	13,622,845.80	23,963,218.01
ค่าแอร์	4,690,000.00	3,781,500.00	69,000.00	2,846,833.33
ค่าคอมพิวเตอร์	5,627,743.00	4,796,500.00	1,406,000.00	4,081,954.83
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ	202,535.00	4,132,064.56	-	2,167,299.78
ค่ากิจกรรม	854,247.50	-	-	854,247.50
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	2,130,149.62	974,302.89	1,432,334.55	1,579,507.29
รวมรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	47,594,910.39	28,963,147.97	15,417,346.72	29,134,356.20
รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา				
ค่าหอพักประจำ	-	120,225.00	-	120,225.00
เงินบริจาค	-	-	-	-
โรงอาหาร / ร้านอาหาร	865,269.50	1,281,456.97	60,900.00	939,301.65
ร้านค้าของสถาบัน	40,000.00	0.00	690.00	20,345.00
ให้เช่าสถานที่	-	187,500.00	20,100.00	75,900.00
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	885,269.50	1,384,031.97	50,895.00	860,632.13
รวมรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	48,185,090.06	30,347,179.94	15,442,794.22	29,736,798.71

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่เก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา

และรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ได้เก็บทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 19 รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547

รายได้	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
รายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าบำรุงการศึกษา				
ปวช.				
เงินอุดหนุน	17,214,846.83	5,814,762.53	2,967,965.22	8,096,068.90
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	17,977,322.19	2,593,055.00	1,711,774.00	6,855,822.76
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.เฉลี่ยต่อแห่ง	35,192,169.02	8,407,817.53	4,679,739.22	14,951,891.65
ปวส.				
ค่าเล่าเรียน	23,966,188.99	9,526,947.74	1,616,173.13	10,694,410.27
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	6,326,131.67	3,985,605.07	1,471,211.33	3,927,649.36
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวส.เฉลี่ยต่อแห่ง	23,966,188.99	9,526,947.74	1,616,173.13	10,694,410.27
รวมค่าบำรุงการศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	59,158,358.01	17,934,765.27	6,295,912.34	25,646,301.92
ค่าแอร์	3,029,218.00	-	180,000.00	1,604,609.00
ค่าคอมพิวเตอร์	9,464,964.67	-	28,000.00	7,105,723.50
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ	1,184,685.00	-	-	1,184,685.00
ค่ากิจกรรม	1,893,290.00	432,600.00	10,000.00	1,057,295.00
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	4,714,807.28	796,404.57	178,994.69	2,034,276.88
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	76,399,852.62	18,609,901.65	6,484,658.36	31,096,789.63
รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าหอพักประจำ	-	1,291,337.50	40,000.00	874,225.00
เงินบริจาค	-	-	-	-
โรงอาหาร / ร้านอาหาร	922,182.63	546,000.00	52,000.00	512,337.89
ร้านค้าของสถาบัน	1,718,225.54	1,285,000.00	107,658.00	1,207,277.27
ให้เช่าสถานที่	424,079.33	15,600.00	-	321,959.50
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	2,184,351.45	1,840,425.00	125,829.00	1,540,748.42
รวมรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	78,584,204.06	20,450,326.65	6,547,572.86	32,329,388.38

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่เก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา

และรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาไม่ได้เก็บทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 20 รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547

รายได้	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
รายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าบำรุงการศึกษา				
ปวช.				
เงินอุดหนุน	14,039,927.24	5,987,908.18	3,320,681.87	7,782,839.10
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	6,567,212.00	6,708,658.33	2,877,560.90	5,384,477.08
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.เฉลี่ยต่อแห่ง	20,607,139.24	12,696,566.51	6,198,242.77	13,167,316.17
ปวส.				
ค่าเล่าเรียน	26,371,426.67	11,669,457.00	1,698,085.83	13,246,323.17
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	14,973,538.33	6,292,162.50	1,251,396.13	8,572,533.18
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวส.เฉลี่ยต่อแห่ง	26,371,426.67	11,669,457.00	1,698,085.83	13,246,323.17
รวมค่าบำรุงการศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	46,978,565.90	24,366,023.51	7,896,328.61	26,413,639.34
ค่าแอร์	4,108,000.00	-	-	4,108,000.00
ค่าคอมพิวเตอร์	4,087,921.67	805,380.00	-	3,267,286.25
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ	-	-	-	-
ค่ากิจกรรม	938,897.50	77,990.00	172,519.00	532,076.00
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	5,336,509.33	3,036,746.38	304,288.84	3,241,656.92
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	61,136,928.57	26,684,977.76	8,156,694.17	31,992,866.83
รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าหอพักประจำ	-	724,475.00	45,000.00	384,737.50
เงินบริจาค	-	-	-	-
โรงอาหาร / ร้านอาหาร	536,247.67	15,560.00	82,946.00	267,591.57
ร้านค้าของสถาบัน	500,000.00	97,275.00	69,750.00	222,341.67
ให้เช่าสถานที่	111,473.00	8,500.00	242,140.00	120,704.33
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	740,072.00	422,905.00	201,909.33	458,969.25
รวมรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	61,877,000.57	26,966,914.43	8,358,603.50	32,400,839.61

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่เก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา

และรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาไม่ได้เก็บทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 21 รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547

รายได้	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
รายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าบำรุงการศึกษา				
ปวช.				
เงินอุดหนุน	12,100,291.22	4,187,873.61	2,893,023.20	6,043,658.73
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	6,181,664.00	6,414,839.11	1,188,971.67	4,396,845.04
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.เฉลี่ยต่อแห่ง	16,221,400.55	10,602,712.72	3,784,751.95	9,561,134.71
ปวส.				
ค่าเล่าเรียน	9,681,332.00	7,445,152.63	1,965,573.75	5,924,174.89
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	6,818,550.00	2,151,495.75	1,299,134.00	3,328,353.06
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวส.เฉลี่ยต่อแห่ง	9,681,332.00	7,445,152.63	1,965,573.75	5,924,174.89
รวมค่าบำรุงการศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	25,902,732.55	18,047,865.35	5,750,325.70	15,485,309.60
ค่าแอร์	4,040,000.00	20,000.00	-	2,030,000.00
ค่าคอมพิวเตอร์	2,704,800.00	-	-	2,704,800.00
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ	674,200.00	-	-	674,200.00
ค่ากิจกรรม	1,131,800.00	-	68,714.00	777,438.00
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	10,762,985.72	1,049,804.93	397,383.67	3,233,442.15
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	36,305,589.69	19,104,336.94	6,065,541.95	19,049,194.77
รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา				
ค่าหอพักประจำ	1,220,133.00	362,170.00	33,000.00	708,859.00
เงินบริจาค	61,000.00	15,864.00	-	38,432.00
โรงอาหาร / ร้านอาหาร	120,000.00	-	46,600.00	95,533.33
ร้านค้าของสถาบัน	2,376,328.00	3,569,465.00	-	2,774,040.33
ให้เช่าสถานที่	-	444,735.20	163,930.00	304,332.60
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	2,497,974.00	2,196,117.10	243,530.00	2,021,614.37
รวมรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	38,803,563.69	20,568,415.01	6,126,424.45	20,262,163.41

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่เก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา

และรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาไม่ได้เก็บทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 22 รายได้เฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547

รายได้	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
รายได้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา				
ค่าบำรุงการศึกษา				
ปวช.				
เงินอุดหนุน	11,112,514.43	5,494,841.75	2,225,133.95	5,872,260.43
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	9,034,240.33	5,277,176.00	1,334,166.39	4,827,091.46
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวช.เฉลี่ยต่อแห่ง	20,146,754.76	10,772,017.75	3,559,300.34	10,699,351.89
ปวส.				
ค่าเล่าเรียน	17,415,486.00	6,418,932.67	4,836,624.11	9,084,975.25
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	6,862,589.67	2,795,110.00	2,225,174.61	3,787,379.75
รวมค่าบำรุงการศึกษาระดับปวส.เฉลี่ยต่อแห่ง	17,415,486.00	6,418,932.67	4,836,624.11	9,084,975.25
รวมค่าบำรุงการศึกษาทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	37,562,240.76	17,190,950.42	8,395,924.45	19,784,327.13
ค่าแอร์	1,859,200.00	773,800.00	-	1,316,500.00
ค่าคอมพิวเตอร์	2,408,665.00	303,000.00	985,300.00	1,263,199.38
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ	1,881,350.00	96,400.00	400,000.00	1,064,775.00
ค่ากิจกรรม	1,518,465.00	928,494.78	877,000.00	1,036,189.87
ค่าธรรมเนียมอื่นๆ	1,977,776.32	2,339,233.65	487,757.24	1,740,818.05
รวมรายได้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	44,948,537.09	21,309,678.85	9,451,703.07	23,658,146.01
รายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา				
ค่าหอพักประจำ	1,346,000.00	133,500.00	316,495.33	427,081.00
เงินบริจาค	36,734.00	-	-	36,734.00
โรงอาหาร / ร้านอาหาร	5,667,388.50	95,000.00	149,066.67	1,979,496.17
ร้านค้าของสถาบัน	2,656,293.50	264,920.67	100,000.00	1,034,558.17
ให้เช่าสถานที่	449,605.00	155,455.33	103,666.67	175,281.57
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	9,239,851.50	541,042.67	451,921.50	2,434,501.89
รวมรายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	51,108,438.09	21,850,721.52	9,903,624.57	25,849,197.65

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่เก็บค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา

และรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาไม่ได้เก็บทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 23 ใช้จ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547

รายจ่าย	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ				
เงินเดือนและค่าตอบแทน	23,481,755.21	10,581,661.85	8,318,090.17	13,546,261.18
สวัสดิการ	948,143.88	470,692.28	285,867.56	547,698.50
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	607,133.05	1,845,009.80	435,294.69	909,760.73
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	2,436,251.24	2,056,602.88	1,029,809.90	1,759,780.20
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร	794,230.67	816,234.23	760,703.45	787,420.85
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์	306,296.47	1,357,784.83	136,852.68	553,965.46
ค่าโฆษณา และประชาสัมพันธ์	896,239.67	603,135.42	664,820.04	715,740.54
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	1,281,245.88	393,253.81	1,269,247.19	1,010,048.78
หนี้สูญ	1,002,495.00	378,301.50	1,170,994.50	896,368.07
ค่าเสื่อมราคา	7,136,288.24	5,012,388.80	2,022,036.25	4,391,309.70
ค่าใช้จ่ายอื่น	4,208,636.06	3,750,856.63	485,379.63	2,581,999.66
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	42,764,550.37	25,312,127.84	16,286,347.42	26,937,542.43
หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา				
แผนงานวิชาการ	506,879.78	386,595.50	344,470.66	405,830.85
แผนงานกิจการนักเรียน	1,474,429.71	1,019,569.83	829,097.98	1,079,839.06
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	270,864.00	314,734.75	200,403.24	255,840.92
แผนงานห้องสมุด	95,894.67	254,104.97	69,890.60	132,956.13
แผนงานพัฒนาบุคลากร	380,062.33	132,370.70	435,159.25	327,793.61
แผนงานลูกเงิน	111,939.83	1,500,000.00	-	458,954.88
แผนงานอื่นๆ	399,924.75	-	120,368.00	306,739.17
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	3,106,686.83	2,607,375.75	1,909,113.72	2,477,864.26
รวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	45,871,237.20	27,919,503.59	18,195,461.14	29,415,406.76

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่มีรายการในหมวดต้นทุน

และค่าใช้จ่ายดำเนินการ และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนาครบทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 24 รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547

รายจ่าย	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ				
เงินเดือนและค่าตอบแทน	35,732,968.66	6,067,586.00	2,833,850.49	13,673,706.59
สวัสดิการ	301,511.29	399,126.43	205,342.50	314,074.77
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	1,668,795.03	1,535,104.40	286,098.63	1,075,609.28
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	4,139,175.92	751,204.59	403,353.82	1,628,455.68
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร	1,608,270.32	719,339.92	475,853.50	888,624.47
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์	343,818.50	566,073.03	148,864.85	352,918.79
ค่าโฆษณา และประชาสัมพันธ์	1,075,879.40	494,653.00	123,647.67	564,726.69
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	616,192.81	490,732.23	54,922.88	354,046.66
หนี้สูญ	2,156,825.00	2,226,354.33	72,079.50	1,590,981.71
ค่าเสื่อมราคา	15,524,880.84	402,034.67	2,195,644.44	6,521,504.42
ค่าใช้จ่ายอื่น	13,746,804.79	2,074,774.00	164,540.00	5,974,227.05
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	76,081,574.72	15,538,291.59	5,540,050.71	29,701,980.17
หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา				
แผนงานวิชาการ	1,703,602.90	163,897.67	73,669.45	589,717.95
แผนงานกิจการนักเรียน	1,485,179.51	307,040.21	64,864.00	563,611.52
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	2,577,784.61	127,926.33	102,770.50	852,821.48
แผนงานห้องสมุด	267,676.00	55,698.50	60,104.00	121,053.95
แผนงานพัฒนาบุคลากร	367,949.00	433,022.00	301,777.33	367,582.78
แผนงานลูกเงิน	-	47,716.67	10,000.00	38,287.50
แผนงานอื่นๆ	-	1,220,400.00	-	1,220,400.00
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	6,402,192.03	1,542,101.38	530,240.95	2,595,384.40
รวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	82,483,766.75	17,080,392.97	6,070,291.66	32,297,364.62

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่มีรายการในหมวดต้นทุน

และค่าใช้จ่ายดำเนินการ และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนาครบทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 25 รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547

รายจ่าย	ขนาด			เฉลี่ย
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม
หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ				
เงินเดือนและค่าตอบแทน	24,408,247.32	10,903,650.83	2,840,438.42	12,717,445.52
สวัสดิการ	432,702.78	490,106.25	91,361.17	338,056.73
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	1,311,185.03	787,388.95	139,457.14	746,010.37
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	2,899,933.48	1,285,672.49	175,830.50	1,453,812.16
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร	2,829,659.16	2,045,834.40	247,322.30	1,707,605.29
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์	274,142.17	838,069.33	183,076.00	462,848.31
ค่าโฆษณา และประชาสัมพันธ์	868,947.49	890,295.00	275,701.20	678,314.56
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	2,130,810.07	303,896.89	108,792.96	687,461.21
หนี้สูญ	1,706,066.50	109,873.00	250,796.00	943,200.50
ค่าเสื่อมราคา	11,345,186.14	2,789,523.43	3,093,652.13	6,111,945.21
ค่าใช้จ่ายอื่น	4,030,692.81	4,448,191.54	1,806,880.51	3,631,301.76
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	50,958,614.09	23,889,445.63	8,382,792.16	27,743,617.29
หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา				
แผนงานวิชาการ	2,083,804.86	95,563.25	81,275.50	837,581.92
แผนงานกิจการนักเรียน	1,594,496.92	376,216.42	165,792.67	712,168.67
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	477,313.83	236,663.33	194,995.67	302,990.94
แผนงานห้องสมุด	81,807.67	32,886.67	52,351.67	55,682.00
แผนงานพัฒนาบุคลากร	505,468.00	481,790.00	29,015.67	317,919.13
แผนงานลูกเงิน	-	674,163.00	585,771.51	629,967.26
แผนงานอื่นๆ	436,083.84	959,256.00	-	610,474.56
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	4,865,124.50	1,767,592.67	691,593.84	2,441,437.00
รวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	55,823,738.59	25,657,038.29	9,074,385.99	30,185,054.33

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่มีรายการในหมวดต้นทุน

และค่าใช้จ่ายดำเนินการ และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนาครบทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 26 ใช้จ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547

รายจ่าย	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ				
เงินเดือนและค่าตอบแทน	15,512,496.33	4,934,464.54	2,413,348.05	7,099,427.48
สวัสดิการ	489,187.67	1,071,666.95	84,719.55	359,763.52
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	1,765,132.67	135,972.67	235,489.25	664,527.30
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	2,010,531.22	852,420.86	163,728.77	924,377.13
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร	2,170,569.07	196,805.31	87,865.00	806,308.65
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์	738,081.33	637,506.10	80,719.75	423,570.58
ค่าโฆษณา และประชาสัมพันธ์	1,203,878.33	396,078.75	236,072.50	594,231.39
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	798,790.00	287,104.94	340,975.11	462,158.53
หนังสือ	1,007,411.67	10,974.00	-	758,302.25
ค่าเสื่อมราคา	5,176,110.45	4,088,301.90	1,017,294.53	3,427,235.63
ค่าใช้จ่ายอื่น	2,983,127.47	4,807,940.73	359,292.94	2,222,492.85
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	33,855,316.20	14,684,699.15	4,765,181.82	16,468,077.34
หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา				
แผนงานวิชาการ	630,361.00	1,255,654.68	49,250.00	511,043.59
แผนงานกิจการนักเรียน	646,043.33	562,397.03	45,002.50	360,326.01
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	1,279,660.50	1,203,471.37	32,217.50	636,891.72
แผนงานห้องสมุด	129,206.33	216,667.23	21,720.00	100,870.38
แผนงานพัฒนาบุคลากร	539,780.00	424,107.75	46,000.00	294,617.28
แผนงานลูกเงิน	70,000.00	-	121,000.00	95,500.00
แผนงานอื่นๆ	213,810.00	3,427,823.18	3,397.00	964,710.05
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	2,964,371.00	4,084,139.76	225,289.25	2,204,668.93
รวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	36,819,687.20	18,768,838.90	4,990,471.07	18,672,746.30

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่มีรายการในหมวดต้นทุน

และค่าใช้จ่ายดำเนินการ และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนาครบทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 27 รายจ่ายเฉลี่ยของสถาบันการศึกษาในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547

รายจ่าย	ขนาด			เฉลี่ย รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ				
เงินเดือนและค่าตอบแทน	18,785,186.00	10,717,314.58	3,665,449.10	10,316,929.82
สวัสดิการ	1,414,312.03	942,812.46	188,422.25	782,506.25
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	2,031,502.43	880,189.61	384,929.25	1,027,479.31
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	2,427,834.12	1,135,591.16	216,897.95	1,155,786.76
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร	654,502.00	492,432.86	179,807.50	416,003.46
ค่าซ่อมแซม บำรุงรักษาครุภัณฑ์	814,702.87	289,491.47	119,222.00	388,886.62
ค่าโฆษณา และประชาสัมพันธ์	1,424,798.77	773,659.56	109,522.00	703,346.30
ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	1,063,608.99	381,523.73	154,993.78	508,205.51
หนี้สูญ	784,768.33	632,560.00	291,666.67	551,695.00
ค่าเสื่อมราคา	4,010,863.84	3,174,501.15	2,266,964.38	3,062,395.25
ค่าใช้จ่ายอื่น	8,479,340.11	1,734,944.96	665,377.56	3,330,436.55
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	41,891,419.49	20,509,643.14	8,170,335.77	21,988,453.10
หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา				
แผนงานวิชาการ	1,097,600.52	656,571.24	207,790.00	653,987.25
แผนงานกิจการนักเรียน	1,314,498.44	1,004,453.46	570,333.33	963,095.08
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	1,523,651.00	395,148.77	166,666.67	695,155.48
แผนงานห้องสมุด	257,184.17	150,245.67	48,333.33	151,921.06
แผนงานพัฒนาบุคลากร	746,474.20	471,757.17	52,333.33	423,521.57
แผนงานลูกเงิน	499,936.93	176,000.00	43,333.33	247,726.35
แผนงานอื่นๆ	1,124,387.33	14,000.00	96,500.00	596,693.67
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	6,563,732.59	2,800,176.30	1,153,123.33	3,505,677.41
รวมรายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง	48,455,152.08	23,309,819.45	9,035,178.27	25,143,562.80

หมายเหตุ : ข้อมูลในตารางนี้ได้ทำการถ่วงน้ำหนักแล้ว เพราะบางสถาบันไม่มีรายการในหมวดต้นทุน

และค่าใช้จ่ายดำเนินการ และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนาครบทุกรายการ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 28 สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตามภาค และขนาด ปีการศึกษา 2547

	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
จำนวนนักเรียน (คน)	45,935	20,326	11,469	77,730
<i>ปวช.</i>	26,689	12,375	7,828	46,892
<i>ปวส.</i>	19,246	7,951	3,641	30,838
จำนวนอาจารย์ (คน)	1,885	812	519	3,216
รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	55,711,659.29	24,036,711.52	9,324,077.68	28,028,225.27
<i>ค่าบำรุงการศึกษเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	41,447,714.33	20,323,305.82	8,418,369.42	22,173,761.66
<i>ปวช.</i>				
- เงินอุดหนุน	13,449,228.36	6,010,014.72	3,184,167	7,191,588.15
- ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	10,216,852.25	5,468,944.35	2,400,191.09	5,707,947.58
<i>ปวส.</i>				
- ค่าเล่าเรียน	18,462,757.20	8,844,346.74	2,960,337.18	9,507,203.38
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	7,871,889.27	3,339,559.36	1,565,827.10	4,180,259.36
<i>รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	53,277,163.67	22,934,408.64	9,165,635.94	26,884,095.26
<i>รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	2,809,033.41	1,271,887.93	250,866	1,475,325.51
รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	53,890,716.47	22,547,118.70	9,494,145.58	27,080,740.69
<i>รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	49,110,294.98	19,986,841.47	8,641,896.81	24,503,124.20
<i>รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	4,780,421.39	2,560,277.17	899,595.96	2,631,316.78
<i>วัสดุครุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾</i>	18,771,273.05	7,608,782.64	3,359,917.69	9,544,054.70
<i>วัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾</i>	7,343,581.99	2,985,147.14	445,631.89	3,403,556.68
<i>ราคาที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)</i>	142,689,946.79	98,671,550.43	33,107,561.64	88,835,953.35
<i>สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)</i>	76,888,202.61	57,551,988.97	36,887,679	55,809,129.93

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียน และอาจารย์ เป็นจำนวนรวมที่สถาบันมีอยู่จริง

⁽¹⁾ เป็นค่าเฉลี่ย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 29 สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตามขนาด ของกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
ปีการศึกษา 2547

	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
จำนวนนักเรียน (คน)	7,422	4,627	3,254	15,303
<i>ปวช.</i>	4,750	3,159	2,239	10,148
<i>ปวส.</i>	2,672	1,468	1,015	5,155
จำนวนอาจารย์ (คน)	275	162	150	587
รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	48,185,090.06	30,347,179.94	15,442,794.22	29,736,798.71
<i>ค่าบำรุงการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	37,636,674.44	24,076,924.53	13,622,845.80	23,963,218.01
<i>ปวช.</i>				
- เงินอุดหนุน	12,778,562.10	8,564,687.53	4,548,159.48	8,222,238.68
- ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	9,978,760	6,350,993.33	4,705,020.08	6,780,934.03
<i>ปวส.</i>				
- ค่าเล่าเรียน	14,879,352.33	9,161,243.67	4,369,666.25	8,960,045.30
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	4,378,636.67	2,061,603.33	1,401,350	2,480,649
<i>รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	47,594,910.39	28,963,147.97	15,417,346.72	29,134,356.20
<i>รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	885,269.50	1,384,031.97	50,895	860,632.13
รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	45,871,237.20	27,919,503.59	18,195,461.14	29,415,406.76
<i>รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	42,764,550.37	25,312,127.84	16,286,347.42	26,937,542.43
<i>รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	3,106,686.83	2,607,375.75	1,909,113.72	2,477,864.26
<i>วัสดุครุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾</i>	25,314,319.46	11,283,104.25	3,790,721.16	12,630,227.93
<i>วัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾</i>	15,603,197.76	1,474,248.88	1,085,847	6,011,275.47
<i>ราคาที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)</i>	337,570,000	316,770,000	46,863,333.33	207,038,571.43
<i>สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)</i>	80,038,170.62	86,442,346.79	54,378,214.73	70,056,896.04

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียน และอาจารย์ เป็นจำนวนรวมที่สถาบันมีอยู่จริง

⁽¹⁾ เป็นค่าเฉลี่ย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 30 สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตามขนาด ของภาคกลาง ปีการศึกษา 2547

	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
จำนวนนักเรียน (คน)	12,202	4,102	2,248	18,552
<i>ปวช.</i>	7,292	2,525	1,731	11,548
<i>ปวส.</i>	4,910	1,577	517	7,004
จำนวนอาจารย์ (คน)	479	153	97	729
รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	78,584,204.06	20,450,326.65	6,547,572.86	32,329,388.38
ค่าบำรุงการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	59,158,358.01	17,934,765.27	6,295,912.34	25,646,301.92
<i>ปวช.</i>				
- เงินอุดหนุน	17,214,846.83	5,814,762.53	2,967,965.22	8,096,068.90
- ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	17,977,322.19	2,593,055	1,711,774	6,855,822.76
<i>ปวส.</i>				
- ค่าเล่าเรียน	23,966,188.99	9,526,947.74	1,616,173.13	10,694,410.27
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	6,326,131.67	3,985,605.07	1,471,211.33	3,927,649.36
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	76,399,852.62	18,609,901.65	6,484,658.36	31,096,789.63
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	2,184,351.45	1,840,425	125,829	1,540,748.42
รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	82,483,766.75	17,080,392.97	6,070,291.66	32,297,364.62
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	76,081,574.72	15,538,291.59	5,540,050.71	29,701,980.17
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	6,402,192.03	1,542,101.38	530,240.95	2,595,384.40
วัสดุครุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾	46,868,714.61	7,728,100	3,313,168.25	17,704,311.68
วัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾	11,258,883.04	3,952,791.67	207,290.75	4,646,418.70
ราคาที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)	63,112,000	53,528,000	35,666,708.33	50,768,902.78
สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)	35,479,781.79	48,957,333.33	15,243,453.33	33,226,856.15

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียน และอาจารย์ เป็นจำนวนรวมที่สถาบันมีอยู่จริง

⁽¹⁾ เป็นค่าเฉลี่ย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 31 สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตามขนาด ของภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547

	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
จำนวนนักเรียน (คน)	9,690	4,458	1,458	15,606
<i>ปวช.</i>	5,170	2,441	1,179	8,790
<i>ปวส.</i>	4,520	2,017	279	6,816
จำนวนอาจารย์ (คน)	433	194	72	699
รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	61,877,000.57	26,966,914.43	8,358,603.50	32,400,839.61
<i>ค่าบำรุงการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	46,978,565.90	24,366,023.51	7,896,328.61	26,413,639.34
<i>ปวช.</i>				
- เงินอุดหนุน	14,039,927.24	5,987,908.18	3,320,681.87	7,782,839.10
- ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	6,567,212	6,708,658.33	2,877,560.90	5,384,477.08
<i>ปวส.</i>				
- ค่าเล่าเรียน	26,371,426.67	11,669,457.00	1,698,085.83	13,246,323.17
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	14,973,538.33	6,292,162.50	1,251,396.13	8,572,533.18
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	61,136,928.57	26,684,977.76	8,156,694.17	31,992,866.83
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	740,072	422,905	201,909.33	458,969.25
รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	55,823,738.59	25,657,038.29	9,074,385.99	30,185,054.33
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	50,958,614.09	23,889,445.63	8,382,792.16	27,743,617.29
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	4,865,124.50	1,767,592.67	691,593.84	2,441,437
วัสดุครุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾	15,691,583.48	4,107,934.61	7,751,184.23	9,183,567.44
วัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾	5,468,851.67	603,688.16	235,552.10	2,102,697.31
ราคาที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)	146,102,458.33	107,530,416.67	15,810,000	89,814,291.67
สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)	93,234,110	76,780,554.53	25,662,151	65,225,605.18

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียน และอาจารย์ เป็นจำนวนรวมที่สถาบันมีอยู่จริง

⁽¹⁾ เป็นค่าเฉลี่ย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 32 สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตามขนาด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547

	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
จำนวนนักเรียน (คน)	8,104	3,383	2,179	13,666
<i>ปวช.</i>	4,846	1,936	1,498	8,280
<i>ปวส.</i>	3,258	1,447	681	5,386
จำนวนอาจารย์ (คน)	310	94	77	481
รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	38,803,563.69	20,568,415.01	6,126,424.45	20,262,163.41
<i>ค่าบำรุงการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	25,902,732.55	18,047,865.35	5,750,325.70	15,485,309.60
<i>ปวช.</i>				
- เงินอุดหนุน	12,100,291.22	4,187,873.61	2,893,023.20	6,043,658.73
- ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	6,181,664	6,414,839.11	1,188,971.67	4,396,845.04
<i>ปวส.</i>				
- ค่าเล่าเรียน	9,681,332	7,445,152.63	1,965,573.75	5,924,174.89
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	6,818,550	2,151,495.75	1,299,134	3,328,353.06
<i>รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	36,305,589.69	19,104,336.94	6,065,541.95	19,049,194.77
<i>รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	2,497,974	2,196,117.10	243,530	2,021,614.37
รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	36,819,687.20	18,768,838.90	4,990,471.07	18,672,746.30
<i>รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	33,855,316.20	14,684,699.15	4,765,181.82	16,468,077.34
<i>รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	2,964,371	4,084,139.76	225,289.25	2,204,668.93
<i>วัสดุครุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾</i>	2,949,196.33	10,652,056.20	573,869.33	4,512,372.37
<i>วัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾</i>	2,166,353.60	6,103,588.80	181,055.48	2,766,857.17
<i>ราคาที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)</i>	62,383,866.67	49,985,917.67	13,200,420.41	41,856,734.91
<i>สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)</i>	49,377,241.67	53,333,333.33	24,625,752.50	40,663,473.50

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียน และอาจารย์ เป็นจำนวนรวมที่สถาบันมีอยู่จริง

⁽¹⁾ เป็นค่าเฉลี่ย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 33 สรุปรายได้ รายจ่าย จำนวนนักเรียน / นักศึกษา อาจารย์ จำแนกตามขนาด ของภาคใต้ ปีการศึกษา 2547

	ขนาด			เฉลี่ยรวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	
จำนวนนักเรียน (คน)	8,517	3,756	2,330	14,603
<i>ปวช.</i>	4,631	2,314	1,181	8,126
<i>ปวส.</i>	3,886	1,442	1,149	6,477
จำนวนอาจารย์ (คน)	388	209	123	720
รายได้ทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	51,108,438.09	21,850,721.52	9,903,624.57	25,849,197.65
<i>ค่าบำรุงการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง</i>	37,562,240.76	17,190,950.42	8,395,924.45	19,784,327.13
<i>ปวช.</i>				
- เงินอุดหนุน	11,112,514.43	5,494,841.75	2,225,133.95	5,872,260.43
- ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา	9,034,240.33	5,277,176	1,334,166.39	4,827,091.46
<i>ปวส.</i>				
- ค่าเล่าเรียน	17,415,486	6,418,932.67	4,836,624.11	9,084,975.25
- เป็นเงินกู้ยืมกยศ.	6,862,589.67	2,795,110	2,225,174.61	3,787,379.75
รวมรายได้ที่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	44,948,537.09	21,309,678.85	9,451,703.07	23,658,146.01
รวมรายได้อื่นที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษาเฉลี่ยต่อแห่ง	9,239,851.50	541,042.67	451,921.50	2,434,501.89
รายจ่ายทั้งหมดเฉลี่ยต่อแห่ง (บาท)	48,455,152.08	23,309,819.45	9,035,178.27	25,143,562.80
รวมต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการเฉลี่ยต่อแห่ง	41,891,419.49	20,509,643.14	8,170,335.77	21,988,453.10
รวมค่าใช้จ่ายพัฒนาเฉลี่ยต่อแห่ง	6,563,732.59	2,800,176.30	1,153,123.33	3,505,677.41
วัสดุครุภัณฑ์ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾	3,032,551.34	6,135,496.82	4,632,835.50	3,459,194.45
วัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน⁽¹⁾	2,220,623.97	2,438,212.14	960,936.75	1,557,550.81
ราคาที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)	169,241,426.67	38,242,901	48,774,900	81,755,258.30
สิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน⁽¹⁾ (บาท)	126,311,708.97	31,876,496.15	56,311,385	69,981,015.54

หมายเหตุ : จำนวนนักเรียน และอาจารย์ เป็นจำนวนรวมที่สถาบันมีอยู่จริง

⁽¹⁾ เป็นค่าเฉลี่ย

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 34 วัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่งของสถาบันการศึกษา ปีการศึกษา 2547

ภาค	วัสดุครุภัณฑ์	ขนาด			รวม ทุกขนาด
		ใหญ่	กลาง	เล็ก	
กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล	- ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	25,314,319.46	11,283,104.25 ⁽¹⁾	3,790,721.16	12,630,227.93
	- ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	15,603,197.76	1,474,248.88 ⁽¹⁾	1,085,847.00	6,011,275.47
	รวมวัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่ง	40,917,517.22	12,757,353.12 ⁽¹⁾	4,876,568.16	18,641,503.34
กลาง	- ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	46,868,714.61	7,728,100.00	3,313,168.25	17,704,311.68
	- ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	11,258,883.04	3,952,791.67	207,290.75	4,646,418.70
	รวมวัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่ง	58,127,597.65	11,680,891.67	3,520,459.00	22,350,730.38
เหนือ	- ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	15,691,583.48	4,107,934.61	7,751,184.23	9,183,567.44
	- ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	5,468,851.67	603,688.16	235,552.10	2,102,697.31
	รวมวัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่ง	21,160,435.15	4,711,622.77	7,986,736.33	11,286,264.75
ตะวันออก เฉียงเหนือ	- ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	2,949,196.33	10,652,056.20	573,869.33 ⁽²⁾	4,512,372.37
	- ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	2,166,353.60	6,103,588.80	181,055.48 ⁽²⁾	2,766,857.17
	รวมวัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่ง	5,115,549.93	16,755,645.00	754,924.81 ⁽²⁾	7,279,229.54
ใต้	- ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	3,032,551.34	6,135,496.82	4,632,835.50	3,459,194.45
	- ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	2,220,623.97	2,438,212.14	960,936.75	1,557,550.81
	รวมวัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่ง	5,253,175.31	8,573,708.96	5,593,772.25	5,016,745.26
รวมทั้งประเทศ	- ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	18,771,273.05	7,608,782.64	3,359,917.69	9,544,054.70
	- ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน	7,343,581.99	2,985,147.14	445,631.89	3,403,556.68
	รวมวัสดุครุภัณฑ์เฉลี่ยต่อแห่ง	26,114,855.05	10,593,929.78	3,805,549.58	12,947,611.38

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ เป็นข้อมูลเฉลี่ยของ 2 แห่ง เนื่องจากอีก 1 แห่งไม่ได้จัดทำรายการวัสดุครุภัณฑ์ไว้

⁽²⁾ เป็นข้อมูลเฉลี่ยของ 3 แห่ง เนื่องจากอีก 1 แห่งเป็นโรงเรียนสาขาที่มีโรงเรียนแม่เป็นผู้ดำเนินการจัดซื้อ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 35 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดใหญ่

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	53,467,482	-	53,467,482.00	39,051,954	52,166,802	22,459,378	57.51	14,415,528.00	1,300,680.00
2	33,188,908	190,000	33,378,908.00	29,901,051	33,850,222	17,296,524	57.85	3,477,857.00	-471,314.00
3	56,128,341	1,580,539	57,708,880.00	47,251,842	51,596,688	30,689,364	64.95	10,457,038.00	6,112,192.00
4	142,478,857	2,945,301	145,424,158.00	129,969,315	160,135,341	70,473,068	54.22	15,454,843.00	-14,711,183.00
5	38,087,356	280,175	38,367,531.00	30,000,963	32,231,450	16,562,572	55.21	8,366,568.00	6,136,081.00
6	48,633,345	3,327,578	51,960,923.00	40,906,380	55,084,509	20,163,266	49.29	11,054,543.00	-3,123,586.00
7	60,800,000	1,000,000	61,800,000.00	34,315,000	53,160,000	19,650,000	57.26	27,485,000.00	8,640,000.00
8	81,894,036	600,000	82,494,036.00	60,033,910	73,500,007	28,843,376	48.05	22,460,126.00	8,994,029.00
9	40,716,750	620,216	41,336,966.00	39,086,747	40,811,209	24,731,366	63.27	2,250,219.00	525,757.00
10	31,469,520	150,000	31,619,520.00	24,624,140	29,937,140	12,829,000	52.10	6,995,380.00	1,682,380.00
11	54,297,196	6,729,544	61,026,740.00	55,070,245	60,133,587	25,175,664	45.72	5,956,495.00	893,153.00
12	23,150,053.40	614,378	23,764,431.40	15,236,345	20,388,335	8,532,825	56.00	8,528,086.40	3,376,096.40
13	27,130,691	-	27,130,691.00	20,144,459	22,704,914	12,342,244	61.27	6,986,232.00	4,425,777.00
14	55,887,653	14,548,217	70,435,870.00	59,682,239	63,741,170	21,908,629	36.71	10,753,631.00	6,694,700.00
15	51,827,267	3,931,486	55,758,753.00	53,506,167	58,919,373	22,104,685	41.31	2,252,586.00	-3,160,620.00
รวม	799,157,455.40	36,517,434.00	835,674,889.40	678,780,757	808,360,747	353,761,961	52.12	156,894,132.40	27,314,142.40
เฉลี่ย	53,277,163.69	3,043,119.50	55,711,659.29	45,252,050.47	53,890,716.47	23,584,130.73	52.12	10,459,608.83	1,820,942.83

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คิดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 36 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดกลาง

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1 ⁽⁶⁾	37,913,260	987,500	38,900,760.00	41,416,610.44	41,416,610.44	11,662,821	28.16	-2,515,850.44	-2,515,850.44
2	30,718,579	3,042,596	33,761,175.00	20,056,563	27,737,405	12,513,867	62.39	13,704,612.00	6,023,770.00
3	18,257,605.50	122,000	18,379,605.50	12,260,560	14,604,496	7,568,297	61.73	6,119,045.50	3,775,109.50
4	18,553,634.74	18,000	18,571,634.74	20,522,220	20,797,710	6,999,151	34.11	-1,950,585.26	-2,226,075.26
5	26,395,782	3,632,000	30,027,782.00	17,624,362	18,005,841	7,069,299	40.11	12,403,420.00	12,021,941.00
6	10,880,288	1,871,275	12,751,563.00	11,888,493	12,437,628	4,134,308	34.78	863,070.00	313,935.00
7	27,985,382.80	97,275	28,082,657.80	21,986,020	24,509,184	13,156,065	59.84	6,096,637.80	3,573,473.80
8 ⁽⁶⁾	28,209,703	748,535	28,958,238.00	28,302,678	28,302,678	9,455,097	33.41	655,560.00	655,560.00
9	23,859,848	-	23,859,848.00	21,103,370	24,159,253	10,099,791	47.86	2,756,478.00	-299,405.00
10	15,777,100	362,170	16,139,270.00	6,304,807	8,479,420	3,909,975	62.02	9,834,463.00	7,659,850.00
11	12,870,612.70	-	12,870,612.70	12,627,063	15,832,321	2,662,000	21.08	243,549.70	-2,961,708.30
12	28,665,298	4,030,064	32,695,362.00	25,109,742	31,994,776	8,231,419	32.78	7,585,620.00	700,586.00
13	22,896,464	323,902	23,220,366.00	23,449,680	26,983,776	11,045,529	47.10	-229,314.00	-3,763,410.00
14	29,818,042	889,226	30,707,268.00	28,482,369	33,274,076	15,903,181	55.84	2,224,899.00	-2,566,808.00
15	11,214,530	410,000	11,624,530.00	8,473,906	9,671,606	5,203,234	61.40	3,150,624.00	1,952,924.00
รวม	344,016,129.74	16,534,543.00	360,550,672.74	299,608,443	338,206,780	129,614,034	43.26	60,942,229.30	22,343,892.30
เฉลี่ย	22,934,408.65	1,377,878.58	24,036,711.52	19,973,896.23	22,547,118.70	8,640,935.63	43.26	4,062,815.29	1,489,592.82

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คัดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

⁽⁶⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 37 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนขนาดเล็ก

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับ การศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	18,024,158	40,000	18,064,158.00	16,634,296	17,241,372	8,339,477	50.13	1,429,862.00	822,786.00
2	14,119,123.30	-	14,119,123.30	19,099,881	24,092,815	9,499,311	49.73	-4,980,757.70	-9,973,691.70
3	6,615,461.31	-	6,615,461.31	11,148,609	11,736,169	4,476,987	40.16	-4,533,147.69	-5,120,707.69
4	22,910,644	61,790	22,972,434.00	17,810,913	19,711,488	10,956,586	61.52	5,161,521.00	3,260,946.00
5 ⁽⁶⁾	7,647,289	96,000	7,743,289.00	3,514,686	3,514,686	2,259,632	64.29	4,228,603.00	4,228,603.00
6	2,998,406	155,658	3,154,064.00	3,119,042	4,869,920	2,222,850	71.27	35,022.00	-1,715,856.00
7 ⁽⁶⁾	11,695,768.10	-	11,695,768.10	10,501,611	10,501,611	5,625,366	53.57	1,194,157.10	1,194,157.10
8	3,597,171	-	3,597,171.00	2,754,539	5,394,950	1,227,554	44.56	842,632.00	-1,797,779.00
9	11,595,059.70	61,275.00	11,656,334.70	9,120,402	11,609,989	4,385,181	48.08	2,535,932.70	46,345.70
10	4,845,422	170,500	5,015,922.00	5,223,993	5,545,198	1,807,208	34.59	-208,071.00	-529,276.00
11	8,029,601	373,953	8,403,554.00	3,597,806	10,067,971	2,328,926	64.73	4,805,748.00	-1,664,417.00
12	5,757,374	-	5,757,374.00	3,252,453	4,242,469	2,230,470	68.58	2,504,921.00	1,514,905.00
13	5,971,202	243,530	6,214,732.00	3,989,362	5,389,362	2,603,165	65.25	2,225,370.00	825,370.00
14	3,126,519	-	3,126,519.00	2,667,726	3,329,594	2,033,513	76.23	458,793.00	-203,075.00
15 ⁽⁶⁾	9,407,073	-	9,407,073.00	7,000,459	7,000,459	2,786,244	39.80	2,406,614.00	2,406,614.00
16	3,565,453	50,400	3,615,853.00	3,398,463	3,458,463	1,091,081	32.11	217,390.00	157,390.00
17	20,264,550	1,115,200	21,379,750.00	13,284,748	15,008,514	8,725,618	65.68	8,095,002.00	6,371,236.00
18	7,276,630	345,600	7,622,230.00	5,021,000	6,621,000	2,580,000	51.38	2,601,230.00	1,001,230.00
19	6,700,179.50	296,486	6,996,665.50	5,368,645	11,052,736	2,265,098	42.19	1,628,020.50	-4,056,070.50
รวม	174,147,083.91	3,010,392.00	177,157,475.91	146,508,634	180,388,766	77,444,267	52.86	30,648,841.91	-3,231,290.09
เฉลี่ย	9,165,636.00	250,866.00	9,324,077.68	7,710,980.74	9,494,145.58	4,076,014.05	52.86	1,613,096.94	-170,067.90

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / รับประทานอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คัดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁶⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ตารางที่ 38 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	53,467,482	-	53,467,482.00	39,051,954	52,166,802	22,459,378	57.51	14,415,528.00	1,300,680.00
2	33,188,908	190,000	33,378,908.00	29,901,051	33,850,222	17,296,524	57.85	3,477,857.00	-471,314.00
3	56,128,341	1,580,539	57,708,880.00	47,251,842	51,596,688	30,689,364	64.95	10,457,038.00	6,112,192.00
4 ⁽⁶⁾	37,913,260.05	987,500	38,900,760.05	41,416,610.44	41,416,610.44	11,662,821	28.16	-2,515,850.39	-2,515,850.39
5	30,718,579	3,042,596	33,761,175.00	20,056,563	27,737,405	12,513,867	62.39	13,704,612.00	6,023,770.00
6	18,257,605.50	122,000	18,379,605.50	12,260,560	14,604,496	7,568,297	61.73	6,119,045.50	3,775,109.50
7	18,024,158	40,000	18,064,158.00	16,634,296	17,241,372	8,339,477	50.13	1,429,862.00	822,786.00
8	14,119,123.30	-	14,119,123.30	19,099,881.47	24,092,815.24	9,499,311	49.73	-4,980,758.17	-9,973,691.94
9	6,615,460.13	-	6,615,460.13	11,148,607.48	11,736,167.99	4,476,986.60	40.16	-4,533,147.35	-5,120,707.86
10	22,910,644	61,790	22,972,434.00	17,810,913	19,711,488	10,956,586	61.52	5,161,521.00	3,260,946.00
รวม	291,343,561	6,024,425.00	297,367,985.98	254,632,279	294,154,067	135,462,612	53.20	42,735,707.86	3,213,919.31
เฉลี่ย	29,134,356.10	860,632.14	29,736,798.60	25,463,227.90	29,415,406.67	13,546,261.20	53.20	4,273,570.79	321,391.93

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คัดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁶⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 39 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคกลาง

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	142,478,857	2,945,301	145,424,158.00	129,969,315	160,135,341	70,473,068	54.22	15,454,843.00	-14,711,183.00
2	38,087,356	280,175	38,367,531.00	30,000,963	32,231,450	16,562,572	55.21	8,366,568.00	6,136,081.00
3	48,633,345	3,327,578	51,960,923.00	40,906,380	55,084,509	20,163,266	49.29	11,054,543.00	-3,123,586.00
4	18,553,634.74	18,000	18,571,634.74	20,522,220.19	20,797,710.19	6,999,151	34.11	-1,950,585.45	-2,226,075.45
5	26,395,782	3,632,000	30,027,782.00	17,624,362	18,005,841	7,069,299	40.11	12,403,420.00	12,021,941.00
6	10,880,288	1,871,275	12,751,563.00	11,888,493	12,437,628	4,134,308	34.78	863,070.00	313,935.00
7 ⁽⁶⁾	7,647,289	96,000	7,743,289.00	3,514,686	3,514,686	2,259,632	64.29	4,228,603.00	4,228,603.00
8	2,998,406	155,658	3,154,064.00	3,119,042	4,869,920	2,222,850	71.27	35,022.00	-1,715,856.00
9 ⁽⁶⁾	11,695,768.10	-	11,695,768.10	10,501,611	10,501,611	5,625,366	53.57	1,194,157.10	1,194,157.10
10	3,597,171	-	3,597,171.00	2,754,539	5,394,950	1,227,554	44.56	842,632.00	-1,797,779.00
รวม	310,967,897	12,325,987.00	323,293,883.84	270,801,611	322,973,646	136,737,066	50.49	52,492,272.65	320,237.65
เฉลี่ย	31,096,789.68	1,540,748.38	32,329,388.38	27,080,161.12	32,297,364.62	13,673,706.60	50.49	5,249,227.27	32,023.77

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คิดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

⁽⁶⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 40 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคเหนือ

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	60,800,000	1,000,000	61,800,000.00	34,315,000	53,160,000	19,650,000	57.26	27,485,000.00	8,640,000.00
2	81,894,036	600,000	82,494,036.00	60,033,910	73,500,007	28,843,376	48.05	22,460,126.00	8,994,029.00
3	40,716,750	620,216	41,336,966.00	39,086,747	40,811,209	24,731,366	63.27	2,250,219.00	525,757.00
4	27,985,382.80	97,275	28,082,657.80	21,986,020	24,509,184	13,156,065	59.84	6,096,637.80	3,573,473.80
5 ⁽⁶⁾	28,209,703	748,535	28,958,238.00	28,302,678	28,302,678	9,455,097	33.41	655,560.00	655,560.00
6	23,859,848	-	23,859,848.00	21,103,370	24,159,253	10,099,791	47.86	2,756,478.00	-299,405.00
7	11,595,059.70	61,275.00	11,656,334.70	9,120,402	11,609,989	4,385,181	48.08	2,535,932.70	46,345.70
8	4,845,422	170,500	5,015,922.00	5,223,993	5,545,198	1,807,208	34.59	-208,071.00	-529,276.00
9	8,029,601	373,953	8,403,554.00	3,597,806	10,067,971	2,328,926	64.73	4,805,748.00	-1,664,417.00
รวม	287,935,803	3,671,754.00	291,607,556.50	222,769,926	271,665,489	114,457,010	51.38	68,837,630.50	19,942,067.50
เฉลี่ย	31,992,866.94	458,969.25	32,400,839.61	24,752,214.00	30,185,054.33	12,717,445.56	51.38	7,648,625.61	2,215,785.28

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คิดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

⁽⁶⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 41 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	31,469,520	150,000	31,619,520.00	24,624,140	29,937,140	12,829,000	52.10	6,995,380.00	1,682,380.00
2	54,297,196	6,729,544	61,026,740.00	55,070,245	60,133,587	25,175,664	45.72	5,956,495.00	893,153.00
3	23,150,053.40	614,378	23,764,431.40	15,236,345	20,388,335	8,532,825	56.00	8,528,086.40	3,376,096.40
4	15,777,100	362,170	16,139,270.00	6,304,807	8,479,420	3,909,975	62.02	9,834,463.00	7,659,850.00
5	12,870,612.70	-	12,870,612.70	12,627,063	15,832,321	2,662,000	21.08	243,549.70	-2,961,708.30
6	28,665,298	4,030,064	32,695,362.00	25,109,742	31,994,776	8,231,419	32.78	7,585,620.00	700,586.00
7	5,757,374	-	5,757,374.00	3,252,453	4,242,469	2,230,470	68.58	2,504,921.00	1,514,905.00
8	5,971,202	243,530	6,214,732.00	3,989,362	5,389,362	2,603,165	65.25	2,225,370.00	825,370.00
9	3,126,519	-	3,126,519.00	2,667,726	3,329,594	2,033,513	76.23	458,793.00	-203,075.00
10 ⁽⁶⁾	9,407,073	-	9,407,073.00	7,000,459	7,000,459	2,786,244	39.80	2,406,614.00	2,406,614.00
รวม	190,491,948	12,129,686.00	202,621,634.10	155,882,342	186,727,463	70,994,275	45.54	46,739,292.10	15,894,171.10
เฉลี่ย	19,049,194.81	3,032,421.50	20,262,163.41	15,588,234.20	18,672,746.30	7,099,427.50	45.54	4,673,929.21	1,589,417.11

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คิดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

⁽⁶⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 42 ต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนภาคใต้

สถาบัน	รายรับ			รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา)	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา)	เงินเดือนและ ค่าตอบแทน	% ของเงินเดือน และค่าตอบแทน จากรายจ่ายทั้งหมด ⁽³⁾	G.O.P. ⁽⁴⁾	กำไร ⁽⁵⁾
	ค่าเล่าเรียน ⁽¹⁾	อื่นๆ ที่ไม่เกี่ยว กับการศึกษา ⁽²⁾	รวม						
1	27,130,691	-	27,130,691.00	20,144,459	22,704,914	12,342,244	61.27	6,986,232.00	4,425,777.00
2	55,887,653	14,548,217	70,435,870.00	59,682,239	63,741,170	21,908,629	36.71	10,753,631.00	6,694,700.00
3	51,827,267	3,931,486	55,758,753.00	53,506,167	58,919,373	22,104,685	41.31	2,252,586.00	-3,160,620.00
4	22,896,464	323,902	23,220,366.00	23,449,680	26,983,776	11,045,529	47.10	-229,314.00	-3,763,410.00
5	29,818,042	889,226	30,707,268.00	28,482,369	33,274,076	15,903,181	55.84	2,224,899.00	-2,566,808.00
6	11,214,530	410,000	11,624,530.00	8,473,906	9,671,606	5,203,234	61.40	3,150,624.00	1,952,924.00
7	3,565,453	50,400	3,615,853.00	3,398,463	3,458,463	1,091,081	32.11	217,390.00	157,390.00
8	20,264,550	1,115,200	21,379,750.00	13,284,748	15,008,514	8,725,618	65.68	8,095,002.00	6,371,236.00
9	7,276,630	345,600	7,622,230.00	5,021,000	6,621,000	2,580,000	51.38	2,601,230.00	1,001,230.00
10	6,700,179.50	296,486	6,996,665.50	5,368,645	11,052,736	2,265,098	42.19	1,628,020.50	-4,056,070.50
รวม	236,581,460	21,910,517.00	258,491,976.50	220,811,676	251,435,628	103,169,299	46.72	37,680,300.50	7,056,348.50
เฉลี่ย	23,658,145.95	2,434,501.89	25,849,197.65	22,081,167.60	25,143,562.80	10,316,929.90	46.72	3,768,030.05	705,634.85

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง ค่าเล่าเรียน ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมทุกประเภท เงินอุดหนุน ค่าแอร์ ค่าคอมพิวเตอร์ ค่าเรียนภาษาอังกฤษ และค่ากิจกรรม

⁽²⁾ หมายถึง รายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา ได้แก่ เงินบริจาค รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร ร้านค้า ค่าหอพักประจำ และการให้เช่าสถานที่

⁽³⁾ ร้อยละของเงินเดือนและค่าตอบแทน คิดจากรายจ่ายทั้งหมดที่ไม่รวมค่าเสื่อมราคา

⁽⁴⁾ G.O.P. หมายถึง กำไรจากการดำเนินงานก่อนหักค่าเสื่อมราคา

⁽⁵⁾ กำไร หมายถึง กำไรสุทธิ

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพาฉบับที่ 2548.

ตารางที่ 43 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในสถาบันขนาดใหญ่ ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1 ⁽¹⁾	18,610.33	18,610.33	13,592.74	18,157.61
2	15,058.49	15,144.70	13,566.72	15,358.54
3	23,935.33	24,609.33	21,150.04	22,002.85
4	20,235.60	20,653.91	18,458.93	22,743.27
5	18,110.96	18,244.19	14,265.79	15,326.41
6	15,903.64	16,991.80	13,376.84	18,013.25
7	18,881.99	19,192.55	10,656.83	16,509.32
8	19,545.12	19,688.31	14,327.90	17,541.77
9	17,858.22	18,130.25	17,143.31	17,899.65
10	14,124.56	14,191.89	11,052.13	13,436.78
11	15,710.99	17,658.20	15,934.68	17,399.76
12 ⁽¹⁾	9,566.14	9,820.01	6,296.01	8,424.93
13 ⁽¹⁾	12,931.69	12,931.69	9,601.74	10,822.17
14	15,039.73	18,954.76	16,060.88	17,153.17
15	19,173.98	20,628.47	19,795.10	21,797.77
รวม	254,687	265,450	214,280	252,587
เฉลี่ย	17,397.57	18,192.55	14,776.98	17,597.93

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันที่ไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 44 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในสถาบันขนาดกลาง ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1 ⁽²⁾	18,975.61	19,469.85	20,729.03	20,729.03
2	21,879.33	24,046.42	14,285.30	19,755.99
3	14,904.17	15,003.76	10,008.62	11,922.04
4	17,259.20	17,275.94	19,090.44	19,346.71
5	18,279.63	20,794.86	12,205.24	12,469.42
6	6,873.21	8,055.31	7,510.10	7,857.00
7	14,006.70	14,055.38	11,004.01	12,266.86
8 ⁽²⁾	22,972.07	23,581.63	23,047.78	23,047.78
9 ⁽¹⁾	19,366.76	19,366.76	17,129.36	19,609.78
10 ⁽¹⁾	15,011.51	15,356.11	5,998.86	8,067.95
11 ⁽¹⁾	12,832.12	12,832.12	12,589.30	15,784.97
12	21,569.07	24,601.48	18,893.71	24,074.32
13	14,491.43	14,696.43	14,841.57	17,078.34
14	26,670.88	27,466.25	25,476.18	29,762.14
15	10,599.74	10,987.27	8,009.36	9,141.40
รวม	255,691	267,590	220,819	250,914
เฉลี่ย	16,924.93	17,738.40	14,740.16	16,639.12

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 45 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในสถาบันขนาดเล็ก ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1	22,252.05	22,301.43	20,536.17	21,285.64
2 ⁽¹⁾	14,175.83	14,175.83	19,176.59	24,189.57
3 ⁽¹⁾	12,820.66	12,820.66	21,605.83	22,744.51
4	24,582.24	24,648.53	19,110.42	21,149.67
5 ⁽²⁾	11,131.43	11,271.16	5,115.99	5,115.99
6	11,945.84	12,565.99	12,426.46	19,402.07
7 ^{(1) (2)}	11,719.21	11,719.21	10,522.66	10,522.66
8 ⁽¹⁾	11,529.39	11,529.39	8,828.65	17,291.51
9	18,259.94	18,356.43	14,362.84	18,283.45
10	11,400.99	11,802.17	12,291.75	13,047.52
11	20,174.88	21,114.46	9,039.71	25,296.41
12 ⁽¹⁾	10,945.58	10,945.58	6,183.37	8,065.53
13	12,311.76	12,813.88	8,225.49	11,112.09
14 ⁽¹⁾	6,094.58	6,094.58	5,200.25	6,490.44
15 ^{(1) (2)}	14,361.94	14,361.94	10,687.72	10,687.72
16	12,779.40	12,960.05	12,180.87	12,395.92
17	22,195.56	23,417.03	14,550.65	16,438.68
18	12,633.04	13,233.04	8,717.01	11,494.79
19	11,922.03	12,449.58	9,552.75	19,666.79
รวม	273,236	278,581	228,315	294,681
เฉลี่ย	15,184.16	15,446.64	12,774.32	15,728.38

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 46 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1 ⁽¹⁾	18,610.33	18,610.33	13,592.74	18,157.61
2	15,058.49	15,144.70	13,566.72	15,358.54
3	23,935.33	24,609.33	21,150.04	22,002.85
4 ⁽²⁾	18,975.61	19,469.85	20,729.03	20,729.03
5	21,879.33	24,046.42	14,285.30	19,755.99
6	14,904.17	15,003.76	10,008.62	11,922.04
7	22,252.05	22,301.43	20,536.17	21,285.64
8 ⁽¹⁾	14,175.83	14,175.83	19,176.59	24,189.57
9 ⁽¹⁾	12,820.66	12,820.66	21,605.83	22,744.51
10	24,582.24	24,648.53	19,110.42	21,149.67
รวม	187,194	190,831	172,761	197,295
เฉลี่ย	19,038.33	19,432.01	16,639.37	19,221.99

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 47 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคกลาง ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1	20,235.60	20,653.91	18,458.93	22,743.27
2	18,110.96	18,244.19	14,265.79	15,326.41
3	15,903.64	16,991.80	13,376.84	18,013.25
4	17,259.20	17,275.94	19,090.44	19,346.71
5	18,279.63	20,794.86	12,205.24	12,469.42
6	6,873.21	8,055.31	7,510.10	7,857.00
7 ⁽²⁾	11,131.43	11,271.16	5,115.99	5,115.99
8	11,945.84	12,565.99	12,426.46	19,402.07
9 ^{(1) (2)}	11,719.21	11,719.21	10,522.66	10,522.66
10 ⁽¹⁾	11,529.39	11,529.39	8,828.65	17,291.51
รวม	142,988	149,102	121,801	148,088
เฉลี่ย	16,761.96	17,426.36	14,596.90	17,409.10

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 48 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1	18,881.99	19,192.55	10,656.83	16,509.32
2	19,545.12	19,688.31	14,327.90	17,541.77
3	17,858.22	18,130.25	17,143.31	17,899.65
4	14,006.70	14,055.38	11,004.01	12,266.86
5 ⁽²⁾	22,972.07	23,581.63	23,047.78	23,047.78
6 ⁽¹⁾	19,366.76	19,366.76	17,129.36	19,609.78
7	18,259.94	18,356.43	14,362.84	18,283.45
8	11,400.99	11,802.17	12,291.75	13,047.52
9	20,174.88	21,114.46	9,039.71	25,296.41
รวม	162,467	165,288	129,004	163,503
เฉลี่ย	18,450.33	18,685.61	14,274.63	17,407.76

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ตารางที่ 49 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1	14,124.56	14,191.89	11,052.13	13,436.78
2	15,710.99	17,658.20	15,934.68	17,399.76
3 ⁽¹⁾	9,566.14	9,820.01	6,296.01	8,424.93
4 ⁽¹⁾	15,011.51	15,356.11	5,998.86	8,067.95
5 ⁽¹⁾	12,832.12	12,832.12	12,589.30	15,784.97
6	21,569.07	24,601.48	18,893.71	24,074.32
7 ⁽¹⁾	10,945.58	10,945.58	6,183.37	8,065.53
8	12,311.76	12,813.88	8,225.49	11,112.09
9 ⁽¹⁾	6,094.58	6,094.58	5,200.25	6,490.44
10 ^{(1) (2)}	14,361.94	14,361.94	10,687.72	10,687.72
รวม	132,528	138,676	101,062	123,544
เฉลี่ย	13,939.12	14,826.70	11,406.58	13,663.65

หมายเหตุ: ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

⁽²⁾ หมายถึง สถาบันไม่ได้จัดทำรายการค่าเสื่อมราคาไว้

ที่มา: โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2548.

ตารางที่ 50 ค่าใช้จ่ายของการเรียนการสอนเฉลี่ยต่อหัวนักเรียน / นักศึกษาในภาคใต้ ปีการศึกษา 2547

สถาบัน	ค่าเล่าเรียน ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายรับ (รวม) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (ไม่รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา	รายจ่าย (รวมค่าเสื่อมราคา) ต่อนักเรียน / นักศึกษา
1 ⁽¹⁾	12,931.69	12,931.69	9,601.74	10,822.17
2	15,039.73	18,954.76	16,060.88	17,153.17
3	19,173.98	20,628.47	19,795.10	21,797.77
4	14,491.43	14,696.43	14,841.57	17,078.34
5	26,670.88	27,466.25	25,476.18	29,762.14
6	10,599.74	10,987.27	8,009.36	9,141.40
7	12,779.40	12,960.05	12,180.87	12,395.92
8	22,195.56	23,417.03	14,550.65	16,438.68
9	12,633.04	13,233.04	8,717.01	11,494.79
10	11,922.03	12,449.58	9,552.75	19,666.79
รวม	158,437	167,725	138,786	165,751
เฉลี่ย	16,200.88	17,701.29	15,120.98	17,218.08

หมายเหตุ : ⁽¹⁾ หมายถึง สถาบันไม่มีรายรับอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการศึกษา

ที่มา : โครงการวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน, สถาบันวิจัยนโยบายและแผนอุดมศึกษา, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, 2548.

ข้อคิดเห็น และแนวคิดของผู้บริหารสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มตัวอย่าง

● ปัญหาด้านงบประมาณที่สำคัญของสถาบันการศึกษา

ปัญหา	ร้อยละ
1. เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนน้อยและได้รับช้ามาก เงินอุดหนุนได้รับเป็นรายเดือนทำให้การบริหารจัดการการเงินไม่สะดวก และรัฐอุดหนุนทุนให้กู้ยืมน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการเงินกู้ยืม	37.50
2. ภาวะเงินเฟ้อ โรงเรียนมีรายได้ลดลงและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการสูงขึ้น ทำให้รายรับไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือจ้างบุคลากรที่มีคุณภาพมาสอนนักเรียน	30.40
3. เงินสดหมุนเวียนในการใช้จ่ายแต่ละเดือนมีปัญหา เพราะนักเรียนไม่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนได้ตามกำหนด นักเรียนยากจนทำให้ค้างชำระค่าเล่าเรียน เงินอุดหนุนและงบประมาณไม่เพียงพอกับการบริหารจัดการ (ต้องหาแหล่งทุนมาสนับสนุน)	14.30
4. การสูญเสียนักเรียนระหว่างปี จำนวนนักเรียนลดในขณะที่รายจ่ายคงที่	10.70
5. การกำหนดเป้าหมายรับนักเรียนของทั้งภาครัฐและเอกชนไม่ชัดเจน รัฐจัดการศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียวและมีการวางแผนร่วมกันกับเอกชนน้อย รัฐยังสนับสนุนการเรียนการสอนของเอกชนน้อยมาก	5.40
6. อื่นๆ (เช่น อนุญาตให้เพิ่มค่าเล่าเรียนได้)	1.80
รวม	100.00

หมายเหตุ : แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น สำหรับในข้ออื่น ๆ สัดส่วนอาจจะมาก แต่มีข้อปลีกย่อยหลายด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีสัดส่วนน้อย

● แนวทางแก้ไขปัญหาด้านงบประมาณของสถาบันการศึกษา

แนวทางแก้ไขปัญหา	ร้อยละ
1. รัฐควรอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนเพิ่มขึ้น เงินอุดหนุนระดับ ปวช.ควรเป็น 100% ของต้นทุนในการผลิต และควรรหาแหล่งทุนให้	35.30
2. โรงเรียนต้องระดมหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ตั้งกิจการอื่นเสริมรายได้จากภายนอก การบริหารการเงินและกำลังคนอย่างเต็มความสามารถ โดยเฉพาะการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เป็นต้นทุนการผลิต แต่ยังคงเน้นคุณภาพผลผลิต และให้นักเรียนผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้	23.50
3. การบริหารจัดการให้มีคุณภาพ ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และสามารถเก็บค่าเล่าเรียนเพิ่มได้	19.60
4. ควรวางแผนร่วมกันทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียนให้ชัดเจน และแน่นอน ภาครัฐไม่ควรรับนักเรียนอย่างไม่จำกัดจำนวน	15.70
5. รัฐควรจัดสรรเงินกู้ยืมให้กับนักเรียนมากขึ้นและเพียงพอ โดยจัดระบบการกู้ยืมให้มีประสิทธิภาพและจัดส่งเงินให้รวดเร็วขึ้น	3.90
6. อื่นๆ (เช่น สนับสนุนเยาวชนให้สนใจเรียนสายอาชีพศึกษามากขึ้น)	2.00
รวม	100.00

หมายเหตุ : แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น สำหรับในข้ออื่น ๆ สัดส่วนอาจจะมาก แต่มีข้อปลีกย่อยหลายด้าน ซึ่งแต่ละด้านมีสัดส่วนน้อย

● เหตุผลที่คาดว่านักเรียนลดลงในอนาคต

เหตุผลที่นักเรียนลดลง	ร้อยละ
1. สถาบันของรัฐขยายประเภทนักเรียนเจาะกลุ่มแรงงาน การขยายสถานศึกษา / สาขาวิชาเพิ่ม การรับไม่จำกัดจำนวน บางแห่งไม่ต้องสอบเข้า เปิดรับรอบสอง สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบางแห่งเปิดสอนทุกจังหวัด นโยบายของรัฐไม่แน่นอน ไม่มีการแบ่งส่วนการรับนักเรียนของรัฐ และเอกชนอย่างชัดเจน การขยายการศึกษาศึกษาอุดมศึกษามากขึ้น การแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม ทำให้สถาบันเอกชนมีนักเรียนลดลง	38.70
2. การสนับสนุนจากภาครัฐที่มีน้อยอยู่แล้ว ยังมีแนวโน้มลดลงอีก และเงินกองทุนกู้ยืมสำหรับผู้ยากจนไม่เพียงพอ	22.60
3. โรงเรียนมัธยมศึกษา มีนโยบายให้นักเรียนต่อระดับสูงขึ้นในสถาบันเดิม การสนใจเรียนต่อด้านอาชีวศึกษาน้อยลง และค่านิยมในการเรียนอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น	12.90
4. ปัญหาเศรษฐกิจ ความยากจน	12.90
5. มีคู่แข่งทั้งที่สถาบันของรัฐและเอกชนเพิ่มขึ้นในบริเวณใกล้เคียง	9.70
6. อื่นๆ (เช่น การถูกบังคับด้วยกฎระเบียบที่เคร่งครัดของ สช.)	3.20
รวม	100.00

หมายเหตุ : ข้อมูลจาก 16 สถาบันที่คาดว่านักเรียนลดลง แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น

● เหตุผลที่คาดว่านักเรียนคงที่ในอนาคต

เหตุผลที่นักเรียนคงที่	ร้อยละ
1. สถาบันของรัฐรับนักเรียนเพิ่ม ทำให้จำนวนนักเรียนของสถาบันเอกชนเพิ่มไม่ได้ การไม่ทราบนโยบายการรับนักเรียนของสถาบันของรัฐที่ชัดเจนจึงวางแผนนโยบายของโรงเรียน (สถาบันเอกชน) ไม่ได้	42.90
2. ทางโรงเรียนจะจำกัดจำนวนรับนักเรียนเข้าใหม่ เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีคุณภาพจริงและลดปัญหาความไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียน	21.40
3. ปัญหาภาวะเศรษฐกิจ การแข่งขันสูง และความต้องการเรียนอาชีวศึกษาน้อยลง	21.40
4. สถาบันผ่านการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก จึงสามารถรักษาจำนวนนักเรียนได้	14.30
รวม	100.00

หมายเหตุ : มี 13 สถาบันที่ตอบนักเรียนคงที่

● เหตุผลที่คาดว่านักเรียนเพิ่มขึ้นในอนาคต

เหตุผลที่นักเรียนเพิ่มขึ้น	ร้อยละ
1. โรงเรียนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งบุคลากร อาคารสถานที่ และการขยายสาขาวิชา การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่น มีการลงทุนเพิ่มขึ้นและมีเครื่องมือที่ทันสมัย การผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพ การใช้กลยุทธ์แนะแนวการศึกษา การปรับปรุงจุดอ่อน การขยายทางโอกาสการศึกษา การส่งเสริมค่านิยมในการเรียนระดับอุดมศึกษา (ระดับ ปวส.) รวมทั้งการทำให้สถาบันผ่านการประเมินคุณภาพทั้งภายในและภายนอก	50.00
2. การสนับสนุนกองทุน กรอ. ให้มีทุนกู้ยืมอย่างเพียงพอ จะทำให้สามารถรับนักเรียนเพิ่ม ได้	16.70
3. การรณรงค์ให้เรียนสายอาชีพ	12.50
3. สถาบันรัฐเริ่มอึดตัวในการรับนักศึกษา โรงเรียนในพื้นที่เดียวกับจะไม่รับนักเรียนระดับ ปวช. ในปีหน้า	12.50
5. การจัดสรรงบประมาณ (การให้เงินอุดหนุน) ตามนโยบายของรัฐที่คำนึงถึงจำนวนนัก เรียน ซึ่งจะเป็นการจูงใจให้รับนักเรียนเพิ่มและมีคุณภาพ	8.30
รวม	100.00

หมายเหตุ : ข้อมูลจาก 20 สถาบันที่คาดว่านักเรียนเพิ่มขึ้น แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น

● สถาบันควรพัฒนาคุณภาพอย่างไร

ประเด็นที่ควรพัฒนา	ร้อยละ
1. พัฒนาคุณภาพทุกด้านอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบุคลากร อาคารสถานที่ (บรรยากาศ) และอุปกรณ์ให้เพียงพอกับปริมาณนักเรียนและมีความทันสมัยเหมือนในโรงงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียน	43.90
2. เปิดสอนหลักสูตรที่เป็นที่ต้องการของสถานประกอบการในปัจจุบัน เพื่อความอยู่รอดของโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนทางด้านวิชาชีพ รวมทั้งเปิดสอนหลักสูตรระยะสั้นเพื่อให้มีส่วนร่วมช่วยชุมชน ตลอดจนพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและระบบสารสนเทศให้ทันสมัย	26.30
3. จัดหาครูที่มีความเชี่ยวชาญและชำนาญในแต่ละสาขามาสอนเพื่อให้ผู้จบการศึกษามีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาด และพัฒนาครูให้มีคุณภาพและมีความรู้ที่ทันสมัย รวมถึงการร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ	12.30
4. ปลุกฝังจริยธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบ การเป็นคนดีให้กับครู อาจารย์ และผู้เรียน	10.50
5. อื่นๆ (เช่น การให้รัฐช่วยสนับสนุนมากขึ้น การประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนที่ไม่จำเป็น)	7.00
รวม	100.00

หมายเหตุ : แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น สำหรับในข้ออื่น ๆ สัดส่วนอาจจะมาก แต่มีข้อปลีกย่อยหลายด้าน

● สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนควรประสานงาน / ร่วมมือเรื่องใด

ประเด็นการประสานงาน / ร่วมมือ	ร้อยละ
1. การพัฒนาบุคลากรและสื่อการสอนร่วมกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมทั้งด้านวิชาการ การใช้ทรัพยากร/อาคารสถานที่ การพัฒนาเทคโนโลยี และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการบริหารการจัดการ	49.30
2. รวมกลุ่มอย่างแข็งแกร่ง มุ่งช่วยกันพัฒนาอย่างจริงจังเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม	25.40
3. การวางแผนรับนักเรียนร่วมกัน การจัดกิจกรรมดูแลและควบคุมความประพฤติ การแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาททั้งในและนอกสถาบัน	18.30
4. คณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัด / สช. (ส่วนกลาง) ควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน สาขาวิชาที่เปิดสอน และจำนวนนักเรียนที่จะรับแต่ละปี	2.80
5. การต่อรองเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา เงินอุดหนุนการศึกษา	2.80
6. อื่นๆ (เช่น การสร้างความภูมิใจให้กับครูเอกชน)	1.40
รวม	100.00

หมายเหตุ : แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น

● **สข./ จังหวัดให้การสนับสนุนสถาบันอย่างไร**

การสนับสนุน	ร้อยละ
1. การสนับสนุนน้อยมาก เงินอุดหนุนได้รับล่าช้าไม่ตรงตามกำหนด การประสานงานน้อย การให้สวัสดิการล่าช้า และไม่ค่อยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร	30.80
2. การสนับสนุนดี ได้รับความสะดวกในการติดต่อประสานงาน การให้คำแนะนำและการส่งเสริมการมีงานทำของนักเรียนขณะกำลังศึกษา การพัฒนาบุคลากร และการให้บริการข่าวสาร	42.30
2. การสนับสนุนปานกลาง การประสานงานและการบริการตามระบบราชการโดยปกติ	11.50
4. เครื่องครัดและเข็มงวดกับระเบียบกฎเกณฑ์ในเชิงควบคุมมากกว่าสนับสนุน สถาบันอาชีวศึกษาเอกชนถูกละเลยหลายด้าน รวมทั้งมิได้รับการพัฒนาในภาพรวม	3.80
4. บุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงไม่เข้าใจ ไม่มีความรู้ด้านการศึกษาเอกชน ให้คำตอบไม่ชัดเจน ทำงานเน้นธุรการมากกว่านโยบาย	9.60
6. อื่นๆ (เช่น โรงเรียนต้องขอการสนับสนุนจากรัฐ)	1.90
รวม	100.00

หมายเหตุ : แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น สำหรับในข้ออื่น ๆ สัดส่วนอาจจะมาก แต่มีข้อปลีกย่อยหลายด้าน

● ความเข้าใจเกี่ยวกับ กรอ.

ความเข้าใจ	ร้อยละ
1. ให้อุ้เฉพาะนั้ศึษาาระดบั ปวส. และาระดบัปรึญญาตรีชันปีที 1 ด้องชำระหนี้ค้ันเมือเรียนจบและม้งานทำและมีรายได้ตามเกณฑ์ กรมสรรพากรทำหน้าที่จัดการด้านการรับชำระหนี้โดยใช้รหัสบัตรประชาชน 13 หลัก ถ้ารายได้ไม่ถึงเกณฑ์ไม่ต้องชำระหนี้	43.10
2. การจัดสรรเงินกู้ให้กับนักเรียนทุกคนได้เฉพาะค่าเล่าเรียน โดยให้อุ้ในวงเงินตามเงื่อนไขที่กำหนดโดยไมค้ดคอกเบ้ย แต่ปรับเงินต้นตามอัตราเงินเฟ้อ เพื่อให้เงินกู้ได้รับค้ันมีค่าของเงินเท่ากับเงินที่ข้ยมไป ไม่ต้องมีผู้ค้่าประกัน และจัดให้มีทุนให้เปล่าหรือช่วยเหลือรูปแบบอื่ๆ ตามความจำเป็น	31.00
3. ยังไม้เข้าใจรายละเอียดเพราะยังไม่ได้รับข้อมูล ยังไม้ชัดเจนที่จะข้แจงและถือปฏิบัติได้ถูกต้อง และยังขี้ค้ดค้กับ กยศ.	17.20
5. การให้มีความเสมอภาคระหว่างผู้เรียนของรัฐและเอกชนในการกู้ข้ยม	3.40
6. อื่ๆ (เช่น กรอ.อาจทำให้ผู้รับภาระเพิ่มขึ้นในส่วนค่าใช้จ่ายเพราะมุ่งเน้นให้อุ้ค่าเล่าเรียนเท่านั้น การเปรียบเทียบข้อดี-ข้อเสียของ กยศ. และ กรอ.)	5.20
รวม	100.00

หมายเหตุ : แสดงเพียง 5 ลำดับแรกเท่านั้น สำหรับในข้ออื่ ๆ สัดส่วนอาจจะมาก แต่มีข้อปลีกย่อยหลายด้านซึ่งแต่ละด้านมีสัดส่วนน้อย

● ข้อคิดเห็นการรวม สข.ไว้กับ สอศ. สำหรับสถาบันที่เห็นว่าควรรวม

เหตุผล	ร้อยละ
1. การจัดการศึกษาจะได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน การดูแล การตรวจติดตามสามารถทำได้ ทั่วถึง การศึกษาระดับเดียวกันควรอยู่องค์กรเดียวกัน มีหลักสูตรชัดเจนขึ้น ควรมีจุดมุ่ง หมายเดียวกัน ร่วมเป็นเครือข่ายกับ สอศ. เพื่อการพัฒนาในด้านต่างๆ	48.30
2. เพื่อมีแนวทางการดำเนินการวางแผนร่วมกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้เกิด เอก ภาพในการจัดการเรียนการสอน มีวิสัยทัศน์ การบริหารนโยบายต่างๆ ในทิศทางเดียวกัน เป็นการปรับมาตรฐานการศึกษาของทุกสถาบันให้เท่าเทียมกัน รวมถึงความร่วมมือกัน ในทุก ๆ ด้าน การแลกเปลี่ยนความรู้และบุคลากร	27.60
3. พัฒนาหลักสูตร พัฒนาวิชาการคล่องตัวมากขึ้น ถ้ารวมแล้วรัฐให้การสนับสนุน จริงจังไม่แยกสถาบันรัฐและเอกชน นักเรียนและนักศึกษามีความเท่าเทียมกัน	10.30
4. จะเกิดการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีแนวทางเดียวกัน และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การ	10.30
5. ภาคเอกชนได้มีบทบาทเพิ่มขึ้น กระจายการลงทุน เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูป การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา และการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกัน	3.40
รวม	100.00

หมายเหตุ : ข้อมูลจาก 23 สถาบันที่เห็นว่าควรรวม

● ข้อคิดเห็นการรวม สข.ไว้กับ สอศ. สำหรับสถาบันที่เห็นว่าไม่ควรรวม

เหตุผล	ร้อยละ
1. การบริหารจัดการต่างกันไม่สามารถนำระบบราชการมาใช้กับเอกชนได้ ทั้งความคล่องตัวในการบริหารจัดการและการหาแหล่งทุน สถาบันเอกชนควรมีอิสระในการบริหารจัดการ ไม่ใช่การกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ	46.20
2. สิทธิต่างๆ จะไม่เท่าเทียมกันหากไม่มีหน่วยงานดูแลอาชีวศึกษาเอกชน โดยเฉพาะ การพัฒนาจะเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่เกิดความเป็นธรรม	23.10
3. สถาบันอาชีวศึกษาภาครัฐไม่ค่อยให้ความสำคัญร่วมมือ และไม่เห็นความสำคัญของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ที่ผ่านมาภาครัฐไม่ค่อยดูแลภาคเอกชนเลย	15.40
4. ควรเน้นการพัฒนาคุณภาพมากกว่าการควบคุมกฎระเบียบต่างๆ	15.40
รวม	100.00

หมายเหตุ : ข้อมูลจาก 13 สถาบันที่เห็นว่าไม่ควรรวม

● **ข้อคิดเห็นการรวมสห.ไว้กับ สอศ. สำหรับสถาบันที่เห็นว่ารวมหรือไม่รวมก็ได้**

เหตุผล	ร้อยละ
1. การอาชีวศึกษาเอกชนควรพัฒนาให้เต็มศักยภาพ ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารพึ่งตนเองเป็นหลัก ประสานงานเอกชนร่วมกัน เอกชนสามารถดำเนินการเรื่องการจัดการศึกษาด้วยศักยภาพของตนเองได้อย่างมีคุณภาพ	42.90
2. <u>ควรรวม</u> เนื่องจากโดยเจตนาารมณ์ของการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารและการแก้ไข พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2546 ให้มี สอศ. ที่ชี้ชัดถึงพันธกิจของ สอศ. ที่ต้องกำกับดูแล และส่งเสริมการจัดการศึกษาสาขอาชีพทั้งระบบ <u>ไม่ควรรวม</u> เนื่องจากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและ สอศ. ได้แก้ไขกฎกระทรวงฯ เพื่อเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง สอศ. ให้กรรมการการอาชีวศึกษามีผู้แทนอาชีวศึกษาเอกชนเพียงคนเดียว (1 ตำแหน่ง) ชี้ชัดว่า ศร. และ สอศ. ไม่จริงใจที่จะส่งเสริมอาชีวศึกษาเอกชน ไม่ว่าจะเป็ สข. (เดิม) สำนักปลัด สอศ. และ สพฐ. ก็ล้วนแต่เป็นส่วนราชการ ศร. ที่ส่วนใหญ่ก็ไม่มีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้การจัดการอาชีวศึกษาเอกชน มีความเจริญก้าวหน้าอยู่แล้ว เพียงแต่ต้องการที่จะควบคุม	28.60
3. ปัจจุบันประสานกันดีอยู่แล้ว การบริหารจัดการบางอย่างไม่ควรรวม เช่น การเงิน เป็นต้น แต่หลักสูตรและการพัฒนาระบบการเรียนการสอนควรร่วมกัน	21.40
4. หาก <u>รวม</u> จะเป็นประโยชน์ด้านการพัฒนาครู และความเสมอภาค หาก <u>ไม่รวม</u> การอาชีวศึกษาเอกชนต้องบริหารจัดการให้เข้มแข็ง พัฒนาการศึกษาเต็มความสามารถเพราะไม่ว่าจะสังกัดใด	7.10
รวม	100.00

หมายเหตุ : ข้อมูลจาก 13 สถาบันที่เห็นว่าควรหรือไม่รวมก็ได้

● ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ข้อเสนอแนะ

1. กรอ.ควรมีค่าใช้จ่ายในการครองชีพให้นักเรียนระดับ ปวช. ที่มีอยู่เดิม ซึ่งไม่ควรเสียสิทธิ
2. ควรคำนึงถึงผู้กู้เพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้มีข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถวางแผนในอนาคตได้
3. การให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงจาก กยศ. เป็น กรอ. เพราะเข้าใจว่าเป็นกองทุนให้กู้ยืมเดียวกัน
4. ควรมีข้อสรุปของกองทุน กรอ. โดยด่วน เพื่อให้ทันเดือนมกราคม 2549 เพราะจะได้มีการวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป
5. รัฐควรจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น เพื่อการผลิตนักเรียน/นักศึกษาที่มีคุณภาพ
6. รัฐควรส่งเสริมโรงเรียนที่มีคุณภาพ โดยอาจใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาขออนุญาตให้ตั้งสถาบันการศึกษานั้นๆ จะได้รับ
7. การบริหารจัดการอาชีวศึกษาเอกชนควรมีอิสระ และแข่งขันด้านคุณภาพกับสถาบันของรัฐ
8. ให้รัฐดูแลและสนับสนุนสถาบันการศึกษาขนาดเล็กในลักษณะเดียวกับสถาบันการศึกษานขนาดใหญ่
9. ควรหาวิธีแก้ปัญหาให้กับนักเรียนระดับปวช. ด้วย หากรัฐไม่อุดหนุนให้มากกว่าเดิม จำนวนนักเรียนจะลดลงอย่างมาก
10. ระบบการบริหารจัดการที่ออกมาจากส่วนกลางควรมีความชัดเจน เพื่อที่ผู้ปฏิบัติจะไม่เกิดความสับสน

หมายเหตุ : ข้อมูลจาก 12 สถาบัน อีก 37 สถาบันไม่เขียนข้อเสนอแนะ

● รัฐควรมีบทบาทในการสนับสนุนอาชีวศึกษาเอกชน

1. ด้านเงินอุดหนุน

- ควรให้เงินอุดหนุนเต็มตามต้นทุนในการผลิตหรือควรได้รับการอุดหนุนเท่าเทียมกับอาชีวศึกษาของรัฐ
- ควรจ่ายเงินอุดหนุนตั้งแต่ต้นภาคการศึกษาและจ่ายงวดละ 1 ภาคการศึกษา แทนที่จะจ่ายเป็นรายเดือน เช่นเดิม

2. ด้านโครงการกองทุนกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต

- ควรขยายการกู้ยืมให้ผู้เรียนระดับ ปวช. ด้วย
- มีความชัดเจนและมีการประชาสัมพันธ์
- ควรให้กู้ยืมเป็นค่าใช้จ่ายอื่นในการครองชีพ นอกเหนือจากค่าเล่าเรียนด้วย
- ควรจัดสรรเงินให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียนที่ขอกู้ทุกคน
- ควรให้มีทุนให้เปล่าสำหรับผู้เรียนยากจน
- ให้เกิดความเท่าเทียมกันระหว่างผู้เรียนของรัฐและเอกชน

3. ด้านการพัฒนาอาจารย์

- กำหนดระบบการเข้าสู่ตำแหน่งและมีเงินวิทยฐานะ
- ให้ทุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและจัดอบรมสัมมนา โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ
- ให้อาจารย์เอกชนได้รับการพัฒนาเท่าเทียมกับอาจารย์ของรัฐ และให้มีการพัฒนาทั้งสองฝ่ายควบคู่กันไป
- มีศูนย์พัฒนาอาจารย์เพื่อการจัดอบรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น รูปแบบการจัดการเรียนการสอนใหม่ๆ การสอนเชิงบูรณาการ การส่งเสริมให้มีความรู้ทันเหตุการณ์ในปัจจุบัน
- มีสวัสดิการและค่าตอบแทนมากขึ้น
- รัฐและเอกชนต้องร่วมกันพัฒนาและให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

4. ด้านสื่อการเรียนการสอน

- ควรมีหน่วยงานให้คำปรึกษา ดูแล และร่วมกันผลิตบุคลากรและสื่อการเรียนการสอน
 - อุดหนุนงบประมาณในการผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน
 - จัดตั้งเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนและร่วมกันผลิตสื่อการเรียนการสอน
 - ลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีในการจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อการเรียนการสอน
-

5. ด้านอื่นๆ

- กำหนดสัดส่วนการรับนักศึกษาระหว่างรัฐและเอกชนให้ชัดเจนและเป็นธรรม
 - ให้สวัสดิการครูเอกชนเท่าเทียมกับครูของรัฐ
 - ให้ทุนให้เปล่าหรือเงินกู้ยืมแก่นักเรียนระดับ ปวช.
 - ควรส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย
 - ควรให้อิสระในการบริหารจัดการเงินอุดหนุนที่ได้รับ
 - จัดหาแหล่งเงินทุนในการพัฒนาการศึกษา
 - ลดหย่อนภาษี
 - รัฐควรกำหนดแนวทางการใช้สถานประกอบการในการมีส่วนร่วมและช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน
 - รัฐควรพิจารณาข้อกำหนดต่างๆ ในการกำหนดค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมกว่าในปัจจุบัน
 - ควบคุมจำนวนรับนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่
 - สถาบันของรัฐควรมีจำกัดจำนวนรับนักเรียน
-

การศึกษาวิจัยต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของสถาบัน

- ข้อที่ 9 ราคาที่ดิน หมายถึง ราคาที่ดินตามราคาประเมินในปัจจุบัน
- ข้อที่ 10 ราคาสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน ให้รวมราคาสิ่งปลูกสร้างทั้งหมดประเมินราคาเป็นจำนวนเงิน
- ข้อที่ 12 (ก) ราคาวัสดุครุภัณฑ์เกี่ยวกับการเรียนการสอนในปัจจุบัน รวมทั้งเอกสารคอมพิวเตอร์ เครื่องฉายแผ่นใส / แผ่นทึบ เครื่องใช้ เอกสารต่างๆ ในการเรียนการสอน เครื่องจักร / เครื่องยนต์ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้เพื่อการสอนในสาขาต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม
- (ข) ราคาวัสดุครุภัณฑ์ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งใช้ในสำนักงานของแต่ละสาขาวิชา (บางสถาบันการศึกษาอาจรวมไว้ในส่วนกลาง) ในการบริหารจัดการศึกษาและธุรการ เช่น คอมพิวเตอร์ เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องโทรสาร และเครื่องใช้ต่างๆ ในสำนักงาน

ตอนที่ 2 ทรัพยากรของสถาบัน

- ข้อที่ 2.1
- สาขาการศึกษาหากไม่อยู่ใน 3 สาขาแต่อยู่ในสาขาอื่นๆ ให้ระบุสาขาให้ชัดเจน เช่น เกษตรกรรม การท่องเที่ยว IT เป็นต้น
 - จำนวนนักเรียน / นักศึกษาที่ได้รับอนุญาตให้รับได้กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ
 - จำนวนนักเรียน / นักศึกษา ปีการศึกษา 2547 คือจำนวนที่สถาบันรับจริง
 - ค่าเล่าเรียนต่อปี สำหรับ
 - ระดับปวช. คือ เงินอุดหนุน + ค่าธรรมเนียม + ค่าหนังสือ เป็นต้น
 - ระดับปวส. คือค่าเล่าเรียน + ค่าธรรมเนียม + ค่าหนังสือ เป็นต้น

- ข้อที่ 2.2
- จำนวนอาจารย์สอนประจำและได้รับการบรรจุ แต่ในขณะเดียวกันอาจมีอาจารย์ที่สอนประจำแต่ไม่ได้บรรจุในตำแหน่งอาจารย์หรือยังไม่ได้การบรรจุ (ซึ่งไม่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐ) จำนวนหนึ่ง (หากมี) ให้ระบุไว้ด้วย
 - จำนวนชั่วโมงสอนเฉลี่ยมาตรฐานโดยทางสถาบันการศึกษาว่าไม่ควรเกินกี่ชั่วโมงหรือน้อยกว่ากี่ชั่วโมง แต่จากความเป็นจริงอาจมีอาจารย์ต้องสอนเกินกว่าที่กำหนดเพราะนักเรียน / นักศึกษามีจำนวนมาก หรือสอนน้อยกว่าที่กำหนดไว้
 - มีบุคลากรจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เป็นอาจารย์ แต่ทำการสอนด้วย เช่น นักบัญชีของสถาบันการศึกษาได้รับบรรจุเป็นนักบัญชีแต่อาจสอนวิชาการบัญชีด้วย เป็นต้น และบางคนอาจสอนด้วยทั้งๆที่ยังไม่ได้รับการบรรจุดำรงตำแหน่งนักบัญชี
 - วิธีการเก็บค่าเล่าเรียนอาจมีหลากหลายทั้งระดับปวช. / ปวส. แต่ละสถาบันการศึกษา นักเรียน / นักศึกษาอาจมีวิธีการชำระค่าเล่าเรียนแตกต่างกันขึ้นกับความพร้อมของผู้จ่ายค่าเล่าเรียน โดยอาจชำระรายเดือน ชำระเป็นงวด ชำระทั้งหมดในแต่ละเทอมครั้งเดียว หรือ ชำระเดือนสุดท้ายก่อนสอบก็มี ซึ่งสถาบันการศึกษาต้องอนุมัติให้ขอให้สถาบันการศึกษาริบายให้ชัดเจน
- ข้อที่ 2.3
- ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ ให้จัดลำดับความสำคัญในแต่ละหัวข้อของแหล่งเงินทุนให้ชัดเจนในช่อง ที่กำกับไว้ในแต่ละข้อ และหากมีข้ออื่นที่จะตอบให้ใส่ในช่อง อื่นๆ โดยระบุให้ชัดเจน
- ข้อที่ 2.4
- เช่นเดียวกันตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แต่ให้ใส่ลำดับความสำคัญให้ชัดเจนในช่อง ที่กำกับไว้ในแต่ละข้อและหากมีข้ออื่นที่จะตอบให้ใส่ในช่อง อื่นๆ โดยระบุให้ชัดเจน

ตอนที่ 3 งบประมาณรายจ่าย

- งบประมาณรายจ่าย แยกเป็น หมวดต้นทุน (3.1) และหมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา รวม (3.2) ให้รวมทั้ง 2 หมวดใส่ยอดรวมในหัวข้องบประมาณรายจ่ายข้าง

- บน
- ข้อที่ 3.1
- หมวดต้นทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินการแยกเป็น เงินเดือน และค่าตอบแทน เช่น เงินเดือนครู / พนักงาน / ลูกจ้างประจำตำแหน่งบริหาร วิชาชีพ ค่าที่ปรึกษา ค่าสอนพิเศษ ค่าล่วงเวลา เบี้ยประชุม เงินรางวัล ค่าตอบแทนต่างๆ เป็นต้น
 - สวัสดิการ อาจจัดสรรในรูปแบบต่างๆ เช่น ค่ารักษาพยาบาล (ลูกจ้าง / ครูที่ไม่ได้รับการบรรจุ) รถรับส่ง อาหาร เงินช่วยเหลือบุตร เงินสงเคราะห์ เป็นต้น
 - หนี้สูญที่ไม่ได้รับการชำระ เช่น ค่าเล่าเรียนหลังจากเรียนได้ระยะหนึ่งแล้ว ออกกลางคัน เรียนจนครบเวลาจ่ายเงินแล้วไม่มีเงินจ่าย หรือลาออกกลางคันแม้จะใกล้สอบแล้วก็ตาม เป็นต้น
 - ค่าเสื่อมราคา แยกประเภททรัพย์สิน อายุการใช้งาน อัตราค่าเสื่อมราคา/ปี ตามเอกสารที่แนบมาข้างท้าย
 - ค่าใช้จ่ายอื่นๆ คือค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่ระบุไว้ข้างต้น โดยระบุชัดเจน

- ข้อที่ 3.2
- หมวดค่าใช้จ่าย แผนงานวิชาการตามที่ได้ใช้จ่ายเพื่อพัฒนาด้านวิชาการ รวมทั้งการแสดงหรือแข่งขันวิชาการกับสถาบันภายนอก การทดลอง เช่น สร้างหุ่นยนต์ อุปกรณ์หุ่นแสง การแสดงนิทรรศการ เป็นต้น
 - แผนงานกิจการนักเรียน / นักศึกษา ทั้งด้านวิชาการ การกีฬา นันทนาการ โครงการสนับสนุนกิจการนักเรียน / นักศึกษา การประกวดด้านต่างๆ เป็นต้น
 - แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์ ค่าใช้จ่ายต่างๆด้านการบำรุงรักษา จัดหา อุปกรณ์ การพัฒนาต่างๆด้านคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการขยาย และเพิ่มเครือข่ายภายในสถาบันการศึกษา เป็นต้น
 - แผนงานพัฒนาบุคลากร ทั้ง ครู / อาจารย์ / บุคลากรต่างๆอาจเป็นในรูปแบบ การศึกษาต่อ การฝึกอบรม ประชุม สัมมนา การทำวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะบุคลากร เป็นต้น
 - แผนงานฉุกเฉิน คือ ค่าใช้จ่ายที่มักจะไม่ได้กำหนดล่วงหน้า เช่น การบำรุงหรือจัดนิทรรศการ ขบวนการดอกไม้ บั้งไฟ เทียนพรรษาเพื่อใช้ในเทศกาลต่างๆ งานกาชาด การกุศล เพื่อแสดงความร่วมมือของสถาบันการศึกษา กับหน่วยงานอื่นๆและทางจังหวัด เป็นต้น
 - แผนงานอื่นๆ ที่ไม่ได้ระบุไว้ข้างต้น เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการแสดงความร่วมมือกับหน่วยงานในรูปแบบที่ไม่ได้ระบุ เช่น การพัฒนาชุมชนต่างๆ หรือเพื่อพัฒนาสถาบันแต่ไม่ได้เข้าขอบข่ายแผนงาน ที่ระบุไว้ข้างต้น

ตอนที่ 4

รายได้สถาบันการศึกษา

- ค่าบำรุงการศึกษา ระดับ ปวช. รายได้จากค่าเล่าเรียนคือค่าธรรมเนียมที่ต้องจ่ายตามที่สถาบันการศึกษาเก็บ (นอกเหนือจากเงินอุดหนุนที่รัฐจัดให้)แต่ละปียอดรวมจำนวนเท่าใด
- เงินอุดหนุนคือ เงินที่รัฐจัดให้โดยแยกอัตราอุดหนุนตามสาขาวิชา (ตามโครงการศึกษาขั้นพื้นฐาน) เฉพาะระดับปวช.
- ระดับ ปวส. ไม่มีเงินอุดหนุนรายได้จากค่าเล่าเรียน คือเก็บค่าเล่าเรียนจากนักเรียน / นักศึกษาอาจแตกต่างกันตามสาขาวิชาแต่ให้ใส่ยอดรวมทั้งหมดเป็นเท่าใด และจากยอดรวมนี้แยกเป็นเงินกู้ยืม กยศ. เท่าใด (จำนวนเงินจะน้อยกว่าค่าเล่าเรียนข้างต้นไม่ควรมากกว่า)
- ค่าธรรมเนียมอื่นๆ เพื่อการพัฒนา เช่น ค่าสอนภาษา พิเศษ หรือ ห้องสมุด ค่าบำรุงพิเศษที่สถาบันการศึกษาเรียกเก็บ เป็นต้น
- รายได้อื่นๆ เป็นรายได้ที่นอกเหนือจากรายได้ข้างต้น

ตอนที่ 5

ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ

- ข้อที่ 1 - ให้ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ แต่ไม่เกิน 5 ข้อ ใส่ลำดับความสำคัญที่ผู้ตอบต้องการเน้นมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ใน □ ที่กำหนดไว้ หากตอบมากกว่า 5 ข้อ จะตัดข้อที่เกินเหล่านั้นออก สำหรับผู้ที่ตอบข้ออื่นๆ ให้ระบุให้ชัดเจน
- ข้อที่ 4 - แนวโน้มในอนาคตของสถาบันการศึกษา ขอให้ผู้ตอบข้อเพิ่มขึ้นหรือคงที่หรือลดลงอธิบายด้วยว่าเหตุใดจึงคาดว่าเป็นเช่นนั้น
- ข้อที่ 5 - ให้ใส่ลำดับความสำคัญ 3 ข้อที่ตอบ
- ข้อที่ 7 - เมื่อตอบว่าควรพัฒนาให้อธิบายเหตุผลว่าควรพัฒนาอย่างไรให้ชัดเจน
- ข้อที่ 8 - ความเห็นสรุปทุกด้านในข้อนี้ขอให้ตอบทุกข้อ ตั้งแต่ 8.1 – 8.4 หากมีนอกเหนือจาก 4 ข้อ ให้อธิบายในข้อ 8.5
- ข้อที่ 9 - ความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนด้วยกันเองควรประสานอย่างไร เน้นด้านวิชาการ กิจกรรมต่างๆ การพัฒนา เป็นต้น
- ข้อที่ 10 - ผู้ตอบเข้าใจการให้กู้ยืมแบบ ครอบ.อย่างไร หากต้องการอธิบายมากกว่าเนื้อที่ที่กำหนดไว้สามารถใส่กระดาษเพิ่มเติม และแนบมาด้วย
- ข้อที่ 11 - หากเป็นสถาบันการศึกษาในส่วนภูมิภาค ให้หมายถึงการสนับสนุนจากหน่วยการศึกษาทางจังหวัด หากอยู่ในส่วนกลางคือ การสนับสนุนจากสช.
- ข้อที่ 12 - ให้ตอบเพียงข้อเดียวว่า ถ้าเห็นว่าควรรวมเพราะอะไร หากไม่เห็นด้วยที่จะรวมเพราะอะไร หรือเห็นว่ารวมหรือไม่รวมก็ได้เพราะอะไร

ข้อที่ 13 - หากมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่ไม่ได้ตั้งคำถามขอให้ใส่รวมในข้อนี้เพราะจะ
เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาเอกชนของไทย

ผ - 114

แบบสอบถาม

การศึกษาต้นทุนผลิตของการเรียนการสอนในสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน

ผู้ให้ข้อมูล ระดับ 1. ผู้บริหาร ชื่อ

2. เจ้าหน้าที่บัญชี ชื่อ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของสถาบัน

1. ชื่อโรงเรียน ปีที่ก่อตั้ง
2. ที่อยู่ ตำบล ถนน อำเภอ / เขต
จังหวัด เบอร์โทรศัพท์ แฟกซ์
website
3. ชื่อผู้รับใบอนุญาต / บริษัท
4. ชื่อผู้จัดการ

5. ชื่อครูใหญ่ / อาจารย์ใหญ่ / ผู้อำนวยการ
6. จำนวนผู้บริหารทั้งหมด คน
7. จำนวนอาจารย์ / บุคลากรทั้งหมดคน
- 7.1 อาจารย์ คน
- 7.2 บุคลากรคน
- 7.3 อื่นๆ (ลูกจ้างชั่วคราว)คน
8. ขนาดที่ดินของสถาบันทั้งหมด ไร่ ใช้ในปัจจุบัน ไร่
ขนาดของอาคารทุกหลังรวม ตรม.
9. ราคาที่ดินทั้งหมดในปัจจุบันบาท
10. ราคาสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน (อาคารเรียน / โรงยิม ฯลฯ) บาท
11. สาขาที่เปิดสอนในปัจจุบันคือ 1. ช่างอุตสาหกรรม 2. บริหารธุรกิจ / พณิชยกรรม
 3. ศิลปหัตถกรรม 4. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
12. ราคาวัสดุครุภัณฑ์ (ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน) โดยรวมในปัจจุบัน บาท
- ก. ช่างอุตสาหกรรม บาท ข. บริหารธุรกิจ / พณิชยกรรม บาท
- ค. ศิลปหัตถกรรม บาท ง. อื่นๆ บาท
- 12.1 ราคาวัสดุครุภัณฑ์เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยรวมในปัจจุบัน บาท
- ก. ช่างอุตสาหกรรม บาท ข. บริหารธุรกิจ / พณิชยกรรม บาท
- ค. ศิลปหัตถกรรม บาท ง. อื่นๆ บาท

ตอนที่ 2 ตาราง 2.1 (ก)

ตอนที่ 2 ทรัพยากรของสถาบัน

2.1 สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคลของสถาบัน (ตารางที่ 2.1)

ตารางที่ 2.1 (ก) สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (นักเรียน และค่าเล่าเรียน) ของสถาบัน ปีการศึกษา 2547

ระดับ	สาขา	จำนวนนักเรียน/นักศึกษา ปีการศึกษา 2547		จำนวนนักเรียน/นักศึกษา ที่ได้รับใบอนุญาต		ค่าเล่าเรียนต่อปี		หมายเหตุ
		ปกติ	ค่า / พิเศษ	ปกติ	ค่า / พิเศษ	ปกติ	ค่า / พิเศษ	
ปวช.	บริหารธุรกิจ / พณิชยกรรม							
	ช่างอุตสาหกรรม							
	ศิลปหัตถกรรม							
	อื่นๆ.....							
ปวส.	บริหารธุรกิจ / พณิชยกรรม							
	ช่างอุตสาหกรรม							
	ศิลปหัตถกรรม							
	อื่นๆ.....							
รวมนักเรียน/นักศึกษาทุกสาขา								

หมายเหตุ : ค่าเล่าเรียน หมายถึง ค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียม เป็นต้น

อื่นๆ... หมายถึง เกษตรกรรม เวชกรรม และอื่นๆ

ตารางที่ 2.1 (ข) สถานภาพด้านทรัพยากรบุคคล (อาจารย์) ของสถาบัน ปีการศึกษา 2547

วุฒิการศึกษา	จำนวนอาจารย์		พิเศษ	จำนวนชั่วโมงสอนของอาจารย์ประจำ (Work Load) ต่อสัปดาห์				จำนวนบุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์		หมายเหตุ
	ประจำ			เฉลี่ยมาตรฐาน ¹		เฉลี่ยที่เป็นจริง ²		แต่ทำการสอนด้วย ³		
	บรรจุ	ไม่บรรจุ		บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	บรรจุ	ไม่บรรจุ	
ปริญญาเอก										
ปริญญาโท										
ประกาศนียบัตรบัณฑิต										
ปริญญาตรี										
อนุปริญญา										
ต่ำกว่าอนุปริญญา										
อื่นๆ										
รวมอาจารย์ทั้งหมด										

หมายเหตุ : 1. เฉลี่ยมาตรฐาน หมายถึง จำนวนชั่วโมงสอนเฉลี่ยที่สถาบันแต่ละแห่งกำหนดชั่วโมงการสอนไว้

2. เฉลี่ยที่เป็นจริง หมายถึง จำนวนชั่วโมงสอนเฉลี่ยที่อาจารย์สอนจริง

3. บุคลากรที่ไม่ใช่อาจารย์แต่ทำการสอนด้วย หมายถึง บุคลากรอื่นที่ไม่ใช่อาจารย์ แต่ได้รับมอบหมายให้ทำการสอนด้วย

2.2 วิธีการเก็บค่าเล่าเรียนในสถาบันของท่าน

- ระดับปวช.- ภาคปกติ วิธีการชำระ จ่ายทั้งหมด..... โดยกำหนดการจ่ายภายใน.....เดือน
- ผ่อนชำระ.....ระบบการผ่อนชำระอย่างไร.....
-
-
- ภาคพิเศษ วิธีการชำระ จ่ายทั้งหมด..... โดยกำหนดการจ่ายภายใน.....เดือน
- ผ่อนชำระ.....ระบบการผ่อนชำระอย่างไร.....
-
-
- ระดับปวส.- ภาคปกติ วิธีการชำระ จ่ายทั้งหมด..... โดยกำหนดการจ่ายภายใน.....เดือน
- ผ่อนชำระ.....ระบบการผ่อนชำระอย่างไร.....

-

 - ภาคพิเศษ วิธีการชำระ จ่ายทั้งหมด..... โดยกำหนดการจ่ายภายใน.....เดือน
 ผ่อนชำระ.....ระบบการผ่อนชำระอย่างไร.....

2.3 แหล่งเงินทุนภายในและภายนอกของสถาบันที่ท่านมาจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดเรียงลำดับความสำคัญ)

☐ 1. เจ้าของผู้เงินลงทุน	☐ 2. การลงทุนเพิ่มประจำปีจากเจ้าของ
☐ 3. จากกำไรสะสม	☐ 4. จากชุมชนบริจาค
☐ 5. จากศิษย์เก่า / สมาคมศิษย์เก่า	☐ 6. จากมูลนิธิบริจาค
☐ 7. อื่นๆ โปรดระบุ.....	

2.4 ปัจจุบันรัฐบาลให้การอุดหนุนสถาบันของท่านด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โปรดเรียงลำดับความสำคัญในการอุดหนุน)

☐ 1. อุดหนุนนักศึกษารายหัว (ปวช.)	☐ 2. อุดหนุนการพัฒนาอาจารย์
☐ 3. อุดหนุนค่ารักษาพยาบาล	☐ 4. อุดหนุนโดยผ่านกองทุนสงเคราะห์ครูและครูใหญ่
☐ 5. อื่นๆ โปรดระบุ.....	

ผ - 118

ตอนที่ 3 งบประมาณรายจ่ายตามหมวดต่างๆ ปีการศึกษา 2547 (รวมบาท)

3.1 หมวดต้นทุน และค่าใช้จ่ายดำเนินการ (รวมบาท)

เงินเดือนและค่าตอบแทน	บาท
สวัสดิการ	บาท
ค่าวัสดุอุปกรณ์การสอน	บาท
ค่าไฟฟ้า และน้ำประปา	บาท
ค่าซ่อมแซม และบำรุงรักษาอาคารฯ	บาท
ค่าซ่อมแซม และบำรุงรักษาครุภัณฑ์	บาท
ค่าโฆษณา ประชาสัมพันธ์	บาท

ค่าใช้จ่ายสำนักงาน	บาท
หนี้สูญ	บาท
ค่าเสื่อมราคา	บาท
ค่าใช้จ่ายอื่น	บาท

3.2 หมวดค่าใช้จ่ายพัฒนา (รวมบาท)

แผนงานวิชาการ	บาท
แผนงานกิจการนักเรียน	บาท
แผนงานศูนย์คอมพิวเตอร์	บาท
แผนงานห้องสมุด	บาท
แผนงานพัฒนาบุคลากร	บาท
แผนงานฉุกเฉิน	บาท
แผนงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่แสดงไว้	บาท
.....	บาท
.....	บาท

หมายเหตุ : แผนงานวิชาการ รวมถึง แผนงานด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวกับวิชาการ การจัดการเรียนรู้ ซึ่งรวมจากค่าใช้จ่าย
แผนงานวิชาการ ของทุกสาขาวิชาด้วย
แผนงานพัฒนาบุคลากร รวมทั้งค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา อบรม สัมมนา ประชุมต่างๆ ด้วย

ตอนที่ 4 รายได้ของสถาบันการศึกษา (รวมบาท)

ค่าบำรุงการศึกษา (รวม	บาท)	
- ระดับปวช. รายได้จากค่าเล่าเรียน		บาท
รายได้จากเงินอุดหนุน.....		บาท
- ระดับปวส. รายได้จากค่าเล่าเรียน		บาท
ในจำนวนรายได้จากค่าเล่าเรียนเป็นเงินกู้ยืมยศ.....		บาท
ค่าธรรมเนียมอื่นเพื่อการพัฒนา		บาท
เงินบริจาคเพื่อพัฒนาโรงเรียน.....		บาท

รายได้จากโรงอาหาร / ร้านอาหาร.....	บาท
รายได้จากร้านค้าของสถาบัน	บาท
รายได้จากการให้เช่าสถานที่	บาท
ค่าแอร์.....	บาท
ค่าคอมพิวเตอร์.....	บาท
ค่าเรียนภาษาอังกฤษ.....	บาท
ค่าหอพักประจำ	บาท
ค่ากิจกรรม – สุทธิ.....	บาท
รายได้อื่น – สุทธิ.....	บาท

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ

1. สถาบันการศึกษามีปัญหาอย่างไรในการดำเนินการ

1. ปัญหาหนัก 2. ปัญหาปานกลาง 3. ปัญหาน้อย 4. ไม่มีปัญหา

สำหรับผู้ที่ปัญหาหนัก ปานกลางหรือน้อย โปรดระบุความสำคัญของปัญหา 5 ลำดับแรก (โดยใส่หมายเลข 1 ในข้อที่เห็นว่าสำคัญที่สุด และรองลงมาตามลำดับ)

☐ 1. นักเรียนลดลงเพราะมีคู่แข่งมาก	☐ 2. รายได้น้อย
☐ 3. คิดค่าเล่าเรียนเพิ่มตามรายจ่ายไม่ได้	☐ 4. หออาจารย์ดีๆ ไม่ได้
☐ 5. ผู้เรียนมีคุณภาพต่ำ	☐ 6. ปัญหาการเรียน การสอน
☐ 7. ผู้เรียนขาดทุน กู้ยืมไม่เพียงพอ	☐ 8. โรงเรียนอยู่ในทำเลห่างไกล
☐ 9. ขาดความรู้ในการพัฒนาด้านเทคโนโลยี	☐ 10. รัฐส่งเสริมการศึกษาภาคเอกชนไม่เพียงพอ
☐ 11. อื่นๆ (โปรดระบุ)	

ผ - 120

2. ปัญหาสถาบันการศึกษาด้านงบประมาณที่สำคัญที่สุดในขณะนี้คือ

.....

และท่านคิดว่าจะมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร

.....

3. จำนวนนักศึกษาในสถาบันของท่าน ในปัจจุบันเทียบกับ 3 ปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไร

1. เพิ่มขึ้น % 2. คงที่ 3. ลดลง %

4. ท่านคาดว่าแนวโน้มในอนาคตของสถาบันการศึกษของท่านระยะ 3 ปีข้างหน้าจะเป็นอย่างไร

1. เพิ่มขึ้น % 2. คงที่ 3. ลดลง %

เหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น

.....

5. ท่านคิดว่าธุรกิจของท่านจะดำเนินต่อไปอย่างไรภายใต้การแข่งขันสูงในปัจจุบัน โปรดให้ความคิดเห็นในการดำเนินการ 3 ลำดับแรก (โดยใส่หมายเลข 1 ในข้อที่เห็นว่าสำคัญที่สุด และรองลงมาตามลำดับ)

☐ 1. ลดจำนวนบุคลากร	☐ 2. ปิดบางหลักสูตร
☐ 3. รณรงค์ให้ประหยัดค่าใช้จ่าย	☐ 4. เลิกกิจการ
☐ 5. ขยายห้องให้มีขนาดใหญ่ขึ้น	☐ 6. เพิ่มงบประมาณในการประชาสัมพันธ์
☐ 7. เปิดหลักสูตรใหม่ตามความต้องการตลาด	☐ 8. พัฒนาคุณภาพทุกด้าน
☐ 9. อื่นๆ (โปรดระบุ)	

6. ท่านคิดว่าการปฏิรูปการศึกษาจะช่วยให้การจัดการศึกษาของอาชีวเอกชนดีขึ้นหรือไม่

☐ 1. ช่วยได้มาก	☐ 2. ช่วยได้ปานกลาง	☐ 3. ช่วยได้น้อย	☐ 4. ไม่ช่วยเลย

7. ในสถานการณ์ที่มีการแข่งขันสูง ท่านคิดว่าการพัฒนาคุณภาพสถาบันของท่านควรทำอย่างไร

☐ 1. ควรพัฒนาอย่างยิ่ง	☐ 2. ควรพัฒนา	☐ 3. ไม่จำเป็น เพราะทำดีอยู่แล้ว

หากคิดว่าควรพัฒนา (ตอบข้อ 1. หรือ 2.) ควรทำอย่างไร

.....

8. ท่านมีความเห็นว่า รัฐบาลควรมีบทบาทในการสนับสนุนสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนอย่างไร (โปรดตอบทุกข้อ)

- 8.1 ด้านเงินอุดหนุน
- 8.2 ด้านโครงการกองทุนกู้ยืมที่ผูกกับรายได้ในอนาคต
- 8.3 ด้านการพัฒนาอาจารย์
- 8.4 ด้านสื่อการเรียนการสอน
- 8.5 ด้านอื่นๆ

9. ความร่วมมือระหว่างสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน ควรจะมีการประสานงานร่วมกันในเรื่องอะไรบ้าง

.....

10. ท่านมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา (ที่การชำระหนี้) ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.)

อย่างไร โปรดอธิบายอย่างละเอียด

.....

-
-
11. การสนับสนุนจากสำนักงานการศึกษาเอกชน (สช.) / จังหวัด กับสถาบันการศึกษาของท่านเป็นอย่างไร
-
-
12. หากงานอาชีวศึกษาเอกชนถูกรวมไว้ในเครือข่ายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ท่านมีความคิดเห็นอย่างไร
1. เห็นด้วยว่าควรรวม เพราะ
-
-
2. ไม่เห็นด้วยที่จะรวม เพราะ
-
-
3. รวมหรือไม่รวมก็ได้ เพราะ
-
-
13. ข้อเสนอแนะอื่นๆ
-
-

ขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมือของท่านในการตอบแบบสอบถาม